

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

63'üncü Birleşim 5 Mart 2022 Cumartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	140
II.- GELEN KÂĞITLAR	142
III.- YOKLAMALAR	174,205,217,218,238,264
IV.- KAPALI OTURUMLAR	150
V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	151
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	151:155
1.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, ülkemizdeki kadın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	151:152
2.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, çiftçilerin, esnafın, besicilerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	152:154
3.- Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı'nın, Kuvayimillie şehri Balıkesir'e ilişkin gündem dışı konuşması	154:155
	135

VI.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı'nın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 156
- 2.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, aile sağlığı çalışanlarının özlük haklarına ilişkin açıklaması 156
- 3.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Gaziantep'in ihracat performansındaki istikrarlı yükselişe ilişkin açıklaması 156
- 4.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Tarsus Şehir Stadı ile Tarsus Kapalı Spor Salonu'na ilişkin açıklaması 157
- 5.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Tip 1 diyabet hastası çocuklar için sensörlü glikoz ölçüm cihazlarının SGK kapsamına alınmasının önemine ilişkin açıklaması 157
- 6.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, umutsuzluktan, işsizlikten, yoksulluktan intihar eden gençlere ilişkin açıklaması 157
- 7.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, kadınlara insani, siyasi, sosyal, ekonomik alanlarda sunulan imkânlarla ilişkin açıklaması 158
- 8.- Mersin Milletvekili Ali Cumhuri Taşkın'ın, ileri teknolojik sondaj gemileriyle yapılan keşiflere ilişkin açıklaması 158
- 9.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, 1-7 Mart Deprem Haftası'na ilişkin açıklaması 158
- 10.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Özgür Gündem gazetesinin Yazı İşleri Müdürünün İHA ve SIHA'lara yönelik sözlerine ilişkin açıklaması 159
- 11.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Yeşilay Haftası'na ilişkin açıklaması 159
- 12.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 2021 yılında AK PARTİ Hükûmetinin gerçekleştirdiği hizmetlere ilişkin açıklaması 159
- 13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, zamlara ilişkin açıklaması 159:160
- 14.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırmasıyla beraber yaş meyve ve sebze üreticilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 160
- 15.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, zamların çiftçiye ve tarıma büyük bir darbe vurduğuna ilişkin açıklaması 160
- 16.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, kadınların Parlamentodaki temsil oranı ile iş gücüne katılma oranındaki artışa ilişkin açıklaması 160

- 17.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Ukrayna-Rusya savaşında Türkiye'nin tarafsızlığını devam ettirmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 161
- 18.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, elektrikli solunum cihazı kullanan vatandaşlara verilmesi gereken desteğe ilişkin açıklaması 161
- 19.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, AKP iktidarının Aydın'ın Karacasu ilçesindeki tarım arazilerini RES'lerle talan edeceğine ilişkin açıklaması 161
- 20.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Kartepe'de yapılmak istenen çelik döküm tesisine ilişkin açıklaması 162
- 21.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Yeşilayın kuruluşunun 102'nci yıl dönümü ile 1-7 Mart Yeşilay Haftası'nı kutladığına ilişkin açıklaması 162
- 22.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Isparta'daki elektrik kesintisine, TÜRK-İŞ'in açıkladığı enflasyon rakamlarına, asgari ücrete, Doğu Perinçek ile Ethem Sancak'ın Rusya açıklamalarına ve Bursa'daki hızlı tren projesine ilişkin açıklaması 162:163
- 23.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, 4 Mart 2021 tarihinde Tatvan'da Türk Silahlı Kuvvetlerine ait helikopterin düşmesi sonucunda şehit olan askerleri rahmet ve minnetle andığına, Ukrayna'dan tahliye edilen vatandaşlarımıza, Ukrayna-Rusya çatışma sürecinde devletimizin gerçekleştirdiği insani yardımlara ve Türkmenistan, Kazakistan ve Özbekistan'la olan diplomatik ilişkilerimizin 30'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması 164
- 24.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, üniversitelerdeki yemek zamlarına, Tuşba Belediyesindeki yolsuzluklara, Konya'daki Dedeoğlu ailesinin katliamına ilişkin hakikatleri öğrenmek istediklerine ve Halise Aksoy'a yapılan zulme ilişkin açıklaması 164:166
- 25.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Tokat'ta geçirdikleri kaza sonucu şehit düşen ve yaralanan askerlere, Rifat Börekçi ile Reşit Galip'in vefat yıl dönümüne, İzmir Gaziemir'de on dört yıldır temizlenmeyen nükleer atıklara; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki öğretmenler, sosyologlar, psikologlar, sosyal çalışmacılar ve hemşirelerin sorunlarına; Boğaziçi Üniversitesine dışarıdan yapılan dekan atamalarına, Basın İlan Kurumunun dokuz yüz gündür Evrensel gazetesine ilan vermemesinin hukuksuzluk olduğuna ve Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 166:168

- 26.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Genel Kurul gündemine ilişkin açıklaması 168
- 27.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, akaryakıt fiyatlarındaki artışa ilişkin açıklaması 176
- 28.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 179
- 29.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Adana Milletvekili Ahmet Zenbilci'nin CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 184:185
- 30.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 185:186
- 31.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 186:187
- 32.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, Tip 1 diyabet hastası çocuklar için sensörlü şeker ölçüm cihazlarının SGK kapsamına alınmasının önemine ilişkin açıklaması 203

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

162

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, her siyasi partiden milletvekillerinin Grup Başkan Vekillerinin konuşmalarını belli bir sınırdan tutması konusunda ricacı olduklarına ilişkin konuşması 162

VIII.- ÖNERİLER

169,174,177,179,188

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

169:173,174:176,

177:179,179:184,

188

- 1.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve arkadaşları tarafından, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve arz güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 23/2/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 169:173,174

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ülkeyi içine sürüklediği karanlık zam tablosunun yarattığı sorunların araştırılması amacıyla 5/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

174:176,177:179

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Ön Görüşmeler” kısmında yer alan, 2010 ile 2020 yılları arasında gayrimenkul, arazi ve şirket satın alma yoluyla Türk vatandaşlığı kazanan kişi sayısının tespit edilerek vatandaşlığa kabul kriterlerinin gözden geçirilmesi amacıyla verilmiş olan (10/2382) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

179:184,188

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

**188,204,206,218,
238,264,281**

A) KANUN TEKLİFLERİ

*188:203,204:205,206:217,
218:238,238:264,
264:280,281:293*

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 Milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi (2/4222) ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 314)

188:203,204:205,206:217,
218:238,238:264,
264:280,281:293

X.- OYLAMALAR

281

1.- (S. Sayısı: 314) Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin oylaması

281:293

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.01'de açılarak üç oturum yaptı.

Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ, Iğdır iline son yıllarda yapılan ve yapılacak olan yatırımlar ile ilin sorunlarına,

Burdur Milletvekili Mehmet Göker, Burdur'un sorunlarına,

Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir, şiir ve edebiyatın başkenti Kahramanmaraş'a,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, bakaya durumundaki kişilerin bedelli askerlik talebine ve yükseköğrenimini tamamlayamayan gençlere,

Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, Nizip Çayı'ndaki kirliliğe,

Bahkesir Milletvekili Fikret Şahin, zeytinliklerin talanına,

Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz, bağımlılıkla mücadeleyle,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, Mersin ilinin Erdemli ilçesine,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, Erciyes Üniversitesinde taşerondan kadroya geçen işçilerin yaşadığı mağduriyete,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Tarım ve Orman Bakanının değişmesiyle sorunların çözülmeyeceğine,

Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı, Topboğazı Göleti ile Kızılcıat Göleti'nin temizlenmesi ve onarılması gerektiğine,

Hatay Milletvekili Suzan Şahin, emeklilerin sorunlarına,

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş, üniversite mezunu KYK borçlularına,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Ukrayna'daki Türk öğrencilerin sorunlarına,

Mersin Milletvekili Alpay Antmen, zeytinliklerin maden işletmeciliğine açılmasına,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, Türkiye'nin ihracattaki başarılarına,

Bahkesir Milletvekili Yavuz Subaşı, Paris Büyükelçiliği Çalışma Müşaviri Reşat Morali ve din görevlisi Tecelli Arı'yı saygı ve rahmetle andığına ve Tarım ve Orman Bakanlığındaki görev değişimine,

Kırklareli Milletvekili Türcü Kayan, Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesindeki köprü sorununa,

Bahkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Tarım ve Orman Bakanlığındaki görev değişimine,

Mersin Milletvekili Baki Şimşek, kamudan ihale alan firmaların yaşadığı mağduriyete,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Necmettin Erbakan'ın vefatının 11'inci sene devriyesine ve 28 Şubat postmodern darbe girişimine,

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, enflasyona,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Adana'nın Yüreğir ilçesine bağlı Doğanekent Mahallesi'ndeki drenaj kanalı sorununa,

Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu, akaryakıtta gelen zamlara, Tarım ve Orman Bakanlığındaki görev değişimine, tarımdaki sorunlara, Bursa'nın lojistik merkezi ihtiyacına, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in gündem dışı konuşmasına,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Tarım ve Orman Bakanlığındaki görev değişimine, Tarım ve Orman Bakanlığı görevini devralan Vahit Kirişçi'nin ve 2002 sonrası dönemde görev yapan Tarım ve Orman Bakanlarının başarılarına, Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve eski Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin orman yangınlarıyla mücadelede gösterdiği performansa,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülül, Tokat-Niksar kara yolunda şehit düşen ve yaralanan askerlere, Ukrayna-Rusya arasında yaşanan gelişmeleri takip ederken saldırıya uğrayan gazetecilerimize, Pakistan'ın Peşaver kentinde bir camiye yapılan bombalı saldırıya, Misakıktisadi'nin kabulünün yıl dönümüne ve 1-7 Mart Yeşilay Haftası'nı ve Yeşilayın kuruluşunun 102'nci yıl dönümünü kutladığına,

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, eski Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin tarıma en fazla zarar veren kişi olduğuna, Doğu Perinçek'in beraberindeki heyetle Rusya'ya gerçekleştirdiği ziyarette Ethem Sancak'ın sarf ettiği sözlere ve Danıştay Cumhuriyet Başsavcılığının, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının hukuka aykırı olduğu yönünde mütalaa verdiğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Tarım ve Orman Bakanlığındaki görev değişimine, eski Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin tarıma verdiği zararlara, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, gaziler arası ayrımcılığa ve Vakıflar Bankası emekçilerinin şikâyetlerine,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Cumhurbaşkanlığının, Tarım ve Orman Bakanlığına Vahit Kirişçi'nin atandığına ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Anayasa'nın 104 ve 106'ncı maddelerine göre atanmış bulunan Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi ant içti.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda (KPK), İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'tan boşalan üyelik için Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Başkanlığınca bildirilen Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in üyeliğinin Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

İYİ Parti Grubunun, 4/3/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu tarafından, 1/3/2022 tarihli ve 31765 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve Maden Yönetmeliği'nin 115'inci maddesinde yapılan yönetmelik değişikliğiyle zeytinliklerin karşı karşıya kaldığı madencilik tehdidinin yanı sıra, zeytincilik sektörünün artan girdi maliyetleri başta olmak üzere, verimlilik ve pazarlama konularındaki sorunların araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin Genel Kurulun 4 Mart 2022 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Kütahya Milletvekili Ceyda Çetin Erenler, 4 Mart Dünya Kütahyalılar Günü'ne ilişkin bir açıklamada bulundu.

Yapılan yoklamalar sonucunda toplantı yeter sayısı bulunmadığından, alınan karar gereğince, 5 Mart 2022 Cumartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere 16.22'de birleşime son verildi.

Celal ADAN
Başkan Vekili

Enez KAPLAN
Tekirdağ
Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ
Nevşehir
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR**No: 109****5 Mart 2022 Cumartesi****Milletvekili Teklifleri**

1.-İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın; Cemevlerine İbadethane Statüsü Kazandırmak Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4247) (İnsan Haklarını İnceleme; Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2022)

2.-Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in; 6446 Sayılı Enerji Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4248) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2022)

3.-Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4249) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2022)

4.-Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın; 17.03.1981 Tarih ve 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4250) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2022)

5.-İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün; Ev Emekçileri ile Ev İşleri ile İstihdam İlişkisi İçinde Çalışan Kişiler Hakkında Kanun Teklifi (2/4251) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2022)

6.-Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün; Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4252) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2022)

7.-Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in; Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4253) (İçişleri; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2022)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)**

1.-İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde yapılan PCR testlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58429)

2.-İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, TÜİK Başkanının değişmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58430)

3.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, 2022 yılındaki tasarruf açığı tutarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58431)

4.-Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, asgari ücret miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58432)

5.-Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, TMSF bünyesinde bulunan bir şirketin faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58433)

6.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, İstiklal Caddesi'nde Kürtçe müzik yapanlara kolluk kuvvetlerinin müdahale ettiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58434)

7.-Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, kamu özel iş birliği projelerine dair yayımlanan bir rapora ilişkin yazılı soru önergesi (7/58435)

8.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Hasankeyf'te yaşayan vatandaşların yeni yerleşkedeki hak sahipliği şartlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58436)

9.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Erzurum'da yatılı bir Kuran kursunda yaşadığı iddia edilen istismar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58437)

Adalet Bakanlığı

10.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, İzmir Kırıklar 2 Nolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/58438)

11.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Afyonkarahisar 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58439)

12.-Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Bolu F Tipi Cezaevi ile ilgili hak ihlali iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58440)

13.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevindeki bazı hak ihlali iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58441)

14.-Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Tekirdağ 2 Nolu Cezaevinde açlık grevinde bulunan mahkumlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58442)

15.-İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözeği'nün, LGBTİ bireylere yönelik gerçekleştirilen saldırılara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58443)

16.-Giresun Milletvekili Necati Tıgılı'nın, FETÖ mağdurları tarafından şikayet edilen hakim ve savcılara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58444)

17.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, cezaevlerinde bulunan tutukluların sağlıksız ve yetersiz beslendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58445)

18.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58446)

19.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Konya Ereğli T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebinin karşılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58447)

20.-Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Van T Tipi Kapalı Cezaevindeki mahkumların sağlık sorunlarının tedavisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58448)

21.-Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevindeki hak ihlali iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58449)

22.-Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, cezaevlerinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58450)

23.-İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlık bünyesinde KHK ile ihraç edilip göreve iadesi yapılan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58451)

24.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Akçadağ Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun solunum cihazı ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58452)

25.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır T Tipi Kapalı Cezaevinde bazı mahkumlara kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58453)

26.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, eşlerden ikisi de cezaevinde bulunan çocuklu çiftlerden birinin cezasının ertelenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58454)

27.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kahramanmaraş Türkoğlu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun bazı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58455)

28.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sungurlu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir tutuklunun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58456)

29.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri Bünyan 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58457)

30.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir cinayet zanlısına verilen cezaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/58458)

31.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Muş E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58459)

32.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kampüs Devlet Hastanesinde yatan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/58460)

33.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58461)

34.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hatay T Tipi Kapalı Cezaevinde hayatını kaybeden bir mahkuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/58462)

35.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Kandıra Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumların infaz koruma memurları tarafından kötü muameleye maruz kaldıkları iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58463)

36.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58464)

37.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Silivri 9 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kardeşine organ nakli yapabilmesi için izin verilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58465)

38.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Alanya L Tipi Kapalı Cezaevi ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58466)

39.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sivas E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan iki mahkumun çeşitli iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58467)

40.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Aksaray T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ve nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58468)

41.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58469)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

42.-İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlık bünyesinde KHK ile ihraç edilip göreve iadesi yapılan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58470)

43.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Erzurum'da yatılı bir Kuran kursunda yaşadığı iddia edilen istismar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58471)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

44.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Batman ilindeki işsiz sayısına ve çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58472)

45.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Batman'ın Hasankeyf ilçesinde yapılan yeni yerleşim yerinde bekar olması nedeniyle iş yeri hakkı sahibi olamayan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58473)

46.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İşsizlik Sigortası Fonundan işsizlere ayrılan bütçeye ve fonda biriken tutara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58474)

47.-İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlık bünyesinde KHK ile ihraç edilip göreve iadesi yapılan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58475)

48.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Van Büyükşehir Belediyesinden KHK ile ihraç edilen bir kişinin kıdem tazminatını alamadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58476)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

49.-Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, İzmir'de depremzedelere yönelik yapılan TOKİ konutlarının teslimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58477)

50.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ta bulunan lavuar alanı için TOKİ tarafından gerçekleştirilecek projenin ihalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58478)

51.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ta meydana gelen heyelanlara ve bu konuda alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58479)

52.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Bingöl'de bulunan Kaynarpınar Jandarma Karakolunda deprem nedeniyle meydana gelen hasara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58480)

53.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Hasankeyf'te yaşayan vatandaşların yeni yerleşkedeki hak sahipliği şartlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58481)

54.-Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, hazineden kiralanılan tarım arazilerine ve kira artışlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58482)

55.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır'ın Kocaköy ilçesine bağlı Bozbağlar Mahallesi kırsalından geçen petrol nakil borularında yaşanan sızıntıya ilişkin yazılı soru önergesi (7/58483)

56.-Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, toprak havuz balıkçılığı işletmelerinin 2022 yılı için belirlenen numune bedellerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58484)

Dışişleri Bakanlığı

57.-İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, sahte pasaport temin eden bir şebeke ile mücadeleyle ve gri pasaport ile yurtdışına çıkıp geri dönmeyenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58485)

58.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Suriye uyruklu bir kişinin ailesinin Türkiye'ye getirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58486)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

59.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır'ın Bismil ilçesindeki bazı doğalgaz sayaçlarının sökülmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58487)

60.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, elektrik ve doğalgaz faturalarına gelen zamlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58488)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

61.-İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2002-2022 yılları arasında göreve gelen TÜİK Başkanı sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58489)

62.-Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, küçük sermayeli işletmelerin desteklenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58490)

İçişleri Bakanlığı

63.-İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, MOBESE görüntülerinin kullanımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58491)

64.-Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Siirt Belediyesinin borçlarına ve bazı taşınmazlarının satışa çıkarılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58492)

65.-İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözeği'nün, LGBTİ bireylere yönelik gerçekleştirilen saldırılara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58493)

66.-Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 20 Mart 2021'de Denizli'de gözaltına alınan İran uyruklu mültecilerin ülkelerine geri gönderilme kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58494)

67.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2016-2022 yılları arasında illere göre meydana gelen zırlı araç kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58495)

68.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2016-2022 yılları arasında illere göre haklarında idari işlem yapılan sokak müzisyenlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58496)

69.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, Bingöl'de bulunan Kaynarpınar Jandarma Karakolunda deprem nedeniyle meydana gelen hasara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58497)

70.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2014-2022 yılları arasında illere göre yaşamını yitiren mülteci sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58498)

71.-Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, uyuşturucuyla mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58499)

72.-Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, 2017-2022 yılları arasında ülke geneli ve Gaziantep'te uyuşturucu kullanımı, alımı ve satımıyla ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58500)

73.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin evinin değerinden düşük şekilde bir firma tarafından satın alınmaya çalışıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58501)

74.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Van Büyükşehir Belediyesinde ihraç edilen bir kişinin iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58502)

75.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli yürüyüş yolu projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58503)

Milli Eğitim Bakanlığı

76.-Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'nin, bir rektörle ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58508)

77.-İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, Erasmus hibelerinin eksik ödendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58509)

Sağlık Bakanlığı

78.-Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Covid-19 testi incelemeye yetkili laboratuvar merkezlerine ve test zorunluluğu şartlarında yapılan değişikliklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58513)

79.-Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Covid-19'a karşı alınan tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58514)

80.-Ankara Milletvekili Murat Emir'in, antijen testlerinin üretimine ve kullanımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58515)

81.-Siirt Milletvekili Sıdık Taş'ın, yoğun bakım ünitesinde çalışan sağlık görevlilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58516)

82.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da bulunan devlet hastanelerindeki anjiyo cihazı ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58517)

83.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Hasankef Devlet Hastanesindeki doktor ve tıbbi cihaz ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58518)

84.-Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, hastanelerin normal ve yoğun bakım yatak sayılarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58519)

85.-Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, son 2 yılda il dışına sevk edilen hasta sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58520)

86.-Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, son 5 yılda rahim ağzı kanseri teşhisi konulan hasta sayısı ile HPV aşısı olan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58521)

87.-İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'de bulunan aile sağlık merkezlerindeki personel açığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58522)

88.-Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, son 5 yılda Türkiye genelinde ve Adana özelinde istifa edip yurtdışına giden hekim sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58523)

89.-Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, kan temininde yaşandığı iddia edilen sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58524)

Tarım ve Orman Bakanlığı

90.-Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, 2011-2022 yılları arasında çiftçilere verilen tarımsal destek miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58525)

91.-Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, örtü altı üreticilerine indirimli odun satışı yapılması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58526)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

92.-Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Honaz Tünelinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58528)

93.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde yaşandığı iddia edilen internet altyapı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58529)

94.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, Zonguldak'ta meydana gelen heyelanlara ve bu konuda alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58530)

95.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesinin ana kampüsündeki mobil haberleşme hizmetlerinin kalite sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/58531)

96.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ta bulunan Ilıkso mevkiinde gerçekleşen heyelana ilişkin yazılı soru önergesi (7/58532)

97.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Narince-Gerger il yolu çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58533)

98.-Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Yavuz Sultan Selim Köprüsüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/58534)

99.-Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Akıncılar-Stadyum Hafif Raylı Sistem Hattı Projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58535)

100.-Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Kuzey Marmara Otoyolunun kar yağışı nedeniyle ulaşımına kapanması nedeniyle oluşan zarara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58536)

101.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Kopmuş Tünelinde oluşan göçük nedeniyle yaşanan trafik kazalarına ve Tünelin hizmete açılma tarihine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58537)

5 Mart 2022 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63'üncü Birleşimini açıyorum.(x)

Toplantı yeter sayısı vardır.

Sayın milletvekilleri, görüşmelere başlamadan önce, 2 Mart 2022 tarihli 60'ıncı Birleşimde yapılan kapalı oturuma ait tutanak özetinin, İç Tüzük'ün 71'inci maddesine göre okunabilmesi için kapalı oturuma geçmemiz gerekmektedir.

Bu nedenle, Genel Kurul Salonu'nda bulunabilecek sayın üyeler dışındaki dinleyicilerin ve görevlilerin dışarı çıkmaları gerekmektedir.

Sayın idare amirlerinden salonun boşaltılmasını temin etmelerini rica ediyorum.

Yeminli stenograflar ve yeminli görevlilerin salonda kalmalarını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tutanak özetini okuduktan sonra açık oturuma geçilecek ve görüşmelere devam edilecektir.

Salonun hazırlanması amacıyla Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.02

(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

IV.- KAPALI OTURUMLAR
İKİNCİ OTURUM

(İkinci Oturum kapalıdır)

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 14.14****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63'üncü Birleşiminin kapalı oturumdan sonraki Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Şimdi 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, ülkemizdeki kadın sorunları hakkında söz isteyen Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR**A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI**

1.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, ülkemizdeki kadın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dünya Kadınlar Günü'nün yaklaştığı şu günlerde genel olarak ülkemizdeki kadın sorunlarından bahsetmek istiyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Kadın-erkek cinsiyet ayrılığı ve buna bağlı olarak kadının statü kaybı tüm dünyada vardır. Ülkemizde, AK PARTİ Hükümeti, konuyla tarihimiz ve dinimizden gelen bir perspektif yerine sığ bir bakışla ilgilenmekte, birtakım palyatif tedbirlerle konuyu geçiştirmeye çalışmaktadır.

Kadın-erkek statü farkının cumhuriyetle ortadan kaldırılmasında büyük mesafe katedilmiştir. Seçme ve seçilme hakkı, eğitim dünyasında yer almaları, sosyal hayattaki eşitlikleri, miras alanında olduğu gibi hukuki statüleri, kadınlarımızın arzu edilen yere gelmeleri için cumhuriyetin sağladığı büyük kazanımlardır.

Tarihe baktığımızda, Türklerde kadın statülerinin zamanla kaybedilmiş olduğunu görüyoruz. Tarihteki Türk devletlerinde, sultan ve hatun, büyükelçiyi birlikte kabul ediyorlardı. Ayrıca, pek çok Müslüman Türk devletlerinde kadınların hükümdarlık yaptıklarını da görmekteyiz.

Nesilleri yetiştirecek olan, kadınlarımızdır. Ailemizin dengesini sağlayacak, ona hız verecek olan, kadınlardır. İslamiyet “Cennet, anaların ayaklarının altındadır.” buyurmuştur. Bu kadar çok ve önemli sorumlulukları olan kadının mümkün olduğu kadar bilgi ve kültürle kendini donatması gerektiği aşikârdır. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in dediği gibi; kadın, toplumun direğidir. Genel Başkanı kadın olan İYİ Parti, bu statü farklarını ortadan kaldırmak için en az yüzde 20 kadın kontenjanını parti organlarına koymuştur. 2006'da yayımlanmaya başlayan Dünya Ekonomik Forumu'nun hazırladığı toplumsal cinsiyet uçurumu raporlarında Türkiye, 2016 yılında 133'üncü sıraya gerilemiştir, hâlbuki 2006 yılında 115'inci sıradaydık.

AK PARTİ hükümetleri, eğitimde, cinsiyet eşitsizliğinin kaldırılmasında da başarısızdır. Ülkemizde 2012 yılında ilköğretim ve ortaokulda kadınların okullaşma oranı yüzde 98'ken 2020 yılında bu, yüzde 93'e düşmüştür.

Kadın işsizliği de başlı başına bir cinsiyet problemidir. TÜİK verilerine göre iş gücüne katılma oranı kadınlar için yüzde 30, erkekler için ise yüzde 60'tır. Türkiye kadın işsizliği oranında dünyada 160'ıncı sırada yer almaktadır.

Kadınların iş gücüne katılmasında dünyada 164'üncü sıraya gerilemiştir. Öte yandan, pek çok kadın ise kayıt dışı olarak çalışmaktadır. Kadın işsizliğine önemli etkenlerden biri de iktidarın başarısız sığınmacılar politikasıdır. Ülkemizde 4 milyonun üzerinde mülteci bulunduğunu bilmekteyiz. Bu sorunun özellikle kadın istihdamına olumsuz etkileri yadsınamaz. Toplumsal ve iktisadi etkilerini daha fazla görmeden, işsizliğin bütün bir memleketi kuşattığı bir dönemde kadınlarımız başta olmak üzere, kendi vatandaşlarımızın istihdamına öncelik vermeliyiz.

Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in ifade ettiği üzere, kadınlara güvenceli ve sürekli istihdamın sağlandığı, çalışma hayatında cinsiyete dayalı ücret farkının olmadığı, kadınların emeğinin karşılığını aldığı bir Türkiye mümkündür. AK PARTİ'li eski bir bakanın iş gücüne katılan kadınların işsizliğe neden olduğuna dair tespiti hâlâ hafızalardadır. Bu talihsiz açıklama, iktidarın kadın istihdamını artırmak şöyle dursun azaltmayı hedef aldığını göstermektedir. Azalma trendinde olan kadın istihdamı sorunu için iktidarın hiçbir somut projesi bulunmamaktadır. Kadınlarımız iş hayatında ve sosyal dünyamızda erkeklerle aynı fırsatı bulamamaktadır. Yoksulluk kadınlarda daha fazladır. Toplumun eksiklerinin farkında olan bazı kurumlar, pozitif ayrımcılık yapsalar da sosyal statü farkı çok derindir.

Kadına şiddet, önemli bir ülke sorunudur. Kadına şiddeti önleme konusunda iktidar partisi isteksizdir. Ülkemizin de mimarı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nden, iktidarın sığ siyasi yaklaşımı nedeniyle çıkmıştır. On dokuz yıllık AK PARTİ iktidarı sırasında 7.012 kadın, cinayete kurban gitmiştir. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in söylediği gibi İYİ Parti iktidarında, kadına yönelik şiddetin bir an önce son bulması için gereğini yapacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) - Kadınların yıllardır süren mücadelelerini bir devlet politikası hâline getireceğiz. Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için Anayasa'da da gerekli düzenlemeleri İYİ Parti yapacaktır.

Çocuk evlilikleri, toplumun diğer bir kanayan yarasıdır. Tüm ikazlara rağmen AK PARTİ Hükümeti gerekli tedbirleri almakta aciz kalmıştır. Maalesef, 2021 yılında 57.770 çocuk evlendirilmiştir. İYİ Parti, kadınlarımızın yüz yüze olduğu sorunların farkındadır, bunları giderecek iradeye sahiptir. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in Başbakanlığında kadınların problemi çözülecek ve kadınların da yüzü gülecektir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, çiftçilerin, esnafların, besicilerin sorunları hakkında söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Burcu Köksal'a ait.

Buyurun Sayın Köksal. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, çiftçilerin, esnafların, besicilerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aylardır seslerini duyuramayan çiftçilerin, besicilerin ve esnafların sesi olmak için söz almış bulunmaktayım.

Geçtiğimiz pazar günü, seçim bölgem Afyonkarahisar ili Sandıklı ilçesi hayvan pazarındaydım. Besiciler en çok neden dert yanıyor, biliyor musunuz? Gözü gibi baktıkları hayvanlarına yem alamamaktan, artık aç bırakma noktasına gelmekten dert yanıyorlar, “Süt inekleri bile kesime gidiyor.”

diyorlar. Nasıl kesilmesin? Aylar önce “Sütün litresini 4 lira 70 kuruştan alacağız.” dediniz; o gün yemin çuvalı 220 liraydı ama bugün sütün fiyatı aynı, yemin çuvalı 250 lirayı geçti. Bu üretici ne yapacak? Bu gidişatın sonu ne olacak? “Ana olmadan dana olmaz.” diye uyarıyor besiciler; küçük aile üreticilerini bitirmek mi sizin planınız? Bir üretici diyor ki: “Önceden bir kuzu satardım, 15 çuval yem alırdım; şimdi, bir kuzu satıyorum, 4 çuval yemi anca alabiliyorum; zararımız ortada.” Üreticiler, hayvanlarından birini kesime yollayıp ötekileri ayakta tutmaya çalışıyorlar. Sizin derdiniz Afyonkarahisar’daki veya Anadolu’daki besiciler, süt üreticileri değil. Kendi üreticisine bu kadar düşman olan bir iktidar olabilir mi ya! Neden düşman diyorum? Besicilere desteklemeleri doğru dürüst vermeyip, zamlarla üretim yapamaz hâle getirip 30 Temmuz 2021 tarihli sarayın kararnamesiyle Bosna Hersek menşeli at, eşek, domuz, sığır, keçi, koyun etlerinin sıfır gümrük vergisiyle ithal edilmesinin yolunu açtınız. Besicilere yem ve enerji desteği verin diyoruz. Süt sağım makinelerinde kullanılan elektriğin fiyatını düşürün. Yemi ucuzlatın, yemi! Yem ucuzlamadan bu insanların üretim yapması mümkün değil. Bırakın artık şu ithalat sevdasını!

Çiftçinin durumu içler acısı. Ah garip çiftçim, ah! Yaptığınız zamlarla tarlasına gübre alamayan, traktörüne mazot alamayan benim garip çiftçim! Üretim maliyetinin altından kalkamayıp, borçlarını ödeyemeyip köydeki tarlasını, takkesini bırakıp şehirde boğaz tokluğuna “Yeter ki SGK primim ödensin.” diye iş arayan garip çiftçim nasıl çiftçiliğe devam etsin ki?

Mazot geçen yıl 7 liraydı, bugün 20 lirayı aştı. Traktör önceden “kuruş, kuruş” diye çalışıyordu, şimdi “lira, lira” diye çalışıyor. Bu fiyatları görünce, çiftçi traktör yerine öküzü tarlaya koşmaya kalksa onu da yapamaz çünkü yem fiyatları da uçtu. Gübre desen artık altın değerinde, yanına varamıyorsunuz. Tarlaya gübre atamayınca verim düşecek ama ne yapсын çiftçi, gübreyi yeterince atamıyor.

Zamlar mazotla, gübreye de sınırlı değil tabii; bunun tohumu var, ilacı var ve maalesef, tarımsal sulamada kullanılan elektrik faturası var. Yüzde 127’lik elektrik zammıyla nasıl başa çıksın çiftçi? Her türlü zorluğa ve zamma rağmen yine de üretim yapsa bu sefer de ithalatta gümrük vergisini sıfırlayıp ürününü hiç ediyorsunuz. Peki, ne istiyor çiftçi? Gübre istiyor, mazot istiyor, elektriğin ucuzlamasını istiyor, mazotta ÖTV ve KDV’nin kalkmasını istiyor, gübrenin ucuzlamasını istiyor.

Esnafın hâli de farklı değil. Esnaf diyor ki: “Seçim zamanı her gün kapıyı çalıp ‘Bize oy verin.’ diyen AKP’liler, ne pandemi zamanında ne de şimdi ‘Bir ihtiyacımız var mı?’ diye gelip sormadılar bile. Ürün satıyoruz, yerine yenisini aynı fiyata alamıyoruz; fiyatlar günlük değişiyor. Akaryakıtta gelen her zam bize direkt yansıyor.”

Akaryakıt demişken akaryakıt zammı yüzünden esnaf artık kontak kapatmak üzere. İşte, Afyonkarahisar’daki şoför esnafı arkadaşlarımız, hemşehrilerimiz artık isyan etti ve Şoförler Odası Başkanı da diyor ki: “Artık sektör bitmek üzere, şoför bulamayacaksınız.

Bakın, esnaf ne diyor? “Elektrik faturaları cebimizi yakıyor, artık elektriği ve akaryakıtı ucuzlatın. BAĞ-KUR primlerimizi ödeyemiyoruz, lütfen BAĞ-KUR primlerini düşürün. TÜİK rakamları da güvenilirliğini yitirmiş zaten. TÜİK’in kullandığı elektrikten kullanalım, TÜİK’in kullandığı doğal gazdan kullanalım.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BURCU KÖKSAL (Devamla) – “TÜİK’in kullandığı benzinden kullanalım, TÜİK’in alışveriş yaptığı yerden alışveriş yapalım.” diyor esnaf. Çünkü yüzde 100’ün üzerinde her şeye zam gelirken enflasyonun yüzde 54 olduğu yalanına kimse inanmıyor. “Yaparsa AK PARTİ yapar.” dediniz; elektrige, doğal gaz, mazota, LPG’ye, kömüre, benzine, yeme, gübreye, içmeden ipliğe her şeye zam yaptınız. “Yaparsa AK PARTİ yapar.” dediniz; yatta, pırlantada, elmasta, kürkte ÖTV’yi sıfırlayıp doğal gazdan 6 çeşit, sudan 5 çeşit, elektrikten 7 çeşit vergi aldınız. “Yaparsa AK PARTİ yapar.” dediniz; yandaşlarınıza çiftler çiftler maaşlar, millete zamlı faturalarla gece yarısı mazot kuyruklarını reva gördünüz. Bu güzel ülkeyi ve milleti daha fazla harap etmeden, acilen sandığı getirin artık. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Yaparsa AK PARTİ yapar.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Evet, yaptınız, millete zulüm ettiniz; yaparsa AK PARTİ yapar bu zulmü ancak.

(AK PARTİ sıralarından “Bağırma, bağırma!” sesleri)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Duymuyorsunuz, size duyurmak için uğraşıyorum.

(CHP sıralarından “Sağır sultan duysun diye!” sesi)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Aynen, çık, itirazın varsa konuş.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Söz verseler konuşacağız.

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Kuvayimillie şehri Balıkesir’le ilgili söz isteyen Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı.

3.- Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı’nın, Kuvayimillie şehri Balıkesir’e ilişkin gündem dışı konuşması

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen hemşehrilerimizi ve vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Kuvayimillie şehri Balıkesir, insanların birbirine saygı duyduğu, yaşamının güzel olduğu Türkiye’mizin cennet köşelerinden muhteşem bir şehirdir. Türkiye’de ekonomi olarak 17’nci sıradayız. Hedefimiz 2023 yılında ilk 10’a girmek. Cumhuriyetimizin 100’üncü yılında nasıl ki Türkiye olarak dünyada ilk 10 ekonomi arasında olmayı hedefliyor isek bizim de Balıkesir olarak hedefimiz budur çünkü plakamız 10, çünkü şehrimiz 10 numaralı bir şehirdir. Yer altı zenginlikleri açısından Balıkesir, madencilik sektöründe gelişme potansiyeline sahiptir. Balıkesir, maden çeşitleri ve rezerv bakımından yatırımcılar için cazibe merkezidir. Endüstriyel ham maddeler, bor, metalik madenler, yarı metaller, doğal taşlar, enerji ham maddeleri olarak 70’in üzerinde maden bulunmaktadır. Yer altı ve yer üstü zenginliklerimiz açısından bakıldığında, birçok il ve bölge tarafından gıpta edilecek zenginliğe sahip olduğumuzu gururla söyleyebiliriz.

Coğrafi konum itibarıyla Marmara Bölgesi’nin güneyinde yer alan Balıkesir, İstanbul, Bursa ve İzmir gibi metropollere yakınlığıyla da avantaj sağlamaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Balıkesir’e özgü ürünlerimize gelince, aklımıza tabii ki öncelikle etimiz, sütümüz, yumurtamız, peynirimiz, zeytinimiz ve zeytinyağımız gelmektedir. Balıkesir’de toplam 11 ürünümüz coğrafi işaret sahibidir. Bu ürünlerimiz, Ayvalık zeytinyağı, hoşmerim tatlısı, kuzu eti, Edremit yeşil çizik zeytini, Edremit zeytinyağı, Gönen iğne oyası, Kapıdağ mor soğanı, Marmara Adası’nın mermeri, Susurluk ayranı, Susurluk tostu ve Yağcıbedir el halısı. Şehrimizdeki odalarımızla, borsalarımızla, yerel yönetimlerimizle iş birliği içerisinde ilimizi ve ilimizin ürünlerini tanıtmak ve Balıkesir’i marka bir şehir yapmak için çalışıyoruz.

“Türkiye’yi doyuran il” sloganıyla öne çıkan Balıkesir’in coğrafi koşulları, iklim çeşitliliği, verimli toprağı, gıda ürünlerinin de çeşitliliğini, verimliliğini ve kalitesini artırmaktadır. Kuvayimilliyeye şehrimiz Balıkesir tarihsel, sosyal, kültürel ve tabiat zenginliklerinin yanında, doğal gıda ürünleriyle de önemli bir merkez özelliği taşımaktadır. Balıkesir kendine yetebilen ve çevresini besleyebilen, tarımın etkin olduğu ekonomiye sahip bir ildir. Altıeylül, Sındırgı, Bigadiç, Gönen, Edremit en verimli gıda üretim alanlarıdır. Besicilik önemli bir gelir kaynağı olup modern besiciliğe geçiş hızlı şekilde sürmektedir. Süt ve süt ürünlerinde yaklaşık 160 işletme, yılda ortalama 5 bin ton tereyağı, 90 bin ton peynir, 50 bin ton yoğurt üretmektedir. “Zeytin ve zeytinyağı” denilince Ayvalık, Burhaniye, Gömeç, Havran, Edremit, Erdek ilçelerimiz; “domates ve salçalık biber” denilince Bigadiç, Sındırgı, Savaştepe, İvrindi, Susurluk, Manyas ilçelerimiz; “kavun” denilince Kepsut, Susurluk, Savaştepe ilçelerimiz; taze fasulye ve karpuzda Bandırma, Erdek, Gönen, Manyas ve Marmara ilçelerimiz; şeker pancarında tüm ilçelerimiz; mor ve beyaz soğanda, Erdek ve Bandırma; şeftali, Kepsut; arpa, buğday, Balya; ayçiçeği Karesi ilçelerimizde; elma, Dursunbey ilçemizde yetişmektedir. Mandalina ve leblebi ise Havran ilçemizde yoğunluklu olarak üretilmektedir.

Ayrıca, peynir, yumurta, beyaz ve kırmızı et, üzüm, kiraz, elma, şeftali, incir, erik, çilek, badem, ceviz ve ceviz fidanı da çok bol miktarda yetiştirilmektedir. İnsanların ve yeryüzündeki tüm canlıların en önemli, en büyük besin kaynağı tahıllardır. Balıkesir, tahıl ve baklagiller üretiminde kendi ihtiyacını karşılayabilen az sayıdaki illerden biridir. Özellikle, çeltik ekiminde Türkiye genelinde ilk 3 içinde yer alıyoruz.

Doğanın Balıkesir’e verdiği en büyük hediye zeytindir. 81 bin hektar alanda 11 milyon zeytin ağacı bulunuyor ve yıllık ortalama 100 ila 125 bin ton zeytin üretimi gerçekleşiyor. Türkiye, zeytinyağı üretiminde dünyada 4’üncü sırada. Balıkesir, Türkiye zeytin üretiminin yaklaşık 17,2’sini karşılamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkanım, bu saydıkları ürünleri görmedik ki.

BAŞKAN – Buyurun.

YAVUZ SUBAŞI (Devamla) – Balıkesir’in iki denize kıyısının bulunması dolayısıyla, Marmara ve Ege Denizi’ndeki adalarıyla, kıyı bandında deniz turizmi özellikle yaz mevsiminde hareketli ve yoğun bir şekilde yaşanmaktadır. Deniz turizminin, kültür turizminin, termal turizmin yanı sıra dağcılık, su altı dalış turizmi, ekoturizm, yamaç paraşütü gibi alternatif türlerin gelişmesine imkân verecek potansiyel ilimizde mevcut olup meraklılarını beklemekteyiz.

Sayın Başkan ve sayın milletvekilleri; deniz derindir, durulmaz; Balıkesirinin dostluğu ebedidir, asla unutulmaz. Dağlarından bal, ovalarından yağ akan Kuvayimilliyeye şehri Balıkesir’imize hepimizi davet ediyorum.

Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir dakikalık bir söz talebim var.

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı'nın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Balıkesir Milletvekilimiz Yavuz Subaşı'nı dikkatle dinledim -komşumuzdur, hemşehri sayılırız-Balıkesir'le ilgili söylediği pek çok güzel şeye de katılıyorum ama şuna katılmak mümkün değil: Biz, dünyanın 17'nci ekonomisi değiliz maalesef şu anda; bir ara 16'ya kadar inmiştik, 2023 hedefleri 10'uncuydu ama şu anda 20 ile 21 arasında gidiyoruz, 21'inci sıradayız. Ve 2023'te ilk 10'a girme hedefi, on beş yıl önce beyan ettiğiniz ama şimdi yakalayamayacağınızı herkesin kabul edip türlü bahaneler ürettiği bir hedef. Türkiye'nin böyle bir hedefinin olması doğrudur ancak "Bir yıl içinde bu hedefe geleceğiz." dersiniz kimse bizi ciddiye almaz ama bizim iktidarımızın ilerleyen dönemlerinde bu hedefi yakalayıp geçeceğimize de söz veriyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Aycan...

2.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, aile sağlığı çalışanlarının özlük haklarına ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, ülkemizde sağlık hizmeti sunan kuruluşlardan biri de aile sağlığı merkezleridir. Aile sağlığı merkezleri birinci basamak tedavi hizmeti ve kişiye yönelik koruyucu hizmetler vermektedir. Son derece önemli görevleri vardır. Aşı çalışmaları yanında, Covid'de sürveyans çalışmalarında da çok etkin görev almışlardır. Ülkemizde 25 bin aile hekimliği birimi vardır. Buralarda bir hekim ve bir aile sağlığı çalışanı görev yapmaktadır. Bu kişilerin çoğu devlet memurudur fakat sözleşmeli çalışmaktadırlar. Ayrıca, devlet memuru olmayan "kamu dışı aile sağlığı çalışanları" denilen ve sözleşmeli olarak çalışan personeller de vardır. Ayrı kanun ve sözleşme hükümlerine tabidirler, bu nedenle ayrı ücret ve özlük haklarına sahiptirler. Bakılan kişi sayısına göre ücret aldıkları için asgari ücretten az aylık alan hemşireler vardır. Bu durum düzeltilmeli, aylıklarına bir alt sınır getirilmeli ve sabitlenmelidir. Ayrıca görev tanımları netleşmeli ve yıllık izinleri düzenlenmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Taşdoğan...

3.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Gaziantep'in ihracat performansındaki istikrarlı yükselişe ilişkin açıklaması

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'ye her anlamda rol model olmaya devam eden Gaziantep yine başarılarıyla gündemdedir. İhracatçılarımız, pandemiyle birlikte birçok olumsuzluğun üstesinden gelmek amacıyla inisiyatif almaya ve kriz yönetiminde nesillere örnek olabilecek özverilerine hız kesmeden devam etmektedirler. 2022'nin 2'nci ayını geride bırakırken "gazi" şehrimizin ihracat performansındaki istikrarlı yükselişi devam etmektedir. Geçen yılın şubat ayına göre Gaziantep için yüzde 21,6'lık, bölgemiz için ise yüzde 29'luk rekor bir artış yaşanmıştır. Şubat 2022'de, Gaziantep'te geçen yılın aynı ayına göre yüzde 21,6 artışla 904 milyon ihracat gerçekleştirerek yeni bir rekora imza atan başta oda başkanlarımız olmak üzere ihracatçılarımız, iş insanlarımız ve onların çok değerli çalışanlarına başarılar diliyorum, "gazi" şehrimiz adına teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

4.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Tarsus Şehir Stadı ile Tarsus Kapalı Spor Salonu'na ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, seçim bölgem olan Mersin Tarsus'un tarihi, insanlık tarihiyle beraberdir, Hazreti Âdem (AS)'dan bu tarafa yaşantının kesintisiz olarak devam ettiği bir kenttir. Hazreti Âdem (AS)'ın oğlu Şit (AS)'ın makamı Tarsus'tadır, Türkiye'de tek peygamber mezarı Danyal (AS)'ın kabri Tarsus'tadır.

Cumhuriyetle yaşıt kulüp Tarsus İdman Yurdu, Tarsus'un köklü bir kulübüdür. Tarsus Stadyumu yaklaşık altmış-yetmiş yıl önce yapılmıştır ve artık restorasyonla yapılabilir bir durumda değildir. Tarsus Şehir Stadı'nın yeniden yıkılıp yapılarak kente yakışan... Türkiye'nin nüfus olarak en büyük müstakil ilçesidir, 350 bin nüfusu vardır. Bu stadyumun mutlaka yıkılıp yeniden yapılması, yine, aynı şekilde, çok eski olan Tarsus Kapalı Spor Salonu'nun da yıkılarak Tarsus'a yakışan bir kapalı spor salonu yapılması Tarsuslu hemşehrilerimin beklentisidir.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın İlhan...

5.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Tip 1 diyabet hastası çocuklar için sensörlü glikoz ölçüm cihazlarının SGK kapsamına alınmasının önemine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Tip 1 diyabet hastalığının görülme sıklığında son zamanlarda artış yaşanmaktadır. Aile hayatının en güzel günlerinde gerek çocuklarımız ve gerekse de aileleri için uzun ve zor bir süreç başlamaktadır. Çocuklarımıza zorunlu olarak gün içinde 4 kez ölçüm ve insülin yapılmakta, dolayısıyla da yavrularımızın elleri her gün defalarca delinme durumunda kalmaktadır. Hâlbuki sensörlü glikoz ölçüm cihazıyla eziyet önemli ölçüde azalmakta ve çocuklarımız konforlu ve rahat bir yaşam sürdürebilmektedirler ancak her ailenin bu cihazları alabilecek ekonomik durumunun olmadığı gerçeği de ortada durmaktadır. Bu sebeple, sayıları yaklaşık 20 bini bulan bu çocuklarımızdan cihaza ulaşım sağlayamayan dar gelirli ailelerimizin çocukları için cihazın SGK kapsamına alınması çok önemlidir. Bizler hazırız; gelin, Meclis olarak hep birlikte, zaman kaybetmeden bu müjdeli haberi bekleyen çocuklarımızı sevindirelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

6.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, umutsuzluktan, işsizlikten, yoksulluktan intihar eden gençlere ilişkin açıklaması

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Borçları nedeniyle bunalıma giren ve intihar eden 28 yaşındaki esnaf Özgür Pehlivan; cezaevindeki KHK'li bir babanın intihar eden 16 yaşındaki oğlu Bahadır Odabaşı; Gaziantep'te 4 katlı binanın çatısından atlayarak hayatına son veren 17 yaşındaki Kübra; cemaat yurdunda intihar eden Enes Kara; 28 yaşında atanamayan, yüksek lisanslı öğretmen Mustafa Kaya ve her gün umutsuzluktan, işsizlikten, yoksulluktan intihar eden gençlerimiz; her gün yeni bir acı haber... Bu intiharların sorumlusu saray iktidarındır. Ülkeyi cehenneme çevirdiniz; gençlerin umutlarını, hayallerini çaldınız. Bunlar intihar değil, AK PARTİ'nin ülkemizi getirdiği durumdur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

7.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, kadınlara insani, siyasi, sosyal, ekonomik alanlarda sunulan imkânlarla ilişkin açıklaması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

AK PARTİ iktidarlarımız döneminde kadınların iş gücüne katılımı yüzde 27'den yüzde 34'lere, kadın istihdamı da 6 milyondan 10 milyona ulaşmıştır. Kadınlarımızın Parlamentodaki temsil oranı yüzde 4'lerden yüzde 17'lerin üzerine, üniversitelerimizdeki öğretim elemanlarının arasındaki oranı da yüzde 51'e yükselmiştir. Mimarlardan avukatlara, öğretmenlerden sağlıkçılara kadar pek çok meslek dalında kadınlarımızın iş gücüne katılımı önemli oranda artmıştır. Şiddet önleme ve izleme merkezlerimizden de bugüne kadar 1 milyonun üzerinde vatandaşımız faydalanmıştır. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da 85 milyon vatandaşımızın her birisine, ülkenin ve devletin tüm imkânlarıyla hizmet etmeyi sürdürmeye devam edeceğiz. Biz kadınlara insani, siyasi, sosyal, ekonomik her alanda çok önemli mesafeler katetmemize vesile olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür ediyor, fedakârlıkları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

8.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, ileri teknolojik sondaj gemileriyle yapılan keşiflere ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatlarıyla satın alınan ileri teknoloji sondaj gemileriyle, hidrokarbon arama çalışmalarına ara vermeden devam ediliyor. Bu kapsamda yeni keşifler için de adımlar atılıyor. 540 milyar metreküplük doğal gazın keşfedildiği Sakarya gaz sahasında, şu ana kadar, Tuna-1 kuyusunda sondaj tamamlandı. Sakarya gaz sahasında 40 üretim kuyusu açılacak, ilk 10 kuyuyla birlikte ilk üretim de gerçekleştirilecek. İlk fazda 10 kuyudan günde 10 milyon metreküp doğal gaz elde edilecek. Böylece günlük toplam gaz üretimi 100 milyon metreküp olacak.

Karadeniz'de keşfedilen doğal gazın 2023 yılında kullanılması için çalışmalara devam ediyor diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

9.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, 1-7 Mart Deprem Haftası'na ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, depremler ve doğal afetler dünyamızın kaçınılmaz bir gerçeğidir. Ülkemizin bulunduğu coğrafyanın özellikle çeşitli fay hatları üzerinde bulunması ve bu fayların belirli aralıklarla kırılması nedeniyle depremlerle karşı karşıya kalmış ve kalmaya devam edecek bir konumdadır.

1 Mart-7 Mart tarihleri arası Deprem Haftası olarak belirlenmiş, bununla toplumda deprem bilinci oluşması sağlanarak deprem öncesi ve sonrası yapılacak hazırlık ve çalışmalarla yaşanacak hasarları en aza indirmeyi başarmak ve bir bilinç oluşturarak deprem tehlikesinin gündemde tutulması hedeflenmiştir.

Üzerinden yirmi üç yıl geçen Marmara depremini bire bir yaşayanlar olarak ağır ve acı hatıralarını elbette unutmadık. Deprem bilimcilerinin ısrarla hatırlattıkları yeni deprem olasılığını da dikkate alarak bu haftada yapılması gereken çalışmaların hayata geçirilmesi teyit edilmemesi gereken bir mecburiyettir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılavuz...

10.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Özgür Gündem gazetesinin Yazı İşleri Müdürünün İHA ve SİHA'lara yönelik sözlerine ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Terör örgütü PKK'nın yayın organı "Özgür Gündem" adlı eski bir gazetenin Yazı İşleri Müdürü, sözde gazeteci ve satılık basın kalemsoru, yoldaşı olduğu terör örgütlerinin korkulu rüyası İHA ve SİHA'larımıza "oyuncak" diyecek kadar alçalmıştır. Asıl oyuncak, terör örgütlerinin elinde maskara olmuşlardır. İHA, SİHA, güdüm ve roket teknolojilerinde Millî Muharip Uçak'ında ve yerli helikopterde tarihî adımlar atılmıştır. Savunma sanayimizdeki atılımlar Türk milletinin onur, gurur ve iftihar kaynağıdır. Bir tek Türk olmayan bu gafiller ise Karabağ'da Taşnakçı, kapalı Maraş açılınca da EOKA'cı, Ayasofya'da Mavri Miracı, Türkiye şaha kalkınca en sadık PKK'lıdır. Bu vatanın havası, suyu ve ekmeği size haramdır, şehit kanlarıyla sulanan vatan coğrafyası elbet bir gün sizin gibilerden de ahını alacaktır.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

11.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Yeşilay Haftası'na ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yeşilay Haftası vesilesiyle milletimizin bağımlılıklara karşı dikkatini çekmek istiyorum. Yeşilay, kurulduğu 5 Mart 1920'den beri sadece ülkemizde değil, dünyanın birçok farklı ülkesinde bağımlılıklar ve kötü alışkanlıklarla mücadelenin öncüsü olmuştur. Yeşilayın girişimleriyle kurulan Uluslararası Yeşilay Federasyonu hâlen Sırbistan'dan Uganda'ya, Malezya'dan Karadağ'a 80 farklı ülkede faaliyet gösteriyor. Bu vesileyle Yeşilay gönüllülerine şükranlarımı sunuyorum. Bir hekim olarak alkol, tütün ve kötü alışkanlıkların sağlığımız için büyük bir tehdit olduğunu hatırlatmak istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

12.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 2021 yılında AK PARTİ Hükümetinin gerçekleştirdiği hizmetlere ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) - Teşekkür ederim Başkanım.

2021 yılında AK PARTİ Hükümetinin lideri Recep Tayyip Erdoğan'la gerçekleştirdiği hizmetleri anlatmaya devam ediyorum. 2021 yılında özellikle kırsal bölgelerimizde yaşayan eve veya yatağa bağlı olan 562 bin hastamıza evde sağlık hizmeti sunduk.

Her türlü desteği verdiğimiz, önündeki engelleri kaldırdığımız, üretim mekanizmalarına entegre ettiğimiz meslek liselerimiz 2021 yılında 750 milyon TL üretim geliri sağladı. 1.248 engelli öğretmenimizin atamasını sağladık, 36.407 öğretmenimizin atamasını gerçekleştirdik.

Muhalefetin gürlütüsünün nedeni, bir parti gerçeklerden ne kadar uzaklaşırsa gerçeği söyleyenlerden de o kadar nefret eder. Sizin nefretiniz, sizin saldırılarınız bizi millete hizmet yolundan milim şaşdırtmayacaktır.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, zamlara ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarıyla yüz yıllık cumhuriyetimiz en başarısız yönetimi gördü. 2002 yılında altının gramı 18 lirayken iktidara gelen AKP akaryakıtın litresini 20 liraya çıkardı. Neredeyse halkın her gün tükettiği her şeye zam geliyor. Cumhurbaşkanı'nın tek başına her konuda tek yetkili olması ülkeyi yönetilmez hâle getirdi. On yıldır "Fahiş fiyatları düşüreceğim." masalıyla halkı yoksullaştıran AKP, aynı zamanda

fakirleştirdi. İthalata dayalı... Çiftçinin, besicinin varlığına sırtını dönen AKP iktidarı, işçi, emekli, memur ve esnafı da yoksulluğa mahkûm etti. Elektriğe, akaryakıtta, doğal gazla zam üstüne zam sürerken hâlâ AKP bahane üreterek bunun için farklı kişileri ya da ülkeleri suçlamaya çalışıyor. Temel olan şu: AKP ülkeyi yönetemiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gökçel...

14.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırmasıyla beraber yaş meyve ve sebze üreticilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Savaş bir insanlık suçudur, asla kabul edilemez, kabul etmiyoruz. Savaş aynı zamanda ekonomik çöküntüdür; savaş, yoksulluk ve yokluktur. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırmasıyla beraber yaş meyve ve sebze üreticileri ürünlerini Rusya, Ukrayna ve bölge ülkelerine sokamıyor. Yıllardır iktidara çağrı yapıyoruz; bizim çiftçimizin para kazanması, tarımsal üretimimizin artırılması için mutlaka ihracatın artırılması şart diyoruz, ihracatın desteklenmesi ve yeni pazarlar bulunması gerekli diyoruz. AKP'nin becerisizliği yüzünden elimizde kalan bir iki pazar da ilk krizde kapanıyor, tırlarımız Ukrayna'da kalıyor, hem ihracatçımız hem çiftçimiz zarar ediyor, çiftçinin ürünleri elinde kalıyor. Çiftçilerimizi ve ihracatçılarımızı koruyacak önlemler mutlaka alınmalı, ihracat yapacağımız farklı ülkeler mutlaka bulunmalı ve ihracatımız artırılmalıdır.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Barut...

15.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, zamların çiftçiye ve tarıma büyük bir darbe vurduğuna ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, sanayiden tarıma her alanda üretmek ve dışa bağımlılıktan kurtulmak zorundayız. AKP ise hâlâ üretime yönelmiyor; üreten değil, ithal eden Türkiye istiyor. Son altı ayda benzine yüzde 141, motorine yüzde 171 zam yapıldı, elektrikte yüzde 127'ye varan zamlar duruyor. Zamlardan perişan edilen yurttaş, doğal gaz ve elektrik faturasını ödeyemiyor. Bu zamlar çiftçiye ve tarıma daha büyük bir darbe vuruyor. Gübre, zirai ilaç ve tohum kadar her şey fahiş oranda zamlanmıştı, şimdi de mazot zamları nedeniyle çiftçi hiç ekemeyecek, ülkeye kıtlık gelecek, halk aç kalacak. “Paramız var ki ithal ediyoruz.” diyen ve giden Bakanı analım. Rusya Ukrayna'ya saldırınca görüldü ki paramız olsa da ithal edemiyoruz. Buğday ve arpa ile ayçiçeği yağında sorun çıktı çünkü buralarda ithalat durdu. Hâlâ yapabiliriz, zamları geri çekin, üretim ve üretime destek verin.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özkan...

16.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, kadınların Parlamentodaki temsil oranı ile iş gücüne katılma oranındaki artışa ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Nüfusun yarısını oluşturan kadınları dışlayan siyaset, siyaset olamaz. Kadınlarımızın siyasetteki, toplumsal hayattaki yeri biz erkeklerin yerini daraltmaz, bize ancak güç katar.

Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde AK PARTİ olarak ne dedik? “Siyasete kadın eli değecek.” Ama biz bu işin lafını yapmadık, icraatını yapıyoruz; bunu Parlamentoda da görürsünüz, yerel yönetimlerde de görürsünüz. Kadınların Parlamentodaki temsil oranı yüzde 17'lerin üzerine çıktı, iş gücüne katılma oranı yüzde 20'den yüzde 34'ler seviyesine çıktı. Kadın ve aile güçlü olacak ki toplumsal dokumuz, millet olma vasfımızı muhafaza edelim.

Çalışmalarımıza kadınlarımızın şefkatli eli değdiğinde görülecektir ki bereket de beraberinde gelecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aksoy...

17.- *Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Ukrayna-Rusya savaşında Türkiye'nin tarafsızlığını devam ettirmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ukrayna-Rusya Savaşı'nda Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Avrupa Birliğinin kendi menfaat ve çıkarları doğrultusunda Rusya'ya uyguladıkları güçsüz yaptırımların sonuç vermediği görülmektedir. Yıllardır tek başına terörle mücadele eden ülkemiz Türkiye, ulusal menfaat ve çıkarlar doğrultusunda bu savaşta tarafsızlığını devam ettirmelidir. Savaştan ya da savaşa taraf olan değil, savaşın seyrini değiştiren güç olmamız gerekmektedir. Bu güç, Mustafa Kemal Atatürk'ün de çalışmalarında bulunduğu aynı soyağacından gelen toplulukların siyasi ve ekonomik alanda ortak kararlar alıp birlikte hareket etmesi gereken bir güçtür. Yeni dünya düzeninde sadece kendi ülkemizin menfaat ve çıkarlarını gözeterek Türk birliğine sıkı sıkıya entegre olunmalıdır. Mevcut durum ülkemiz için yakın savaş tehdidi içerdiğinden Montrö'nün uygulanmasından asla taviz verilmemelidir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Tokdemir...

18.- *Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, elektrikli solunum cihazı kullanan vatandaşlara verilmesi gereken desteğe ilişkin açıklaması*

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hayatı solunum cihazına bağlı hastaların elektrik faturası yüzde 127'lik elektrik zammıyla üçe katlandı. Fatura ödenmezse elektrik kesilecek, elektrik kesilirse nefes kesilecek. Yılbaşında elektriğe yapılan fahiş zam milyonlarca vatandaşı fena vurdu. Dar gelirli faturayı düşürmek için ya televizyon ışığında ya da mum ışığında oturuyor. Ancak evlerde sağlık nedeniyle hayatı bir makineye bağlı olan 700 bin civarında hasta var. Bunların çoğu elektrikli solunum cihazıyla nefes alıp verebiliyor. Sadece solunum cihazı tutarı aylık yaklaşık 400-500 TL'yi buluyor. Türkiye'de 700 bin civarında hasta solunum cihazı kullanıyor. Bu hastalar, koşulsuz ve limitsiz elektrik faturası desteği verilmesini bekliyor.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

19.- *Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, AKP iktidarının Aydın'ın Karacasu ilçesindeki tarım arazilerini RES'lerle talan edeceğine ilişkin açıklaması*

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ülkemizde doğayı, çevreyi, birinci sınıf tarım arazilerini ÇED raporlarıyla ve yandaş şirketleriyle yağma ve talan eden AKP iktidarı Aydın'ın havasını, suyunu, toprağını denetlenmeyen JES'lerle tahrip ettiği yetmemiş ki şimdi Afrodiasis gibi dünya harikasının var olduğu, yayla ve ekoturizminin yapıldığı Karacasu ilçemizin birinci sınıf tarım arazilerine ve güzel yaylalarına RES'lerle göz dikti.

Rüzgâr enerji santrali, patlatmalı taş ocağı, mobil kırma tesisi adı altında güzelim topraklar peşkeş çekilecek. Karacasulu köylü soruyor: “Devlet niye vatandaşı korumuyor? Eskiden devlet insanlardan arazileri, ormanı korurdu, şimdi biz devletten korur hâle geldik. Bu cennetin yok olmasına izin vermeyeceğiz, yetti gari! Aydın'dan elinizi çekin.” diyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tarhan...

20.- *Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Kartepe'de yapılmak istenen çelik döküm tesisine ilişkin açıklaması*

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, Kocaeli'de hava, su ve çevre kirliliği yıllardır çözülmeden en önemli sorunken turizm kenti Kartepe'de çelik döküm tesisi yapılmak isteniyor. Anadolu ile İstanbul arasında ana bağlantı yolu üstünde olan Kartepe'den her gün binlerce kamyon ve tır geçiyor. Bu tesis sadece var olan çevre sorununu artırmakla kalmayacak, trafik yoğunluğunu da artıracak ve sorunları iyice çözülemez hâle getirecek. Dört mevsimi yaşayabileceğiniz turizm, doğa ve tarım kenti Kartepe'de bu tesisin yapılmasına karşıyız. Gelecek nesillere yaşanılabilir bir çevre bırakmak için mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğiz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güneş...

21.- *Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Yeşilayın kuruluşunun 102'nci yıl dönümü ile 1-7 Mart Yeşilay Haftası'nı kutladığına ilişkin açıklaması*

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlıklı nesillerle yaşam sürdürmeyi amaçlayan Yeşilay, bağımlılıklarla mücadele için 5 Mart 1920'de İstanbul'da "Hilal-i Ahdar" adıyla kurulmuştur. Alkol, sigara, uyuşturucu madde, kumar ve günümüzün bağımlılığı olan internet bağımlılığı gibi, insanın yaşamına zarar veren her türlü bağımlılıkla mücadele etmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle -zararlı alışkanlıklar konusunda- toplumda sağlıklı nesiller ve bilinçli bireyler oluşturmak için zararlı alışkanlıklarla mücadele eden Yeşilayın kuruluşunun 102'nci yıl dönümünü ve 1-7 Mart Yeşilay Haftası'nı kutluyorum, Yeşilay gönüllülerine teşekkür ediyorum. Toplumumuzu ve ailelerimizi zararlı alışkanlıklardan kurtarmak hepimizin sosyal sorumluluğudur diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Şimdi Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- *Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, her siyasi partiden milletvekillerinin Grup Başkan Vekillerinin konuşmalarını belli bir sınırdan tutması konusunda ricacı olduklarına ilişkin konuşması*

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, dün her siyasi partiden 20'ye yakın milletvekili arkadaşımız bana mesaj attı ve Grup Başkan Vekillerimizin konuşmalarını belli bir sınırdan tutması konusunda ricacı oldular. Ben, arkadaşların bu uyarılarını da sizinle paylaşıyorum.

Buyurun Sayın Tatlıoğlu.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

22.- *Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Isparta'daki elektrik kesintisine, TÜRK-İŞ'in açıkladığı enflasyon rakamlarına, asgari ücrete, Doğu Perinçek ile Ethem Sancak'ın Rusya açıklamalarına ve Bursa'daki hızlı tren projesine ilişkin açıklaması*

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Herhâlde bu konuda sınıra uyan bir konuşma olmuştur dün de...

Sayın Genel Kurul, Isparta'da 2'nci defa elektrikler kesildi. 21'inci yüzyılda, gerçekten, Isparta'nın sokakları karanlık, suyu ve iletişimi kesik bir şehirdi Isparta. 13 ilçenin 12'si ve merkezde yüzde 20'lik bir kesinti; bu konu daha önce gündeme geldi, çok konuşuldu ama görünen o ki hiçbir mesafe alınmadı ve bu, nasıl bir yönetim olduğunun ve nasıl bir Türkiye yönetiminin olduğunun gerçekten çok canlı

bir kesiti. “Daha önce günahları valiye yükleyip gönderdik, şimdi sıra kaymakamlarda mı?” diye böyle bir sesleniş ve bir serzeniş var. Dağıtım firmaları benzer firmalar, Sayın Erdoğan yönetiminde isimlerine çok alışık olduğumuz firmalar ve bu firmalara 7 milyardan 22 milyara çıkan bir yatırım bedeli ödemeleri var. Buna rağmen mağduriyetin devam etmesi gerçekten devletin millete hizmet etme noktasında geride kaldığının bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bir başka konu, TÜRK-İŞ’in şubat ayı verilerine göre aylık enflasyon açıklamaları. TÜRK-İŞ’e göre, enflasyon yıllık olarak 66,38 açıklanmış ve bu hesapla baktığımızda asgari ücret yoksulluk sınırının değil, açlık sınırının bile altında kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkanım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bugün, Diyanetin 2022 yılı ramazan ayı için fitre rakamı açıklandı ve bu 40 lira. 5 kişilik bir ailenin fitre üzerinden yani bir kişinin 2 öğün yemeği üzerinden hesapladığımızda aylık gideri 6 bin lira ve bu hâliyle asgari ücretlinin fitreye muhtaç olduğunu net olarak görüyoruz.

Ethem Sancak’ın Rusya’daki, Rus kanalındaki açıklamaları dün gündeme düşen bir konuydu. AK PARTİ ve özellikle Sayın Erdoğan’la çok özdeşleşmiş siyasi ve iş adamı kişiliğiyle Ethem Sancak’ın mekân ve zaman açısından oldukça önem arz eden bu açıklamalarını, gerçekten kişisel olarak yorumlayamayacağımıza göre, nasıl okumak gerektiği konusunda, biz, Türkiye’yi yönetenlerden bir açıklama bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Acaba, bu, Türkiye’nin dış işlerinde yeni yöneliminin bir işareti midir, bir iç ses midir, bir ön ses midir?

Doğu Perinçek ile Ethem Sancak’ın Rusya açıklamaları Türkiye anlamında gerçekten izaha muhtaç bir husus olarak ortaya çıkmaktadır.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Onlar 1968’den beri ortaklar, ortak.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Son olarak Bursa’yla ilgili bir konuyu gündeme getirmek istiyorum: 23 Aralık 2012’de temeli atılan hızlı trenin, zamanın Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım tarafından 2016’da biteceği açıklandı. Daha sonra, 2017’de zamanın yönetimi 2019 yılında biteceğini söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Daha sonra, 2018’de yeni Bakan Ahmet Arslan, 2019’da tamamlanacağını söyledi. Daha sonraki Bakan Cahit Turhan, 2021’de biteceğini söyledi ve daha sonra Bursa yüksek hızlı tren, yüksek hızlı tren olmaktan çıktı, standart bir trene dönüştü ve daha sonra Başbakan Yardımcılığı yapan Sayın Bursa Milletvekilimiz, 2023’te biteceğini söyledi. Daha sonra, Sayın AK PARTİ Bursa Milletvekilimiz, 2024’te biteceğini söyledi ve gerçekten sesi de dumanı da kendisi de bir türlü görülmeyen trenin gelişile ilgili yeni bir hikâye ortadan kalkmış oldu ve yeni bir süreç beklenmektedir.

Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim.

Sayın Bülbül...

23.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'un, 4 Mart 2021 tarihinde Tatvan'da Türk Silahlı Kuvvetlerine ait helikopterin düşmesi sonucunda şehit olan askerleri rahmet ve minnetle andığına, Ukrayna'dan tahliye edilen vatandaşlarımıza, Ukrayna-Rusya çatışma sürecinde devletimizin gerçekleştirdiği insani yardımlara ve Türkmenistan, Kazakistan ve Özbekistan'la olan diplomatik ilişkilerimizin 30'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan

4 Mart 2021 tarihinde Tatvan'da olumsuz hava koşulları sebebiyle Türk Silahlı Kuvvetlerine ait helikopterin düşmesi sonucunda 8. Kolordu Komutanımız Korgeneral Osman Erbaş ve beraberindeki 1 albay, 3 yüzbaşı, 4 astsubay ve 2 uzman çavuşumuz şehit düşmüştür. Şehadetlerinin seneidevriyesinde aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyoruz; ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Sayın Başkan, Rusya-Ukrayna arasında yaşanan silahlı çatışmalardan en az on gün önce dış temsilciliklerimiz kanalıyla Ukrayna'yı terk etmeleri istenen vatandaşlarımız, Dışişleri Bakanlığımızın her iki ülkeyle de gerçekleştirdiği başarılı görüşmeler neticesinde hızlı bir şekilde tahliye edilmeye başlanmış ve dün itibarıyla ülkemize giriş yapan vatandaşlarımız sayısının 11.024 kişi olduğu Dışişleri Bakanımız tarafından açıklanmıştır. Tahliye sürecinin devam ettiği bu dönemde yine, Sağlık Bakanımız tarafından Kırım Tatar Türkü 209 insanımızın acil sağlık hizmetinin ülkemizde karşılandığı kamuoyuyla paylaşılmıştır. İnsani yardımlara aralıksız devam eden devletimiz, diğer taraftan diplomatik kanalları açık tutarak taraflar arasında müzakere sürecinin kalıcı ve nihai bir ateşkesle netice bulması için yoğun çaba sarf etmektedir. Dışişleri Bakanlığımız başta olmak üzere, ilgili tüm kurumlarımız ve personellerimize çalışmalarında muvaffakiyetler diliyoruz.

Sayın Başkan, dost ve kardeş ülkeler olan Türkmenistan, Kazakistan ve Özbekistan'la olan diplomatik ilişkilerimizin 30'uncu yıl dönümü kutlanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülbul.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sovyet Rusya'nın çöküşünden sonra bağımsızlıklarını kazanmış olan bu devletleri, kardeş devletlerimizi Türkiye Cumhuriyeti dünyada ilk olarak tanıyan devlet olmuştur. Resmî olarak tanımış ve büyükelçiliklerimiz açılarak da diplomatik ilişkilerimiz hız kesmeden tesis edilmiştir. Diplomatik ilişkilerimizin 30'uncu yıl dönümü vesilesiyle Türk dünyasının siyasi, sosyal ekonomik ve kültürel olarak refah, huzur ve birlik içinde yaşamasını temenni ediyor, kardeş devletlerimize daima hür ve aydın bir gelecek diliyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

24.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, üniversitelerdeki yemek zamlarına, Tuşba Belediyesi'ndeki yolsuzluklara, Konya'daki Dedeoğlu ailesinin katliamına ilişkin hakikatleri öğrenmek istediklerine ve Halise Aksoy'a yapılan zulme ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Ankara Üniversitesinde yemeklere yüzde 60 zam yapılmış vaziyette ve öğrenciler bu yemek zammına karşı bir imza kampanyası başlatmışlar ve zammın geri alınmasını talep ediyorlar. Daha önce de Hacettepe Üniversitesinde ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinde yemeklere yüzde 60 zam yapılmıştı, öğrenciler bu zamların geri çekilmesi mücadelesini sürdürüyor. Gerçekten, genel olarak ülkedeki ekonomik ve sosyal krize baktığımızda, öğrencilerin yemeklerine zam yapılması kabul edilebilir değil. Bu zamlar derhâl geri çekilmelidir ve öğrenciler bu baskıdan kurtarılmalıdır.

Sayın vekiller, 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde Tuşba Belediyesinde, o zaman seçimi kazanmış olan Yılmaz Berki ve Ayşe Minaz'a Yüksek Seçim Kurulu mazbatayı vermemiş, bir Adalet ve Kalkınma Partili Salih Akman'a mazbatayı vermişti. Biz o zaman da söyledik, daha sonra da bunu konuştuk, halk iradesinin gasbı anlamına geliyor bu diye. Şimdi ortaya çıktı, bu Salih Akman'ın kuzeni Rıdvan Akman bu Tuşba Belediyesinden bol miktarda ihale almış, 3 milyon 58 bin liralık ihale aldığı ortaya çıkmış yani hem çevre düzenleme hem de yol yama ihalesini almış. Yani sadece halk iradesinin gasbedilmesiyle yetinilmiyor belli ki, halkın kesesine de el atılmaya devam ediliyor, bu bir örneği daha gösteriyor.

Hatırlatmak isterim: Konya'da Dedeoğlu ailesinden 7 kişi katledilmişti ve bu katleden tetikçi altı gün sonra yakalanmıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, ortaya şöyle bir gerçek çıktı: Bu 7 kişiyi, Konya'da Dedeoğlu ailesinden 7 kişiyi katleden tetikçinin o yaptığı katliamdan iki gün sonra 155'i arayıp otuz beş dakika polisle konuştuğu ortaya çıktı. Nereden ortaya çıktı? Dosyada bir sayfa unutulmuş ve o unutulmuş olan sayfada tetikçi, polise diyor ki: "7 kişi öldürdüm, bunlar teröristler; 5 kişi daha öldürüp teslim olacağım." Şimdi, niye diyorum bir sayfası ortaya çıktı diye? Geri kalanı yok dosyanın içinde, o çözümü yok etmişler dosyadan ama otuz beş dakika konuşmuş o sayfada görüldüğü kadarıyla polisle. Şimdi, soruyoruz: O tetikçi, polise başka neler anlattı? O unutulmuş belgenin tamamı dosyaya iade edilecek mi yoksa o belge imha mı edildi? O kayıtlar nerede? Bunların hepsini soruyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Peki, başka bir soru daha var: İki gün sonra aramış tetikçi 155'i, altı gün sonra yakalandı yani konuştuğundan dört gün sonra yakalandı. Peki, polis ne yaptı? "Sen nereden arıyorsun? Aradığın yerde dur, biz seni alacağız." demedi tetikçiye. Niye dört gün sonra yakalandı bu tetikçi? Şimdi, bütün bu soruların cevabının ortaya çıkarılması gerekiyor. Bu ırkçı saldırı bağıra bağıra gelmişti Konya'da, Dedeoğlu ailesi katledildi, 7 kişi. Şimdi, bir kez daha soruyoruz: Yargı ve Emniyet susmaya devam edecek mi? O kayıp belgelerin ortaya çıkmasını sağlayacaklar mı? Ve böylelikle hakikatlerin de ortaya çıkması sağlanacak mı?

Son bir nokta var. Bunu daha evvel de konuşmuştuk, gerçekten çok acı bir durumdu ama hatırlatmak istiyorum ve yaşananın nasıl büyük bir zulüm olduğu bir kez daha söylemek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç, toparlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

Halise Aksoy vardı ve hatırlarsanız, geçen yıl, Halise Aksoy'un çocuğunun kemikleri PTT Kargoyla evine gönderilmişti ve o zaman, biz bunu çok kınamıştık, protesto etmiştik; bunun nasıl insanlık dışı bir yaklaşım olduğunu anlatmıştık, insanlığın karanlık sayfasına adınızı yazdırdınız demiştik, hiçbir dinde, hiçbir hukukta olmayan bir zulmü tarih kayıtlarına düştünüz demiştik. Şimdi ne oldu? Dün Halise Aksoy'un evini basıyor polis ve geçen yıl kargoyla kemikleri gönderilmiş olan çocuğunun nerede olduğunu soruyor anneye. Ya, inanılır gibi değil, inanılır gibi değil! Gerçekten, tarih çok zulüm gördü ama bu kadar ağır bir zulmü insanlara yaşatmak asla kabul edilebilir bir şey değil. Bunu bir kez daha özellikle vurgulamak istiyoruz. Bu zulme son verin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Hem kargoyla çocuğunun kemiklerinin anneye gönderilmesi büyük bir zulümdür; o yetmiyormuş gibi, aradan bir sene geçince evini basıp o çocuğun nerede olduğunu sormak başka bir zulümdür. Bunların hepsini çok ağır bir şekilde kınıyoruz ve protesto ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

25.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Tokat'ta geçirdikleri kaza sonucu şehit düşen ve yaralanan askerlere, Rifat Börekçi ile Reşit Galip'in vefat yıl dönümüne, İzmir Gaziemir'de on dört yıldır temizlenmeyen nükleer atıklara; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki öğretmenler, sosyologlar, psikologlar, sosyal çalışmacılar ve hemşirelerin sorunlarına; Boğaziçi Üniversitesine dışarıdan yapılan dekan atamalarına, Basın İlan Kurumunun dokuz yüz gündür Evrensel gazetesine ilan vermemesinin hukuksuzluk olduğuna ve Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün Tokat'ta geçirdikleri trafik kazası sonrası şehit olan Uzman Çavuşumuz İsmail Ergin'e Allah'tan rahmet, ailesine sabır diliyoruz.

BAŞKAN – Âmin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bugün Tokat Milletvekilimiz, Tokat'ta cenazeye katıldı. Diğer yaralı uzman çavuşlarımıza da bir an önce Allah'tan şifa diliyoruz.

BAŞKAN – Âmin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, bugün, Türkiye'nin ilk Diyanet İşleri Başkanı Rifat Börekçi'nin vefat yıl dönümü. Millî Mücadele yıllarında Şeyhülislam Dürriyade Abdullah Beyefendi'nin “Kuvayımilliyecilerin öldürülmesinin caiz olduğuna” ilişkin fetvasına karşı “Ankara Fetvası”yla -idama mahkûm edilmiş- kurtuluş mücadelemizde Mustafa Kemal ve arkadaşlarının her zaman yanında olmuş, 1924'te kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı görevini 1941 yılına kadar üstlenmiş Rifat Börekçi'yi saygıyla, minnetle, rahmetle anıyoruz. Son Diyanet İşleri Başkanının “Keşke Yunan galip gelseydi.” diyen fesli deli Kadir'i ziyaret ettiğini unutmadığımızı, Rifat Börekçi gibi Diyanet İşleri Başkanlarına kurumun yeniden kavuşmasını ümit ettiğimizi ifade ediyorum.

Bugün, aynı zamanda, Millî Eğitim Bakanlığı görevini de üstlenmiş, “1933 Üniversite Reformu”nun mimarı Reşit Galip'in de ölüm yıl dönümü; kendisini de minnetle, rahmetle ve saygıyla anıyoruz.

Geçtiğimiz haftalarda Gaziemir'deydim, on dört yıldır temizlenmeyen nükleer atıkların kaldırılması talebini, Çevre Bakanlığınca, yürütme organınca, sarayca duyulmayan talebi bir kez de oradan yükselttik. “İzmir'in Çernobil'i” olarak bilinen ve normal değerın tam 7.291 katı oranında radyasyon yayan radyoaktif atıkların on dört yıldır temizlenmediğini ve bir an önce Gaziemir'in bu atıklardan kurtarılması gerektiğini ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde “ek dersli” adı altında istihdam edilmiş öğretmenler, sosyologlar, psikologlar, sosyal çalışmacılar, hemşireler var. Bu personelin sorunları hâlen çözülmedi; Bakan değişti ama sorunlar çözülmedi, sorunlar duruyor. Bakanlığın asli işini yapan bu personelin yıllık izin hakkı, mazeret izin hakkı, görevde yükselme hakkı, iş güvencesi hakkı bulunmuyor. Maalesef, resmî tatillerin olduğu aylarda maaşları fiilen asgari ücretin altına düşüyor. Bu soruna bir an önce çare bulunması için Meclisi göreve davet ediyoruz.

Boğaziçi Üniversitesinin kayyumu Naci İnci'nin geçtiğimiz aylarda protestolara destek verdikleri iddiasıyla görevden aldığı üç dekanın yerine üniversite dışından atamalar yapıldı. Boğaziçi Üniversitesi gibi köklü bir üniversiteye bu yönde dışarıdan müdahalelerin ne kadar olumsuz sonuçlar doğurduğu geçen yıl atanan kayyum rektörün, Melih Bulu'nun yaşattıklarıyla hatıralarda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bu ısrarın ne Boğaziçi'ne ne Türkiye'ye bir faydası vardır. Bu tip kayyum atamalarından bir an önce vazgeçilmelidir.

Bugün Basın İlan Kurumunun Evrensel gazetesine ilan vermemesinin 900'üncü günü. 18 Eylül 2019'dan bu yana, otuz aydır ilan vermiyorlar hukuksuz bir şekilde. Basın tarihinde bu kadar uzun bir cezalandırma yaşanmamıştır. Hiçbir gerekçesi olmayan bu cezalandırmanın bir an önce son bulması gerekiyor. Gazeteleri, televizyonları İletişim Başkanlığı, Basın İlan Kurumu, RTÜK, kamu bankaları aracılığıyla terbiye etme girişiminin temel sorumlusu saray rejimidir, bunun da altını çiziyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, son konum şu: Siz hem yapılan bir toplantıda hem de daha önce kendiniz tutanaklar önünde bize söylediniz, Grup Başkan Vekillerinin Genel Başkanlarını ve partilerinin kurumsal kimliklerini temsil ettiğini, onların söz haklarının kısıtlanmaması gerektiğini savunan bir Meclis Başkan Vekilisiniz, biz bu konuda zaten sizden razıyız.

Biraz önce tabii, varlığından hiç şüphe duymadığımız 20'ye yakın mesajdan bahsettiniz. Ben, dün burada olan arkadaşlarımla tek tek görüştüm, hepsi der ki: “Eğer öyle bir mesajı ben atıyorsa milletvekilliğinden bugün istifa edeceğim.” Çünkü Cumhuriyet Halk Partisi neyin, ne olduğunu bilen bir parti, öyle bir grup. Diğer gruplardan böyle açıklamalar gelir gelmez, bunu bilmeyiz ama Özgür Özel'in arkasında Başkana mesaj atacak bir grup oturmaz, bunu çok açık olarak söyleyeyim. (CHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca yapısal soruna değinerek sözlerime son vereyim. Sayın Başkanım, siz de biliyorsunuz ki bu düzenlemeler bu İç Tüzük'ün tepesinden böyle bastırma işi olduğunda... Biz bunu çok konuştuk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Milletvekillerinin olduğu gibi, grupların sözcülerinin, Grup Başkan Vekillerinin de ülkenin gündemine dair söylemesi gereken söz ve kullanması gereken bir süre var. Eski Tüzük'ümüzde grup önerileri için onar dakika konuşma varken, Grup Başkan Vekilleri bir on dakikayı kendileri kullanırdı ve o süre gündeme dair değerlendirmeleri tüketmeye kâfiydi. O süreler üçer dakikaya indirildiği gün “Ya delik büyüyecek ya deve küçülecek.” dedim ama bu süre bir şekilde olacak ve kanuna geçmek yine salı günlerinde altı buçuk, diğer günlerde en az beş buçuk, altıyı bulacak. Sayın Elitaş “Öyle olmaz, çok kısa sürede kanuna geçeceğiz.” dedi. Bakın, olmuyor çünkü bu ihtiyacın tatmin edilmesi gerekiyor, bütün Grup Başkan Vekilleri açısından böyledir, bizim yaptığımız iş budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İç Tüzük’ü tepesinden bastırıp muhalefetin, iktidarın, grupların duydukları bu ihtiyacı, kamuoyunun bu beklentisini, grupların bu beklentisini, toplumun bu beklentisini karşılayacak bir düzenleme elden alındı diye bunlar oluyor. O yüzden benim grubum “Gösterilsin, hemen istifa ederiz.” dedi ama diğer gruplardan Grup Başkan Vekillerine haksızlık yapan milletvekillerimiz varsa bunu bilsinler, ben mevki daşlarımın bu hakkı niye böyle kullandığının kefiliyim.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Dün Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grup Başkan Vekillerinin konuşmalarını İç Tüzük’e göre sınırlayabilirim dediğimde, videoları alın, Meclisteki alkışlara bakın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Doğru, alkışlayanlara da bakalım efendim. Bizim gruptan bir kişi alkışlamadı, iki gruptan duydum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkan.

26.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan’ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Genel Kurul gündemine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, AK PARTİ olarak hamdolsun, demokratik hukuk düzenimizi güçlendirmek, Türkiye’nin hür, serbest müzakere ortamını tahkim etmek için bugüne kadar sayısız anayasal ve yasal reformlar gerçekleştirdik. Ve bazen bu anayasal ve yasal reformları gerçekleştirirken de parti olarak pek çok vesayet, baskı ve sultalarla karşı karşıya kaldık. Ve bugüne kadar bu demokratik ortamın genişlemesi, serbest, hür müzakere ortamının güçlenmesi için bütün siyasi mekanizmalar nezdinde “Gelin, İç Tüzük çalışmamızı hayata geçirelim.” dedik. Çünkü Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte hem güçlü kuvvetler ayrılığı hem de Parlamentonun daha etkin bir şekilde yasama ve denetim faaliyetlerine özgülenmesi açısından buna da bir ihtiyaç duyulduğu ortadadır. Biz, bugün, bu tartışma zemininin bir taraftan genişlemesi diğer taraftan da Parlamentonun asli vazifesi olan yasama ve denetim faaliyetlerinde de etkin ve verimli çalışan bir Parlamentonun hayata geçmesi için yapmış olduğumuz “Gelin, İç Tüzük çalışmamızı hayata geçirelim.” davetini yineliyoruz. İnşallah, bu çerçevede Parlamentomuzun, müzakere ortamının güçlenmesi, bir istişare ve yasama faaliyeti olarak genelgeçer, geleceğe dönük, milletimizin ihtiyacı olan yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi noktasında daha güç kazanacağına inanıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkan.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malum, bu hafta, enerji noktasında Nükleer Enerji Kurumu düzenlemesini hayata geçireceğiz. Bu çerçevede bir hafta boyunca çok verimli bir çalışma ortaya koyduğumuzu da düşünüyorum. İnşallah, bugün 314 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşülmesinde Mecliste uzlaşa ve istişare anlayışına uygun bir çalışma yürütüleceğine inanıyorum.

Genel Kurulda bütün milletvekillerimize, siyasi parti gruplarımıza katkıları vesilesiyle şimdiden teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve arkadaşları tarafından, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve arz güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 23/2/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/3/2022 Cumartesi günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

Grup Başkanı

Öneri:

Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 19 milletvekili tarafından enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve arz güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 23/2/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5/3/2022 Cumartesi günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Örs.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; enerjide arz güvenliğiyle ilgili vermiş olduğumuz araştırma önergesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Bu, hafta sonu mesaimizin de hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, enerji, ekonomik faaliyetlerin temel girdisi ve itici güçtür, aynı zamanda ekonomik refah düzeyinin en önemli belirleyicilerinden de bir tanesidir. Bir ülkenin gelişebilmesi ve bu gelişmenin uzun süreli ve sürdürülebilir olması, ekonomik faaliyetler için gerekli olan enerjinin yeterli miktarda, en az maliyetle, güvenilir bir şekilde temin edilebilmesiyle yakından alakalıdır.

“Enerji arz güvenliği” kavramı, mevcut enerji kaynaklarına erişimde ortaya çıkabilecek ani sıkıntılar ile talebin artması sonucu enerji kaynaklarının yetersiz kalması hâlinde ortaya çıkabilecek durumları içerir. Enerji arz güvenliği, bir ekonominin sürdürülebilirliği, güvenliği ve geleceği açısından çok büyük bir öneme sahiptir. Bir ülke, enerji arz güvenliğinin tehlikeye düşmemesi için enerji kaynaklarını çeşitlendirmelidir.

Enerji politikalarının belirlenmesindeki önemli aşamaların başında enerji talep tahminlerinin sağlıklı yapılması gelir. Enerji talep tahminleri, ülkedeki gelişmeler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmelidir. Türkiye’de doğal gazın tamamına yakın kısmının ithal edilmesi enerji güvenliği açısından son derece riskli bir durum oluşturmaktadır. Enerji arz güvenliği için enerjide dışa bağımlılığın

azaltılması ve herhangi bir kaynaktan ileri gelebilecek bir azalma, tükenme, kesilme, devre dışı kalma gibi aksaklıkların gerçekleşmesine karşı önlemlerin alınması ve enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, İYİ Parti olarak, ülkenin dört bir tarafında sahadayız, esnaf ve vatandaşlarımızı dinliyor, onlardan aldığımız talep ve sorunları bu yüce Meclisin kürsüsünde dile getirmeye çalışıyoruz. Şubat ayı içerisinde hem şehrim Trabzon'da hem de İYİ Parti İstanbul İl Başkanlığının başlattığı "Anlat İstanbul" isimli saha çalışması kapsamında İstanbul'un ilçelerinde esnaf ziyareti yaptım, vatandaşlarımızla görüşüm.

Değerli arkadaşlar, saygıdeğer milletvekilleri; dükkânına girdiğim her esnafımız, konuştuğumuz her vatandaşımız elektrik zamlarından, doğal gaz zamlarından, akaryakıt zamlarından dert yandı. İktidara mensup arkadaşlar, sizlere sesleniyorum; siz belki görmüyor, belki duymuyorsunuz ya da duymazdan geliyorsunuz ama vatandaşın gündemi bu. Vatandaşın gündeminde zamlar var, vatandaşın gündeminde geçim sıkıntısı var, vatandaşın gündeminde hayat pahalılığı var. Esnaf "Elektrik faturasını ödeyebilmek için kredi çekeceğim." diyor. Ne günlere geldik arkadaşlar. Sizin iktidar partisi olarak vatandaşı enflasyona, faize ve zamlara karşı korumanız gerekirken uygulamalarınızla denetimsizliği, kontrolsüzlüğü güce dönüştüren özel şirketleri koruyorsunuz. Allah'tan reva mıdır bu arkadaşlar? Vatandaş özel şirketlerin insafına bıraktınız. Hani kimsesizlerin kimsesiydiniz, hani mağdurların sesiydiniz; şimdi neredesiniz?

Yandaş gazetelerinize attırdığınız manşetler, televizyon kanallarında konuşturduğunuz trolllerle "Her şey toz pembe." diyorsunuz ama vatandaş doğal gaz faturasını ödeyemediği için kombisini açamıyor, domatesi pazardan tane işi alıyor, gece on ikiden önce "Aman bu gece zam gelmeden mazotumu alayım." diye akaryakıt istasyonlarında kuyrukta bekliyor. Hani siz Türkiye'yi dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına sokacaktınız? Sizin 2023 hedefleriniz vardı, sahi ne oldu bu hedefleriniz? Aslında hedefiniz iyiydi ama siz pusulayı şaşırdınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Ha bire tayfa değiştiriyorsunuz ama nafile, sorun kaptan köşkünde arkadaşlar. Bakın, Türkiye 2018'de tek adam rejimine geçmeden önce dünyanın en büyük 17'nci ekonomisine sahipti; tek adamlık rejimiyle geçen üç yılın sonunda Türkiye artık en büyük 20 ekonomi liginde yok. "Zampiyonlar ligi"ne çevirdiniz Türkiye'yi, Türkiye'yi zam ülkesi yaptınız, yokluk ülkesi yaptınız, yoksunluk ülkesi yaptınız.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ali Kenanoğlu.

Buyurun Sayın Kenanoğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bir defa, Türkiye'nin şu an açısından yani önümüzdeki süreç açısından elektrik arz sorunu yok yani bunu bilelim. Özellikle nükleer santrali savunurken buna dayanarak söyleniyor ya da böyle bir ihtiyaç varmış gibi anlatılıyor. Şu anda arz fazlası var ve şu anda Türkiye'de elektriğin yaklaşık yüzde 39-40 civarı yenilenebilir enerji kaynaklarından.

SALİH CORA (Trabzon) – Yüzde 47'si.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Gittikçe yükseliyor tabii, o ayrı bir konu. Yüzde 60 ve 70'e yakını da fosil yakıtlardan -60 ya da 50'ye doğru inen bir kısmı var yani gittikçe azalan- oluşuyor.

Şimdi, tabii, en başta şunu söyleyelim yani dışa bağımlılık meselesini konuşuyoruz, araştırma komisyonu kurulması önergesi bununla ilgili, en başta onu ifade edeyim. Akkuyu Nükleer Santrali yerli bir enerji kaynağı değildir yani buradan da savunuluyor biraz bu konu -gündemi daha çok konuşacağız bugün- ancak tümüyle Rusya'ya ait bir elektrik üretim kaynağıdır, nükleer güç santralidir, yirmi yıl boyunca Rusya'nındır, biz sadece buradan elektrik satın alacağız, yirmi yıl sonra da yüzde 51'i yine Ruslarda kalmak koşuluyla bizim ülkemizde faaliyetini sürdürecektir. O anlamıyla, hani şu anda değil de faaliyete geçtikten sonra bu, yerli üretim listesine sokulursa yanlış yapılmış olur.

Şimdi, değerli arkadaşlar, öncelikle, Türkiye'nin enerji politikasını değiştirmesi gerekiyor yani bu bakış açısıyla dışa bağımlılık azaltılamaz. Öncelikle, bir kere, bütünüyle kamu aracılığıyla yürütülmesi gerekir yani "üretim, iletim ve dağıtım" dediğimiz üç aşamalı meselenin tümüyle kamu aracılığıyla yapılması lazım. Şu anda durum ne? Şu anda, işte, kimisini kendimiz üretiyoruz, kimisini dışarıdan alıyoruz; iletim ve dağıtım tümüyle özelleştirilmiş durumda, şirketlere ait. İşte -yine çok konuşuluyor- yine Isparta'da yaşanan elektrik kesintileri konuşuluyor. Bunlar elektrik olmadığı için falan değil yani bu dağıtım şirketleri, bu iletim şirketleri birbiriyle bağlantılı zaten, bunlar farklı falan da değil yani aynı şirketin yan kuruluşu falan. Bunlar, üzerlerine düşen görevleri yerine getirmedikleri için bunlar düzeltilmiyor, yani Isparta'da elektrik kesiliyor, üç gün sonra hâlâ kesiliyor. Ya, üç gün sonra o hatlar değiştirilmedi ki, o trafo yenilenmedi ki yani hava koşulları değişirse bir hafta sonra yine kesilebilir. Dolayısıyla, şirketler bütün bunlarda üzerine düşen görevleri yapmıyorlar çünkü onlar kârına bakıyorlar; "Kısa sürede nasıl kâr ederim -sözleşme zamanları da yaklaştı zaten, bunun için- en kısa sürede en çok kâr nasıl yaparım?" diye yatırım da yapmıyorlar.

Şimdi, dolayısıyla, bizim, bir kere, elektrik üretimini, enerji üretimini yerinde ve yerinde yapmaya çalışmamız gerekir; bunun önünü açmamız gerekir ve arkadaşlar, burada en önemli argüman da şu: Sonuçta, toplu düzeyde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Yani bunları bir bütün olarak belirli bölgelerde yığılmış, depo edilen noktalarda yaptığımız zaman, RES de yapsanız, GES de yapsanız doğaya zarar veren noktaları var. Bunların tümüyle yerelde üretilmesi gerekiyor yani fabrikaların bacalarında, okulların çatılarında -efendime söyleyeyim- hanelerin çatılarında gibi, bütün hanelerin, bütün yapıların, bütün alanların kendi elektriğini üretebilecek sisteme sahip olması gerekiyor ki dünyada bunun örnekleri var, bu alana da yöneliyor.

Şimdi, bunun için ne yapmak gerekiyor? İşte, bunun için, örneğin, kooperatifleşmenin, bu konudaki kooperatiflerin önünün açılması gerekiyor ve insanların kendi çatılarında elektrik üretmesinin önündeki bürokratik engellerin ortadan kaldırılması gerekiyor, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'ne yapılacak yatırımın buralara yatırılması ve teşviklerin yapılması gerekiyor ki bu sorun çözülsün.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Osmaniye Milletvekili Sayın Baha Ünlü.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin enerjide dışa bağımlılık konusundaki grup önerisi hakkında konuşacağım. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Enerjide dışa bağımlılıktan kurtulmak için uzun dönemde bir planlama yapmak gerekir. Kısaca, mevcut durumdan bahsedeyim. Enerji politikaları, uzun dönemli planlara ve birçok olasılığı dikkate alan senaryo analizlerine göre belirlenmesi gereken politikadır. Son yirmi yılda, planlama kapasiteleri gittikçe azalmış ve 2011 yılında Devlet Planlama Teşkilatı kapatılıp Kalkınma Bakanlığı içerisine alınmış, 2018’den itibaren de Cumhurbaşkanlığı bünyesinde Strateji ve Bütçe Başkanlığı içerisinde bir birim hâline getirilmiştir. Böylece, enerji sektöründe kamu adına planlama yapan bir birim ortadan kalkmıştır. Böylece, enerji planlama kapasitesi de kaybolmuştur. 2011 yılında Devlet Planlama Teşkilatı kapatıldıktan sonra, zayıf da olsa var olan enerji planlaması tamamen çökmüştür. Enerji kaynaklarının derli toplu bir dokümantasyonu kaybolmaya yüz tutmuştur, çeşitli kuruluşlarından bölük pörçük bilgiler var ise de dağınık, güncellenmemiş ve bir kısmı da doğrulanmamıştır. Kaynak araştırması, kömür, gaz, hidrolik, biyokütle, biyogaz, diğer biyoyakıtlar için bir planlama hazırlığı olmadığı gibi, var olan yetersiz planlar da güncellenmemiş ve önemini kaybetmeye başlamıştır. Meslek odaları, gelişmeleri basından öğrenecek kadar gelişmelerden uzak tutulmakta ve gün geçtikçe işsiz hâle getirilmektedir. Tüketici örgütleri güçsüz ve etkisiz, yok denecek kadar azdır.

Peki, ne yapmalıyız arkadaşlar bu durumu düzeltmek için, dışa bağımlılıktan kurtulmak için? Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığındaki strateji belirleme, koordinasyon ve mevcut planlama kapasitesi geliştirilmelidir. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği, enerji dönüşümünün en önemli unsurlarıdır. Yeterli depolama teknolojileri geliştirilinceye kadar baz yük santrallerine -kömür, doğal gaz santralleri- ihtiyaç vardır. AB’yle entegrasyon gerçekleştirecek ise enerji piyasası politik müdahalelerden uzak, şeffaf ve öngörülebilir olmalıdır. Enerji ve iklim politikalarının en geniş şekilde çalıştırılacağı ve kararların alınacağı bir enerji çalışmayı planlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BAHA ÜNLÜ (Devamla) – Meslek odaları, üniversiteler, eski ve yeni bürokratlar, bilim adamları, tüketici dernekleri ve sendikaların tartışmaya katılması sağlanmalıdır. Tebliğlerin, çalışmaların tartışıldığı bir başlangıç çalışmayı düzenlenmeli ve enerji ve iklim değişikliği komisyonu, enerji kaynakları araştırma komisyonu, elektrik enerjisi komisyonu, petrol komisyonu, doğal gaz komisyonu, enerji mühendisliği dalları eğitim komisyonu, malzeme ve lojistik komisyonu, enerji politikaları belirleme komisyonu kurulmalıdır. Başlangıçta, çalıştayın belirlenen tarihte sonuçların tartışıldığı enerji politikaları belirleme çalışmayı düzenlenmeli ve alınan sonuçlar her türlü katılımcının önünde tartışılmalıdır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Ahmet Çolakoğlu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, verilen önergeye baktığımızda, Türkiye'nin enerjideki arz güvenliği için enerjide dışa bağımlılığın azaltılması, herhangi bir kaynaktan gelebilecek enerji azalması veya tükenmesi gibi durumlarda ülkemizdeki enerji ihtiyacının karşılanmaması tehlikesine karşı önlemlerin alınması, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi konusunda ve bu maksatta Meclis araştırması açılmasını istemektesiniz.

Değerli milletvekilleri, 2022 yılında verilen bu önerenin içeriğine baktığımızda, bizler AK PARTİ olarak, tam yirmi yıl önce bunu öngörerek Hükümetimiz ve Enerji Bakanlığımız bu konularda çalışmalarına hızlı bir şekilde başlamıştır.

Şimdi, sizlere son yıllarda yaptığımız sadece birkaç tesisten örnek vermek istiyorum.

Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisleri: İletim hattına günlük 28 milyon metreküp gaz verebilme kapasitesine sahip olan bu tesis ülkemizin şu anki günlük doğal gaz tüketiminin yaklaşık yüzde 10'unu karşılamaktadır.

Marmara Ereğlisi LNG Terminali: Günde 75 tanker dolmuş tesis kapasitesi bulunan bu tesisle sanayilerimizin enerji ihtiyacı karşılanmaktadır.

Yüzer LNG depolama ve yeniden gazlaştırma terminali; Dörtüol gemisi, Ertuğrul Gazi gemisi, İzmir Aliağa'da bulunan gemilerle LNG depolama ve ihtiyaç duyulduğunda LNG'yi gazlaştırarak iletim şebekesine aktarma fonksiyonunu da icra etmektedir.

Tuz Gölü Yer Altı Doğal Gaz Depolama Projesi. Birinci etap kapsamında çalışmalar 2021 yılı sonu itibarıyla tamamlanmış olup 1 milyar standart metreküp çalışma kapasitesine ve 40 milyon standart metreküp günlük geri üretim kapasitesine ulaşmıştır.

Sayın milletvekilleri, 2002 yılında 17 milyar metreküp olan doğal gaz tüketimimiz 3,5 kat artarak 2021 yılında yaklaşık 60 milyar metreküp seviyesinde gerçekleşmiştir. 60 milyar metreküp ihtiyacı kesintisiz bir şekilde konutlara, sanayiye tedarik etmeyi sağlayan yine bizim iktidarımızdır. Özellikle görmenizi ve bilmenizi istiyorum sismik araştırma gemilerimizi, deniz derin sondaj gemilerimizi, seçim bölgem olan Zonguldak Filyos'ta bulunan gaz rezervini ve bölgedeki çalışmaları, bulunan gazı milletimizin hizmetine sunmak gayretiyle su altında, kara kısmında yapılan çalışmaları. Düne kadar rüzgâr türbinimiz yok iken bugün 10.607 megavat kurulu güce ulaştık, güneş panelimiz yok iken bugün 6.816 megavat güce ulaştık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – 32 ülkede 439 adet nükleer güç reaktörü faaliyet gösteriyor. Bizler de inşallah, Türkiye'de Akkuyu Nükleer Santrali'yle 2023'te enerji çeşitliliğimizi geliştireceğiz.

Bununla beraber, HES'lerden, JES'lerden bahsetmedim. Buradaki veriler de enerji çeşitliliğimizi gösteriyor.

Size özellikle şunu söylemek istiyorum: Sizler masa etrafında şekillenen durumunuzu gözden geçirirken biz Cumhuriyet İttifakı olarak milletimize, halkımıza hizmet yapmaya devam ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunmadan yoklama talebi vardır.

Sayın Özel, Sayın Gökçel, Sayın Şevkin, Sayın Köksal, Sayın Şeker, Sayın Bülbül, Sayın Antmen, Sayın Barut, Sayın Kayan, Sayın Sariaslan, Sayın Önal, Sayın Keven, Sayın Arık, Sayın İlhan, Sayın İlgezdi, Sayın Hakverdi, Sayın Başevirgen, Sayın Tokdemir, Sayın Bulut, Sayın Ünlü.

Yoklama için üç dakika süre vereceğim.

Pusula veren milletvekillerimiz lütfen salondan ayrılmasınlar.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın Habib Soluk? Burada.

Sayın Ziver Özdemir? Burada.

Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve arkadaşları tarafından, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve arz güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 23/2/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ülkeyi içine sürüklediği karanlık zam tablosunun yarattığı sorunların araştırılması amacıyla 5/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/3/2022 Cumartesi günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

5/3/2022 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Daniş Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından (17237 grup numaralı) Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ülkeyi içine sürüklediği karanlık zam tablosunun yarattığı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 5/3/2022 Cumartesi günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ilk açıklandığında, bu sürece girildiğinde ülke her açıdan daha rahat yaşanabilecek bir ülke olacaktı; demokrasi, özgürlükler, düşünce ve ifade özgürlüğü, yerel yönetimler her şey daha güzel olacaktı ve en büyük temenni de şuydu: “Ekonomiyi ben biliyorum, bürokrasiye gerek yok; ekonomi uçacak, yurttaş gelişecek, hayat pahalılığı bitecek.” Kırk dört ay geçti, ekonomiyle ilgili geldiğimiz aşama... Dün, biz bir zam raporu açıkladık HDP olarak. TÜİK rakamlarıyla, bu başkanları değişen, istenilen sonucu vermeyen TÜİK rakamlarıyla ne hâlde olduğumuzu sizinle paylaşmaya çalışacağız ve bunun araştırılması gerekir. Zam, zam, zam. İşçi “Maaşıma zam.” dediğinde, memur “Maaşıma zam.” dediğinde, emekli “Maaşıma zam.” dediğinde, öğrenci “Benim daha iyi geçinebilmem için burs istiyorum.” dediğinde çıt ses yok; tam tersine engel var, tam tersine baskı var ama hayat pahalılığına gelince zamlar artık sabah ile gece arasında fark etmekte. Ve nitekim öyle bir hâlde geldik ki zam rakamları üç haneli rakamlarla ifade ediliyor. Yüzde 10, yüzde 20 değil yüzde 200, yüzde 300, bazı kalemlerde -birazdan söyleyeceğim- yüzde 909; bunu TÜİK söylüyor, Türkiye İstatistik Kurumu söylüyor. Ve geldiğimiz aşamada bazı başlıkları paylaşmak istiyorum.

Her fatura gösterdiğimizde itirazlar yükseliyordu, her faturayla ilgili düzenleme yapılmaya çalışılıyordu; faturalar düzeltilemiyor. Neydi? Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi oluşturulduğundaki elektrik fiyatları ve bugünkü elektrik fiyatları arasında yüzde 221; doğal gazda yüzde 141... Ve öyle bir hâlde geldi ki kış şartlarında Ağrı’da, Erzurum’da, Van’da insanlar ısınamadıkları için tek odaya sığındılar, tek odada soba yaktılar, kimi yerde yaşamlarından oldular o duman altında. Kimi yerde haberlere şöyle geçti: “Isınmadığı için donduğundan dolayı yaşamını yitirmiştir yurttaş.” Bunlara biz kulaklarımızı tıkıyoruz. Peki tüp gaz? Yüzde 175. Yoksul, tek yaptığı aşını kaynatmak olan bir süreçte bununla karşı karşıya.

Peki gıda? Bizim insanları korumamız lazım, beslememiz lazım daha sağlıklı günlere gitmesi için. Un fiyatları yüzde 190 ki nitekim bu Rusya-Ukrayna meselesinden dolayı dünden itibaren fiyatlar daha da uçtu, herhâlde ekmek bir aya kalmaz 5 liraya çıkmış olacak. Hani koruyacağınız? En temel şey. Bulgur, mercimek, hepsi yüzde 200’lü rakamlarla ifade ediliyor; makarna, yüzde 200’lü rakamlarla ifade ediliyor. Rusya-Ukrayna krizi sonrası ve hele son dönemdeki şeyler... Ya, patlıcanda TÜİK’in rakamlarına göre Cumhurbaşkanlığı sistemi geldiğindeki ilk dönem ile şimdiki arasındaki fark yüzde 737, yüzde 737! Peki, insanlar nasıl beslenecek?

Peki, siz ne yapıyorsunuz? “Asgari ücreti artırdık.” Yoksulluk sınırının altında, derin yoksulluk; açlık sınırının altında artık insanlar aç, perişan. Neydi çözüm? Kur korumalı mevduat hesabı; yurttaşların döviz var, altın var, altın korumalı mevduat, dolar korumalı, euro korumalı mevduat. Ya, artık öyle bir oldu ki un korumalı mevduat, öyle bir hâle geldik ki benzin korumalı mevduat, makarna korumalı mevduat; bu hâle getirdiniz ülkeyi. Sizin korumanız gereken yurttaşın kendisi; insanı korumanız lazım, insan korumalı bir sisteme dönüşmek lazım. Bunu yapmadığınız zaman “döviz” dediğinizde, “altın” dediğinizde yoksulluğu artırmakta, daha da dibe sokmaktasınız. Bizim insanları korumamız lazım. Bahane ne? Dış kaynaklı. İktidarların görevi, dış kaynağı önlemek, yoksa her zaman kaynaklar bulunur; iktidarların görevi, riskleri önlemek, gelip, oturup, ayaküstü atıp “Bizden kaynaklanmadı, dışarıdan geldi...” İktidarların bunu öngörmesi ve bu riski az bir şekilde atlatabilmek için yurttaşlara bir çözüm bulması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Bir diğer konu, eğitim. Ya, ilk övünülecek neydi? Kitaplar bedava, evet ama şu anda ana sınıftan üniversiteye kadar bütün öğrenim paralı; her yer paralı. Aileler kredi çekiyor öğrencinin okul masrafını vermek için. Servis ücretleri, artık kimse servis ücretini ödeyemiyor. Eğitimi bu aşamaya getirdiniz ve diyorsunuz ki: “Tablet kullanın, akıllı telefon kullanın, bilgisayar kullanın.” Zaten bunlara girmek istemiyorum.

Peki, sağlık... Yüzde 909 oranında artan fiyatlar var sağlıkta ve sağlıkta öyle bir hâle gelmişiz ki ameliyatlara yapılamıyor. Ne deniyor? “Sağlıkta dönüşüm; git özele, git özelde ameliyat ol.” İnsanlar özelde ameliyat olmak için tekrar kredi çekiyor. İlaç yok, ilaç; ilaç fiyatları arttığı için insanlar ilaç alamıyor.

Biz ne diyoruz Halkların Demokratik Partisi olarak: Bahane üretmeyin; gelin, bu sorunları hep beraber çözelim, araştıralım gerçek yurttaşlar için.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gökçel, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel’in, akaryakıt fiyatlarındaki artışa ilişkin açıklaması

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Vatandaşlarımızın zamlar karşısında dayanacak gücü kalmadı. Binek araç sahipleri, nakliyeciler, taşıma firmaları ve tüm kara taşıtı sahipleri 6 Martta kontak kapatma eylemi yapmaya hazırlanıyorlar; aylardır kontak açamayacak hâle gelen servisçiler, nakliyeciler ve lojistik firmaları ise kepenk indiriyorlar. Başta kamudan ihale alan firmalar olmak üzere, nakliyeciler artan mazot fiyatları ve maliyetler yüzünden batma noktasına geldiklerini söylüyorlar. Yılbaşından beri mazot yüzde 65 zlandı, nakliye firmaları fiyat farkı ödemesi alamadılar; derhâl nakliyecilere akaryakıt fiyat farkı ödenmeli.

Enflasyonun artmasına neden olan faktörlerden biri de akaryakıt fiyatlarıdır. Enflasyon artışını yavaşlatmak ve lojistik sektörünün nefes almasını sağlamak için nakliyecilerin kullandığı mazottan ÖTV mutlaka kaldırılmalıdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ülkeyi içine sürüklediği karanlık zam tablosunun yarattığı sorunların araştırılması amacıyla 5/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Özgür Özel.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkanım, ben konuşacağım

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yıllar önce, o dönemin Başbakanı, şu anda Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, 23 Nisanda bir ilkokul öğrencisine görevini bir süreliğine vermişti -yani geleneksel bir durum biliyorsunuz- o zaman şunu demişti: “Artık bu makamdasın, astığını astık, kestiğini de kestik olabilirsin, böyle bir yetkin var.” Evet, geldiğimiz bugünlerde 2018 yılı Temmuz ayında iktidara gelen tek adam rejiminin ülkeyi ne hâle getirdiğini hepiniz biliyorsunuz. Ha, o dönemde de şunu demişti: “Kardeşinize verin yetkiyi, bakın, nasıl enflasyonla, nasıl dövizle uğraşılır görün.” Evet gördük, 8 bakan değiştirildi üç sene içinde; 4 defa Hazine ve Maliye Bakanı, 4 defa Merkez Bankası Başkanı, 5 defa TÜİK Başkanı değiştirildi. Bakıyorsunuz döviz tutulamıyor.

AHMET TAN (Kütahya) – Hükümetler değişiyordu.

SALİH CORA (Trabzon) – Merkez Bankası görevini yapana kadar hükümetler görevini yapamıyordu; koalisyonlar vardı, hükümet krizleri vardı.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Kur korumalı mevduata geçildi. Bakın, Hazine, önümüzdeki iki ay içinde ya da mart ayının sonunda -en az tahmin edilen rakam, kurlar bu seviyede kalırsa- 10 ila 15 milyar lira kur korumalı mevduata para ödeyecek. Bunların hepsi gariban vatandaşa, yoksul yurttaşlarımıza zam olarak tekrar gelecek; gelen zamları siz biliyorsunuz.

Bakın, EUROSTAT’ın -yani Türkiye’nin istatistik kurumu değil Avrupa Birliğinin istatistik kurumu- 2020 yılında yaptığı araştırmada, iki günde bir etli yemek, tavuk veya balık yemeye gücü yetmeyenler sıralamasında Türkiye zirvede arkadaşlar, en üstte. Burada 28 ülke var, 28 ülkenin içinde en üst sırada yani her 3 kişiden 1’i bu ülkede iki günde bir etli yemek yiyemiyor maalesef.

Zam oranlarına girmeme gerek yok; bunu bütün vatandaşlarımız yaşıyor, sizler de çok yakından biliyorsunuz. Bakın, mazota yarın bir daha zam gelecek 20 liranın üstüne çıkıyor. Bu, sadece tarımı değil; çiftçiyi, köylüyü değil; aynı zamanda üreticilerin tamamını, sanayiciyi, esnafı, evinde oturan ev kadını, okula giden çocuğu kökten zarara uğratacak ve nefes alınamaz duruma getirecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Ha, bir de işsizlik oranlarına bakalım bu dönemde. Tek adam rejimine geçildiği yıldan bugüne kadar işsizlik oranlarında inanılmaz bir artış var ama her şeyden önce genç işsizlik rakamlarına bakalım. Genç işsizlik rakamları yüzde 18’den yüzde 30’a dayanmış; insaf! Gençler ümitsiz, gençler çaresiz ve iş alanlarının tamamı neredeyse teker teker kapanıyor. Esnaf

kepenkleri kapanıyor, bugüne kadar 200 bin esnaf kepenk kapatmış. Sanayi kuruluşlarının çarkları dönmüyor, bu zamlarla sanayi kuruluşlarının çarklarının dönmesi mümkün değil. Türkiye, maalesef, hiperenflasyona doğru hızla yuvarlanıyor

Enflasyon en acımasız vergi sistemidir, en acımasız vergi sistemidir. İnsanların istemeden cebinden parasını almaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Yani fakirden alıp zengine vermek demektir ve maalesef şu anda Üretici Fiyat Endeksi yüzde 100’ün üzerine çıkmış. Bu fiyat endeksi bir gün yani önümüzdeki en kısa sürede Tüketici Fiyat Endeksi’ne de yansiyacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Yaşar Kırkpınar.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ grubum adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden vatandaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Ülke ekonomisi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçmeden önce, 2018 yılında dış tehditlere son bir kez daha maruz kalmıştı. Ardından, iki yılı aşkın bir süredir dünya pandemiyle savaş hâlinde, tüm dünya devletleri pandeminin enkazı içerisinde çıkmaya çalışıyor.

Değerli milletvekilleri, hep birlikte ekonomilerin durduğuna şahit olduk. Dünyada emtia maliyetleri, enerji fiyatları, gıda fiyatları zirve yaptı. Doğal afetler her tarafı yakıp yıktı. Daha dün, yani başımızda başlayan savaşla, dünyanın nereye evrildiğini ekranlardan birlikte seyrederiyoruz.

Petrol, doğal gaz ve enerji fiyatlarının yarın ne olacağını kimse bilmiyor. Bunları görmezlikten gelip yokmuş gibi hareket etmek tam da bir samimiyetsizlik örneğidir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo, doğru!

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Bugün euro bölgesinde ve dünyanın birçok noktasında enflasyon tarihî değerlere ulaştı. Dünyanın en zengin, en gelişmiş ülkeleri bile bu durumdan muzdarip; kaldı ki vatandaşları bile sokaklarda protesto ediyorlar.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bizimkiler edemiyor çünkü polis hemen peşine düşüyor.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Enflasyon bugün bir dünya gerçeği. Şükürler olsun ki Türkiye’nin ekonomik altyapısı sağlam, makro verileri de çok iyi. Bugün ihracatımız 225 milyar dolarlara ulaşmışken büyüme rakamlarımız da yüzde 11’lere ulaşmış durumda. İnşallah, yeni ekonomik modelimizle birlikte bu işin üstesinden de Cumhurbaşkanlığıyla birlikte geleceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Vatandaşlarımızı rahatlatmak için aşgari ücretin artırılması, emekli ücretleriyle ilgili yapılan iyileştirmeler, KDV’nin indirilmesi, yatırımların artması için finansmana erişimin kolaylaştırılması yönünde ciddi adımlarımız var; bunlar devam edecek. İnşallah, hep birlikte ülkemizi büyültmeye devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, bürokratik oligarşiyi ortadan kaldıran, erkler ayrımını tam manasıyla işleten, hızlı karar alma mekanizmasını devreye sokarak işleyişi kolaylaştıran, zamanında ve etkili bir şekilde kararları uygulayan, devletin her alanda çıkar ve menfaatlerini koruyan, iç ve dış politikada ve her alanda etkin ve etkili olmasını sağlayan bir sistemdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Kırkpınar.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Türkiye, bu sistemle çok ciddi badireler atlatabilmiş; inşallah, bundan sonra da bu sistemle bütün zorluklara göğüs gerecektir.

Değerli milletvekilleri, eski sistem meraklıları bu özlemlerini gidermek için 28 Şubatta “6+1” metoduyla bir araya geldiler. Bunlar bırakın Cumhurbaşkanını kimin seçeceğini, daha oturma düzenlerine bile karar veremediler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kim ne derse desin Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi Türkiye'nin çok önemli bir kazanımıdır.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Mazot 25 lira oluyor, 25 lira! Yaktınız ülkeyi, yaktınız! Mazot yerine ülkeyi yaktınız!

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Ben, bu vesileyle Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden kıymetli vatandaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Özgür Bey, elini kaldırıncaya ne oluyor?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben oylamayı yapın diye bekledim. Kısa bir söz talebim var efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, eğer bir ülkede iktidar muhalefeti eleştirmeye başlamışsa psikolojik iktidar el değiştirdi demektir.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Boş zamanlarda eleştiriyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O yüzden artık oradan sonra yapılacak iş, demokratik sınırlar içinde zamanı tüketip vatandaşı oyalamadan bir an önce sandık gelmezse günü geldiğinde psikolojik iktidar sahiplerinin fiili iktidarı devralmasıdır. Sayın Cumhurbaşkanı biraz önceki hatibe ilham verecek bir konuşmayı dün akşam KADEM'de yapmış. “Bunlar oturmuşlar, Hükümeti nasıl ele geçiririz diye uğraşıyorlar.” diyor. O konuda Sayın Cumhurbaşkanına söyleyeyim: Benzer bir toplantıyı bu pazartesi 13.00'te yapacağız Merkez Yönetim Kurulunda.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 23 Nisanda yapın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Demokrasi böyle bir şeydir, partiler iktidarı ele geçirmeyi hesap ederler. Bu gizli değil açık niyetimizdir, bunu yapmak suretiyle zam ve zulüm rejimine son verip halkın iktidarını kuracağız. (CHP sıralarından alkışlar)

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) *SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- *CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Ön Görüşmeler” kısmında yer alan, 2010 ile 2020 yılları arasında gayrimenkul, arazi ve şirket satın alma yoluyla Türk vatandaşlığı kazanan kişi sayısının tespit edilerek vatandaşlığa kabul kriterlerinin gözden geçirilmesi amacıyla verilmiş olan (10/2382) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

5/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 5/3/2022 Cumartesi günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

CHP Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, 2010 ile 2020 yılları arasında gayrimenkul, arazi ve şirket satın alma yoluyla Türk vatandaşlığı kazanan kişi sayısının tespit edilerek vatandaşlığa kabul kriterlerinin gözden geçirilmesi amacıyla verilmiş olan (10/2382) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin görüşmesinin Genel Kurulun 5/3/2022 Cumartesi günü (bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Alpay Antmen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk vatandaşı olmak isteyen yabancıların yapacakları gayrimenkul yatırımın değeri 1 milyon dolar olarak belirlenmişken 2018 yılında Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından bu miktar 250 bin dolara düşürüldü ve yoldan geçen herkesin kolaylıkla Türk vatandaşı olmasının yolu açıldı. Maalesef bugün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı konusu, konut satış reklamlarıyla Arap televizyonlarında durmadan yayınlanıyor; bu büyük bir utanç kaynağıdır. Ayrıca yurt dışına ardı ardına tapu temsilcilikleri açılarak işporta tezgâhı açar gibi Türkiye Cumhuriyeti taşınmazları ve vatandaşlığı peşkeş çekilmektedir.

Oysa vatandaşlık alma hakkı gibi önemli bir konuda çağdaş ülkeler çok önemli kriterler belirlemiş. Örneğin, Kanada'da vatandaşlık hakkı elde etmek için 800 bin dolarlık bir banka hesabı ve en az 400 bin dolarlık bir yatırım yapmak gerekiyor ve beş yıl sonra uygun görülürse vatandaşlık hakkı veriliyor. İsviçre, yılda en az 250 bin franklık yatırım yapıldıktan sonra, vatandaşlığı tam on iki yıl sonra veriyor. Yunanistan ise 250 bin euroluk bir konut alana beş yıl boyunca oturma hakkı veriyor; bunun yanında, ülkede 300 bin euroluk istihdam sağlayanlara ise üç senelik çalışma izni veriyor, oturma izni veriyor. Bakın, vatandaşlık değil, oturma izni veriyor. Bütün ülkeler kendi ülkelerine bir katkı yapılması, ekonomik olarak artı değer sağlanması ve istihdam yaratması koşuluyla önce oturma izni, yıllar sonra ise bu katma değerlerin devamına bakılarak vatandaşlık hakkı verirken Türkiye ise vatandaşlığını gayriciddi bir şekilde salt paraya bakarak dağıtıyor.

Sayın Süleyman Soylu, geçtiğimiz ay geçici sığınmacı 193.293 Suriyelinin Türk vatandaşı olduğunu açıkladı. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey yok. Bunlar kimdir, nedir, nasıl vatandaş olmuştur belli değil; bunu akılla, bilimle, sosyolojiyle açıklayamazsınız. Ben defalarca sordum, defalarca Sayın Soylu'ya sordum: Bu vatandaş yaptığınız kişiler kimler, ne aldılar, ne verdiler, hangi şirketler, hangi kişiler, bunların bir suç kaydı var mı, terörizm kaydı var mı, ne yapıyorlar, ne ediyorlar? Hiç... Verilen cevap şu: “Mevzuat ne gerektiriyorsa onu yapıyoruz.” Mevzuat size Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını önüne gelene vermenizi emretmiyor.

Bakın, bu iş iyi değil, bu işin sonu iyi değil. Neden diyorum bunu? MİT'in, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığının, Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele Dairesi Başkanlığının ve MASAK'ın raporlarına rağmen, Mersin'de 3 tane şirket kurarak İŞİD'e askerî ekipman sağlayan bir Suriyeliyi Türk vatandaşı yapmışlar ve bu, Türkiye'nin bütün istihbarat birimleri tarafından biliniyor. Bunu nasıl vatandaş yapıyorsunuz? Vatandaşlık Kanunu'nun 11'inci ve 12'nci maddelerinin son fıkrası diyor ki: Ne olursa olsun, hangi şartlarla gelirse gelsin bakın bakalım bu kişinin millî güvenlik tehlikesi var mı, millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından bir engel teşkil ediyor mu? Ama, maşallah, Türkiye'yi ve Türk sınırlarını yolgeçen hanına çevirdiniz.

Bakın, biz, Türkiye'de parayla, bir daireyle vatandaşlık satacak idiysek ne gerek vardı Çanakkale'de şehit olmaya, ne gerek vardı Sarıcamış'ta donmaya, ne gerek vardı Kurtuluş Savaşı'nda bütün dünyaya, emperyalistlere meydan okumaya, ne gerek vardı kanımızı, canımızı bu uğurda kaybetmeye, alın terimizi dökmeye? (CHP sıralarından alkışlar)

Ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, Türkiye'de yaşayan insanlar artık bu ekonomik krizde ev bark alamıyor, sadece geçinmeye çalışıyor ama ne yapıyorsunuz? Doğup büyüdüğü, kendi öz vatanında Türk vatandaşları ev alamazken önüne gelen bir daire alıp kanla, canla, alın teriyle kazanılan Türkiye Cumhuriyeti'nde vatandaş oluyor.

Peki, bugün ne olacak? Bunu araştırmamız gerekmiyor mu? Hangi kriterlere göre insanları Türk vatandaşlığına alıyorsunuz, hangi kriterleri arıyorsunuz? Bunların içinde terörist var mı, mafya babası var mı, çocuk tecavüzcüsü var mı? Mafya liderleri Türkiye'de cirit atıyor, artık Arabistanlılar, Kuveytliler neredeyse ceplerinde taşıdıkları paralarla Türk vatandaşlıklarını alıyorlar.

Değerli milletvekilleri, bakın, bu iş siyasetüstü bir iş ve bu işin araştırılması gerekiyor. Biz bu işi soruyoruz “Kimleri alıyorsunuz?” diye, “Bunlar terörist midir?” diye. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Mustafa Şentop da bizim soru önergelerimizi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALPAY ANTMEN (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

ALPAY ANTMEN (Devamla) – Biz soruyoruz: Bir kişiyi hangi kriterlere göre alıyorsunuz Türk vatandaşı olarak? Teröristleri, kaçakçıları neden Türk vatandaşı yapıyorsunuz? “İŞİD'e askerî ekipman sağlayan bir kişi nasıl Türk vatandaşı oldu?” diyoruz. Bu soru önergeleri, Sayın Meclis Başkanı tarafından, tarafımıza “kişisel görüş” diye iade ediliyor. Evet, bu bir kişisel görüş. Evet, bu görüş, Türkiye'de yaşayan bütün insanların, Anadolu halklarının kanlarıyla, canlarıyla, alın teriyle kazandıkları Türkiye Cumhuriyeti'nin kişisel görüşü.

Son sözüm: Bu iş siyasi değil, gelin bunu araştıralım, gelin buna bir çekidüzen verelim, gelin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını önüne gelene vermeyelim diyelim.

Yüce Türkiye Büyük Millet Meclisini saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Muhammet Naci Cinisli.

Buyurun Sayın Cinisli.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

AK PARTİ her şeyin seviyesini düşürdüğü gibi, en büyük gurur kaynağımız olan Türk pasaportumuzun kıymetini, ecdadın bize en büyük mirası Türk vatandaşı kimliğimizin değerini de maalesef ucuzlatmıştır. 19 Eylül 2018 tarihinde yapılan yasal değişiklikle yabancıların gayrimenkul

yatırımı yapmak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı almasının koşulları değiştirildi. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alma hakkının elde edilmesi 1 milyon dolardan az olmamak koşulluyla yatırım yapılmasıyla değiştirilerek 250 bin dolar tutarında konut alınması veya en az 500 bin dolarlık sabit sermaye yatırımı yapılması yeterli oldu. Bununla birlikte, yabancı ülkelerin kitle iletişim araçlarında, ülkemizde yapılan ucuz vatandaşlık satışları sıklıkla yayınlanmaya başlandı. Birçok yabancı uyruklu kişi çok hızlı bir şekilde ucuz vatandaşlık aldı. Vatandaşlığımıza geçen kişilerin sayısını öğrenmek için verdiğimiz öneriler yanıtız bırakılıyor.

En son, 6 Ocak 2022 tarihinde yapılan son yönetmelik değişikliğiyle Türk vatandaşlığına geçiş şartları yeniden düzenlendi. Yeni yönetmeliğe göre yabancılara, en az 250 bin dolar tutarında gayrimenkul aldıklarında veya 500 bin dolarlık şirket kurduklarında dövizlerini Merkez Bankasına satma şartı getirildi. Merkez Bankasının kasten heba edilen, eritilen döviz rezervlerine kaynak bulmak için ülkemiz vatandaşlığının uluslararası camiada düşürüldüğü durum, AK PARTİ'nin uzak olduğu millî onurumuzu zedeleyici bir hâl aldı. İşin en acı taraflarından biri, bütün bunlara rağmen Merkez Bankasının döviz rezervleri artmıyor. AK PARTİ yönetimi altında, cumhuriyet tarihimizin en zayıf ve en hesapsız yönetici kadrosu ülkemize büyük bir ekonomik ve sosyal kriz yaşatıyor. Bütün medeni ve gelişmiş ülkeler "vatandaşlık verme" gibi önemli bir konuda kriterlerini üst düzeyde belirlemiş durumda. Çok yüksek rakamlara önce oturma ve çalışma izni veriliyor, kıymetli gördüğü vatandaşlığının hak edildiğinden emin olduktan sonra vatandaşlık hakları ancak verilebiliyor. AK PARTİ yönetimi gibi günü kurtarmak, kendine siyasi çıkar sağlamak için değil, kalıcı yatırım çekmek için yabancı ülkeler tarafından vatandaşlık veriliyor, doğrusu da budur. Bu yolla Türk vatandaşı olanlar arasında ülkemiz vatandaşlığına geçerek kendi ülkesine yatırım yapmayan ülkelerin ambargosunu delmeye çalışanların veya kendi ülkesindeki sıkı vergi politikalarından kaçanların her geçen gün arttığını da belirtmeliyim.

Ayrıca, ülkemizde, özellikle enerji ve madencilik alanlarında yabancı ülkeler adına faaliyet gösteren paravan şirketlerin araştırılması gerektiğini ve önlem alınmazsa ileride büyük sürprizlerle karşılaşma ihtimalimizin olduğunu ifade etmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Teşekkür ederim.

2021 yılı Ekim ayında Uluslararası Mali Eylem Görev Gücü, Türkiye'yi kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele konusunda yeterince çaba göstermeyen ülkelerin bulunduğu gri listeye aldıklarını duyurmuştu. Şimdi de AK PARTİ'nin günü kurtarmak için pazarladığı ucuz vatandaşlık formülünün ülkemiz vatandaşlığını sorgulanır hâle getirmesinden, sanki deyim yerindeyse kimlik aklatan ülke durumuna gelmemiz ihtimalinden endişe ettiğimi belirtir, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Mahmut Celadet Gaydalı.

Buyurunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

Önergede yazıldığı gibi aslında Türkiye vatandaşlık hakkını karaborsaya değil, pazara düşürmüştür. Çıtanın 1 milyon dolardan 250 bin dolara düşürülmesi ve zaman sürecinin iki ay gibi bir süreye indirilmesinin ekonomiye hiçbir katkısı olmadı, olmayacaktır da. Gelişmiş ülkelerde bu çita daha yüksektir ve kademeli olarak önce belli bir süre oturma izni ve ekonomik yatırımla beraber daha uzun süreçte vatandaşlık hakkı tanınırken bizde bunun için ucuzlatılmıştır. Ne yazık ki Türkiye'nin hazine ve maliyesi kevgire dönmüştür. Kevgirden su tutmak ne kadar mümkünse sermaye birikiminiz ve döviz birikiminiz de o kadar olur. Bu dövizler, sadece döviz gelsin diye yapılan bu düzenlemelerle, döviz garantili ihalelerle yandaş müteahhitlere aktarılıyor yani kısır bir döngü. Döviz birikimi olsun diye içine doldurmaya çalıştığımız havuz, ne yazık ki delikli kevgirden başka bir şey değil. Âdeta damla damla gelen döviz, tek seferde hortumla vakumlanıyor. Bu araştırma önergesine ilave bir madde olarak da gelen dövizlerin trafiğinin; nerede, ne yatırıma dönüştüğünün de araştırılması gerektiğini belirtmek isterim.

Son zamanlarda öyle bir ortam yarattınız ki emeğiyle çalışan bir insanın ev sahibi olmasını imkânsız hâle getirdiniz. Bırakın gayrimenkul satın almasını; ev kirasını, elektrik parasını, doğal gaz faturasını, mutfak masrafını karşılayamayacak duruma düşürdünüz.

Bu araştırma önergesini destekliyoruz, ancak bu ve buna benzer araştırmalarla ekonomik rotamızı düzeltebiliriz. Hani güzel bir deyim var “Parayı takip et, suçluyu bulursun.” der. Paranın rotasını ve sermaye birikimini çok iyi analiz etmemiz gerekiyor, başka türlü bu kriz sarmalından kurtulma şansımız olmayacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ahmet Zenbilci.

Buyurun Zenbilci. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ZENBİLCİ (Adana) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu önerge üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım.

Her 2 milletvekili arkadaşımızı, 3 milletvekili arkadaşımızı da dikkatlice dinledim. Doğrusu, biraz da şaşkınlıkla ifade etmek istiyorum: Dinlediğimde sanki dünyada tek ölçek Türkiye’de yapılan bir işlemmiş gibi yaklaşımları ve bunu bir terörle ilişkilendirmeleri ya da vatan gibi önemli, millî hassasiyeti olan bir duyguyla örtüştürmelerini çok yadırgadığımı başta ifade etmek istiyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Biz de sizi yadırgadık.

AHMET ZENBİLCİ (Devamla) – Tüm dünyada uygulanan bir yöntemdir. Bu rakamlar, Türkiye Cumhuriyeti’nde daha önce 1 milyonken 500 bine ve 250 bine indirilmiş. Tüm dünyadaki ticari hayatın hareketliliğinin sağlanabilmesi amacıyla, bu amaçla ilgili olarak da Türkiye Cumhuriyeti devleti de şartlarını ortaya koymuştur. Ama meseleye sadece finansal açıdan bakıyor olmak konuyu eksik anlamaya gelir. Şunun için bunu ifade etmek istiyorum: “Bir kişi, sadece 250 bin dolarım varsa 500 bin dolarlık şirket kuruyor isem gelip ben Türkiye’de önüme gelene bir vatandaşlık alırım...” Yani “Burası yol geçen hanı gibi, her önüne gelen, parayı ortaya koyan -gelen- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alır.” gibi bir algıyı ortaya koymuş olmanın çok doğru bir şey olmadığını açık ve net ifade etmek istiyorum. Bunun kuralları net ve açık olarak... Bununla ilgili olarak kanunun ilgili hükümleri bellidir.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Parayla vatandaşlık mı verilir ya?

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Bir dinleyin isterseniz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sakin olabilir miyiz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sizin kanınıza dokunmuyor olabilir de bizim kanımıza dokunuyor parayla Türk vatandaşlığı verilmesi.

AHMET ZENBİLCİ (Devamla) – Kişinin terörle ilgili ve diğer yapılarla ilgili olan bütün tahkikatları yapıldıktan sonra -getirilip- vatandaşlık hakkı bütün, tamamıyla incelendikten sonra vatandaşlığına karar veriliyor.

Sadece vatandaşlık, finans yöntemiyle olan bir hukuk değildir. Vatandaşlık, evlilik yoluyla da alınabilmekte, iltica yoluyla da alınabilmektedir. Dolayısıyla yasal ve hukuki zeminlerle elde edilen bir meseleyi bir vatanperverlikle ilişkilendirmek için şunu ifade etmek istiyorum: Eğer bir vatanperverlik, eğer bir Türkiye seviciliği, eğer Türkiye milliyetçiliği yapmak istiyorsak Avrupa parlamentolarında, dış güçlerin içerisinde bulunduğu yerde Türkiye’yi şikâyet etmemektir, Türkiye’ye sahip çıkabilmektir, Türkiye’yi haklı olarak yükseltebilmektir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İlk önce Tayyip Erdoğan şikâyet etti ya, gitti AİHM’e şikâyet etti önce Türkiye’yi. Abdullah Gül gitti, bütün bakanlar gitti ya. O bir hak aramadır, hak.

AHMET ZENBİLCİ (Devamla) – Dolayısıyla, bu tür meselelerle ilgili, kanunu, yasası ve yönetmeliği açık olan bir hükümle ilgili olarak gelip bununla ilgili araştırma önergesi verilmesi beyhude bir iş olur ve kanunun açık hükümleri bellidir, vatandaşlık hangi şartla alınmışsa ortadadır. Gelenlerin de Türkiye ekonomisine bir katkısı vardır; istihdam yönünden katkısı vardır, finansal yönden katkısı vardır; hülasa Türkiye’ye bir katma değer sağlamıştır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Müteahhitlere katkısı vardır.

AHMET ZENBİLCİ (Devamla) – Bu duygularla hepimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Söz talebim var efendim.

BAŞKAN – Oylayıp vereyim söz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Söz talebim var efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Adana Milletvekili Ahmet Zenbilci’nin CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi, sayın hatip çıktı, diyor ki: “Bu önergeyi verenler yurt dışında şöyle yapmayacaklar, böyle...” Şimdi, kapalı oturum olmasa isim isim söyledim, kapalı oturuma katılan herkes burada; hatiplerin, Cumhuriyet Halk Partililerin, Türkiye’nin haklarını yurt dışında nasıl savunduklarını dinledi. On sene sonra da alın onu, bir kenarda torunlarınıza okutun.

İkincisi, “Bütün dünyada var.” diyorsunuz, öyle bütün dünyada yok da vatandaşlıkta tenzilat yapıyorsunuz falan da belki dünyada şunu görüp de utanmayan ülke vatandaşları olabilir. Bakın, güzel güzel evlerin üstüne Türkiye Cumhuriyeti pasaportunun resmini takıp “Evi alana bedavaya geliyor.” diye reklam yapıyorlar. Ben birkaç ay önce burada “Hiçbir şey yapmıyorsanız hiç olmazsa şunlara mani olacak bir şey yapın.” dedim. Bir ülkenin pasaportu o ülkenin namusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yurt dışına gittiğinde de olur, buradayken de o pasaportun değerini iliklerine kadar hissedeceksin. Adam “Bu evi alırsan yanında pasaport bedava geliyor.” diye ilan veriyorsa, sen bunu yasaklamıyorsan... Bakın, sadece “pasaporta elverişli ev” yazın Google’ a İngilizce ve bakın bakalım Türkiye’deki hangi emlak şirketleri ne ilanları vermiş. Bundan utanmadan, çekinmeden, bunu hem burada savunacaksınız, bir de sonra bizi yurt dışında Türkiye’yi şikâyet etmekle... Benim Türkiye’yi şikâyet ettiğim, partimizin Türkiye’yi şikâyet ettiği olmaz da Recep Tayyip Erdoğan’ın Ahlat’ta yabancı büyükelçileri toplayıp “Türkiye’deki ana muhalefet öyle bir muhalefettir ki...” diyerek... Kendi ülkesinin ana muhalefet partisini Ahlat’ta yabancı misyon şeflerine şikâyet eden sizin Genel Başkanınızdır. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Türkiye Cumhuriyeti’nin tarihinde böyle bir rezaleti Türkiye’ye yaşatan ikinci bir Cumhurbaşkanı, ikinci bir Başbakan da olmadı.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan... Sayın Başkan, bir şey demek istiyorum, müsaadenizle.

BAŞKAN – Sayın Özkan söz talebinde bulundu.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Çok özür dilerim. Tamam, buyurun, buyurun.

BAŞKAN – Sayın Özkan, buyurun.

30.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan’ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Tabii, ay yıldızlı pasaportu taşımanın onurunun, şerefının ne anlama geldiğini hem vatandaşlarımız her daim hissediyor, yaşıyor hem de yurt dışında bulunan vatandaşlarımız buldukları ülkelerde bir sıkıntıyla karşı karşıya kaldıklarında, Türkiye Cumhuriyeti devletinin, o sıkıntılarını gidermek için nasıl seferber olduğu da görülüyor. Özellikle salgın ortamında sözde “Gelişmiş, büyük ülkeyiz.” diyenler kendi evlerinde Covid’den ölen vatandaşlarını mezara dahi koyamazken Türkiye Cumhuriyeti devleti, Covid’le karşı karşıya kalan vatandaşlarını, her nerede yaşıyorsa ambulans uçaklarla bulunduğu ülkelerden alıp cennet vatanımıza getirerek burada şifa bulmalarını sağlamak suretiyle bunu dünya âleme, içerideki bedhahlara, herkese göstermiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Onun için mi millet vatandaşı olmak istiyor yani 250 bin dolara?

BAŞKAN – Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bu anlamda, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız vatanımıza geldiğinde, bu ülkede, kalkınan, büyüyen Türkiye’nin kendi vatandaşlarına nasıl sahip çıktığını pekâlâ görüyor.

İşte, şu anda Ukrayna’da yaşanan kriz neticesinde, orada yaşayan 25 bin vatandaşımızın, hem olaylar meydana gelmeden önce hem de olaylar meydana geldikten sonra tahliyesiyle ilgili devletimizin nasıl seferber olduğunu dünya âleme gösterdik.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hâlâ arıyorlar bizi, hâlâ arıyorlar.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Şu anda başta Japonya olmak üzere Avrupa ülkelerinin, ABD'nin Türkiye'den Ukrayna'daki vatandaşlarını tahliye etmek için yardım istiyor olması da bu noktada Türkiye'nin gücünü, kudretini bir kez daha göstermiştir. Allah'ın izniyle ay yıldızlı pasaportun kıymetini, gücünü, bu ülkenin vatandaşı olmanın değerini 85 milyon vatandaşımıza gösterdik ve göstermeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Niye parayla satıyorsun arkadaş?

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Şu anda İngiltere'de, ABD'de, Fransa'da, bütün dünyada, gelişen, kalkınan coğrafyalarda o ülkelerin pasaportunun değeri düşerken...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya! Ya! Ya! Yüzde 75 indirim yapmış!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yüzde 75 indirmişsiniz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – ... Türkiye Cumhuriyeti devletinin onurlu ve şerefli vatandaşı olmanın değerini milletimize yaşattık ve yaşatmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – 250 bin dolara niye satıyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurun.

31.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, şimdi, yani ben çok...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Vatandaşlıkta damping, damping!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Şanzelize'ye git de oradaki binalarda kimler oturuyor bir bak bakalım.

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

Sayın Özkan...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ben şimdi bunları dediğim için çok üzgünüm ancak yani gerçekten rahatsızlık duyduğum için ifade etmek istiyorum. Yani şimdi Özgür Başkanımız... Bir grup önerisi bitiyor, arkasından AK PARTİ'li bir hatip, kendi siyasetleri çerçevesinde, anlayışları çerçevesinde meseleye nasıl baktıklarını söylüyor; arkasından, satışta yok...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Var, var, var.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Satışta var.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ya, yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz sizin gibi...

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Yok, orada yok.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ya, açın ya, açın bakın Allah aşkına ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aç sen bak!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Avrupa Parlamentosu...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Kardeşim, 69'a göre satışta yok. Neyin sözünü alıyorsun?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bak, var, var.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Var, var.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Siyasi değerlendirme yapıyorsun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – “Şikâyet ediyor.” diyor, “Şikâyet ediyor.” diyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Var, var.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bıktık artık burada ya! Ben de her konuşmanın arkasına konuşurum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ağzımız mı tutuk ya! Böyle bir şey var mı ya! Böyle bir şey var mı Sayın Başkanım ya!

BAŞKAN – Peki.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ya, yıldık artık ya! Allah aşkına müdahale edin şuna ya!

BAŞKAN – Tamam Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Böyle bir şey olmaz ya!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bizi ülkeyi sevmemekle suçluyor! Herkesten çok seviyoruz biz ülkeyi.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Ne bağırıyorsun lan!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bağırıyorum ulan!

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Ne bağırıyorsun!

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Kime lan diyorsun! Kime lan diyorsun lan!

(CHP ve MHP milletvekillerinin birbirlerinin üzerine yürümeleri, gürültüler)

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.25

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.41****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Rümeyza KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

3.- *CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Ön Görüşmeler” kısmında yer alan, 2010 ile 2020 yılları arasında gayrimenkul, arazi ve şirket satın alma yoluyla Türk vatandaşlığı kazanan kişi sayısının tespit edilerek vatandaşlığa kabul kriterlerinin gözden geçirilmesi amacıyla verilmiş olan (10/2382) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 5 Mart 2022 Cumartesi günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- *Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 Milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi (2/4222) ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 314) (x)*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

3 Mart 2022 tarihli 61’inci Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 314 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştı.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm, geçici madde 1 dâhil olmak üzere 16 ila 29’uncu maddeleri kapsamaktadır.

Teklifin ikinci bölümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Bedri Yaşar konuşacaktır.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(x) 314 S. Sayılı Basmayazı 2/3/2022 tarihli 60’ıncu Birleşim Tutanağı’na eklidir.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Samsunlu şehit Jandarma Uzman Çavuş İsmail Ergin kardeşimize Allah'tan rahmet diliyorum, kederli ailesine başsağlığı dileklerimi iletiyorum. Yüce Türk milletinin başı sağ olsun.

Değerli milletvekilleri, 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum.

Tabii, bugün gündemde nükleer santral ve nükleer santrallerin oluşturduğu çevresel etkilerden bahsediyoruz. Türkiye -belki 1960'lı yıllarda başladı ama- son dönemde nükleer santral yapımına karar verdi. Yapımına demeyelim de çünkü dünyada örneği olmayan, kendi topraklarımızda “yap-ışlet ve sonuza kadar devam et” yöntemiyle nükleer santral yapmaya çalışıyoruz. Diyorsunuz ki: “Diğer enerji üretim şekillerinde de aynı yöntem var; işte, hidrolikte var, güneşte var, rüzgârda var, jeotermalde var.” Orada da alım garantili bu işleri yapıyoruz ama nükleer santralde dünyada eşi ve benzeri yok; kendi ülkemizde böyle bir alan tahsis edeceğiz, kendileri üretecekler ve Türkiye'ye satacaklar. Dolayısıyla, bunun adına “millî” demek hiçbirimize yakışmaz, bunun millî olan bir tarafı da yok.

Hani “millî” derken zaman zaman, biraz önce olumsuzluklara da sebep olan, işte, “O ülkenin değeri; parasının pasaportunun değeriyle ölçülür.” diyorduk. Hakikaten bu pasaport konusunda hepimizin bir hassasiyeti var. Yani o reklamlardaki pasaportun olmasını, burada hiç kimsenin vicdanının kabul edeceğini ben şahsen düşünmüyorum. Gayet tabii, farklı ülkelerin farklı uygulamaları var ama bu iş, bu kadar ayağa düşürülmemelidir diye buradan tekrar ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, yaklaşık 100 bin megavat kurulu gücümüz var enerji alanında. Bunun yüzde 25,3'ü doğal gaz, yüzde 9'u ithal kömür, yüzde 10,2'si yerli kömür, yüzde 31,6'sı hidroelektrik santraller, yüzde 10,7'si rüzgâr, yüzde 7,9'u güneş, yüzde 3,3'ü jeotermal, yüzde 2'si de diğer kaynaklardan üretiliyor. Tabii, bu kurulu güç başka bir şey, üretim başka bir şey. Dolayısıyla, zaman zaman, hani “Türkiye, yaklaşık 50 bin megavat civarında enerji tüketiyor; 100 bin megavat civarında kurulu gücümüz var.” diyoruz ama kurulu güç ile üretim birbirinden farklı hadiseler. Bu kurulu güce rağmen mesela, doğal gazda yüzde 25 kurulu gücümüz var ama bugün ürettiğimiz enerjinin yüzde 32'sini doğal gazdan elde ediyoruz. Yine, ithal kömürün kurulu güçteki toplam payı yüzde 9 ama üretimdeki payı yüzde 14. Yine, hidroelektrik santrallerin kurulu güçteki payı yüzde 31 olmasına rağmen üretimdeki payı yüzde 18.

Şimdi, biz bu üretimlerin tamamını... Hani bu enerji fiyatları neden artıyor; doğal gaz fiyatları, çevrim santrallerindeki fiyatlar neden artıyor? Ben bugün daha çok fiyatlar üzerinde durmak istiyorum.

Şimdi, hepinizin bildiği gibi, biz üretim tesislerine alım garantisi vermişiz, demişiz ki mesela: Termik santrallerle ilgili, Afşin-Elbistan Termik Santrali de dâhil, 15,8 sent/kilovatsaat; biyokütlede bu yine 13,3; hidroelektrikte 7,3; termalde 10,5; güneşte 13,3. Şimdi, bu tesisler devreye alındığından bugüne kadar yani elektriğin ucuz tarifelerle verildiği günde de alım dolar bazında aynı rakamdı, bugün de dolar bazında alınan fiyatlarda bir değişiklik yok; aynı şekilde, doğal gazda da öyle.

Doğal gaz sözleşmelerine baktığımız takdirde 2030'a kadar devam eden doğal gaz sözleşmelerimiz var. İşin özeti şu: Yani dolar bazında herhangi bir değişiklik yok ama değişiklik nerede var? Örnek şu: 2021 yılının başında -döviz kuru- 1 dolar 7 TL civarındaydı, bugünkü son rakamlar 14,2. Yani bunun anlamı şu: Sizin yönetiminizin, sizin idarenizin ortaya çıkardığı bir sonuç, paranın değerinin düşmesinden kaynaklanan sebeplerden dolayı bugün kullandığımız enerjideki rakamların yüksekliği; yoksa temel manada, satın alma tarafında dolar bazında fiyatlarda bir değişiklik yok. Bugün TL'nin bu kadar değer kaybetmesiyle beraber biz de yüksek oranda enerji bedelleri ödemeye başladık. Tabii,

bunu siz bir gerekçe olarak gösterdiniz; normalde yüzde 100 artarken bugün yüzde 137'den başlayan rakamlarla enerji fiyatları artmaya başladı. Aynı şekilde, doğal gaz fiyatlarında dolar bazında çok fazla -uluslararası arenadaki değişiklikten bahsetmiyorum, bizim sözleşme rakamlarımızdaki fiyatlardan bahsediyorum- değişiklik olmamasına rağmen, sadece dolardaki artış değil, siz onun üzerine özellikle vergi de dâhil belli rakamlarla rakamları artık taşınamaz hâle getirdiniz.

Hâlbuki bundan yaklaşık dört ay önce, ben bu enerji rakamlarıyla ilgili basın toplantısı düzenlemiştim. O zaman demiştim ki: Özellikle elektrik faturalarını vatandaşlarımız dörder aylık dönemlerde ödesinler. Tüketime göre, işte, 100 kilovatsaate kadar -KDV o zaman yüzde 18'di- bunu yüzde 1'e düşürelim, 100 ile 200 arasında yüzde 8'e düşürelim, 200 kilovatsaatin üzerinde de yine yüzde 18 KDV uygulanmaya devam etsin demişiz. Ne zaman? Ekim ayında Parlamentoda yaptığımız basın toplantısında. Peki, biz ekim ayında demişiz, ne olmuş? Hükümet bunu dikkate mi almış, iktidar bunu dikkate mi almış? Yok.

Ama bugün geldiğimiz rakamlar itibarıyla baktığımız zaman, işte, bugün de KDV'yi indirmeye çalışıyorsunuz, kademeli satışlara başlıyorsunuz. Bunlardaki fiyatların -yani Türkiye'de bir şey var-giden fiyatların geri geldiğini Türkiye Cumhuriyeti'nde daha hiç kimse görmedi. Bunu ancak ve ancak mazot ve benzin fiyatlarında görebilirsiniz, bunun da tarifesini devlet uyguladığı için. Maşallah, orada da zamlar yüzde 100, indirimler 10 kuruş yani zam gelince 1 lira, 1 kuruş lira; indirimler 10 kuruş, 20 kuruş. Sonuçta, ne oluyor, biliyor musunuz? Elektrik fiyatları, doğal gaz fiyatları, petrol fiyatları arttığı zaman, bir insanın vücudu gibi düşünürseniz, bütün organları bundan etkileniyor içneden ipliğe; gıdasından, nakliyecisinden, üreticisinden... Çünkü bugün üretimin ana girdisi enerji. Ana girdideki rakamlar arttığı zaman hayatın her alanına yansıyor.

Dolayısıyla bundan kaynaklanan bu fiyat artışlarının sonucunda ortaya ne çıkıyor? Enflasyon çıkıyor. Peki, siz enflasyonla nasıl mücadele edeceksiniz? Sayın Bakan hâlâ diyor ki: "Allah'ın izniyle doları nasıl 14'lerde tuttuysak bundan sonra göreceksiniz, enflasyonu da aşağı doğru getireceğiz." Yani siz her söyledikçe rakamlar artıyor. Bence Sayın Maliye Bakanımızın gözlerinin içine şöyle bir bakıp bir ay mola versek ben rakamların kendiliğinden aşağı düşeceğini tahmin ediyorum. Yani icraatlar ile konuşmaların arasında bir paralellik olması lazım. Bugün enflasyon rakamlarına baktığımız zaman, hakikaten yani size göre 54, işte, üretici fiyatları 105... Kaldı ki üretici fiyatları tüketici fiyatlarına daha yansımadı.

Peki, bu yüksek enflasyonla vatandaş nasıl yatırım yapacak, nasıl üretim yapacak? Peki, bu yüksek enflasyonla, yine, işte, Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar itibarıyla uluslararası arenada bizim yatırımcılarımız nasıl para bulacaklar, nasıl yatırım yapacaklar? Bu olumsuzlukların tamamı otomatik olarak bizim ülke puanımıza da yansıyor. Ülke puanımız, bugün, maalesef, 500'lerin üzerinde. Yani CDS olarak çok yukarılardayız, enflasyon olarak dünyanın en yüksek enflasyonlu ülkelerinden biriyiz. Bütün bu şartlar altında siz kalkınmadan, gelişmeden bahsediyorsunuz. Şu ana kadar yirmi yıldır, bu ülkeyi "ama"sız, sebepsiz, "lakin"siz idare ediyorsunuz. Arkasına sığınabileceğimiz hiçbir sebep yok. Yani milletten ne istediyseniz millet bunu size verdi ama bugün milletin içinde yaşadığı şartlara baktığımız zaman verdiği oylarla doğru orantılı olmadığını görüyoruz. Onun için yapılabilecek tek bir şey var. Bu şartlar altında daha fazla gitmesinin mümkün olmadığını hepimiz görüyoruz. Ne zaman bir sorun varsa nereye gidiyoruz? Millete, milletin hakemliğine gidiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) - Ben de buradan sizi tekrar milletin hakemliğine gitmeye davet ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Lütfi Kaşıkçı.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime Hatay'ın kurtuluş meşalesini şerefle taşıyan ve bu ateşi Hataylıların da katılımıyla önce bağımsızlığa daha sonra da ana vatana katılımıyla neticelendiren Millî Mücadele kahramanı, Hatay'ın ilk ve son Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen'i vefatının 42'nci yılında rahmet, minnet ve şükranla andığımı belirterek başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, enerjide dışa bağımlı olduğumuzu hepimiz çok iyi bilmekteyiz. Bu manada her türlü bağımlılık ise Sayın Genel Başkanımızın deyimiyle bağımsızlığın zehridir. Özellikle, elektrik enerjisi üretiminde bu bağımlılığı kaynak çeşitliliğiyle azaltmaya çalışan devletimiz, süreç içerisinde ülkemizi çok değerli bir noktaya taşımayı başarmıştır. Elektrik üretiminde neredeyse tamamen dışa bağımlı olduğumuz doğal gaz ve kömürün payı zaman içerisinde azaltılarak yenilenebilir kaynakların oranı ise yukarıya taşınmıştır. Yenilenebilir enerji kaynaklarında ülkemizin bugünkü geldiği aşamanın daha da üstüne çıkacağına inanmaktayız. Tüm bu kaynak çeşitliliği çalışmalarını sürerken asıl heyecanla beklediğimiz ise nükleer enerji alanında ülkemizin atacağı adımlardır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde yaklaşık yetmiş yıllık bir geçmişi olan nükleer enerji, bir devlet projesi olarak geçmiş bütün hükümetlerce desteklenmiştir. İlk defa Atom Enerjisi Komisyonuna Başkanlık eden merhum Başbuğ'umuz Alparslan Türkeş tarafından dile getirilen nükleer güce sahip olma hedefi, bugün de nükleer enerjiyi barışçıl amaçlarla enerji kazanımlarımıza dâhil etme çalışmalarıyla devam etmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi, Başbuğ'umuz Alparslan Türkeş döneminde, bilim insanlarıyla birlikte nükleer enerji konulu toplantılar ve seminerler düzenlemiş; 1996 yılında, Ülkü Ocakları dergisi, nükleer enerjiyi özel dosya konusu yaparak ele almıştır. Bugün de Milliyetçi Hareket Partisi, merhum Başbuğ'umuzun gösterdiği istikamette, Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Bey'in liderliğinde, Türkiye'nin nükleer enerji sahibi olması kararlarını parti programına almış ve 2023 yılına doğru hızla ilerlerken şu sözlerle hedeflerini ortaya koymuştur: “Nükleer enerji üretim teknolojisine sahip olmak öncelikli hedeflerimiz içinde olup enerji arz güvenliğinin sağlanması için nükleer santraller kurulacaktır. Diğer taraftan, ülkemizin, bilim ve teknolojinin her kademesinde kullanılabilecek ileri teknolojileri kapsayan hassas nükleer teknolojiye sahip olması sağlanacaktır.”

Değerli milletvekilleri, bugün ülkemizin ilk nükleer güç santrali olan Akkuyu Nükleer Güç Santrali, 4 ünitesi de inşa hâlinde olan dünyanın en büyük nükleer güç santrali şantiyesidir. Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nde kurulmakta olan 4 reaktörün tamamı faaliyete geçtiğinde, Türkiye'nin toplam enerji ihtiyacının yüzde 10'unu tek başına karşılayacaktır. Bunun yanı sıra, gerek Sinop gerekse Trakya'da 2 yeni nükleer güç santrali kurmaya yönelik çalışmalar da devam etmekte, yakın zamanda bu hususta somut ilerlemeler olmasını beklemekteyiz.

Dünya genelinde iklim değişikliği tartışmalarının sürdüğü şu dönemde, iklim değişikliğine etkileri minimum düzeyde olan, sahip oldukları güvenlik sistemleriyle doğal radyasyonun sadece yüzde 1'i kadar etkiye sahip olan nükleer santrallerin güvenli ve emniyetli şekilde işletilmelerini sağlamakta en önemli rol, hiç kuşkusuz ki nükleer düzenleyici kurumlara düşmektedir.

Nükleer güç santralleri başta olmak üzere, nükleer tesisler, AR-GE, tarım, sağlık alanındaki radyasyon uygulamaları gibi nükleer enerjiyle ilgili ülkemizde yürütülen tüm faaliyetler için taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar çerçevesinde yükümlülüklerimizi yerine getirerek kabul görmüş nükleer güvenlik ve nükleer emniyet prensiplerini temel alan idari ve hukuki düzenlemeleri yapmak durumundayız.

Değerli milletvekilleri, teklifte, ülkemizin statüsüne taraf olduğu Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı tarafından oluşturulan ve uluslararası terminolojide “güvenlik, emniyet ve nükleer güvence” kavramları özel olarak tanımlanmış ve kapsamı bir bir belirlenmiştir.

Yine bu teklifte, nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin Nükleer Düzenleme Kurumuna bildirimde bulunulmadan veya Nükleer Düzenleme Kurumundan yetki alınmadan yürütülemeyeceği hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda, Nükleer Düzenleme Kurumu tarafından bahse konu faaliyetlerinin yürütülmesine yönelik olarak verilecek yetki kalemleri yine bir bir belirlenmiştir. Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerini yürütenlerin Nükleer Düzenleme Kurumu tarafından denetleneceği de yine ayrıca düzenleme içerisindedir.

Hazırlanan kanun teklifiyle, radyoaktif atıklara ve kullanılmış yakıtlara ilişkin hükümler de ihdas edilmiş, Türkiye Cumhuriyeti egemenlik alanı dışında yürütülen bir faaliyet sırasında ortaya çıkmış olan radyoaktif atıkların Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisine sokulması yasaklanmıştır. Radyoaktif atık yönetimine ve işletmeden çıkartmaya ilişkin kurulacak özel hesaplar, bu hesaplara yapılacak katkı payı ödemelerinin nasıl belirleneceği, bu hesaplardan yapılacak katkı payı ödemelerinin neler olduğu, hesapların gelirleri ve işleyişine ilişkin hususlar da kanun teklifi marifetiyle düzenlenen konular arasında yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, yine bu teklifte, taraf olduğumuz Nükleer Enerji Sahasında Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme'nin 2004 Protokolü'yle gelen değişikliklere paralel olarak nükleer enerji alanında hukuki sorumluluk rejimine ilişkin düzenlemelere de ayrıca yer verilmiştir. Nükleer santral işletenin, nükleer tesisinde ya da nükleer maddelerin taşınması esnasında meydana gelen bir nükleer hadiseden kaynaklanan zararlardan kendisinin, personelinin ve tesisle ilgili teknoloji, mal ve hizmet sağlayanların herhangi bir kusurunun olup olmadığına bakılmaksızın ve münhasıran sorumlu olacağı esas miktarı ve zaman açısından belirli sınırlar dâhilinde yine kabul edilmiştir. Sorumluluğun sigorta veya diğer mali güvencelerle teminat altına alınması zorunluluğu da ayrıca bu teklifte getirilmiştir.

Yine bu teklifte, ülkemizin iç hukukunda bir kanun hükmünde olan Paris Sözleşmesi'nin ve 2004 Protokolü'nün kurduğu hukuki sorumluluk rejimindeki norm ve ilkelere bütünüyle sadık kalınmış, Paris Sözleşmesi'nin iç hukukta düzenleme bakımından takdir yetkisi bıraktığı hususlarda ise kamu yararı gözetilmiştir.

Teklifte, sigorta yapılmadan nükleer risk taşıyan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin önüne geçilmesi amacıyla, Paris Sözleşmesi rejiminin bir diğer prensibi olan zorunlu finansal güvence ilkesi kapsamındaki işletenin yükümlülükleri de ayrıca düzenlenmiştir. Böylelikle, nükleer zarara neden olabilecek faaliyetler daha yürütülmeye başlamadan önce risklerin nükleer tesis işletenler tarafından parasal teminat altına alınması hedeflenmiştir.

Bir nükleer hadiseden doğan nükleer zararın veya tazminatının miktarlarının belirlenmesi ve işletenin sorumlu olduğu toplam tutarın zarar görenler arasında adilane ve ivedi bir şekilde paylaşılması hususunda, nükleer zararın tespiti ve tazminatının belirli bir öncelik sıralamasına göre paylaşılmasıyla ilgili sürecin belirlenmesi için Nükleer Zarar Tespit Komisyonu kurulması ve bu Komisyonun işleyişine ilişkin hususlar da ayrıca bu teklif içerisinde yine düzenlenmiştir.

Paris Sözleşmesi kapsamındaki bir diğer önemli ilke olan münhasır yargılama yetkisi ilkesi doğrultusunda hangi hâllerde Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin yetkili olduğu, Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin yetkili olduğu hâllerde Ankara mahkemelerinin kesin yetkili mahkeme olacağı da ayrıca düzenlenmiştir.

Yine, bu teklifte çok önemli gördüğümüz bir husus da çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin iyonlaştırıcı radyasyonun zararlı etkilerinden korunmasının sağlanması amacıyla nükleer tesis, radyasyon tesisi veya radyoaktif atık tesisini yetkisiz işletmek, radyasyon uygulamalarını yetkisiz yürütmek, nükleer maddeyi, radyoaktif kaynağı veya radyoaktif atığı sahipsiz kalacak şekilde terk etmek gibi fiiller suç olarak tanımlanmış ve etkin caydırıcı özelliği olan cezalar öngörülmüştür.

Değerli milletvekilleri, Akkuyu Nükleer Santral sahasında ülkemizin 2023 yılı hedeflerini gerçekleştirmek, uluslararası anlaşmalar kapsamında yükümlülüklerimizi yerine getirmek, iptal edilen 702 sayılı KHK ve uluslararası anlaşma uyarınca iç hukukta düzenleme yapmamız gereken nükleer enerji alanında hukuki sorumluluk konularında boşluk oluşmasını önlemek için kanun teklifinin yasallaşması gerekliliği hususunu da tekrardan sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin milletimiz için hayırlı ve başarılı olmasını diliyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Oya Ersoy.

Buyurun Sayın Ersoy. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, biz “Nükleer, bir ölümdür.” derken sadece kazalardan bahsetmiyoruz. Nükleer santrallerle ilgili temel sorunlardan biri de nükleer atık yönetimi. Radyoaktif atıkların doğaya, canlılara zarar vermesi kesinlikle engellenemez ve bu maddelerin doğaya gömülmesi de hiçbir şekilde onların zararını ortadan kaldırmadığı gibi, bütün gelecek kuşakları da risk altına sokuyor. Çünkü o ortaya çıkan atıklar on binlerce yıl aktif olarak kalıyor ve radyasyon yaymaya da devam ediyor. İşte, tam da bu nedenle nükleer santralle ilgili enerji üretimi yapan ülkeler, bu atıkları gelişmemiş ülkelere satmanın ve kendi ülkelerinde depolamamanın yollarını ve yöntemlerini arıyorlar. Ve maalesef, Paris İklim Anlaşması’nın bu Meclisten geçtiği gün, aynı şekilde verdiğiniz izinle ve bu teklifte, memleketi bunların gönderdiği nükleer atıkların çöplüğü hâline getireceksiniz ve üstüne üstlük, bunu yaparken de sürekli dillerde bir “yerli ve milli” sözü. Ya, Akkuyu’yu Rusya’ya, Sinop’u Japonya ve Fransa’ya, Kaz Dağları’nı altın madeni çıkarmak için Kanada’ya talan ettiriyorsunuz; İzmir Aliğa’da asbestli ve radyasyon kalıntıları barındıran gemilerin sökülmesi işlemi yapılıyor; Kanal İstanbul yapılacak diye çevresindeki tarım arazilerine çıkarılan imar izinlerine sevinç çılgınlıklarını Ürdünlü ve Katarlı müteahhitler ve emlakçılar atıyor ve Avrupa’nın, İngiltere’nin plastik çöplüğü bize getiriliyor ve yerli, milliden bahsediyorsunuz.

Peki, bunlar ne için yapılıyor, kimin için? Şirketlerinizin kârı için. Bu teklifte de maalesef halk sağlığını ve doğayı felaketin kucağına atarken tamamen şirketlerin kârı düşünülüyor. Bakın, nükleer santrallerden çıkan atıklar geçici depolarda bekletiliyor. Akkuyu ÇED raporu elimizde. Bu rapora göre, yakıt havuzunda bekletilen bu atıkların, bozunma ısısının taşımaya değer olacağı zamana kadar yani en az on yıl depolarda tutulacağı ve ardından da Rusya’ya gönderileceği söyleniyor. Yani bu atıklar yıllar boyu ülkemizde kalacak ve topraklarımızı kirletecek ve üstüne üstlük, nükleer atık denilen yalnızca kullanılmış nükleer yakıt çubukları değil, nükleer santrallerde kullanılan eldivenden işçi tulumuna ve ekipmanlara kadar her biri nükleer atıktır ve bu atıkların nasıl ve nerede saklanacağı ise belirtilmiyor.

Öte yandan, bu atıklar gemiyle taşındı diyelim, gemiyle taşınan durumlarda bile taşıma işlemi yapılan bu gemilerin sökülmesi yapıldığı sırada ortaya çıkan radyasyon üstelik yine doğayı ve canlı yaşamını tehdit edecek.

Akkuyu Nükleer Santrali'nin zemininde tespit edilen bir çatlak var biliyorsunuz ve deprem etütlerine göre santralin uygun bir yerde olmaması, yine santralin Ecemiş Fay Hattı'nın üzerinde olması, bütün bu toprakları ve üstelik Orta Doğu'yu etkileyecek felakete yol açabileceğini açıkça gösteriyor.

Diğer bir nükleer santral projesi olan Sinop Nükleer Güç Santrali. Bu santralin kurulacağı İnceburun Yarımadası'na radyoaktif depolama ve bertaraf tesisinin kurulacağı iddia ediliyor. Bu santral ve depolama alanı da Karadeniz Fay Hattı'na paralel bir noktada kuruluyor üstelik ve deprem riskinin dışında Sinop'ta heyelan tehlikesinin bulunduğu da bilimsel raporlarda açıkça yer alıyor, tespit edilmiş durumda. Aynı Akkuyu'da olduğu gibi Sinop'ta kurulacak bir nükleer santral ve bu santrale ait atık depolama alanı, bu ülke toprakları, canlı yaşamı ve insanlık için felaket ve ölüm demektir. İşte, bu yüzden biz diyoruz ki: Nükleer ölüm getirir.

Türkiye'de atık sorununun yönetilemediği de çok açık örnekleriyle gözle görülüyor. Örneğin, İzmir Gaziemir. Bakın, İzmir Gaziemir'de on beş yıldır çözilemeyen bir radyoaktif atık sorunu var. Bunu hiç kimse reddedemez ve bu sorun çözülüyor. İzmir Gaziemir'de Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından 2007 yılında yapılan bir araştırma var. Bu araştırmada, 100 bin ton radyoaktif atık gömülü, bu tespit edilmiş. Ölçümlerde radyasyon miktarı normal değerlerin tam 219 katı çıkmış. Ayrıca, ağır metal atıklar da mevcut ve Gaziemir'deki sahanın temizlenmesi ve rehabilitasyonu işi halen yapılamamıştır ve bölgede kanser vakaları var, giderek artıyor. Bu örnekten bile görüldüğü gibi, radyoaktif atık üreten üretimlerin engellenmesi, yasaklanması halkımız için yaşamsaldır. Nükleer enerji santralleri güvenlikten radyoaktif atıklara kadar pek çok risk barındırmaktadır, altını çizerek söylüyoruz. Dünya ülkeleri nükleer santrallerden hem yapım aşamasında hem sonrasında yol açtığı ekolojik yıkımlar ve olası kazalar nedeniyle vazgeçerken, mevcut santrallerini kapatırken ve atıklarından kurtulmak için bizim gibi ülkelere gönderirken NGS konusundaki ısrarın hiçbir bilimsel ve mantıksal yanı yoktur.

Enerji ihtiyacından bahsediyorsunuz, nükleer santrale gerekçe olarak bunu gösteriyorsunuz ve dışa bağımlılığın azaltılmasından bahsediyorsunuz. Bakın, enerji alanında özelleştirmelerle beraber, enerji sektörüne çok sayıda şirket yatırım yaptı ve bu yatırımları yaparken de dövizle endeksli krediler kullandı. Bu yatırımlarla barajlar yapıldı, akan suya, her akan suya HES inşaatları kuruldu ve kömürlü termik santraller açıldı ve bunun sonucunda elektrik üretim kapasitesi artırıldı. Ancak bu kapasiteye denk bir tüketim olmadığı için de siz, iktidar, yaz saati uygulamasını kalıcı hâle getirdiniz; alım garantileri verdiniz şirketleri kurtarmak için, yatırım teşvikleri ve vergi muafiyetleri verdiniz. Yani şu an evlerimize, iş yerlerimize gelen faturalar var ya, işte bu ölü yatırımların bedelini o faturalarla halk ödüyor ve ihtiyacımız olmayan enerjinin, gereksiz yatırımların parasını ödüyoruz. Bütün bu kurulu güç artıktıca da hem elektriğe daha fazla zam geliyor hem de doğa tam bir ekokırımı uğruyor.

Üstüne üstlük siz, 2 tane de yönetmelik çıkardınız. 1 Martta çıkardığınız yönetmelikle enerji şirketleriniz Cengiz, Limak ve Kolin için zeytinlikleri talana açtınız. Bakın, zeytinlik kanununa göre, zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinlerin gelişmesine, yetişmesine engel olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Siz, işte bu maddeyi tam 7 kez değiştirmeye çalıştınız, delmeye çalıştınız. 2012 yılında kanun hükmünde kararname çıkardınız; bu kanun hükmünde kararname Danıştay tarafından iptal edilene kadar geçen on dört ay içinde 18.350 hektar zeytinlik, 26 adet maden işletmesinin tamamen kârı için onlara peşkeş çekildi ve binlerce ağaç maden şirketleri tarafından katledildi.

Zeytin ağaçlarının taşınmasından bahsediyorsunuz, zeytin ağaçlarının taşınması asla mümkün değildir; orman mühendislerine bakın, bilimin sözüne bakın ve zeytinliklerin rehabilite edileceği ise kusura bakmayın ama kocaman bir yalandır. Buyurun Kaz Dağları. Burada hangi rehabilitasyondan bahsediyorsunuz?

Yine, 2014'te, Yırcalı köylülerinin itirazlarına ve nöbetine rağmen gece yarısı alana giren dozerler tam 6.666 zeytin ağacını yerle bir etti, söktü ve kimin için? İşte, tam bir Kolin'in yapmak istediği termik santral için. Danıştay buna da yürütmeyi durdurma verdi ama ne oldu? Köydeki tarım alanları yine yok edildi. Evet, oradaki köylüler şu an o termik santralin çıkardığı kömürün içinden kömür parçaları toplamakla meşgul. Köylünün geliri tamamen yok edildi, bir kısmı göç etmek zorunda kaldı ve bir kısmı KOAH hastalığına yakalandı, gelirlerini şu an oradaki kömürleri toplayarak sağlamaya çalışıyor halk.

Şimdi, çıkardığımız yönetmelikle Zeytinciliğin Islahı Kanunu'nu ortadan kaldırmaya çalışıyorsunuz bir kez daha. Zeytinlikleri maden talanına açan, tarım alanını da yok eden, zeytinlikleri katledip doğayı daha da kirleten, fosil yakıt tüketimini artıran, kanuna aykırı, Anayasa'ya aykırı, doğa düşmanı bir yönetmelik var; bu yönetmeliği derhâl iptal edin “Zeytinime dokunmayın!” diyen halkın çılgınlığını duyun. Bunu duymuyorsanız bile şunu duyun, zeytin ağaçlarının Homeros'un kulağına fısıltısını asla aklınızdan çıkarmayın “Evet, sen gelmeden önce de buradaydım ve sen gittikten sonra da burada olacağım.” “Yerli, millî, bağımsız enerji” diyorsunuz ya, bu ülkenin kaynakları bu ülkenin halkını insanca yaşatmaya yeterlidir; yeter ki siz enerji şirketlerinin kârını, sermayenin, servet sahiplerinin, döviz, faiz gelirlerini güvence altına almak için değil, halkın yaşamını, geçimini güvence altına almak için kullanın bu ülkenin kaynaklarını; yeter ki çevreyi kirletmeyen enerji üretim alternatiflerine odaklanın, bunlar için bilime başvurun ve bunun için tüm enerji sistemlerini kamulaştırın, yerinde ve küçük çaplı yenilenebilir enerji sistemleri kurulmasını sağlayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

OYA ERSOY (Devamla) - Bu ülke toprakları bunun için gayet uygundur. Nükleer enerji çözüm değildir; dünyanın geleceğini, çevresini, doğasını yok oluşa sürükleyen bir felakettir. Bu teklif, memleketin, memleketin doğasının idam fermandır; memleketini, halkını ve insanlığın çıkarını düşünen hiç kimse bu yasa teklifine “evet” diyemez.

Saygılarımla.(HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Murat Bakan.

Buyurun Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Nükleer Düzenleme Kurumu Kanunu Teklifi'ni görüşmek üzere buraya geldik. Arkadaşlarımız, teknik konuda da çok konuştu, teknik maddeler, kurumun yapısı, nasıl kurulduğu vesaire ama iş bir nükleeri methetme, nükleeri olumlama noktasına geldi. Ben, kanun teklifinin 2'nci maddesinde burada konuştum. Ben konuşmamı bitirdikten sonra Sayın AK Parti Grup Başkan Vekili Cahit Özkan söz aldı ve bir nükleer güzelleme yaptı; nükleer enerjinin ne kadar temiz, ne kadar yeşil, ne kadar çevreci, ne kadar güvenli bir enerji olduğunu anlattı ve bunu Avrupa Birliği ve Paris İklim Anlaşması'na da bağladı. Şimdi, dünyada nükleer enerjiyi kim savunur? Dünyada nükleer enerjiyi ya otoriter rejimler savunur ya aşırı sağcı, faşist rejimler savunur değerli arkadaşlar, gerçekleriyle anlatacağım. Sayın Cahit Özkan kendisini nereye dâhil ediyor bilemiyorum, kendisini istediği yerde konumlandırabilir.

Biz, burada yasama faaliyeti yaparken gerçeği aramak, gerçeğe ulaşmak zorundayız çünkü nükleerle ilgili aldığımız karar sadece 84 milyonu ilgilendirmiyor, o 84 milyonun sonraki kuşaklarını, nesillerini de ilgilendiriyor. Dolayısıyla, olaya önümüze bırakılan notlarla, okuduğumuz kulaktan dolma bilgilerle, kulak mollası gibi bakmamalıyız. Olayla ilgili detaylı bilgi sahibi olup siyaseti bilgi ve üretkenlik temelinde yapmak zorundayız. Bakın, şimdi tane tane anlatacağım, on beş dakika vaktim var, herhâlde anlayacaksınız diye düşünüyorum Sayın Özkan.

1950’lerde nükleer enerji dünyaya “ölçülemeyecek kadar ucuz enerji” olarak tanımlanıyordu, hatta sloganı “Köleniz atom.”du. 1974’e geldiğimizde, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı kendi raporunda diyordu ki: “2000 yılına geldiğimizde dünyada 4.500 tane nükleer reaktör olacak.” 2022 yılına geldik, şu an dünyada 443 nükleer santral var. Bu, nükleer enerji konusundaki yanılığın ne kadar büyük olduğunun göstergesi. Bu hayal kırıklığının sebebi ne, gelelim ona:

1) Komisyon Başkanının burada söylediğinin aksine, dünya radyoaktif atıkların nasıl bertaraf edileceğine ilişkin sorunu çözmedi. Birçok ülke, bizim Gaziemir’de bize ait olmayan radyoaktif atıklarla uğraştığımız gibi, başına bela olan radyoaktif atıklarla uğraşiyor değerli arkadaşlar.

2) İşletme anında bile çevreye radyasyon yayan ve çalışanların hayatını riske atan bir enerji yayıyor. Dolayısıyla bununla da baş edemediler.

3) Milyonlarca kişiyi etkileyen nükleer kazalar oldu.

4) Nükleer silahlanmayı ve uluslararası tehditleri artırdı. Bugün Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan savaş ve oradaki nükleer santralin durumu bunun en önemli göstergelerinden biridir.

5) Son yirmi yılda yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili teknoloji inanılmaz gelişti, rüzgâr enerji teknolojisi inanılmaz gelişti, verimlilikleri arttı.

Biz, kasım ayında Çevre Komisyonu olarak Glasgow’da Birleşmiş Milletler Zirvesi’ne katıldık. Orada Japon standında, Japonya’nın pavilyonunda, artık rüzgâr enerji santralleri hem rüzgârdan enerji üretecek hem de dalga enerjisini elektriğe çevirecek noktaya gelmişti. Güneş enerjisi yine ona keza, verimlilikleri çok arttı, ucuzladı; nükleer enerjiye göre 4 kat daha ucuz noktaya geldi. Dolayısıyla, nükleer lobilerinin söylediği gibi enerji ihtiyacı azalmadı, birçok ülke nükleer santralini, bu enerjiyi riskli buldukları için kapattılar ya da ekonomik ömrünü tamamlamadan kapattılar.

Madem nükleer santral Sayın Cahit Özkan’ın dediği kadar temiz enerji, güvenli enerji; niye Almanya 1982’den beri nükleer santral yapmıyor? Niye ABD’de ve Kanada’da 1978’den beri yeni nükleer santral yapılmıyor? Şu an nükleercilerin ve nükleerci iktidarın dilinden düşürmediği Fransa, “temiz enerji” diye bunu Avrupa Birliğine kabul ettirmeye çalışan Fransa, 1997 yılından 2010 yılına kadar neden nükleer programını askıya aldı?

Bakın, Mart 1997 Monju, Eylül 1999 Tokaimura, ardından Fukuşima’da yaşanan Japonya’nın en büyük nükleer kazasından sonra Japon halkı da nükleerin karşısına geçti. Kanada’da, 1997 yılında 21 tane nükleer santralin 7’si ABD’li ve Kanadalı uzmanlarca denetimlerde yetersiz bulundu, tehlikeli ve yönetim hatası bulunduğu için kapatıldı arkadaşlar.

Şimdi, ben soruyorum: Amerika Birleşik Devletleri kendi nükleer teknolojisine sahip, Kanada kendi nükleer teknolojisine sahip; kendisi nükleer teknolojiye sahip, bu santralleri yapan ve işletme yeterliliği olan ülkeler kendi santrallerini teknik yetersizlikten, yönetim zafiyetinden dolayı kapatıyorsa biz, bize ait olmayan, teknolojisi bize ait olmayan, işletmeyi bilmediğimiz bir nükleer santralin güvenliğini nasıl garanti edebiliyoruz ve buradan halka bunu “temiz enerji, yeni, güvenli enerji, yeşil enerji” diye duyurabiliyoruz? Bu sorumluluğu almak tarihe olumsuz anlamda not düşmektir, bunu burada söylemek istiyorum.

Devam ediyorum, Avusturya’da ve Filipinler’de nükleer santraller, bitirilen nükleer santraller işletmeye alınmadı. Brezilya, yapımı biten 2’nci santralinden ve 1,1 milyar dolar harcadığı 3’üncü nükleer santralinden vazgeçti. İsveç, 1980 yılında referandum yaptı -1980 arkadaşlar- 2010 yılında elektriğinin yüzde 46’sını elde ettiği nükleer santralleri kapattı arkadaşlar, Kasım 1999’da bir santralini sökmeye başladı.

Bu sökülme işi de ayrı bir konu; şu an maliyetlere hiç katmadığınız sökülme konusu, santralin yapım maliyetinden fazla arkadaşlar. Birincisi, nükleer, Akkuyu’nun maliyeti 20 milyar dolar, sökülme ve sonrasında depolama maliyeti 20 ile 40 milyar dolar arasında ve siz bunu dâhil etmiyorsunuz hesaba. O atıkların 1 milyon yıl saklanması zorunluluğu, 10 bin yıl radyasyon yayma hikâyesini tekrar etmiyorum.

İtalya, 1987 yılında referandum yaptı, nükleer enerjiden vazgeçti, nükleer santrallerini kapattı. Belçika, 2025’te tüm nükleer santrallerini kapatmayı planlıyor. Almanya, 2020 yılında elektrik üretiminin yüzde 46’sını yenilenebilirlerden karşılıyordu arkadaşlar. 2019’dan 2020 yılına kadar, sadece bir yılda Almanya’nın yenilenebilir enerjiden elde ettiği verim yüzde 4 arttı. Yani teknolojiye hızla bakın, ona göre değerlendirin. Yine, Almanya, rüzgâr enerjisinde mevcudu 2 kata, 2030’a kadar 110 gigavata çıkarma hedefinde; güneş enerjisini de bugünkünün 3 katına çıkarmayı hedefliyor yani 200 gigavata çıkarmayı amaçlıyor. Peki, 2023 hedefleri için sizin Dombra çalarak ilan ettiğiniz 20 bin megavatlık rüzgâr enerjisinde biz neredeyiz? Sadece 8 bin megavat yapabildik arkadaşlar.

Şimdi, gelelim tekrar AB’deki nükleer enerjinin temiz, güvenilir, yeşil ilan edilmesi konusuna. Bununla ilgili 10 civarında ülke Fransa’yla beraber bunun mücaadesini veriyor. Bir parantez açayım; Fransa nükleer enerji konusunda geçmişte karanlık, vebalı büyük bir ülke. Büyük Okyanus’ta yaptıkları nükleer denemelerden dolayı, “dünya cenneti” “yeryüzündeki cennet” diyebileceğimiz Fransız Polinezyası’nda yaşayan tüm insanlar o nükleer denemelerden etkilendi, zaten 110 bin insan yaşıyordu, 110 bini de o nükleer denemelerden etkilendi ve bugün Fransa bu işte başı çekiyor.

Neden Macron ve diğerleri “yeşil enerji” diyor nükleere, AB’ye bunu kabul ettirmeye çalışıyor? Çok net; Macron 2022’deki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde bunu tamamen iç politikaya yönelik, seçmenlerini, Fransız seçmenleri, Fransa’daki sağ seçmenleri konsolide etmeye yönelik bir argüman olarak kullanıyor. Macron’a bu konuda büyük tepki var yani Fransa şu an devlet noktasında yeşil enerji olarak savunuyor ama Fransa’da Yeşiller, sosyalistler, diğer tüm siyasi partiler bunun karşısında. Önde gelen cumhurbaşkanı adayı Jean-Luc Melenchon diyor ki: “Fransa’da nükleer santrallerin tamamının kapatılmasından, gerekirse referandumdan yanayız.” Fransa Yeşiller Partisinin lideri Yannick Jadot, kendisi 2022’de Macron’un karşısındaki en önemli adaylardan biri; sadece diktatörlerin ve Fransa’daki aşırı sağın faşistlerinin nükleer enerjiyi desteklediğini söylüyor ve “Nükleer enerji konusunda Emmanuel Macron’un dogmatik duruşunu bir kenara bırakıyorum, bugün ekoloji aklın tek tercihi hâline geldi.” diyor; biz de öyle diyoruz değerli arkadaşlar. Sosyalist aday Anne Hidalgo da nükleer santrallerin aşamalı olarak kaldırılmasını savunuyor. Yani Avrupa Birliğinde Fransa’nın başını çektiği bir grup “Nükleer temiz enerji olsun.” diyor ama onlar kendi ülkelerinde de muhalefetle karşı karşıyalar.

Macron’la beraber diğer ülkeler, mesela Polonya, Çek Cumhuriyeti; bunlar niye “Nükleer enerji temiz enerji olsun, yeşil enerji olarak kabul edilsin.” diyorlar -bir gerekçeleri var- çünkü Paris İklim Anlaşması’nda karbon emisyonunu düşürmek zorundalar. Karbon emisyonunu düşürmek için de nükleer santralleri devreye sokarken kömürlü termik santralleri kapatıyorlar. Diyor ki: “Ben kömürlü termik santrali kapatıyorum, bunun yerine bir enerji kaynağı bulmam lazım. Nükleer enerji benim bunun için, geçişte alternatif enerjimidir.” Şimdi, biz bunu eleştiriyoruz ama Türkiye ne yapıyor, bizim buradaki pozisyonumuz ne? Biz nükleer santrale “evet” diyoruz, nükleer santral yapıyoruz, 2023’te 1’inci reaktörünü devreye alıyoruz; diğer taraftan, kömürlü termik santralleri kapatmıyoruz, aksine 23-24 tane daha yeni kömürlü termik santral planlıyoruz arkadaşlar. Yani örnek verdiğiniz Avrupa Birliğindeki Fransa’yla da aynı durumda değilsiniz, Polonya’yla da aynı durumda değilsiniz; hepsinin gerisindeyiz.

Almanya net bir şekilde, nükleer enerjiye yeşil enerji olarak karşılık. Yeni Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock Paris'i ziyaret ediyor ve diyor ki: "Fransa'nın nükleer enerjiyi 'yeşil enerji' olarak etiketleme çabalarına karşısız." Ve "Hiçbir kriz insanlık için iklim krizinden daha büyük tehlike oluşturmadı." diyor; biz de öyle söylüyoruz. Cumhuriyet Halk Partisinin bütün milletvekilleri çıkıp iklim krizinin dünyadaki tüm krizlerden daha önemli bir kriz olduğunu bu kürsüden defalarca haykırıyorlar. Ben şahsen 2015 yılından beri belki 8-10 defa, belki daha fazla bu kürsüden bunu dile getirdim.

Değerli arkadaşlar, biz Mecliste Nükleer Düzenleme Kurumu kurulmasına ilişkin kanun tekliflerini görüşürken Rusya, Ukrayna arasındaki savaşta bir nükleer santral gündeme geldi, Zaporijya Nükleer Santrali. "Yangın çıktı." dediler ve Avrupa'nın en büyük nükleer santrali olduğunu söylediler. Düşünün, savaş, tüm diğer risklerinin yanı sıra -Fukuşima'da olduğu gibi deprem, doğal afet- çok büyük bir risk. Siz ülkenize, ülkenizin bir kentine bir atom bombası yerleştiriyorsunuz, devasa bir atom bombası yerleştiriyorsunuz. Mersin Akkuyu'da bizim bir atom bombamız olacak ve o atom bombasının pimi Türklerin elinde değil, Rusların elinde olacak; böyle bir şeyden, riskten bahsediyorum değerli arkadaşlar.

AB'deki tartışmaların özü bu, bizim pozisyonumuz da bu. Nükleer enerji; temiz enerji, yeşil enerji, çevreci, güvenilir enerji olarak değerlendirilemez. Dünya geçmişte yaşadığı bunların sıkıntılarını, biz yeniden bir Çernobil yaşamak istemiyoruz. Sizin de karanlığı değil aydınlık tarafı seçmeniz gerektiğini düşünüyoruz. Siz de ilk defa bir aydınlığın tarafında olun, parlamenter demokrasiye karşı otoriter, tek adam rejimini savunmayın, üstünlerin hukukuna karşı hukukun üstünlüğünü savunun, nükleere karşı yenilenebilirini savunun. Hepimizin geleceği için, bu ülkenin geleceği için ihtiyacımız olan şey bu değerli arkadaşlar. Yani tabii, iklim krizi sadece nükleerden ibaret değil; madenler var. Biz maden konusunu dile getirdiğimizde, "Madenler için ormanlar kesiliyor." dediğimizde, "Bu ülkenin madenleri çıkmayacak mı?" deniliyor. Elbette bu ülkenin madenleri çıkacak ama hepiniz, cebinizdeki cep telefonlarına bakın değerli arkadaşlar; o cep telefonunun değeri ne kadar, onun maden değeri ne kadar? Bin dolarlık cep telefonunda belki 5 dolar, 10 dolar maden değeri var; gerisi bilgi ve teknoloji. Siz bilgi ve teknolojiyi tercih etmek yerine ülkenizin dağlarını oymayı, ormanlarını kesmeyi, derelerini yok etmeyi tercih ediyorsunuz; biz buna karşısız. Bu ülkenin madenleri çıkarılmasın mı? Bu ülkenin madenleri çıkarılsın; bir tek ağacın dalı, yaprağı incinmeyecekse çıkarılsın. Kaç milyon yıldır orada? Bizim rezervimiz olarak orada durmaya devam etsin, bizim yaklaşımımız bu. İklim krizi... Nükleer değil sadece, sulak alanlarda da aynı şey geçerli; karbon emisyonunu düşürmek için sulak alanlarımızı korumak zorundasız. Sulak alanlar ormanlar gibi karbon yutak alanı; siz sulak alanlarımızı, denizlerinizi, göllerinizi, derelerinizi korumazsanız karbon emisyonunuzu düşüremezsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (Devamla) – "Nükleer santral yapacağız, emisyon düşecek." palavrası doğru değil; nükleer santral emisyonu düşürmez, nükleer santral yeni emisyon yaratmaz. Sizin, termik santralleri kapatmanız lazım; yutak alanlarımızı, ormanlarımızı korumanız lazım; sulak alanlarımızı, denizlerinizi, göllerinizi, derelerinizi korumanız lazım. Kırşehir'de "Seyfe Gölü" diye bir göl var; yüz binlerce flamingo aynı anda havalandığında gökyüzünün karardığı bir göldü, o göl şu an çöl arkadaşlar. Meke Gölü vardı; Google'a girin "dünyanın nazar boncuğu" yazın, Meke Gölü çıkar. O da milyon yıldır vardı, on bin yıldır dünyanın nazar boncuğuydu, sizin iktidarınıza dayanamadı. Türkiye'nin sulak alanlarını, Ereğli Sazlıkları'nı yok ettiniz, yüzde 75'i yok şu an. Kuşlar, uluslararası bir anlaşma yapsa Ereğli Sazlıkları'nı tercih ederdi değerli arkadaşlar, yok oldu. Dolayısıyla, bu ülkede nükleere karşısız, nükleere "hayır" diyoruz ve iklim krizine karşı bu ülkeyi önce sizden, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarından korumak gerekir diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar ve şahıslar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi teklifin ikinci bölümü üzerinde soru-cevap işlemine geçiyoruz.

Sayın Köksal...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, güzel memleketim Afyonkarahisar’da kar yağışıyla birlikte merkeze bağlı bazı köy ve kasabalarda, ayrıca Dinar, Dazkırı, Başmakçı, Evciler, Çay, Sultandağı, Bolvadin ve Sandıklı ilçelerimize bağlı bazı mahalle, köy ve kasabalarda çarşambadan bu yana elektrik kesintileri yaşandı ve hâlâ daha bazı köy ve mahallelerden hemşehrilerimiz kesintiyle ilgili bizi arıyor. Ekipler sahada uğraşiyor ama iktidar başını âdeta deve kuşu gibi kuma gömmüş, bakıyor.

5’li müteahhitlere verilen garanti ödemeleri için milyonlarca lira ödeyen AKP, elektrik direklerinin, elektrik hatlarının zamanında yenilenmesi, bakımı, onarımı için niçin para ayırmıyor, niye yatırım yapmıyor, yazık değil mi hemşehrilerime?

Ayrıca, Afyon Sağlık Bilimleri Üniversitesinin Hematoloji Bölümü, doktor yetersizliğinden kapanmak üzere. 744 bin nüfusa sahip Afyonkarahisar’a ve hatta bölgeye hizmet eden bu bölümün kapanmaması için iktidara ve Sağlık Bakanına sesleniyorum: Acilen önlem alın; hekim ataması yapın ve hep birlikte Hematoloji Bölümüne sahip çıkalım.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Enerji verimliliği, enerji politikasının vazgeçilmez unsurudur. Enerjinin verimli kullanılması bütün iktisadi sektörleri ilgilendiren entegre bir projenin egemen kılınmasıyla sağlanabilir. Sanayi ve ulaşım sektörlerinde, binalarda enerjinin daha verimli kullanılmasına yönelik çalışmaların ülkemizde yeterli bir planlamayla ele alınmadığı, dışa bağımlı enerjiyle soruna çözüm arandığı ve yerli kaynaklara yeterli önem verilmediği görülmektedir. Enerji kaynaklarının ekonomik koşullarda halkımıza sunulması yerine sürekli zamlarla ulaştırılıp sıkıntılar katlanmaktadır.

Ülkemizin jeotermal, güneş, rüzgâr enerjisi, biyokütle gibi yenilenebilir enerji potansiyelleri yeterlidir ve gereği gibi değerlendirilip desteklenmemektedir. Nükleer santralin de çözüm gibi sunulmasına karşı; önce, nükleer atıkların güvenli bir şekilde saklanması dahi planlanmasına yönelik ortada bir netlik yoktur. Nükleer tesisin şakası yoktur; yaşamı, insanı ve canlıyla tüm doğayı yok edebilecek bir silaha dönüşebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişmelerinin sürükleyici unsuru ve en temel gereksinimlerinden biri enerjidir. Yirmi yıllık AK PARTİ iktidarında enerji bağımsızlığı konusunda, yenilenebilir enerjide büyük atılımlar yapan Türkiye, nükleer santral hamlesiyle nükleer enerjiyi işleyen ve kullanabilen sınırlı sayıdaki ülkeler arasına girmeyi hedeflemektedir.

Seçim bölgem Mersin’de inşa edilen Türkiye’nin ilk nükleer santrali Akkuyu Nükleer Santrali’nde çalışma yoğun bir şekilde devam ediyor. 4 üniteden oluşan, 4.800 megavat kapasiteli Akkuyu Nükleer Güç Santrali tamamlandığında toplam elektrik ihtiyacımızın yüzde 10’unu tek başına karşılayabilecektir.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın güçlü liderliğinde AK PARTİ olarak enerji ihtiyacımız millî enerji ve maden politikamız rehberinde yerli ve millî imkânlarla karşılanmaya çalışılıyor diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülbul...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – AKP iktidarının plansız, öngörüsüz, kötü ekonomi politikaları yüzünden her sabaha yeni zamlarla uyanıyoruz. Benzine, motorine, LPG'ye her gün zam geliyor; akaryakıtta bir haftada 4 defa zam, pazartesi günü de bir daha zam bekleniyor. Bakın, benzine son bir yılda 11 lira 45 kuruş, motorine 13 lira 20 kuruş, LPG'ye, otogaza 6 lira 68 kuruş zam yapıldı. Benzin ve motorin 20 TL'ye dayandı, her gece on ikiden önce insanlar petrol ofislerinin önünde sizin tabirinizle “ucuz yakıt” alabilmek için kuyruk oluşturuyor. Bu beceriksiz iktidarın kötü ekonomi politikalarının faturası yine halka kesiliyor. Vatandaş yapılan bu fahiş zamlardan bıkmış, hatta bitmiş durumda. Taksi, minibüs şoförleri isyanda, “Yeter, artık bu zamlar nedeniyle evimize eklemek götüremiyoruz.” diyorlar. Çiftçi traktörüne yakıt alamıyor, üretim yapamıyor. 3Y'yle geldiniz; şimdi, zam, zulümle iktidarınızı sürdürüyorsunuz.

Bu bozuk düzen bitecek, ilk seçimde sandıkta zamların hesabını vereceksiniz. Geliyor gelmekte olan.

BAŞKAN – Sayın Arık...

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayseri'nin metropol bir ilçesi olan Talas ilçemizde elektrik faturasını ödeyemediği için 1.236 vatandaşımızın elektriği kesildi, 21'inci yüzyılda karanlıkta kaldılar. Günlerden cumartesi, Meclisin gündeminde de nükleer düzenleme var. Bugün milletinden kopmuş bir avuç mutlu azınlığın çıkarları doğrultusunda çalışan bir iktidar var. Milletlin gündeminde yağmur gibi yağın zamlar, ödeyemedikleri elektrik faturaları, doğal gaz faturaları, geçim sıkıntısı ve evindeki işsiz çocuğu var. Bu iktidarın gündeminde ise kupon arazileri var, rantın bir avuç mutlu azınlığa nasıl bölüştürüleceği var. Elbette, bugünler de geçecek, Millet İttifakı'nda milletlin parası milletlin ihtiyaçları doğrultusunda harcanacak.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

2021 yılı AK PARTİ Hükûmeti lideri Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde gerçekleştirdiği projeleri anlatmaya devam ediyorum. Ders kitaplarının ücretsiz dağıtılmasından sonra, devrim niteliğinde bir yeniliğe daha imza attık, 23 milyon 518 bin yardımcı kaynağı öğrencilerimize ücretsiz şekilde dağıttık. Mesleki Eğitimde 1.000 Okul Projesi'ni hayata geçirdik. 50 araştırma geliştirme merkezini talebelerin istifadesine sunduk. Kütüphanesiz Okul Kalmayacak Projesi'ni başarıyla hayata geçirdik, artık her okulda bir kütüphanemiz var. Tüm organize sanayi bölgelerinde mesleki eğitim merkezleri kurduk. 20. Milli Eğitim Şûrası'nı “Eğitimde Fırsat Eşitliği” temasıyla gerçekleştirdik; önümüzdeki döneme dair yol haritamızı belirledik. Biz hizmetlerimizi anlatmakla bitiremiyoruz, muhalefet yalan söylemekle iftira üretmekle meşgul.

BAŞKAN – Sayın Tarhan...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Akkuyu Nükleer Anonim Şirketine Cüneyd Zapsu hangi nitelikleri nedeniyle tek Türk Yönetim Kurulu üyesidir? Akkuyu Nükleer AŞ'nin bağımsız denetim finans firmasının kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı ve hâlen de hissedarı olan Osman Dinçbaş, Bakan Berat Albayrak'ın Hazine Bakan Yardımcılığını yaptı; şimdi soruyorum size: Bu nasıl bağımsız denetim? Rosatom, hâlihazırda başka hangi ülkede santral inşaatı yapıyor? Orada alım garantisi var mı ve o santrali ne kadar süre işletecek?

BAŞKAN – Sayın Özkan...

Evet, Sayın Kayan...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hükümet kirli enerjiyle uğraşiyor halkımızsa yiyecek ekme bulamıyor. Dünya piyasasında buğdayın fiyatı 450 dolar ama hâlâ kirli sanayiyle uğraşyoruz. Bunun yanında Türkiye’de buğday piyasasını dengeleyen Türk Toprak Mahsulleri Ofisimiz vardı. Toprak Mahsulleri Ofisini lağvettiler. Toprak Mahsulleri Ofisi bu konuda en iyi yetişmiş bir kurumdu. Ne zaman buğdayın fiyatı dünyada yükselecek, ne zaman düşecek bunları çok iyi takip eder, çok iyi bilirdi ve ona göre alımlarını gerçekleştiriyordu. Bizde bunlar olmadığı için, bunu yok ettikleri için şimdi buğdayı spot piyasadandan almaya başladılar yani yüksek piyasadandan almaya başladılar. Bu şekilde vatandaşımızın ekmeğini artık erişilemez bir hâle getirdiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Bu şekilde devam ederse ve bu yıl da 7 liradan 21 liraya çıkan mazotu eğer bir şekilde ucuzlatmazlar ise çiftçi bir şey ekemeyecek. Bilginiz olsun.

BAŞKAN – Şimdi Komisyona söz veriyorum.

Buyurun.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Murat Emir’in cevaplayacağınız sorusu vardı, onu da değerlendirirseniz.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Doğrudur Sayın Başkanım, cevaplayacağım, cevapsız bir şey kalmayacak. İsterseniz önce ondan başlayayım.

Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; bu yaptığım açıklama çalışılmış, hukukçularımızın görüşleriyle yoğrulmuş bir hukuki mütalaa. Dolayısıyla kolektif bir çalışma, kişisel bir görüşten ziyade kolektif bir mütalaa olarak algıyorsanız memnun olurum.

Kanun teklifinin 24’üncü maddesinde düzenlenen “ceza yaptırımlar” maddesinde yer alan “işleten” ifadesine ilişkin bu ifadenin tüzel kişileri ifade ettiği ve bu açıdan teklif metninde hata olduğu yönündeki iddiaya ilişkin açıklamadır.

Değerli arkadaşlar, Genel Kurulda görüşülmekte olan kanun teklifi...

MURAT EMİR (Ankara) – Açıklama yapmadınız ama Sayın Başkan.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Müsaade edin, açıklıyorum.

...Nükleer Düzenleme Kurumunun yetki ve sorumlulukları ile nükleer faaliyetlere yönelik ceza hükümleri ve nükleer hadiselerden kaynaklanan nükleer zararlar hakkındaki hukuki sorumluluğu düzenlemektedir. Bu anlamda kanun iki ayrı hususu bir arada düzenlemektedir. Şimdi açıklıyorum onları. Bu durum, kanunun “Tanımlar” kenar başlıklı 2’nci maddesinde de ifade edilmektedir değerli arkadaşlar. Tanımlar maddesi 2 fıkradan müteşekkil olup (2)’nci fıkrada “Beşinci Bölümün uygulanmasında; Paris Sözleşmesinde yer almakla birlikte bu Kanunda yer almayan tanımlar için Paris Sözleşmesinde yer alan tanımlar geçerlidir.” hükmü yer almaktadır. Bu yönüyle aslında beşinci bölüm bakımından farklı bir hukuki rejim oluşturulmaktadır. “İşleten” kavramı görüşülmekte olan kanun teklifinde tanımlanmamış, bu kavram yerine yalnızca bir nükleer tesis işletilmesi faaliyetini değil, radyasyon kaynaklarının üretilmesi, kullanılması, bulundurulması, bakım ve onarımı ile radyoaktif kaynakların ihracatı, ithalatı ve taşınması faaliyetleri teklifin 2’nci maddesinin (1)’inci fıkrasının (r)

bendinde yer alan tanımına göre, radyasyon uygulamalarını yerine getirenleri de kapsayacak şekilde yetkilendirilen kişi kavramı tanımlanmıştır. “İşleten” kavramı için ise münhasıran kanun teklifinin 12 ila 20’nci maddelerini içeren “Nükleer Zararlara İlişkin Hukuki Sorumluluk” başlıklı beşinci bölümüne şamil olmak üzere Paris Sözleşmesi’ndeki “işleten” tanımının geçerli olacağı belirtilmiştir. Paris Sözleşmesi’nde “işleten” tanımı “Bir nükleer tesis ile ilgili olarak ‘işleten’ tabirinden maksat salahiyetli resmî makamca o nükleer tesisin işleteni olarak seçilmiş ve tanınmış kimsedir.” şeklinde ifade edilmiş ve tanımlanmıştır. Dolayısıyla teklifin sekizinci bölümünde yer alan ceza hükümlerine ilişkin 24’üncü maddesindeki “işleten” tabirinden Paris Sözleşmesi’nde tanımı yapılan “işleten” tabirinin anlaşılması gerekmektedir.

Teklifin “Genel ilkeler” başlıklı 3’üncü maddesinde ise “Nükleer enerji ve nükleer maddelerle ilgili herhangi bir faaliyeti yürütecek gerçek veya tüzel kişiler Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu nükleer güvence ile ilgili uluslararası anlaşma ve sözleşmelere uymakla yükümlüdür.” hükmünü havi olup yine teklifin 4’üncü maddesinde bu kanun kapsamında faaliyet göstermek isteyen gerçek veya tüzel kişilerin Kuruma başvurmak zorunda olduğu, Kurumdan yalnızca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının veyahut Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre kurulmuş tüzel kişilerin lisans alabileceği hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla değerli arkadaşlar, teklifin “Ceza hükümleri” kenar başlıklı 24’üncü maddesi yukarıda belirtildiği üzere teklifin sekizinci bölümünde yer almakta olup ilgili maddede yer alan nükleer tesis, radyasyon tesisi veya radyoaktif atık tesisini geçerli bir lisansa sahip olmaksızın işletenlerin dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beş bin gün adli para cezası ile cezalandırılmasına yönelik hüküm içerisinde geçen “işletenler” ifadesi kanunun 12’nci maddesinde belirtilen manada teknik bir kavramı ifade etmemektedir. Esasen, söz konusu hükümde tanımlanan suçun faili “geçerli bir lisansa sahip olmaksızın işletenler” olarak gösterilmiştir. Yani burada geçen “işletenler” ifadesi “kurumdan lisans alan ve işleten” kavramıyla tanımlanmış tüzel kişi değildir. Dolayısıyla “24’üncü maddede geçen ‘işletenler’ ibaresinden beşinci bölüm içindeki 12’nci maddede ifade edilen ve ‘işleten’ kavramıyla nitelendirilen ‘lisanslı kişiler’ kastedilir.” şeklindeki yorum, ulaşılmaması gerçekten mümkün olmayan bir yorumdur.

Özetle, 12’nci maddede olan “işleten” ibaresi teknik bir kavram olup Paris Sözleşmesi kapsamında ve kanunun beşinci bölümünün hükümleri muhteviyatında kullanılmaktadır ve bir nükleer tesisi, radyoaktif atık tesisini kurumdan lisans ve izin almak suretiyle işletmek üzere yetkilendirilmiş tüzel kişiyi ifade etmektedir. 24’üncü maddede ifade edilen “işletenler” ifadesi ise teknik bir kavram olmayıp yani 24’üncü madde teknik bir madde olmayıp genel manada bir işletmeyi işleten kişi veya kişileri ifade etmektedir. Örneğin “Herhangi bir işletmeyi ben işletiyorum.” ifadesindeki manada kullanılmıştır. Dolayısıyla, 24’üncü maddede belirtilen “işletenler” ifadesi, gerçek kişi veya kişileri kapsayan ve tüzel kişileri de kapsayabilecek nitelikte bir ifadedir. Değerli arkadaşlar, burada bunu sizlere de takdim edeceğim, bir çelişki ve bir yanlışlık söz konusu değildir. Bu açıklamayı da sizlere takdim edeceğim.

Diğer taraftan, değerli arkadaşlar, bertarafı ilgili, önceki gün bir müzakere ya da konuşma geçti. Onunla ilgili de bir açıklama yapmak istiyorum Değerli Başkanım.

Radyoaktif atıkların bertarafı, bu atıkların halk, çevre ve gelecek nesiller için risk oluşturmayacak şekilde işlenmesi, hacimlerinin küçültülmesi, zırhlanması, paketlenmesi, etiketlenmesi ve zararsız hâle getirilerek yüzey, orta seviye veya derin jeolojik bertaraf tesislerinde toplanmayı ifade ediyor. Yani bertarafın yok edilme anlamını değil, bir depolanmayı ifade ettiğini söylüyoruz. Bu yüzden ne konuştuğumuzu, bertarafın neyi ifade ettiğimizi de bilerek konuşuyoruz, bunu Genel Kurulla özellikle paylaşmak istedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Bir husus daha var Başkanım, müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Özellikle “Kaç tane mühendis çalışıyor?” sorusu vardı. Değerli arkadaşlar, toplam mühendis sayımız 3.235 kişi; bunlardan 779’u saha mühendisi, 301 kişisi ofis mühendisi ve 155 yönetici mühendis var ve şu anda 209 Türk mühendisi tesiste çalışıyor yani nükleer mühendisimiz Akkuyu Nükleer’de çalışıyor. O yüzden şu an itibarıyla elde ettiğimiz ya da yapmış olduğumuz çalışmalarda bir kapasite geliştirme, insan kaynağı geliştirme ve teknolojiyi öğrenme... Önümüzdeki dönemde muhtemel yapılarda kendi kapasitemizle ve mühendislerimizle inşa etmeye doğru bir kapasite geliştirme yapıyoruz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, şimdi çok önemli bir noktadayız. Bu soru-cevap da amacına uygun geliştirdi. Murat Emir’in dikkatiyle geçen sormuştuk, yanıtlanacaktı, kapsamlı bir cevap hazırlamışlar. Bu kısmı önemli, bunu tutanağa geçirebilmek önemli. Ancak yasama sürecinin içindeyiz. Benim anladığım, 24’üncü maddeye bir önerge ihtiyacı var. Oradaki kişilerin önüne “gerçek ve tüzel kişiler” diye bir önerge uygun görürse kanun teklifini hazırlayanlar, bu kafa karışıklığı, bu kavram kargaşası olmaz. Hatta bu izahatı tamamen netleştirebilecek başka ifadeler de varsa onu öneriyoruz hazırlayan arkadaşlara.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

Buyurun Sayın Yılmazkaya.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- *Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, Tip 1 diyabet hastası çocuklar için sensörlü şeker ölçüm cihazlarının SGK kapsamına alınmasının önemine ilişkin açıklaması*

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hiçbir evladımızda görülsün istemeyiz ancak Tip 1 diyabet çocukluk çağının en tehlikeli hastalıklarından biridir. Son zamanlarda sıklığı artmıştır. Çocuklarımız ve aileleri için uzun, zorlu ve acı dolu süreç söz konusudur. Çocuklarımıza zorunlu olarak gün içinde en az 4 kez iğneyle ölçüm ve sonucuna göre insülin yapılmaktadır. Yavrularımızın parmakları defalarca delinmekte ve en çok bundan acı çektiklerini söylemekteler. Oysa sensörlü şeker ölçüm cihazıyla bu acılar önemli ölçüde azalmakta ve çocuklarımız rahat bir yaşam sürdürebilmektedir. Ancak, bu cihaz çok pahalı olduğu için, sayıları yaklaşık 20 bini bulan çocuklarımızın ve ailelerinin çoğu bu cihaza ulaşamıyor. Dar gelirli ailelerin çocukları için cihazın SGK kapsamına alınması çok önemlidir. Meclis olarak hep birlikte, zaman kaybetmeden gerekeni yapıp acı çeken çocuklarımızı sevindirelim diyorum, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 Milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi (2/4222) ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 314) (Devam)

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önergelerin işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

16'ncı madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sarı sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz	Necdet İpekyüz	Murat Çepni
Adana	Batman	İzmir
Rıdvan Turan	Mahmut Celadet Gaydalı	Ali Kenanoğlu
Mersin	Bitlis	İstanbul
	Filiz Kerestecioğlu Demir	
	Ankara	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, günlerdir Meclisi kısıpca aldınız. Neden? Çünkü, Anayasa Mahkemesinden dönen ve yasa çıkarma zorunluluğu olan bu kanun teklifini bir yıl içerisinde gerçekleştirmek zorundasınız, bunun da zamanı doluyor salı ya da çarşamba. “Aklınız neredeydi?” demeyeceğim, çünkü zaten bu akıl o kadar genele şamil oldu ki bu zamana kadar, o yüzden de bugün cumartesi günü biz hep beraber burada çalışmak zorundayız.

Şimdi, nedeni neydi -daha önceki konuşmamda da söylemiştim- konu ne? Nükleer güç santrali, Putin'e göz kırpmak aslında. Ama bakın, bu göz kırptığımız Putin'in ne yaptığı söyleniyor? Şimdi, 84-95 yılları arasında inşa edilen Zaporijya Nükleer Santrali'nde daha dün, evvelsi gün -biliyorsunuz- yangın çıktı. Bu yangın hakikaten nelere mal olabilirdi? Biz Çernobil'in çok daha kötüsünü yaşayabilir miydik? Bunlar hep soru işareti olarak duruyor. Aslında, çok da soru işareti değil çünkü size söyleyeyim; Çernobil Sinop'tan 1.100 kilometre ama bu Zaporijya 677 kilometre uzaklıkta arkadaşlar. Savaş, nükleer gücü aynı zamanda ciddi bir tehlike olarak da ortaya çıkartıyor yani siz enerji konusunda belki sadece tartışıyorsunuz ama aynı zamanda, ortada bir savaş hâlinde bu nükleerin nelere yol açabileceği, nasıl bir radyasyon yayabileceği tehlikeleriyle karşı karşıyayız. Yani bir taraf diyor ki: “Yangın çıktı, bir patlama gerçekleşirse Çernobil'in 10 katı büyüklüğünde olacak ve Rusya derhâl ateşi kesmeli, itfaiyelere izin vermeli.” Diğer taraf da diyor ki: “Aslında, bu bizim kontrolümüzdeydi, Kiev'deki milliyetçi rejim tarafından devasa bir provokasyon yapıldı.” Ama sonuç ne? Sonuç savaş, sonuç erkekler ve aslında, gerçekten, dünyada giderek daha fazla kısıpıtılan erkeklik ve karşılıklı bir tepişmece var; nükleeri de dünya gücü olmak için kullanan siyasetçiler var.

Şimdi, burada dünya öyle bir hâlde ki mesela, sözde “Savaşa karşı çıkayım.” derken İtalya’da Dostoyevski dersini yasaklamaya kalktılar; aynı şekilde, Rusya’da yetişen kedilerin, evet, kedilerin başka ülkelerde soy kütüğüne kaydının yasaklanmasını gündeme aldılar. Bir yandan da hakikaten kültürel ırkçılıkla karşı karşıyayız yani savaşın ve bunun yol açtığı ırkçılığın, faşizmin pek de tedavisi yok gibi görünüyor onlarla mücadeleden başka.

Şimdi, biz, Akkuyu’ya, bu santrale ve nükleer güce de tamamen karşıyız; bu bir kenara ama bu santral nasıl yapılıyor? Şimdi, deprem riskine karşı ne önlemler alındı? Basınçlı su reaktörü var mı? İki devreli bir tasarım mı? Atıklar nasıl yok edilecek? Bertarafı, imhaydı diye kaç gündür burada bertarafın anlamını çözmeye ve çekiştire çekiştire cevap almaya çalışıyoruz ki aslında alınan bir cevap da yok, ortada gene riskli bir durum var. Evet, bir odada, anlaşılın orada tutulacak bu atıklar. Kaç yüzyıl tutulacak? Üç yüzyıl belki tutulacak ve bir bomba aslında, bombayla yaşıyor olacağız biz elimizin altında.

Şimdi, bütün bunlar ne şekilde kamuoyuna anlatıldı, kamuoyu aydınlatıldı? Kamuoyunu geçtim, bu Mecliste milletvekilleri olarak kaç kişi gerçekten buna vâkıf? Anlatıyor arkadaşlar “Komisyonda sabah beşte bitti.” diye. Sabah beşe kadar oturduk ve bu bir tartışma ortamı mıdır? Hayır, değil. Aynı zamanda burada işte koştura koştura yasa geçirme ortamının neye mal olduğunu görüyoruz, hemen kavga çıkıyor, bu yılların deneyimidir zaten, herkesin sınırları bozuluyor ve onun arkasından da... Herkesin değil tabii, yine erkeklerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Evet, herkesin değil, yine erkeklerin, çoşan erkeklik şeklinde önümüzde tezahür ediyor ve buna karşı çıktığımız zaman da dik dik gözlerimizin içine bakılıyor yani isteniyor ki biz kadınlar olarak bu kavgaya karışmayalım. Kavganıza falan karışacağımız yok zaten de sadece herkes edebini bilsin ve yerinde otursun yani söyledığımız bu.

Evet, biz burada bununla ilgili bilgi sahibi değiliz gerçekten ve bunu tartışabilmiş değiliz, tartışma adabına da sahip olduğunu düşünmüyorum.

Ben, Sinop NGS projesinde birikişi raporunda söylenenle bitirmek istiyorum sözlerimi: Kaza durumunda acil tahliyenin güç olacağı, atıkların akıbetinin belirsiz olduğu, yer seçiminin hatalı olduğu, deprem, heyelan, tsunami konusunda eksikler bulunduğu, su varlıklarına, tarım alanlarına telafisi imkânsız zararlar vereceği ortaya konmuştur. Sinop’la ilgili rapor buydu, Akkuyu için de aynısı.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN – Önergeyi oylamadan önce yoklama talebi vardır.

Sayın Özel, Sayın Tarhan, Sayın Köksal, Sayın Gürer, Sayın Arık, Sayın Bülbül, Sayın Hakverdi, Sayın Bakan, Sayın Keven, Sayın Kayan, Sayın İlhan, Sayın Önal, Sayın Yılmazkaya, Sayın Bulut, Sayın Torun, Sayın Bingöl, Sayın Öztunç, Sayın Barut, Sayın Topal, Sayın Kaboğlu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakalım Başkanım, incelemeyi yapalım.

BAŞKAN – Tabii tabii, okuyalım.

Hakkı Köylü? Burada.

Metin Çelik? Burada.

Naci Bostancı? Burada.

Habib Soluk? Burada.

Ahmet Kılıç? Burada.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 Milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi (2/4222) ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 314) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.03

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.10****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63’üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

314 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

16’ncı madde üzerinde 2 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 16’ncı maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan “hükümleri uyarınca” ibaresinin “hükümlerine göre” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacetin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Ahmet Vehbi Bakırhoğlu	Serkan Topal
Adana	Manisa	Hatay
	Türabi Kayan	
	Kırklareli	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan.

Buyurun Sayın Kayan.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, enerjiyle ilgili kanun teklifi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Dünya nükleer enerjiden vazgeçerken biz nükleer santraller kurmaya uğraşıyoruz. Dünyanın en kirli enerjisini kurmaya çalışıyoruz değerli arkadaşlar. Ama özellikle şunu hatırlatmak istiyorum: İlk önce İstanbul’u kirlettiniz, ondan sonra Ankara’yı kirlettiniz ve yasaları sürekli torba yasalar hâline getirerek yasa yapma şeklini kirlettiniz ve aynı zamanda, arkadaşlar, şimdi de doğayı kirletmek istiyorsunuz, Türkiye’nin en güzel yerlerini, cennet yerlerini nükleer santral kurarak kirletmeye çalışıyorsunuz. Bunlar nereler mi? Bunlar Mersin Akkuyu, bunlar Sinop ve bunlar Kırklareli İğneada.

Size konuşmamın sonunda İğneada’dan, Türkiye’nin bu cennet yerinden bazı fotoğraflar göstereceğim değerli arkadaşlar ama önce, bu nükleer enerjinin ne kadar kötü bir şey olduğunu kısaca anlatmak istiyorum. İyi bir şey olsa idi Finlandiya, İsveç, Avusturya, Brezilya niye kapattılar bu santralleri? Avrupa’nın lokomotifini olan Almanya 2022 yılında yani bu yılın sonunda tamamen santrallerini kapatacak. Niçin kapatıyor, niye böyle bir karar aldı, hiç düşündünüz mü?

Burada geldiniz Fransa'yı anlatıyorsunuz, Fransa yeşil enerji statüsüne sokmaya çalışıyor diye. Fransa'nın kurulmuş santralleri var, diğer, yeşil enerjiye geçişe hazırlanmadığından dolayı Fransa kendisini bu şekilde savunmaya çalışıyor değerli arkadaşlar, o da biliyor bunun tehlikeli olduğunu.

Değerli arkadaşlar, nükleer atık dünyanın en kötü atığıdır ama bir şey daha söyleyeyim size: Dünyanın belasıdır. Türkiye'nin başına bu belayı sarmaya çalışıyorsunuz.

Biliyorsunuz, 1986 yılında Çernobil'de bir kaza oldu. Bu kaza, depremden kaynaklanan bir kaza değildi, oradaki bir sızmadan kaynaklanıyordu değerli arkadaşlar. Rusya deprem bölgesi de değildir ama Türkiye muazzam bir deprem bölgesidir. Ve ayrıca, Japonya deprem bölgesinde olduğu hâlde, deprem şartlarına göre yaptığı hâlde, 9 şiddetindeki depreme dayanacak bir şekle soktuğu hâlde Fukuşima'da sızıntı hâlâ bugün devam ediyor. Bunun için değerli arkadaşlar, bizim 1986 yılındaki Çernobil kazasından sonra Karadeniz kıyılarımızda, özellikle Doğu Karadeniz, Orta Karadeniz ve Batı Karadeniz dediğimiz Trakya ve Kırklareli bölgesinde bu kazadan dolayı ölüm sayısı 2 misli, 3 misli artmıştır; kanser sayısında böyle bir artış Türkiye'nin başka hiçbir yerinde görünmüyor.

Şimdi bu konuda, sizlere, kurmak istediğiniz İğneada bölgesindeki cennet bölgeleri göstereceğim. 7 tane orada önemli gölümüz vardır, değerli arkadaşlar, “Yedi göller” diye tabir ettiğimiz göller: Erikli Gölü, Mert Gölü, Saka Gölü, Pedina Gölü, Deniz Gölü, Sülüklü Gölü, Rapala Gölü. Değerli arkadaşlar, bu göllerden size şimdi sadece birkaç örnek göstereceğim: İşte, buyurun, santral kurmak istediğiniz bölge burası. Buyurun, cennet köşeyi görüyor musunuz? Burayı yok etmek istiyorsunuz. Devam ediyorum: Şu cennet köşeyi görüyorsunuz değil mi arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) MHP'li arkadaşlar, size de gösteriyorum. Buyurun, burayı yok etmek istiyorsunuz. Çernobil bölgesi, 1986 yılından bu yana can kalmamıştır değerli arkadaşlar, canlı kalmamıştır, bitki kalmamıştır, terk edilmiş bir bölgedir. Siz bu cennet vatanı terk ettirmek mi istiyorsunuz bu insanlara? (CHP sıralarından alkışlar) Hesabınız bu mu? Öbür tarafta, Araplara burada milliyetçilik hakkı veriyorsunuz. İşte buyurun, görüyorsunuz değil mi arkadaşlar? Sayın Komisyon, sizlere de göstermek istiyorum.

Evet, şimdi, İğneada'dan dünya güzeli bir manzara değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Burası aynı zamanda endemik bitkilerle doludur. Bunlar sadece sıradan göller değildir, bu göller aynı zamanda Karadeniz'e açılan göllerdir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Değerli arkadaşlar, onun için önemli bir yer diyorum.

Başkanım, bir dakikanızı alacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, sizler kirli enerjiyle uğraşıyorsunuz ama dünyada 450 dolar oldu buğday. Buğdayı koyacak yerlerimiz var mıydı? Ofislerin ihtiyacı olan hiçbir depoyu yapmadınız, hepsini özelleştirdiniz, özel depolara yarısını hibe ederek destek verdiniz ama özeller ne yapıyorlar, biliyor musunuz? Buğday spekülasyonu yaratıyorlar. Buğday spekülasyonu kapılarını açmayarak sonuna kadar fiyat tepeye çıktıktan sonra depolarını açacaklar ve vatandaşımızı kazıklayacaklar, sizin sayenizde oldu bunlar. Şimdi, aynı şekilde, sizin sayenizde bu cennet köşeler Türkiye'de yaşayan insanlara zindan olacak arkadaşlar. Türkiye'yi zindan etmekle muradımız nedir? Bize bunu da söyleyin, biz de bilelim diyorum ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "hükümleri uyarınca" ibaresinin "hükümlerince" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bedri Yaşar	Dursun Ataş	Muhammet Naci Cinisli
Samsun	Kayseri	Erzurum
Hayrettin Nuhoğlu	Yasin Öztürk	Arslan Kabukcuoğlu
İstanbul	Denizli	Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli.

Buyurun Sayın Cinisli. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sizleri tekrar saygıyla selamlarım.

Birkaç gündür Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi ve ülkemizdeki ilk nükleer güç santrali olan Akkuyu hakkında sayın milletvekillerinden çok kıymetli bilgileri dinliyoruz. Hepimizin geleceğini etkileyecek haklı uyarılara katlıyoruz. Umuyoruz ki uyarılar ve görüşler dikkate alınsın, ciddiyetle değerlendirilsin.

Akkuyu Nükleer Santrali'nin asıl amacının artan enerji talebinin karşılanması, ülkemizin elektrik arz güvenliğinin sağlanması olduğunu biliyoruz. Akkuyu Nükleer Santrali'nin kurulum maliyetinin 22 milyar dolar olacağı söyleniyor. Bu maliyetin tamamı Rus devlet kurumları tarafından karşılanıyor. Akkuyu Nükleer Santrali'nin 2026 yılında 4 ünitesiyle birlikte tam kapasitede üretime geçmesi öngörülüyor. Konuyla ilgili önceki konuşmamda da sıraladığım aksaklıkları da düşünürsek belirtilen tarihlere üniteler sırasıyla üretime başlayabilecek midir? Ünitelerin tamamlanma oranları nedir? Bilgi alıp denetimlerde bulunabiliyor muyuz? Ünitelerin her birinin potansiyeli nedir? Bu soruların yanıtları Genel Kurulumuza verilmeli.

Maliyetin karşılanması amacıyla AK PARTİ iktidarı, Akkuyu Nükleer Santrali'nin 1'inci ve 2'nci ünitelerinde üretilecek elektriğin yüzde 70'ine, 3'üncü ve 4'üncü ünitelerinde üretilecek elektriğin yüzde 30'una on beş yıl boyunca satın alma garantisi verdi. Üstelik, üretilecek elektriğin kilovatsaatine çok fahiş bir fiyatla, 12,35 dolar sent üzerinden alım garantisi verdi. Yani yapımı ve işletmesi Rus devletine ait Akkuyu Santrali'ne 40 milyar dolara yakın bir rakamın ödenmesi öngörülüyor. Kendi ülkemizde yapılan yatırımla Rusya'ya daha da bağımlı hâle geliyoruz. Bu rakamların dörtte 1'i fiyatına rüzgâr veya güneş gibi doğal kaynaklardan yenilenebilir enerjiyi elde etmemiz mümkün.

Diğer yandan, AK PARTİ'nin gelmiş geçmiş en pahalı elektriği satın alma taahhüdü verdiği Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin ana sözleşmesi 2019 yılında değiştirildi. Değişiklikle, Rus Rosatom kontrolündeki Akkuyu Nükleer Santrali'nin -denizcilik, depolama, yükleme, boşaltma, taşımacılık, nakliyecilik gibi- 2010 yılında sözleşme imzalanırken akla gelmeyen limancılık faaliyetlerinde bulunmasına nedense imkân tanındı.

Mevcut kriz ortamında, hele ki Rusya Suriye’de güney komşumuz da olmuşken Rusya’nın Doğu Akdeniz’de yerleşik olarak bulunmasının ne kadar stratejik nitelik taşıdığını hepimiz biliyoruz. Bu limanın faaliyet alanları görüştüğümüz kanun teklifinde detayıyla belirtilmiş midir? Bu limana askerî bir geminin yanaşıp yanaşamayacağıyla ilgili bir düzenleme var mı? Bu nedenle, Rusya tarafından Akdeniz’de kurulacak bir limanın nükleer santral faaliyeti için gözüküyor bile olsa askerî ve istihbarat amacı içermeyeceğinden emin olabiliyor muyuz? Bu limanda Rus gemilerinden inecek kişiler için bir gümrük olacak mı? Devlet adamının görevi, Montrö Antlaşması’nda olduğu gibi, yüz sene sonraki meselede bile ülkenin menfaatine olacak adımları atmaktır, ileride büyük sorun olabilecek tavizler vermemektir. Akkuyu’nun bir Truva atı olmaması için şimdiden uyarıyorum.

Dün de sordum, bugün tekrar soruyorum: Memleketim Erzurum’un Aziziye Tabyalarında, Allahuekber Dağları’nda vatan topraklarımızı Rus işgalinden kurtardıktan yüz dört sene sonra Akkuyu Nükleer Enerji Santrali’nin bulunduğu bin hektarlık alanı ve kıyı şeridini bu kanunla Rusya’ya mı veriyoruz? 3 kez Rus işgaline uğramış bir şehrin, Erzurum’un Milletvekili olarak cevap bekliyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, cumhuriyet tarihi boyunca Ruslarla birçok iş birliği anlaşması imzaladı fakat AK PARTİ iktidarında ülkemiz ilk kez bu kadar fahiş zararlarla bir anlaşma yapıyor. Rahmetli devlet adamı Süleyman Demirel’in Başbakanlığı döneminde, 1967 yılında, Türkiye ile Rusya arasında Teknik ve İktisadi İşbirliği Anlaşması kabul edildi. Anlaşmayla, Türkiye’de Seydişehir Alüminyum Fabrikası, İskenderun Demir ve Çelik Fabrikası ve Aliğa Rafinerisi kuruldu. Büyük devlet adamı Mustafa Kemal Atatürk döneminde, 1935’te, Sümerbank Kayseri Bez Fabrikası, 1937’de Türk tekstilinin temeli kabul edilen Nazilli Sümerbank Basma Fabrikası Ruslar tarafından kuruldu. Türkiye, bütün bu Rus yatırım kredilerini tarım ürünleri ve ham maddelerle ödedi.

Tarım ürünü demişken; ülkemiz, dünyanın en önemli zeytin ve zeytinyağı üreticilerinden biri. Ülkemizde zeytin ağaçlarının varlığının korunması ve geliştirilmesi 1939 yılından beri yasal güvence altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Cinisli.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Buna karşın, 1 Mart 2022 tarihinde Maden Yönetmeliği’nde yapılan değişiklikle, güzelim zeytin alanlarında madencilik faaliyetlerinde bulunulmasına müsaade edildi. AK PARTİ’nin hiç ilgilenmediği, işin insani ve manevi kısmını bir tarafa bırakıyorum, kanunla düzenlenmiş bir alanın kişiye özel yönetmelikle değiştirilmesi normlar hiyerarşisine aykırıdır, laubaliliktir.

Zeytincilik sektörünün, artan girdi maliyetleri başta olmak üzere, verimlilik ve pazarlama konularındaki sorunlarına çözüm bulunması gerekirken hukukun yok sayılarak vahşi bir düzenlemeye gidilmesi kabul edilemez. Binlerce yıldır topraklarımıza kök salmış, inancımızda ve kültürümüzde kutsal addedilen zeytin ağaçlarının ranta ve talana kurban edilmesi değerlerimize aykırıdır, günahtr.

Bu konudaki itirazımızı ifade eder, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

17’nci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Necdet İpekyüz
Adana	İstanbul	Batman
Rıdvan Turan	Murat Çepni	Mahmut Celadet Gaydalı
Mersin	İzmir	Bitlis
	Kemal Bülbül	
	Antalya	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Antalya Milletvekili Kemal Bülbül.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; işin paradoksu şu ki yasa teklifini görüştüğümüz konu direkt Rusya'yla alakalı ve Rusya da şu anda Ukrayna'yı işgal etmiş durumda. Yani biz nükleeri görüşüyoruz, bu nükleer, dünyanın yaptırım uyguladığı Rusya'yla alakalı, biz Rusya'ya ayrıcalık tanıyoruz. Bakar mısınız şuraya, bu nasıl bir paradokstur böyle? Ve ondan sonra da Ukrayna halkının yanında olduğumuzu, Ukrayna'yla dayanışma içerisinde olduğumuzu söylüyoruz. Stratejik oylamalarda çekimser kalmıyor, böyle bir şey olamaz. Rusya, Ukrayna'yı işgal etmiştir. Bu, insanlığa ve Ukrayna halkına karşı işlenen bir suçtur, sistematik bir suçtur; nasıl ki Suriye işgalinde, nasıl ki Kuzey Irak işgalinde olduğu gibi suçtur ve bu suçtan derhâl vazgeçilmelidir. Türkiye Cumhuriyeti devleti Hükümeti de buna karşı açık ve net bir tavır almalıdır, bunun başka bir tarifi olamaz.

Bakınız, dünyada bir paranoya geliştirdi, kimi kendini Napolyon'a benzetiyor, kimi George Washington'a benzetiyor, kimi II. Abdülhamit'e, kimisi Rus çarına; ya, böyle bir paranoya. Niye kendiniz olmuyorsunuz, hayırdır? Kendiniz olduğunuzda sorun ne oluyor? Hangi bunalıma girdiniz de başkasına benzeyerek siyaset yapmaya çalışıyorsunuz?

Dünyanın geldiği bu noktada neoliberalizm iflas etmiştir. Birleşmiş Milletler, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi; tüm kurumlar bir çürümüşlükle karşı karşıyadır. Hepsinin yapısal olarak, içerik olarak, yürütme ve yöntem olarak gözden geçirilmesi gerekir; hepsinin, bu saydığım kurumların hepsinin. Gelinen noktada Fukuyama reel sosyalizmin çözülüşüne atıfta bulunarak “Neoliberalizm, insanlığın gelip geleceği son noktadır.” demişti ve neoliberalizmi insanlığın bundan sonrası için siyasi bir seçenek olarak sunmuştu. Oysa bugün neoliberalizm işgalle katliam yapıyor, efendim, istilayla katliam yapıyor ve neoliberalizm politik olarak da yapısal olarak da iflas etmiş durumda. Siz de kapitalizme teşne oluyorsunuz ve siz de yandaş tırşikçi kapitalistler üretiyorsunuz. Sizdeki tırşikçi kapitalist üstelik, teneke kapitalizmi sizinki, sizinki çalıp çırpma, sizinki yağmalama kapitalizmi; Avrupa'daki burjuva sınıfı gibi kökten gelen bir şeyi de yoktur yani. Devlet besliyor, burjuva oluyor; böyle burjuva olur mu? Bu, soysuzdur; bu, teneke burjuvadır; böyle bir burjuvazi olamaz. Hiçbir üretimi de yoktur; halka, işçi sınıfına, emekçilere zulmetmektedir. Ukrayna'nın işgalinde Kürt sorunundan tutun Orta Doğu'ya, Türkiye'de yaşanan çeşitli sorunlardan tutun dünyadaki toplumsal barışa kadar her şeyi etkileyen makropolitik bir sorun vardır, bunun da bilinmesi gerekir. Tam bu noktada savaş ve barışı gündeme getirmek lazım. Napolyon'un Rusya'yı işgali sırasında Lev Tolstoy “Savaş ve Barış”ı yazmış, “Savaş ve Barış”la aslında manzum bir şiir ortaya koymuştu; bu manzum şiir barışı öneriyordu.

Bakın, şimdi, tekrar Tolstoylara, tekrar Dostoyevskilere, Gorkilere, Şolohovlara, tekrar Cengiz Aytmatovlara ihtiyaç varken ne yazık, ne ayıp ki bunların yasaklandığı gibi spekülasyonlarla karşılaşıyoruz.

Bu arada, sevgili Başkan, değerli vekiller; Kiev'e atılan bomba Antalya'ya düştü, Antalya'ya; bir Antalya Vekili olarak söylüyorum bunu, bunu bilmeniz lazım. Kiev'e atılan her bomba Antalya'ya düşüyor, neden? Çünkü Kiev'den 3 milyona yakın turist, Rusya'dan 6 milyona yakın turist gelecekti, turizm olacaktı. Antalya esnafı heyecanla nisan ayının gelmesini ve turizm sezonunun açılmasını bekliyor. Pandemiyle Antalya vuruldu; yoksullukla, zamlarla Antalya vuruldu. Limanını satarak, limanına, Antalya Limanı'na darbe yapıp Katar'a satarak Antalya vuruldu; yetmedi, şimdi Ukrayna'nın işgaliyle de Antalya ve Antalya nezdinde Türkiye vurulmuş; turizm emekçisi, turizm esnafı vurulmuş oluyor. Bu anlamda, buna bir çözüm bulunmalıdır bir an önce. Böyle, savaşın tarafı mı değil mi, "Efendim, ikisiyle de ilişkilerimiz iyi." gibi diplomatik olarak belirsiz olan şeylerle bu çözülemez ve gerek Antalya esnafının gerek Türkiye ekonomisinin giderek bundan etkileneceği durumunu özellikle de dikkate almak ve buna göre çözümleyici bir politika üretmek, bölgesel rol oynamak gerekiyor. Antalya'nın durumuna tekrar dikkat çekiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Nükleer santrallerden biri Mersin'de, biri Sinop'ta; biri de İzmir Gaziemir'deki nükleer atıklar... Bakar mısınız, çizdiğimde bir üçgen oluyor, Türkiye nükleer radyasyon üçgenine sıkıştırılmış durumda. Bu üçgen, Türkiye'nin doğasına, toprağına, insanına, her şeyine zarar veren bir şeytan üçgenidir.

Buradan şimdi sevgi ve saygıyla andığım, biraz önce ismini de söylediğim dünya edebiyatının en büyük şairlerinden birisi Mayakovski'nin Sergey Yesenin'e yazdığı şiirinden şu bölümle bitirmek istiyorum izninizle: "Eğlenceye ayıracak zamanı yok gezegenimizin/Yarınlardan koparıp almalıdır mutluluğu insan/Şu yaşamda en kolay iştir ölmek/Asıl güç olan yepyeni bir yaşama başlamak."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Sevgili Başkanım, izninizle...

BAŞKAN – Ek süre veremiyorum genelde.

KEMAL BÜLBÜL – Peki, teşekkür ediyorum.

Yepyeni bir yaşam için dünyanın, Türkiye'nin, bölgenin ve Türkiye halklarının onurlu, eşit bir barışa ihtiyacı var. Bu, bizim, hepimizin görevimizdir, görevi üstlenin. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 17'nci maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan "da açılabilir" ibaresinin "açılması da mümkündür" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Ahmet Vehbi Bakırloğlu	Serkan Topal
Adana	Manisa	Hatay
	Burhanettin Bulut	
	Adana	

BAŞKAN – Komisyon önegeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Adana Milletvekili Burhanettin Bulut.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Alman televizyonlarında, bazen de İngiliz kanallarında Adana’dan görüntüler veriliyor. Bize de bu bilgi geldiğinde diyoruz ki: “Herhâlde ya Varda Köprüsü’nün çekimini yapmışlardır ya Misis’ten ya da Adana mutfağında çekimler yapmışlardır, o geliyordur ekrana.” Tabii, gönlümüz onu istiyor ancak İngiliz ve Alman televizyonlarında sıkça Adana “Avrupa’nın yeni çöplüğü” diye ifade edilen haberlerde çıkıyor. Adana’nın çöp merkezi hâline getirilmesinde ve bununla ilgili çıkan haberler neticesinde istedik ki özellikle Tarım Bakanı o bereketli toprakların kirlendiğine ilişkin bir açıklama yapsın ya da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bir açıklama yapsın ancak onlar tarafından tek kelime bile bir açıklama yapılmadı. Bu konuda, sadece, geçen dönemin Adana Milletvekili Ömer Çelik, partisi adına bir açıklama yaptı; orada da şunu söyledi: “Bu atıkları çevreye kontrolsüz bir şekilde atanlara karşı en güçlü mücadeleyi vereceğiz.” Ancak bundan sonra tek haber çıkmadı, bu açıklamanın ardından “Şu yapıldı, bu yapıldı.” diye bir şey çıkmadı.

Adana’ya plastik çöplerle ilgili bu ihanet nasıl başladı, kısaca ondan da bahsedeyim. 2018 yılında, özellikle Uzak Doğu ülkeleri plastik çöpleri ithal ediyordu. Çin bu ithalatı azaltınca yeni merkez Türkiye oldu ve Türkiye’de de bu ürünler en fazla Adana bölgesinde görüldü. Nereden geliyordu bu ürünler? Daha çok İngiltere’den, yüzde 70’e yakını İngiltere’den; Almanya’dan, diğer Avrupa ülkelerinden. Bu gelen plastik atıkların bir kısmı dönüştürülüyor; diğerleri ise, asıl problem olanlar ise dönüştürülemeyenler. Bunların bazıları bin yıl, bazıları beş yüz yıl boyunca doğaya karışmıyor. Hâl böyle olunca bu atıkların olduğu bölgelerde kanserojen, kimyasal maddeler ortaya çıkıyor. Bu işi yapanların bir kısmı lisansıyla yapıyor, bunda hiçbir sorun yok ancak son dönemlerde “merdiven altı” diye tabir edeceğimiz birçok işletme bu plastik atıkları alarak bir kısmını işletip diğer kısmını da muhtelif yerlere boşalttılar. Bununla ilgili yine bir Alman TV’sinde şöyle bir haber çıktı. Adana’dan 5-6 bölgeyi gösteren, atıkların tespit edildiğine dair bir görüntü bu. Burada yapılan araştırmalar sonrası, temiz toprak ile buradan alınan topraklar mukayese edildiğinde 400 bin daha fazla kanserojen etken madde, kimyasal madde tespit edildi. Bunu kim yaptı? Greenpeace. Bunu açıkladı, bunu dosya hâlinde verdi. Yine hiçbir mevkiden, hiçbir kurumdan bir açıklama gelmedi. 2018’den bu yana, Adana’nın Çukurovası, bu bereketli topraklar maalesef bu çöplerle muhatap oldu.

Son olarak, İngiltere’ye yapılan ihracatlardan bazı ürünlerin ambalajının Türkiye’ye geldiği tespit edildi, onun örneği de şu: Muhtemelen bu kuru üzüm Manisa tarafından İngiltere’ye ihraç edilmiş. İhracat sonrası İngiltere’de bu paketlenmiş ve Adana’da, Adana’nın çevre ilçelerinde, biraz önce gösterdiğim yerlerde bunun poşeti bulunmuş. Yine, İngiltere’den bir marketin indirim kuponları, plastik hâlinde; bunlar yine Adana’da çöplükte çıktı. Bir domuz eti paketi; bu da Adana’da bulunan ürünlerden, plastik atıklardan bir tanesi. Almanya’dan bir paket; bu ürün de Türkiye’de yok ancak bu ürün olmasa bile atığı, ambalaj atığı Türkiye’de var, özellikle Adana’da.

Bizim söylediğimiz şu: Bu ürünler, Türkiye’den giden ürünler dâhil olmak üzere, Manisa’nın çekirdeksiz üzümü dâhil olmak üzere bunlar gidiyor ama ambalajları bize geliyor yani üzümün sapı değil, çöpü bizde. Bu plastik atıklar içerisinde özellikle tabak olarak kullanılan plastiklerin geri dönüşümü beş yüz yıl boyunca devam ediyor. Burada yapılan iş şudur: Adana’yı tarif ettiğimizde, Çukurova’yı tarif ettiğimizde “dünyanın en bereketli toprakları” diye ifade ederiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Ancak şu anda Adana'nın o bereketli toprakları, turizm bölgeleri maalesef bu tehlikenin içerisinde ve artarak devam ediyor. Avrupa'nın 1 numaralı plastik çöp ithalatçısı olmuş durumdayız.

Bakın, Adana'da bir narenciye yetiştiricisinin ifadesini söyleyeyim size: “Ben Avrupa'ya vitamin gönderiyorum, narenciye gönderiyorum ancak onlar bize zehir gönderiyor.” Gelişmiş ülkeler bu konuda her türlü tedbiri alırken Türkiye'de bu atıkların, çöplerin artışa geçmesi bu iktidarın sorumluluğundadır. Sıfır Atık Projesi'ni her seferinde dile getiren, plastik poşetlerin marketlerde satışına izin veren bu Hükûmetin bunlara ilişkin tedbir almasına rağmen Adana'nın plastik atık merkezi hâline getirilmesinde de -bu iktidarın- sorumluluğu vardır.

Bir an önce plastik çöp ithalatının yasaklanmasını ve Türkiye'nin bir çöplük olmaktan çıkarılması gerektiğini ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 17'nci maddesinin (3)'üncü fıkrasında yer alan “fıkralardaki” ibaresinin “fıkralarda belirtilen tüm” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Bedri Yaşar

Fahrettin Yokuş

Erzurum

Samsun

Konya

Dursun Ataş

Yasin Öztürk

Arslan Kabukcuoğlu

Kayseri

Denizli

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş.

Buyurun Sayın Yokuş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şu anda, üç gündür Konya'mızın Akşehir ve Yunak köy ve kasabalarında elektrik yok. Türkiye'nin dört bir yanında aynı sıkıntı bir haftadır var çünkü bir kar yağdığı zaman, bir rüzgâr estiği zaman direkler yıkılıyor. Niye? Özelleştirme. Niye? Peşkeş çekme.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, Hükûmet hidroelektrik üretimi, rüzgâra dayalı enerji üretimi, jeotermal üretimi ve güneşe dayalı enerji üretimi dâhil 2030 yılına kadar döviz bazında ücret ödeyecek, dolar bazında; hani, Türk liramız millî paraydı, Türk lirasından vazgeçiyoruz. E, kardeşim, dolardan vazgeçiyoruz, Türk lirasına dönüyoruz; elektrikte niye dönmüyorsunuz? 2030'a kadar bu devleti, bu milleti dolara bağlamaktan hiç mi sıkılmadınız? Lafa gelince yerli ve millisiniz. Batsın sizin yerliliğiniz de milliliğiniz de!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Asıl senin zihniyetin...

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, iktidar “temiz enerji” diye yola çıkıyor ve soyduruyor. Bakın, nasıl soyduruyor: Elektrik faturalarında eskiden bazı giderler yazardı, şimdi yazmıyor. Ne yazmıyor? Tedarik ve dağıtım şirketlerinin denetim giderlerini, müşavirlik giderlerini, finans giderlerini, tercüme giderlerini, hukuk giderlerini, insan kaynakları giderlerini, tahsilat riskini, kayıp kaçak ve ağırlama giderlerini dahi vatandaş ödüyor. Zehir zıkkım olsun! Ondan sonra diyorlar ki: “Efendim, elektriğe dünyada zam var. Doğal gaz şöyle arttı, elektrik böyle arttı, petrol şöyle arttı.” Daha dur, dur! Şimdi, siz bunları bu milletin sırtına yüklüyorsunuz. Şimdi, müjde diye veriyorlar. Müjde neymiş? 1 Marttan itibaren yüzde 18 KDV’yi yüzde 8’e indirmişler. Aman Ya Rabb’i, ne muhteşem indirim yapmışsınız(!) 30 TL bir aylık, 240 kilovatsaatte. 1 Martta bunu yapıyorlar ama aynı 1 Martta 1 litre benzinin ÖTV’sine 48 kuruş zam yapıyorlar yani 60 litrelik bir depoya 30 lira daha koyuyorlar. Aynı gün elektrikte aylık 30 lira indiriyorlar ama bir depoya da 30 lira vergi koyuyorlar. Vallahi, sizin işinize şeytan bile akıl sır erdiremez ama bu millet, bu yaptıklarınızı görüyor.

Bana laf atan arkadaş, şu benim doğal gaz faturam. Ben kartlı olarak doğal gaz alıyorum, peşin alıyorum, çıkardığımız düzenlemeden dolayı her yıl bana böyle fatura geliyor, bu sene 66 lira 64 kuruş geldi. Ya, kardeşim, ben peşin ödüyorum, niye bu para geliyor? Çıkardığımız kanunla verdiğiniz yetkiye dayanan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun kararı, zehir zıkkım olsun! Bu ülkede en az 10 milyon kartlı doğal gaz tüketen vatandaşımız var. Hepsi adına bu yasayı çıkaranlara, bu yönetmeliğe imza atanlara zehir zıkkım olsun!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Âmin!

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Yahu, ben peşin doğal gaz alıyorum, bu para nereden çıktı? Her yıl bana bu parayı yüklüyorsunuz, Allah’tan da korkmuyorsunuz, millettan utanmıyorsunuz! Bunları söyleyince zorunuza gidiyor. Hadi oradan, hadi! (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bakın, son üç ayda -Allah’tan korkun ya- benzine yüzde 94,7; mazota yüzde 96,7 yaptığımız zam. Son altı ayda yüzde 141 benzine, yüzde 171 ise mazota zam yaptınız. Milleti öyle bir kandırıyorsunuz ve diyorsunuz ki: “Efendim, dünyada petrol ürünleri uçtu.” Nereye uçtu? Son altı ayda dünyadaki petrol ürünleri sadece yüzde 42 arttı. Siz mazota, benzine ne koydunuz? Yüzde 300 koydunuz. Yani 1 dolar ödüyorsunuz, vatandaşın 3 dolar karşılığı benzin, mazot parası alıyorsunuz. Hiç Allah’tan korkmuyorsunuz. İktidarınızda ilk defa 1 litre mazot, benzin doları da geçti, euroyu da geçti, 20 liraya dayandı ama bu noktada hiç yüzünüz kızarmıyor. Niye acaba? Niye acaba?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Bu soyguna biz itiraz ettiğimiz zaman niye ses çıkarıyorsunuz?

Ve son olarak buradan Türk çiftçisi adına soruyorum: Allah aşkına ya bir kere sözünüzü tutun! Bir kere de sözünüzü tutun da biz de ya, size haksızlık yapmışız ve özür diliyoruz diyelim. Bakın, bakın, tarih: 14/10/2016. Yer: İzmir Ödemiş. Kim konuşuyor? Dönemin Başbakanı. Kim? Sayın Binali Yıldırım. Millî Tarım Projesi programında diyor ki: “Ey çiftçiler, kullandığımız mazotun yarısı bizden yarısı sizden! Çiftçiler bol bol eksin, haydi, hayırlı uğurlu olsun.” Aradan altı sene geçti, yahu niye sözünüzü tutmuyorsunuz? Başbakanın sözünü tutmadığı, Cumhurbaşkanının sözünü tutmadığı, bakanların sözünü tutmadığı bu ülkede böyle bir yönetime itiraz edilmez mi? Yazıklar olsun, yazıklar olsun! (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Fahrettin Bey, ya, Bakanı kovdular ya! Bakanı kovdular ya!

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

18’inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeyi aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Necdet İpekyüz
Adana	İstanbul	Batman
Rıdvan Turan	Murat Çepni	Mahmut Celadet Gaydalı
Mersin	İzmir	Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Batman Milletvekili Necdet İpekyüz.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Halkların Demokratik Partisi olarak biz nükleer güç santrallerine ve bununla beraber elektrik üretimine karşıyız. O nedenle, ilk günden beri biz maddelerin değil, bunun tümüyle reddedilmesi üzerine konuşuyoruz. Birkaç anekdotla bazı şeyleri paylaşmak istiyorum: Burada muhalefetten birçok arkadaşımız sorunları dile getirirken niçin nükleer enerjiye karşı olduğu, niçin insanların yaşamını tehdit ettiği konusunda açıklamalar yaparken hiçbir şey dikkate alınmadı çünkü iktidar için önemli olan “yeşil” denilen doların kendisi, paranın kendisi; gelecek değil, bugünü kurtarma ama geleceğe iyi bir miras bırakmak lazım, geleceği tümüyle daha sağlıklı bir dünyaya dönüştürmemiz lazım.

Türkiye’de böyle mi oluyor? Hayır. Anekdot: Onur Hamzaoğlu, Profesör, Kocaeli Üniversitesinde çalışıyor. Kocaeli, Türkiye’de sanayide önemli bir yerde; sanayide, üretimde bütün ham maddenin hemen hemen yüzde 15’i Kocaeli’de çıkıyor. Bir araştırmaya göre 2000 ile 2006 yılları arasında Dilovası’nda ölenlerin yüzde 30’undan fazlası kanserden yaşamını yitiriyor. Peki, ne diyor? “Araştıralım.” Araştırmaya kalkıyorlar halk sağlığı ana bilim dalıyla beraber, bir tartışma başlıyor ve o tartışmayla beraber arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu kuruluyor. 29 sorun saptanıyor, 29 çözüm önerisi veriliyor. Mecliste bu araştırılıyor, kanserle ilgili sonuçları çıkartılıyor, çözüm önerileri üretiliyor. Ve ne oluyor? Onur Hamzaoğlu’na soruşturma açılıyor. Niçin? Kocaeli Belediyesinde diyorlar ki: “Sen büyük bir faciaya neden oldun.”

Bir diğeri: Bülent Şık, Kocaeli’de, Edirne’de, Kırklareli’de, Antalya’da bir çalışma yürütüyor gıdayla ilgili. Gelecekte kansere neden olabilecek gıdaların yaşamı tehdit ettiğini, üretimde kullanılan tekniklerin kansere neden olacağını açıklıyor. Ne oluyor? Yargılanıyor. 2 bilim insanı, insanları uyardığı için yargılanıyor. Cezalar, linç edilmeler; ihanet, vatan hainliğiyle suçlanıyorlar. Ne oluyor? 2’si de beraat ediyor, onları suçlayanlar tazminat ödemeye mahkûm oluyorlar.

Bugün, biz muhalefet olarak kaç gündür uyarıyoruz. Ya, nükleer, adı üstünde. Dünyada böyle atomla ilgili bir söz edildiğinde hemen Hiroşima, oradaki ölümler referans veriliyor, peşinden Nagazaki’deki ölümler referans veriliyor ve hâlâ etkileri konuşuluyor, hâlâ; peşinden dizilere konu olmuş Çernobil. Dizilere konu olmuş bu kadar nükleer facia varken dünya vazgeçiyor, dünyanın vazgeçtiği teknolojiyi biz Türkiye’nin en güzel yerlerinde, geleceğe miras bırakacağımız yerlerde kullanıma açıyoruz. Ne imiş? Elektrik üretilecekmiş. Ne imiş? Enerji üretilecekmiş. Ya, zaten siz enerjiyi içeride özelleştirmişsiniz, içeride özelleştirdiğiniz ve kamunun kamu hizmeti vermesi gerekirken, hele hele pandemi gibi zor şartlarda, yoksullukta, hayat pahalılığında bunu yapmanız gerekirken özelleştiriyorsunuz ve özelle anlaşma yapıp burada yerler açıyorsunuz, kendi ülkelerinde açmadıkları yerleri buraya getirtiyorsunuz.

Bir diğeri, tekrar uyarıyoruz: Ne yapacaksınız burada, bunları nasıl bertaraf edeceksiniz? Yanıt yok. Onlara göre sanki nükleer atık bir torbaya konacak, bir şişeye konacak, elini kolunu sallayarak gidecek veya kargoya verip göndereceksin. Dünyada daha bu konuda çalışma yürütülüyor bu nasıl bertaraf edilebilir diye. Siz aldığımızda, bunu deniz yoluyla götürdüğünüzde, İstanbul'dan gittiğinde diyelim, başka bir şekilde gittiğinde nelere nelere neden olacak? Oradaki çalışmalar nelere neden olacak? Ve beraberinde bir deprem, bir patlama, bir kaza, herhangi bir olağanüstü olayda değil orayı bütün çevreyi etkisi altına alacak. Arkadaşlarımız söyledi, Sinop gibi bir il yirmi dört saatte yok olabilecek; orada yaşayan canlıları, sadece insanları değil canlıları yok edebilecek kapasiteye sahip. E, siz ne yapıyorsunuz? Arkadaşlarımız gösterdi; İğneada'yı, Sinop'u, Mersin'i, buraları yok etmeye çalışıyorsunuz ve geleceğin en güzel yerlerini siz kurban etmeye çalışıyorsunuz. Ne için? Enerji üretelim diye. İyi de Türkiye'nin bir yığın enerji üretebileceği, yenilenebilir enerji üretebileceği alanlar var, alternatif alanlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Bununla ilgili bir çalışma yürütülüyor mu? Hayır. Siz ne zaman ki bilim insanlarını dinlemezseniz, ne zaman ki siz bilimden uzaklaşırsanız, ne zaman doğru söyleyenleri vatan hainliğiyle, teröristlikle, ihanetçi olarak suçlarsanız bir yere gidemeyiz. Neden? Daha önce de gördük; ya, bu ülkede öyle şeyler yaşadık ki -işte önceki gün Tarım Bakanı alındı- sınır ötesine gidecek ballar, bal engellendi. “Bu sınır dışına gidemez çünkü içinde zararlı ürünler var.” Bakan ne yaptı, biliyor musunuz, istifa eden Bakan? “Bunu Türkiye içerisinde tüketelim.” Biz insana böyle bakarsak ilerleyemeyiz.

O yüzden bu yasanın tümüyle reddedilmesi lazım; nükleer enerjiden değil, gelin temiz, çevreye duyarlı enerjiden yana olalım.

Saygılarımla. (HDP sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi oylamadan evvel yoklama talebi var.

Sayın Özel, Sayın Tarhan, Sayın Köksal, Sayın Gürer, Sayın Bakan, Sayın Ünver, Sayın Budak, Sayın Hakverdi, Sayın Kayan, Sayın Yılmazkaya, Sayın Tokdemir, Sayın Barut, Sayın Bulut, Sayın Başarır, Sayın Gök, Sayın Bingöl, Sayın Yeşil, Sayın Erdoğan, Sayın Topal, Sayın Kaboğlu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.57

ALTINCI OTURUM**Açılma Saati: 19.25****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Rümeyza KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63’üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – 18’inci madde üzerinde Necdet İpekyüz ve arkadaşlarının önergesinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 Milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi (2/4222) ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 314) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

314 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 18’inci maddesinin (6)’ncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve (1)’inci fıkrasından sonra gelmek üzere (2) numaralı fıkranın eklenmesini ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(6) Komisyon, yedi üyeden oluşur. Üyeler, alanında en az 5 yıllık deneyime sahip, kamu görevlileri arasından ve TENMAK’tan en az iki üye seçilecek şekilde Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir. Komisyon, kendi üyeleri arasından yapacağı seçimle bir başkan ve bir başkanvekili seçer. Komisyonun toplantı ve karar yeter sayısı altıdır. Üyeler, Komisyondaki görevleri süresince kurumlarından aylıklı izinli sayılır. Üyeler, mali ve sosyal haklarını kurumlarından almaya devam ederler. Üyelerin görevli oldukları süreler yükselme ve emekliliklerinde de hesaba katılır ve yükselmeleri başkaca bir işleme gerek duyulmadan süresinde yapılır. Komisyon üyelerine, başvurular sonuçlandırılıncaya kadar başka bir görev verilmez. Komisyon üyelerine her ay için (30.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden huzur hakkı ödenir. Komisyon üyelerinin niteliği, çalışma usul ve esasları, sekretaryası, ilan ve başvuru usulü, nükleer zararın tespiti, nükleer zararların tazmininde öncelik sırasının belirlenmesi, tazminatın ödenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından alınacak acil ekonomik tedbirlere ilişkin usul ve esaslar ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, Cumhurbaşkanlığı tarafından yönetmelikle belirlenir.”

“(2) Nükleer Zarar Tespit Komisyonu’nun çalışma süresi nükleer hadisenin vuku bulduğu tarihten sonra 2 yıldır.”

Bedri Yaşar	Dursun Ataş	Ayhan Altıntaş
Samsun	Kayseri	Ankara
Muhammet Naci Cinisli	Yasin Öztürk	Arslan Kabukcuoğlu
Erzurum	Denizli	Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş.

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti adına 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 18’inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Maddeye geçmeden önce konuyla ilgili bir başka husustan bahsetmek istiyorum. Nükleer enerjinin ham maddesi olan uranyum ülkemizde bir miktar bulunuyor. Yozgat ili Sorgun ilçemizde Temrezli, Akoluk ve Mehmetbeyli köylerinde uranyum yanında bor ve toryum kaynakları da bulunmaktadır. Biliyorsunuz, bor da uranyum gibi nükleer santrallerde yoğunlukla kullanılıyor. Gelecek nesil nükleer tesislerin ham maddesi olarak toryum üzerinde yoğun bilimsel çalışmalar yapılmaktadır. Toryum reaktörlerinin hem daha verimli hem de daha güvenli olması beklenmektedir. Kısacası, hem uranyum hem de toryum ülkemizde şu anda kullanamadığımız ama gelecekte ihtiyaç duyacağımız çok değerli madenler kategorisindedir. Önceden bu saha bir Avustralya firması tarafından lisanslanmıştı, şimdi MTA tarafından işletmeye açılacağı ve çıkan madenlerin yurt dışına ihraç edileceği söyleniyor. Arkadaşlar, şu anda bu madenleri kullanacak teknolojimiz yok ama ileride bu teknolojiye sahip olduğumuzda elimizde maden kalmayacak. Biliniz ki Fransa ihtiyacı olan uranyumun yüzde 30’unu bir Afrika ülkesi olan Nijer’den ithal ediyor, Yozgat’ımızı da Nijer konumuna düşürmeyelim. Ülkemizin yer altı zenginliğini koruyalım, zenginliğimiz ülkemizde kalsın. Yozgat’ı da güneş enerjisi başta olmak üzere yatırımlarla donatalım.

18’inci maddeye gelecek olursak, bu madde nükleer zarar ve tazminatın belirlenmesi için Nükleer Zarar Tespit Komisyonu kurulmasını amaçlıyor ve bu Komisyonun işleyişini düzenliyor. Maddede Komisyon üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından seçileceği ve diğer hususların Cumhurbaşkanı tarafından yönetmelikle belirleneceği öngörülmektedir. Bu durumu uygun bulmuyoruz. En azından Cumhurbaşkanı atayacaksa bile liyakate bakması sağlanmalı ama Cumhurbaşkanının tek tek insanları inceleyip görüşme yapıp en doğru atamayı yapması da mümkün değil. Öyle olmayınca da iş dönüp dolaşıp Cumhurbaşkanı kararlarıyla eşe dosta makam verilmesine geliyor. Neticede bunu daha önce de birçok kurumda gördük. En sevdiğiniz gazeteciler, sporcular, siyasetçi çocukları, eski vekiller; yönetim kurulu üyeliklerinin bu isimlere bölüştürüldüğü oldu. Kısacası parti devleti ve patrimonial yönetimin yolu daha da genişletildi. Belki diyebilirsiniz ki: “Amerika’da da bu gibi kurullarda üyelikleri başkan belirliyor.” Doğru ama başkanının önerdiği adaylar Senato onayından sonra göreve başlayabiliyorlar. Senato da başkandan geldi diyerek adayı otomatikman onaylamıyor aksine zorlu sorulara tabi tutuyor. Kısaca bu 7 üyenin seçimiyle ilgili olarak “Cumhurbaşkanı tarafından kamu görevlileri arasından belirlenir.” denmesini yetersiz bir ifade olarak görüyoruz. Bu üyelerin nitelikleri, deneyimleri, özel şart olarak ne gerekirse onlar da belirlenmelidir. Biz bu hususta, Yasin Öztürk Vekilimizle birlikte Komisyonunda bir önerge verdik. Komisyona seçilen üyelerin alanında uzman, en az beş yıllık deneyime sahip olması gerektiğini söyledik. Ayrıca TENMAK’tan en az 2 üyenin Komisyon üyeleri arasında yer almasını da teklif ettik ancak önergemiz kabul edilmedi.

Maalesef iktidarımız istişareyi yenilgi gibi görüyor ve teklifleri âdeta muhalefetten gizler gibi alelacele gündeme getiriyor. Bu durum da ülke kaynaklarının verimli kullanılmasını, Meclisin işlevliğini, halkın sorunlarının gündeme getirilmesini engelliyor. Kısacası, yönetimde istikrar için yasaları dört dörtlük yapalım, önemli hususları yönetmeliklere bırakmayalım. Devlet yönetiminde adalet ve liyakat kıstasları, verimlilik ve sorumluluk gibi iyi yönetim gerekliliklerini kanun tekliflerinde de gösterelim. Devlette liyakat olmadan adalet de olmaz. Adaletin olmadığı yerde güven olmaz. Güvensizliğin ve haksızlığın hüküm sürdüğü toplumlarda kalkınma da olmaz. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in ifadeleriyle, bu liyakatsizlik milletimizi enflasyona mahkûm ediyor. Madem yönetemiyorsunuz getirin sandığı biz gelelim, memleketi de hakkıyla yönetelim diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 18'nci maddesinin (6)'ncı fıkrasının 8'inci cümlesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Serkan Topal
Adana	Manisa	Hatay

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak.

Buyurun Sayın Budak. (CHP sıralarından alkışlar)

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, nükleerle ilgili daha önce bir konuşma yapmıştım. Bu konuşmada tamamen, Ukrayna ve Rusya arasında kanlı çatışmaların olduğu ve bunun da Türkiye'ye yansımalarını değerlendireceğim.

Değerli arkadaşlar, 24 Şubatta Rusya Ukrayna'ya saldırdı, hepinizin malumu ve orada bir insanlık dramı, insanlık krizi yaşanıyor, birçok can kaybı söz konusu oldu. Ben buradan şunu söylemek istiyorum: En kötü barış, en haklı savaştan daha iyidir. Bu kan, akıtılan bu kan acilen durdurulmalı ve acilen barış sağlanmalıdır.

Şimdi, buradan şuraya geleceğim. 2016'da, -2015 yılının sonunda- Rus uçağının düşürülmesi krizinin hemen arkasından Türkiye'de yine öngörüsüz iktidarın öngöremediği büyük krizler yaşandı ve -biz o zaman demiştik- bu düşürülen uçak Antalya'ya düştü ve yaş sebze ve meyveyi, aynı zamanda da turizmi derinden etkilemişti. Şimdi, aynı durum; bugün, yine bir öngörüsüzlükle hem sahil kentlerini -özellikle Akdeniz kentlerini- Mersin'i, Adana'yı, Antalya'yı, Muğla'yı hatta İstanbul'u çok derinden etkileyecek ekonomik krizle karşı karşıya kalabiliriz ve bugün bunların ayak seslerini duyuyoruz. Sayın

Elitaş, geçenlerde, bir açıklamasında “Rusya-Ukrayna savaşının ekonomiye yansımalarını şimdiden görüyoruz.” demişti üç gün, dört gün önce ve şimdi daha da ağırlaşıyor. O yüzden ben buradan bir uyarıda bulunmak istiyorum. Antalya’nın, Mersin’in, Adana’nın, Muğla’nın yaş sebze ve meyve ihracatının çok büyük bir bölümü Ukrayna’ya ve Rusya’ya yapılıyor. Ukrayna’ya şu anda giden tırların hiçbirini tabii ki orada alabilecek bir tüccar kalmadı. Oraya yatırım yapmış, Türkiye’den mal getiren Türkler de canını zor kurtardı ve her şeylerini bıraktılar, geldiler. Hatta bazı ihracatçı arkadaşların, çiftçi arkadaşların oraya giden tırlardaki malları dağıtılabilecekleri kanal yoktu ve onları, insani bir destek olsun diye Ukrayna vatandaşlarına bedava dağıttılar ama şu anda büyük bir krizle karşı karşıyalar, oradan alacaklarını alamıyorlar, Rusya’dan alacaklarını alamıyorlar. “Ya, ne olacak, 3 ihracatçı.” diyebilirsiniz fakat 3 ihracatçı meselesi değil bu. İhracatçı halden malı alır, halciye çek keser; halci köylüden malı alır, köylüye çek keser; ihracatçı, tamamen ambalaj malzemesi ve nakliyyeye çek keser ve şu anda ayrıca beş kuruş para gelmiyor, gelemiyor Rusya’dan ve üstelik inanılmaz bir devalüasyon olmuş, inanılmaz 72-73 ruble 1 dolar. Şu anda karborsada 150 rubleye çıkmış, o para da bir işe yaramıyor, masrafı bile karşılamıyor, böyle büyük bir kriz var. Bununla ilgili iktidara ve sizlere... Acilen bir kriz masası oluşturup çiftçiye kadar uzanan, köylüye kadar uzanan bu krize bir çare bulun. Ya, afet durumunda verilecek krediler falan var yani bunları bir an önce devreye geçirin ki piyasa tamamen kilitlemesin. Şu anda çiftçiler, köylüler örtü altındaki ürünlerini, meyvelerini, portakalı, mandalinayı, limonu ağaçta bıraktı, toplamıyor çünkü fiyatlar yarı yarıya geldi. Bu fiyatların yukarıya çıkabilmesi de mümkün değil, öyle gözüküyor yani çünkü ihracatımızın yarısını Rusya’ya ve Ukrayna’ya yapıyoruz yaş sebze ve meyvede. Şimdi, bu acil çağrısını da lütfen dikkate alın.

İkincisi turizm. Bakın, Ticaret Bakanı bu ihracatla ilgili daha şu ana kadar bir açıklama yapmadı, duymadık. “Siz rahat olun, siz üretmeye devam edin, biz sizin sıkıntılarınızı karşılayacağız.” sözünü bekliyor üreticiler. Turizm Bakanı nerede? Bakın, Antalya turizminin yüzde 55’ini temsil eden 2 ülke savaşıyor; Ukrayna ve Rusya. Antalya’ya gelen turistin yüzde 55’i Ukrayna ve Rusya’dan geliyor ve Turizm Bakanı daha çıkıp bir şey söylemedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Daha bir şey konuşup bir destek açıklaması yapmadı.

Sayın Başkanım, 2016 yılında uçak krizi olduğunda Antalya’ya 48 bin Rus gelmişti. Şu anda erken rezervasyonlar durdu ve rezervasyon iptalleri başladı. Bakın, burada büyük bir tehdit var. Bunların hepsi millî servet. Antalya’da sadece 100 milyar dolarlık turizm yatırımı var, konaklama tesisi yatırımı var ve bu tesislerin önemli bir bölümü yabancılara geçebilir, haraç mezat satılabilir. Daha henüz 2016 krizinin etkilerini Antalya ortadan kaldırmamışken, bir pandemi krizi, arkasından da Rusya-Ukrayna savaşı. Biz acıların durmasını umuyoruz ama bir taraftan da ekonomik yönden çok ciddi tedbirlerin acilen alınması gerektiğini burada ifade ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "kurulur" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve bu husus Resmî Gazete ve uygun görülen diğer vasıtalarla ilan olunur" ibaresinin eklenmesini; (3)'üncü fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve aynı maddenin (5)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Nükleer zarar gören kişiler tarafından Komisyon kurulmadan önce nükleer zararların tespiti veya tazmini amacıyla açılmış olan davalarda, mahkemece karar verilmesine yer olmadığına ve tarafların yaptıkları masrafların üzerlerinde bırakılmasına dosya üzerinden kesin olarak karar verilir, vekâlet ücretine hükmedilmez. Bu dosyalar, yeni bir başvuru şartı aranmaksızın incelenmek üzere Komisyona gönderilir."

"(5) Komisyon tarafından verilen kararlara karşı Ankara idare mahkemelerinde dava açılabilir."

Cahit Özkan	Mustafa Elitaş	Ceyda Çetin Erenler
Denizli	Kayseri	Kütahya
Yasin Uğur	Bahar Ayvazoğlu	Semiha Ekinci
Burdur	Trabzon	Sivas

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Takdire bırakıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

18'inci maddenin (1)'inci fıkrasında yapılan değişiklikle Nükleer Zarar Tespit Komisyonunun kurulması hâlinde bu hususların Resmî Gazete ve uygun görülen diğer vasıtalarla ilan edilerek ilgililerin resmî kanaldan ve diğer vasıtalarla komisyonun kurulmasından haberdar edilmesinin sağlanması;

(3)'üncü fıkrada yapılan değişiklikle usul ekonomisi açısından komisyon kurulmadan önce nükleer zararların tespiti veya tazmini amacıyla açılmış olan davalarda, komisyon kurulması hâlinde mahkemece karar verilmesine yer olmadığına karar verilerek resen komisyona gönderilmesi;

(5)'inci fıkrada yapılan değişiklikle de komisyon kararlarına karşı açılacak davaların Ankara idare mahkemeleri olduğu belirlenerek olası yargı yolu ihtilaflarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Necdet İpekyüz
Adana	İstanbul	Batman
Murat Çepni	Rıdvan Turan	Mahmut Celadet Gaydalı
İzmir	Mersin	Bitlis
	Erol Katırcıoğlu	
	İstanbul	

BAŞKAN – Komisyon önegeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Nükleerle ilgili konuşurken kaçınılmaz olarak bir Çernobil hadisesini ve son olarak Fukuşima hadisesini unutmamak lazım; her iki olayda da çok sayıda insan öldü, çok sayıda insan ölmeye devam ediyor çünkü bu nükleer patlamaların sonucunda ortaya çıkan hastalıklar insanları öldürmeye devam ediyor. Dolayısıyla da önemli bir konu fakat değerli arkadaşlar, benim üzerimde bıraktığı izlenim... Yani Meclisimizin bu konuyu ele alış tarzına, gerek Komisyonla ilgili edindiğim bilgilere gerekse buradaki ilginin düzeyine baktığımda “Gerçekten bu kadar çok insan hayatını ilgilendiren bir konunun bu kadar mesafeli bir şekilde ele alınması doğru mudur?” diye bir soruyu sormak zorundayız diye düşünüyorum. Neden böyle düşünüyorum? Değerli arkadaşlar, bir kere, şöyle bir durum var: Bu nükleer işler çok riskli. Yani oradan gidersek şunu söyleyeyim size: O kadar riskli ki hiçbir sigorta şirketi bunları sigortalamak istemiyor. Neden istemiyor? Çünkü nükleer bir kaza olduğu zaman, ortaya çıkacak zararın seviyesini ölçmek mümkün değil. Mesela, benim hatırladığım kadarıyla, Almanya’da bir çalışma yapılmış, eğer nükleer bir kaza olursa 11 trilyon dolar –ölümleri falan saymıyorum- zarar olacak fakat 3,9 veya 3,6 -her neyse- milyar dolarlık bir sigorta yapılmış durumda. Yani risk o kadar büyük ki sigorta şirketleri bunu kaldıramıyor, bunu karşılayamıyorlar, dolayısıyla da havuz kurmak zorunda kalıyorlar yani birçok sigorta şirketi bir araya geliyor. Ve üstelik de bu sigorta şirketleri muhtemel zararın tümünü ödemek gibi bir riskin altına girmek istemiyor. Dolayısıyla da riskin önemli bir kısmı devlete kalıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu yasa teklifinde birkaç konu var benim kafama takılan, bunlardan bir tanesini söylemek istiyorum. 14’üncü maddede deniyor ki: “Yaptırılan sigorta ya da gösterilen teminat sadece bir nükleer hadise durumunda nükleer zararın tazmini için kullanılır.” Şimdi, değerli arkadaşlar, bu nükleer hadise içinde acaba deprem riski var mı? Bence yok. Hatırlayanlarınız olacaktır, Fukuşima kazasında sigorta şirketlerine “Bu kazanın karşılığını ödeyin.” dediler fakat sigorta şirketleri haklı olarak dediler ki: “Biz nükleer santralde çıkabilecek olan kazaları sigorta ettik.” Oysa Fukuşima olayı doğrudan doğruya depremden kaynaklı bir hadiseydi. “Biz ödeyemeyiz.” dediler ve ödemediler.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu beni rahatsız ediyor çünkü benim anladığım kadarıyla bu şirket, nükleer enerji üretecek olan şirket bir Rus şirketi ve yine anladığım kadarıyla, sigorta hadiseleriyle ilgili olarak, 700 milyon euro bir sigorta söz konusu olacak, onu da Rusya karşılayacak fakat zarar bunun çok üzerindeyse bunu bizim devletimiz karşılayacak.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ben bu konuların daha ciddi düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum ve yeterli kadar düşünülmediğini düşünerek buna itiraz ediyorum çünkü geçenlerde Jeoloji Mühendisleri Odası, uluslararası nitelikte bir çalışma sonucunda, Akkuyu Nükleer Santrali’nin deprem riskine tabi olduğunu söyledi yani bir fayın çok yakınından geçiyor olduğu söylendi. Dolayısıyla da bu gerçek, bu bulunan olgu yeni bir olgu; mesela, bu, Komisyon tarafından değerlendirildi mi, çok emin değilim.

Son olarak, bir de şu Nükleer Düzenleme Kurumuyla ilgili olarak da birkaç cümle söyleyeceğim. Değerli arkadaşlar, bir kurum kurulmuş -zaten 2018’de kuruldu bu yanılmıyorsam- diyor ki: “Kurum, bağımsız olarak görevlerini yerine getirir. Kurum kararları yerindelik denetimine tabi tutulamaz; hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurum kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, affedersiniz ama bu bir palavra. Bütün bu denetim kurumlarının maddelerine bakın, hepsi orada yazar ama hepsi de bakanlığa bağlıdır. Nitekim, bu da benim anladığım kadarıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanlığına bağlıdır ve denetimi Bakan yapar; son, 2011'deki kanun hükmünde kararname buna izin veriyor. Değerli arkadaşlar, bu, şu demek: Siyaset, tamamen bağımsız olup da bağımsızlık içinde karar vermesi gereken bir kurumun çalışmasını etkileyebilir ve dolayısıyla da siyasetin, istediği yönde o kurumu yönlendirebilir. Nitekim, şu anda mevcut bu bağımsız kurumların hemen hemen hepsi benzer bir şekilde Hükümetin emrinde diyebiliriz.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 19'uncu maddesinin (4)'üncü fıkrasında yer alan "otuz" ibaresinin "kırk", "on" ibaresinin "on beş" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Ahmet Vehbi Bakırhoğlu	Serkan Topal
Adana	Manisa	Hatay

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Hatay Milletvekili Serkan Topal. (CHP sıralarından alkışlar)

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, hepinize selamlarımı, saygılarımı iletiyorum.

Bugün, yaşanan Ukrayna krizinde hepimiz bir kez daha gördük ki enerji artık dünyanın en büyük silahıdır. Kimse Putin'in elindeki tankı, topu, tüfeği konuşmuyor; bugün, dünya, Putin'in elinin altındaki o vanaları, parmağının ucundaki düğmeleri, karşısında duran şalterleri konuşuyor. Ama tüm bunları değerlendirdiğimizde, biz ülke olarak, devlet olarak dışa bağımlılığı azaltacağımız yerde maalesef bugün bir kez daha Akkuyu Nükleer Enerji Santrali... Egemen bir devletin sınırları içerisinde olup başka bir devlete ait olan, dünyada belki de bir ilk, Akkuyu Nükleer Enerji Santrali.

Değerli arkadaşlar, herhâlde Komisyon, özellikle, Başkan dâhil olmak üzere bizim Çevre Komisyonunun şerhini okumamış olmalı ki bilgi sahibi değil. Değerli arkadaşlar, burada, bu firma, Rus firması. Yakıt nereden alınacak? Rus firmasından alınacak. Nitelikli elemanlar nereden alınacak, kadro nereden alınacak? Yine Rusya'dan getirilecek. Arkadaşlar, yaklaşık maliyeti 20 milyar dolar. Peki, on beş yıl garanti veriyor musunuz? On beş yılın toplam maliyeti 71 milyar dolar, 71 milyar dolar. 2021 yılında yapılan YEKA GES-3 yarışmasında kilovatsaat başına verilen alım garantisi yaklaşık 2,5-3,5 dolar sent. Peki, sizin kilovatsaat başına verdiğiniz garanti? Yaklaşık 12,35 dolar sent. Nerede milliyetçilik arkadaşlar, nerede vatanseverlik? (CHP sıralarından alkışlar) Bu mu milliyetçilik? Bir yanda 20 milyar dolar, öbür yanda 71 milyar dolar. Bakın, yine aynı rapora göre, rüzgâr ve güneş gibi kaynakların maliyeti diğerlerine göre 3-4 kat daha az. Hani milliyetçilik arkadaşlar?

Şimdi, Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı, Türkiye’de -özellikle işsizliğin çok olduğu bu dönemde- enerji sektöründe 109 bin kişinin çalıştığını söylüyor. Siz alıyorsunuz, Türkiye’de Akkuyu’ya bir atom bombası getiriyorsunuz, düğmeyi kime teslim ediyorsunuz? Putin’e teslim ediyorsunuz, Kremlin’e teslim ediyorsunuz. Ya, zamanında “Gazı keserim.” diye tehdit eden Putin’e “Biz de tezek yakarız.” diyen iktidar, yarın, Akkuyu’da, yine “Ben gazı keserim.” dediği zaman, ne yapacaksınız, Kremlin’e ne göndereceksiniz? Kandil mi göndereceksiniz, ampul mü göndereceksiniz; çay mı dağıtacaksınız, çay mı fırlatacaksınız? (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Yaparsa AK PARTİ yapar(!)

Biz diyoruz ki: Gelin, enerji bağımsızlığını kazanalım. Bu nükleer sevdanızdan vazgeçin. Sürekli, milletin gündeminde maalesef yoksulluk var, maalesef pahalılık var, ucuz ekmek kuyrukları var. Milletimiz sürekli bizi arıyor. Nakliyeciler artık mazot alamıyor. Pazarcı malını satamıyor. Emekli, elektrik ve doğal gaz faturasını ödeyemiyor. Köylü traktörünü maalesef çalıştıramıyor. Çiftçi gübre alamıyor. Memur kredi kartını ödeyemiyor. Öğrenci yurt parasını ödeyemiyor. Öğrenciler artık kendi memleketlerine gelemiyor çünkü fiyatlar arttı maalesef.

Şimdi, bunlara çare bulması gereken iktidardan birileri çıkıyor, diyor ki: “En ucuz mazot bizde.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN TOPAL (Devamla) – Ben, tamamlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tabii, buyurun.

SERKAN TOPAL (Devamla) – Şimdi, ben bunu biraz çıkardım. Özellikle “en ucuz mazot“ diyor ya... Bakın, arkadaşlar, motorinin litre fiyatı 5 Mart 2021 tarihinde 6,72 Türk lirası, bugün itibarıyla da 19,92; belki gece de daha fazla zam gelecek. Zaten torbalardan sürekli zam çıkıyor; zam zam zam, zam zam zam, zam zam zam. (CHP sıralarından alkışlar)

Arkadaşlar, son bir yıl içerisinde yüzde 196... Dünyanın hangi ülkesinde motorine yüzde 196 zam veren bir iktidar var, söyleyebilir misiniz? Yüzde 196... Yaparsa AK PARTİ yapar(!) Alkışlıyoruz AK PARTİ’yi(!) Yaparsa AK PARTİ yapar(!) [CHP sıralarından alkışlar (!)]

Şimdi, birileri de yine çıkıyor “Biz, iyiyiz, ekonomimiz iyi.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN TOPAL (Devamla) – Bu mu milliyetçilik?

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 19’uncu maddesinin (2)’nci fıkrasında yer alan “aralarındaki” ibaresinin “aralarında düzenlenen” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Bedri Yaşar

Dursun Ataş

Erzurum

Samsun

Kayseri

Yasin Öztürk

Arslan Kabukcuoğlu

Denizli

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesi üzerinde İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Uluslararası Enerji Ajansı, enerji arz güvenliğini “Enerji kaynaklarının satın alınabilir bir fiyattan, kesintisiz bir şekilde ulaşılabilirliği” şeklinde tanımlamaktadır. Enerji kaynağı olarak kömürün kullanımının yarattığı atık oluşumu nedeniyle ve çevre sorunlarının da giderek önem kazanıyor olması nedeniyle ülkeler kömür kullanımını dışında çözümlere yönelmektedir. Dolayısıyla, kömüre göre daha az çevre sorunlu fosil yakıtlar olan petrol ve doğal gaz giderek önemi artan enerji kaynakları durumuna gelmiştir. Nükleer enerji yatırımları, pahalı olmakla beraber, doğal gaz, petrol ve kömüre göre maliyeti daha az değişiklik gösterir. Nükleer enerjinin ham maddesi olan uranyum, dünyada yaygın ve bol miktardadır, enerji arz güvenliği üstündür. Nükleer enerji yatırımı masraflı olmakla birlikte, yakıt ve işletme giderlerinin düşük olması avantaj yaratmaktadır.

Nükleer enerjinin avantajları yanında, güvenlik endişesi de büyük bir sorundur. Faaliyette olan nükleer reaktörlerin iyi ve güvenli performans kayıt sistemleri olmalıdır. Nükleer enerjiyle ilgili ulusal politikalar kamuoyuna açık ve şeffaf bir şekilde aktarılmalıdır. Nükleer kazalar geniş kapsamlıdır; toprağı kirletir, bitkileri etkiler, suya karışır, insan sağlığında kalıcı hasara neden olur. Sera gazı emisyonu oldukça düşüktür. Karbondioksit emisyonları, kilovatsaat başına gram olarak doğal gazda 380, petrolde 760, linyitte 910 iken nükleer enerjide 25'tir. Gelişmiş ülkeler, elektrik ihtiyaçlarının yüzde 30 kadarını nükleer kaynaklardan sağlamaktadır.

2010 yılında yapılan bir araştırmada 1 milyon kişiye tekabül eden zarar gören insan sayısı tıbbi hastalıklarda 10 bin, savaşta 200, intiharlarda 200, fosil yakıt santrallerinde 3, afetlerde 1 iken nükleer santralde 0,09'dur.

AK PARTİ Hükümetinin yaptığı hesapsız elektrik zamları ülkemizde sosyal ve ekonomik hayata darbe vurmuştur. Elektrik tüketiminde ülkemiz OECD ortalamasının dörtte 1'i kadar olduğu hâlde biz bu az olan elektriği dahi yetiştirmekte, halkımıza vermekte büyük zorluklar yaşıyoruz.

Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in vurguladığı gibi, İYİ Parti olarak enerjiyi ekonomik kalkınmanın ve millî güvenlik stratejimizin en temel itici güçlerinden biri olarak görüyoruz. Konunun çevre boyutunu ön plana alarak arz güvenliğiyle birlikte, rekabetçi maliyet ve fiyat oluşumunu da sağlayacak bir sistemi hedefliyoruz. Önceliğimiz yenilenebilir enerji olmalıdır. Çeşitliliği artırmak için nükleer enerjiye de ihtiyacımız vardır. Türkiye'de nükleer enerji kaynaklarını kullanıma sunacak Hükümet, liyakate önem vermelidir, ülke çıkarlarını her şeyin üstünde tutmalıdır. Rantı, eş dost kollanmasını elinin tersiyle iten, ehliyetli bir hükümete ihtiyaç vardır. İYİ Parti hükümetleri nükleer enerjiyi memleketimizin hizmetine liyakatle sunacaktır.

Elimizde Fukushima ve Çernobil gibi önemli, ibretlik iki nükleer santral kazası vardır. Çernobil'in yarattığı maddi hasarla ilgili elimizde yeterli veri yoktur. Şu kadarını biliyoruz: Çernobil kazası 10 ülkeyi etkilemiştir. 7 bin ton çelik ve 410 bin metreküp beton kullanılarak nükleer santrali gömmeye çalıştılar. Fukushima kazasıyla ilgili ayrıntılı bilgiler var. Nükleer enerji mevzuatı ve uluslararası sözleşmeler için kılavuz oluşturmuştur. Kazanın yarattığı tahribatı şöyle özetleyebiliriz: Radyasyon kirliliği ancak otuz yılda temizlenebilecektir, yarattığı maddi hasar ise 76 milyar dolardır; otuz yıl, yetmiş altı milyar dolar. Lütfen bunları unutmayın sayın milletvekilleri.

Olabilecek nükleer kazanın işletmeyle ilgili yönü var, işletilen ilgili yönü var ve ülkeyle ilgili yönü var. Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nde ihtiyaç duyulan mevzuat maalesef yok. Konuştuğumuz konu, başka bir ülkenin topraklarımızda nükleer santral kurmasıyla ilgilidir. Ortada kapalı sistemle yönetilen bir yabancı ülke ve her şeyi ticari sırta sokan bir AK PARTİ Hükümeti var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) - Santral inşaatının kademelerinde Türkiye var mıdır? İnşaatın kontrolünde uluslararası kuruluşlar var mıdır? Santralin yapımcısının kabul ettiği cezaî müeyyideler var mıdır? Ortada Türk toplumunun bilmediği pek çok karanlık nokta vardır. Bu yasa ve bu nükleer santral, herkesi tedirgin etmektedir. Raylar üzerinde treni tutmayı beceremeyen Hükümet, bu derece kompleks ve -Allah korusun- kazaları o denli yıkıcı nükleer santralin üstesinden gelebilecek midir?

Hepinizi saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20'nci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Necdet İpekyüz
Adana	İstanbul	Batman
Mahmut Celadet Gaydalı	Murat Çepni	Rıdvan Turan
Bitlis	İzmir	Mersin
	Erdal Aydemir	
	Bingöl	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis gündeminde görüşülmekte olan nükleer güç, nükleer enerji yasası teklifi... Tabii, nükleer enerji ve nükleer güç patlamaları direkt insan yaşamına son veren, insanların ölümüne sebep olan bir... Yasa teklifi şu an Meclis gündeminde görüşülmekte.

Nükleer güç kullanıldığı zaman etkileri de nesilden nesile süren, özellikle de kanser ve benzeri hastalıklara sebep olan, nesilden nesile de sürüp gidebilen etkiler bırakmakta. İşte, aynen nükleer güç gibi nesilden nesile insanların psikolojisinde, sosyal yapılarında büyük izler bırakan, belki nükleer güç kadar da etkisi olan, gözü altında kaybedilen kişilerin, insanların akıbetlerini takip eden ve bugün de 884'üncüsü yapılan, Cumartesi Annelerinin, cumartesi insanların yapmış oldukları bu hak arama mücadelesini buradan saygıyla selamlıyorum.

Sayın Meclis, 1994 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinin 3'üncü sınıfında iken gözaltına alınan Cüneyt Aydınlar, Diyarbakırlı bir üniversite öğrencisiydi; İstanbul Bakırköy'de yanındaki bir arkadaşıyla birlikte toplam 14 kişiyle beraber gözaltına alındı. 20 Şubat 1994'te gözaltına alınan Cüneyt Aydınlar, yedi gün boyunca gözaltında tutuldu ancak gözaltında olduğuna dair herhangi bir tutanak tutulmamıştı. Yapılan zorlamalar ve baskılar neticesinde, savcılık tarafından, 27 Şubat 1994'te Cüneyt Aydınlar'ın gözaltında olduğu kabul edildi. Cüneyt Aydınlar'la birlikte gözaltında olan 14 kişinin anlatımlarına göre, çok yoğun bir şekilde işkenceye tabi tutulduğu, bu yapılan işkenceler neticesinde Cüneyt'in çok ağır yaralandığı, hatta sağ ayağının kırıldığı bir şekilde gözaltında görüldüğüyle ilgili görgü tanıklarının ifadeleri var.

Bakın, etkileri nesilden nesile süren bu sosyal yara, neden nükleer silah kadar etkili? Cüneyt Aydınlar'ın annesi Menekşe Aydınlar ne diyor biliyor musunuz sayın Meclis, Menekşe Aydınlar diyor ki: "Tam yirmi sekiz yıl oldu, bilmeye hakkım var; oğluma, göz bebeğime ne oldu?" Yine, Cüneyt Aydınlar'ın kardeşi Emrah Aydınlar "Annem, yedi sene boyunca kapının önüne koyduğu kanepede bekledi ama aradan yirmi sekiz yıl geçti, Cüneyt hâlâ yok, Cüneyt nerede? Düğünlerimizde ve cenazelerimizde Cüneyt yanımızda değildi, yeğenleri onu tanımadan büyüdü."

Bu acılar hepimizin, cumartesi insanların ortak acısı. Bakın, Cüneyt'in yeğenleri Cüneyt'i görmedi, Cüneyt'in akıbetini araştırırken babası yaşamını yitirdi. Şu anda babasından oğluna geçen bir hak arama, bir akıbet arama arayışı ve ısrarı söz konusu. Tekrar tekrar, Cüneyt Aydınlar'ın kardeşi Emrah'tan sonra da bu acı, çocuklarına geçecek yani Cüneyt'in yeğenlerine geçecek. İşte, buradan bir kez daha Meclis vasıtasıyla tüm Türkiye kamuoyuna diyoruz ki: 1994 yılında İstanbul Terörle Mücadele Şubesinde gözaltındayken kaybedilen Cüneyt Aydınlar'ın akıbeti ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Cüneyt Aydınlar'ı gözaltında kaybeden failer hakkında herhangi bir cezai kovuşturma, soruşturma başlatıldı mı? Bunlar hakkında -cezalandırmak için- kovuşturma davası açıldı mı?

Bakın, bu da Hüseyin Morsümbül ve annesi Fatma Morsümbül. 12 Eylül 1980 darbesiyle birlikte 18 Eylülde Hüseyin Morsümbül, köyüne askerler tarafından yapılan baskın sonucunda evinde gözaltına alınıyor. Annesi Fatma Morsümbül, babası Hanefi Morsümbül; çocuklarının akıbetiyle ilgili takipte bulunuyorlar, kendilerine şu deniyor: "Hüseyin'in ifadesi alınıp bırakılacak." Ancak o tarihten günümüze kadar Hüseyin'in kendisinden herhangi bir haber alınmadı. Hüseyin'in annesi Fatma yaşamını yitirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Babası Hanefi yaşamını yitirdi. Şu anda kardeşi, Hüseyin'in akıbetini sormaktadır.

İşte, nükleer enerjinin, nükleer gücün kullanılması sonucunda insan yaşamına getirdiği ölüm ve yaralanmalarda, hastalıklarda olduğu gibi bu gözaltındaki kayıpların, gözaltında kaybedilen bu kişilerin de yakınlarının acısı nesilden nesile sürmektedir.

Saygılarımı sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 20'nci maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan "hâlinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "ihtisas mahkemesi olarak kurulmuş olan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
İbrahim Özden Kaboğlu	Serkan Topal	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
İstanbul	Hatay	Manisa
	Müzeyyen Şevkin	
	Adana	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli üyeler; 20'nci madde üzerindeki konuşmam, aslında 21'inci maddeyi de kapsamına alıyor. Sürekli dillendirdiğimiz üzere, keşke, İç Tüzük madde 81 gereği, bir madde üzerinde on dakikamızı kullanabilseydik. Bunu yapamadığımız için, 21'inci madde çok önemli olduğundan Sayın Özgür Özel'le paylaşıyoruz; beş dakika ben konuşacağım, biraz sonra beş dakika o konuşacak ve somut önerimiz, 21'inci maddeye ilişkin düzenlememiz biraz sonra okunacak.

Ben şimdi onun hukuki altyapısını sizlerle paylaşmaya çalışacağım zira 21'inci madde, tıpkı 1'inci ve 3'üncü maddelerde olduğu gibi çok önemlidir, şu bakımdan: Bu yasanın adı Nükleer Düzenleme Kanunu olmakla birlikte, esasen, bu, Nükleer Düzenleme Kurumu yasasıdır, kısaca NDK. Bu bakımdan, bu Kurumun hukuki statüsünün belli olması gerekiyor. Burada bu yasanın çıkarılmasıyla, esasen normlar hiyerarşisinde 2 Temmuz 2018'de yasa yerine KHK yoluyla yapılan işlemin, ölü doğan işlemin şu anda defin işlemini yapıyoruz aynı zamanda yani üç buçuk yıl sonra, ölü doğan bir hukuki işlemin, normlar hiyerarşisine uyulmadığı için defin işlemi yapılmaktadır.

Peki, şimdi ne yapılıyor? Yasa yoluyla düzenleniyor. Yasa yoluyla düzenlendiği için artık CBK'yle düzenleme yapılamaz ama yasa yoluyla düzenleme yapıldığı hâlde, bu Kurumun statüsü belirlenmediği için bu yasanın bu Kurum için öngördüğü yönetmelik çıkarma yetkisi de kullanılamayacak. Yani şuna benzetilebilir aslında bu düzenleme: Bir bina var, binanın çatısı kurulmuş ama temeli atılmamış. İşte, bizim önerimizle, biraz sonra okunacak olan önerimizle bunun temelini atmaya çalışacağız. Bu bakımdan; görev, yetki ve sorumluluk bakımından birçok görev ve yetki veriliyor, düzenleme yetkisi de veriliyor bu Kuruma ama bu Kurumun hukuki statüsü belli değil, bu Kuruma kamu tüzel kişiliği verilmemektedir.

İşte, bu açıdan bakıldığında zaman bu hukuki işlem teknik açıdan Anayasa'ya aykırılık taşıyacaktır çünkü bu Kurumun, yasanın kendisine tanıdığı görev ve yetkileri kullanması mümkün olmayacaktır zira Anayasa madde 124'e göre, yalnızca kamu tüzel kişileri yönetmelik çıkarabilir. Bu nedenle, aslında, araç-amaç ilişkisi burada kopmuş bulunuyor. Kurumun amaçlarını yerine getirebileceği araçlardan Kurum yoksun kılınmıştır. Bunun başında da yönetmelik çıkarma yetkisi gelmektedir.

Bu açıdan, bizim önerimiz, bu Kurumun statüsünü belirleyen somut öneridir ve aslında bu önerimizle Sayın Başkan Vekilleri, iktidar ve muhalefetin yerini değiştirdik. Yani “opozisyon” yerine “prepozisyon” yaptık yani engelleme yerine önünü açmaya çalıştık. Şunu yapalım diyoruz: “Eğer bunu kabul etmezseniz o zaman engelleyici, muhalefet değil, iktidar olmuş olacak.” Gerçi biraz önce Sayın Cahit Özkan: “Gelin, uzlaşalım.” dedi. Evet, herhâlde yasanın asgari gereği olan bir yükümlülük olarak kaleme aldığımız bu metin, uzlaşmanın da ötesine geçiyor, zannediyorum bunu kabul etme konusunda herhangi bir sorun yaşanmayacak çünkü yasa koyma yetkisi bize aittir; teklif tekeli, Komisyondaki tartışmalar ve Genel Kuruldaki müzakereler. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bunu, kendi yetkisini kullanmaktan vazgeçemez, vazgeçmesi durumunda hem Anayasa’nın sözüne ve özüne aykırılık söz konusu olacaktır hem de asli ve genel yetkisini kullanmaktan kaçınmış olacaktır ve tabii, en önemlisi de Türkiye’nin, Türkiye çevresinin güvenliğinin geleceğini tehlikeye atmış olacaktır.

Bu açıdan bizim somut önerimizin kabul edileceği umuduyla sorumluluk ilkesini de hatırlatmak istiyorum. Gelecek on yıllarda nükleer güvenlik sorunu yaratacak olan bu yasayı bu şekilde oylamak, hukuki ve cezai sorumlulukları beraberinde getirir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hukuk yoluyla çevresel güvenliğin sağlanması, ilerletilmesi, çevre hukukunun geri götürülemez bir ilkesidir. Buna karşın hukuk yoluyla çevresel felakatlere rıza göstermek suretiyle ekolojik dengeyi tehlikeye düşürmek geleceğe karşı suçtur. Türkiye Büyük Millet Meclisi geleceğe karşı suç mekânı olmamalıdır, kaynağı olmamalıdır, olamaz. Bu düzenleme böyle bir riski beraberinde getirmektedir, getirebilecektir. Bu açıdan, radyasyon yayıcılığıyla nükleer santraller nitelik farkı taşımaktadır. Saydamlığın... Bu konulardaki bütün faaliyetlerden halkın bilgilendirilmesi ve bu konudaki yükümlülük, aslında tıpkı Akkuyu’yu nasıl ki karakuyuya çevirdiysek bunu da Meclis kapalıyken yapıyor olmakla halka da gerçek bilgileri iletmemiş oluyoruz; bu da sorumluluğumuzu artırmaktadır.

Teşekkür ederim, saygılar. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 20’nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “uyarınca” ibaresinin “hükümlerince” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Bedri Yaşar

Dursun Ataş

Erzurum

Samsun

Kayseri

Yasin Öztürk

Arslan Kabukcuoğlu

Aylin Cesur

Denizli

Eskişehir

Isparta

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Kayseri Milletvekili Dursun Ataş.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 20'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bugün görüştüğümüz kanun teklifi, AKP'nin vatandaşın ne kadar koptuğunun net bir göstergesidir. AKP suni gündemlerle vatandaşta da Meclisi de oyalarken, vatandaşın gündeminde ise yoksulluk ve ekonomik kriz vardır. Ülkemiz, cumhuriyet tarihinin en derin siyasi ve ekonomik krizlerinden birini yaşamaktadır. AKP iktidarının ülkemizi sürüklediği bu noktada vatandaş ekonomik bir bunalım içerisinde.

Ülkemiz, tarım ve hayvancılıktan sanayiye, ticaretten teknolojiye üretim yapamaz hâle getirilmiştir. Ülkemizin mülteci krizleriyle sosyal ve toplumsal yapısı bozulmuş, dış politikası iflas etmiş, gençlerden doktorlara, avukatlardan öğretmenlere kadar milyonlarca insanımız yurt dışında yaşama planları yapar hâle getirilmiştir. Ağır bir enflasyonu vatandaşın sırtına yükleyen AKP, yandaşlarına, saray ahalisine, eş dost akrabasına ise lüks ve şatafatlı bir yaşam sunmuştur.

“Bizden önce yağ, ekme, şeker kuyrukları vardı.” diyen, İkinci Dünya Savaşı zamanı dünyadaki kıtlık yıllarını, Kıbrıs Harekâtı sonrası uygulanan ağır ambargo zamanlarını örnek gösteren AKP; 21'inci yüzyıl Türkiye'sine her gün yeni bir kuyruk eklemektedir. Bugün Edirne'den Kars'a kadar her şehirde ucuz ekme kuyrukları vardır. İnsanlar karda kışta 1 lira ucuz ekme almak için saatlerce kuyruktaki beklemektedir. Ucuz yağ ve şeker kuyrukları oluşmuştur. Vatandaş her gece benzin istasyonları önünde yakıt almak için kuyruklar oluşturmaktadır. AKP'nin yirmi yılının özeti yoksulluktur, yolsuzluktur, krizdir, başarısızlıktır ve ne yazık ki bunun bedelini en ağır şekilde ödeyen de vatandaşdır. AKP, bu uygulamalarıyla kendi sonunu getirdiği gibi vatandaş da ülkemizi de felakete sürüklemektedir.

Değerli milletvekilleri, vatandaş her gün yeni zamlarla uyanırken özellikle akaryakıt fiyatlarına artık her gün gelen zamlar, vatandaşın hayatını sürdürmez hâle getirmiştir çünkü akaryakıt a'dan z'ye her şeyin fiyatını etkilemektedir. Bir yıl önce 6 lira 60 kuruş olan mazot, bugün 20 lira olmuştur. AKP, akaryakıtta art arda üç gün zam yaparak yine bir hayali gerçeğe çevirmiştir. Yarın akaryakıtta yine zam beklenmektedir. Bir yılda akaryakıtta gelen zam oranı yüzde 200'leri geçmiştir ama TÜİK'e göre enflasyon yüzde 54'tür. Memura yapılan zam yüzde 30,5; emekliye yapılan zam yüzde 30,9; asgari ücretliye yapılan zam ise yüzde 50'dir. AKP, “Avrupa'da da aynı durum var.” diyerek vatandaşın aldatmaya çalışmaktadır. Bizi kıskanan Almanya'ya baktığımızda, bir yıl önce 1,41 euro olan mazot bugün 1,53 eurodur. Yani zam oranı yüzde 10 bile değildir. Almanya'da 1.584 euro asgari ücret alan Hans tam 1.035 litre yakıt almaktadır, Türkiye'de ise asgari ücretli Mehmet sadece 212 litre yakıt alabilmektedir. Üstelik Almanya'da çalışanlar arasında asgari ücret alanların oranı sadece 6,6'yken, bizde 36,2'dir. Bu oran Belçika'da yüzde 0,9; İspanya'da ise yüzde 0,8'lere kadar düşmektedir. Yani Batı'nın bizi kıskandığı da yok, durumlarının bizden kötü olduğu da yok. Zaten öyle olsa Türkiye'deki bir doktor Avrupa'ya işçi olarak çalışmaya gider miydi? Gençler, pasaport ve biletlerini paylaşarak “Türkiye bir mühendis kaybetti, Almanya bir işçi kazandı.” “tweet”leri atar mıydı? Vatandaş ucuz ekme kuyruklarında beklerken Bulgarlar ve Gürcülerin bile yağmalar gibi alışveriş yapmaya geldiği bir ülke hâline geldik. AKP “Avrupa'nın en ucuz yakıtını kullanıyoruz, Avrupa bizi kıskanıyor.” diye vatandaşın yalan söylerken başarısızlığını yalanlarıyla kapatmaya çalışmaktadır.

Değerli milletvekilleri, yaşanan ağır enflasyon yüzünden memura, işçiye, emekliye yapılan maaş zamları vatandaşın eline daha geçmeden erimiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

Vatandaşın maaşlarına gelen zamlara rağmen alım gücü sürekli düşmektedir. Bu nedenle, maaşlar enflasyona göre tekrar düzenlenmeli, vatandaşın alım gücü yükseltilmelidir. Aksi hâlde yoksulluk daha da artacak, kriz her geçen gün daha da derinleşecektir. AKP'nin suni gündemleri bırakıp vatandaşın gündemine odaklanmasını, bunları kendine görev bilmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

21'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz

Ali Kenanoğlu

Necdet İpekyüz

Adana

İstanbul

Batman

Murat Çepni

Rıdvan Turan

Mahmut Celadet Gaydalı

İzmir

Mersin

Bitlis

Abdullah Koç

Ağrı

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ağrı Milletvekili Abdullah Koç. (HDP sıralarından alkışlar)

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz, grup olarak, başından itibaren nükleer düzenlemeye ilişkin olan bu kanuna karşı olduğumuzu belirttik ve karşı olduğumuzu belirtmekle birlikte...

Sayın Başkan, ben aslında daha boyutlu, daha can yakıcı bir sorunu dile getirmek istiyorum; defaten dile getirdik ve dile getirmeye de devam edeceğiz. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı ve oluşturmuş olduğu bürokrasisiyle devletin derin yapısı “terörle mücadele” -tırnak içerisinde- adı altında güvenlikçi politikalarıyla Kürt sorununa yaklaşımı esas almış ve bu yaklaşım gerçekten sorunlu bir yaklaşımdır; ülkeye, topluma ve coğrafyaya büyük kaybettirmektedir. Sivil toplum örgütlerine yaklaşımı, düşünce açıklamasına ilişkin yaklaşımı, demokratik toplumun oluşumuna yaklaşımı sorunludur bu iktidarın. Bu sorunlu ve hastalıklı yaklaşım çok boyutludur değerli arkadaşlar. Bu sorunlu yaklaşım yargıya yansımıştır, bürokrasiye yansımıştır, devletin bütün bürokrasisine yansımıştır ve Parlamenteoya yansımıştır ne yazık ki.

Kürtlerin insani ve evrensel her talebini ve demokratik mücadelesini -turnak içerisinde- “terörist” olarak tanımlayan bir ülkeden bahsediyoruz. Esasında bu sorunlu yaklaşımın diğer bir kaynağı ise, değerli milletvekilleri, bu 1982 Anayasası’dır. Bu Anayasa aynı zamanda Kürt halkının inkârı demektir, 1982 Anayasası. Aynı zamanda çoklu toplumun inkârını yansıtan bir anayasadan bahsediyoruz; 1982 Anayasası. Bu Anayasa sosyolojiyi, tarihi ve toplumun yapısını yok sayan bir anayasadır. Kırk yıldır uygulanan ve darbe anayasasıdır 1982 Anayasası. Ana dilinde eğitim hakkını engelleyen bir anayasadır. Tek tip bir toplumu dayatan bir anayasadır 1982 Anayasası.

Değerli milletvekilleri, ana dilinde eğitimle ilgili, eğitimin sağlanmasıyla ilgili kanun teklifine ilişkin olan talebimize Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı maalesef “ret” cevabı veriyor, Anayasa’nın ilk 3 maddesi ile Anayasa’nın 42’nci maddesi de gerekçe olarak gösteriliyor. Ben baştan itibaren şunu belirteyim: Ana dilinde eğitim talebi resmî dile karşıtlık barındıran bir talep değildir değerli arkadaşlar. Ana dilinde eğitim hakkı talebi çoklu dilin öğretilmesi talebidir, insani bir taleptir ve evrensel bir haktır bu talep. Nitekim 1924 Anayasası’nda, 1961 Anayasası’nda ana dilin öğretilmesine ilişkin herhangi bir yasak söz konusu değildir ve yine, dünyanın birçok ülkesinde, Amerika Birleşik Devletleri’nde, Almanya’da, Fransa’da, İspanya’da, İtalya’da, İsrail gibi devletlerde, ülkelerin anayasalarında herhangi bir yasaklama söz konusu değildir.

Bakın, bu sorunlu yaklaşımın diğer bir göstergesi Din Âlimleri Derneğine yönelik olan politiklardır. Kürtçe hutbe ve vaaz verdikleri için tutuklandılar bu din âlimleri. Ve arkasından ne oldu değerli arkadaşlar? Arkasından, yakın bir tarihte Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı bu âlimlerin üye oldukları derneğin kapatılması için bir dava açtı. Kürt halkının tüm kurumlarına karşı bu kapatma davaları söz konusu; partiye karşı bir kapatma davası, sivil toplum örgütlerine karşı bir kapatma davası ve belediyeleri ele geçirmeye ilişkin olan politikalar.

Bakın, ben şunu belirtmek istiyorum: Dernekleri, partileri, kurumları kapatabilirsiniz, buna ilişkin davalar açabilirsiniz ancak Kürt halkının demokrasiye, evrensel haklarının talebine ve kendi dillerine kavuşmaya ilişkin olan oluşturmuş oldukları dünyayı kapatamazsınız; buna ilişkin olan mücadelenin önüne asla ve asla geçemezsiniz.

Değerli arkadaşlar, bakın, benim bu aşamada muhalefet partilerine de birkaç sözüm olacak: Bakın, muhalefet partilerinin yaklaşımı da maalesef sorunludur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Bunca can yakan ve ülkenin önünde ciddi bir sorun olarak duran ve toplumsal gelişmenin önünde ciddi sorun olarak duran Kürt sorunu sadece bir kayyum sorunu değildir ve bu şekilde görmek de sorunlu bir meseledir. “Kürt sorunu vardır.” diyen bir muhalefet blokunun yapacağı tek şey, bu sorunu tüm boyutlarıyla ele alacak ve cesur bir şekilde çözümü için harekete geçecektir. Bu nedenle, bu konuda da eleştirimiz vardır ve bu sebeple de bu can yakan, aynı zamanda Türkiye’nin başat sorunu olan Kürt sorununun çözülmesi için başta Anayasa’nın değiştirilmesiyle ilgili harekete geçilmesi gerektiğini belirtirim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Kurum ve Kurul

MADDE 21— (1) Bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat ile verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, kısa adı “NDK” olan Nükleer Düzenleme Kurumu kurulmuştur. Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığıdır.

(2) Kuruma, düzenleyici faaliyetlerini zafiyete uğratacak, bu faaliyetlerle çelişecek veya faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütmesini engelleyecek yükümlülükler verilemez. Kurumun mal ve varlıkları Devlet malı sayılır. Kurumun malları, varlıkları, hak ve alacakları haczedilemez ve rehnedilemez.

(3) Kurumun gelirlerinin giderlerini karşılamaması durumunda fark, genel bütçeden karşılanır. Süresinde ödenmeyen Kurum alacakları 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanan faizi ile birlikte genel hükümlere göre takip ve tahsil edilir. Kurumun uygulayacağı işlem ve hizmet bedellerine ilişkin hususlar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.

(4) Kurum, Kurul kararı ile beş yıla kadar yıllara sâri yüklenmelere ait sözleşmeler yapabilir. Kurumun hesap yılı mali yıldır.

(5) Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin yürütülmesi, düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla oluşturulan Kurumun karar organı olan Kurul, bir başkan ve sekiz üyeden oluşur. Başkan ve üyelerin görev süresi altı yıldır. Kurul, bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında, bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurul, en az yedi üye ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Kararlarda çekimser oy kullanılmaz. Başkan ve üyeler; kendileri, aralarındaki evlilik bağı kalkmış olsa bile eşleri, evlatlıkları ve üçüncü derece dâhil üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci derece dâhil ikinci dereceye kadar kayın hısımlarıyla ilgili veya kişisel menfaat ilişkisi içinde oldukları konularda toplantı ve oylamaya katılamaz. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(6) Sekiz üye, siyasî parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasî parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca üye tam sayısının beşte üç çoğunluğuyla seçilir.

(7) Üyeliğe gösterilecek adaylarda;

a) Fakültelerin nükleer mühendislik, fizik mühendisliği, makine mühendisliği, elektrik mühendisliği, elektrik-elektronik mühendisliği, kimya mühendisliği veya çevre mühendisliği bölümlerinden en az lisans mezunu olmak veya diğer mühendislik bölümlerinden en az lisans mezunu olmakla birlikte bu bölümlerin birinden doktora derecesine sahip olmak veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak,

b) Meslekleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlarda en az on yılı enerji alanında olmak üzere en az yirmi yıl süreyle görev yapmış olmak, meslekî açıdan yeterli bilgiye ve deneyime sahip olmak,

c) 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımak

koşulları aranır.

(8) Başkan, kurul üyelikleri için aday gösterme yeterliliğine sahip siyasi partilerin göstereceği, fakültelerin nükleer mühendislik bölümlerinden en az lisans mezunu olan veya diğer mühendislik bölümlerinden mezun olmakla birlikte nükleer mühendislik alanında doktora derecesine sahip adaylar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca üye tam sayısının beşte üç çoğunluğuyla seçilir.

(9) Başkan vekili, üyeler arasından Kurulun yapacağı ilk toplantıda seçilir.”

Tahsin Tarhan
Kocaeli

Özgür Özel
Manisa

Burcu Köksal
Afyonkarahisar

Ali Öztunç

İbrahim Özden Kaboğlu

Kahramanmaraş

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Neden katılamıyorsunuz?

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Manisa Milletvekili Özgür Özel.

Buyurun Sayın Özel. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bir yıldır yapılmayan bir kanun son bir hafta içinde apar topar yapılmaya kalkıldı, buna itiraz ettik. Ama dedik ki: Türkiye'nin, savunmasak da yapılmış olan, finansman yöntemiyle, verilen tavizlerle yapılmakta olan bir nükleer santrali var ve âdeta “Al sana bir kaya, nereye istersen oraya daya.” şeklinde Türkiye'nin kucağına bu ağır yük verildi.

Türkiye’de farklı nükleer atıklar var ve bunun için Türkiye’nin bir nükleer denetim kanununa ve kurumuna ihtiyacı var. Bu Kurum, daha önce yetkisi olmadığı ve bizim Anayasa Mahkemesine iptal ettirdiğimiz şekilde düzenlemek için alınan kanun hükmünde kararname yetkisiyle, uyum kararnamesi yetkisiyle yapılmıştı; Anayasa Mahkemesi bozdu. Şimdi, bu Kurumun kurulması gereken maddede bir yasama pasifizmi var, pasif kalarak bu yetkiyi Cumhurbaşkanlığı kararnamesine zimnen bırakan, yine Cumhurbaşkanına düzenlenen bir pasifizm içinde taslak ve burada, biz, biraz önce uzun uzun okunan maddeyle bu Kurumun nasıl olması gerektiğini söylüyoruz. Teknik detaya gireceğim ama bu Kurum tamamen özerk, kimseden çekinmeyen, kimseden talimat almayan, kimsenin gözüne bakmayan, gerekirse de kimsenin gözünün yaşına bakmayan bir kurum olması lazım çünkü hepimizin yaşamı, çocuklarımızın, nesillerce torunlarımızın sağlığı söz konusu. Bir nükleer felaket, ne siyaset ne siyasetçi ne görüş ayrılığı, hiçbir şeyi dinlemiyor ve biz, burada, bağımsız olması gereken bir Merkez Bankasının bağımsız olmadığı ve laf dinlemediği için değiştirilen başkanları yüzünden malımızdan olduk ama bu mantıkla bir kurum kurarsa bir kişi, o zaman hepimiz canımızdan olabiliriz. Bunun için de buraya liyakat temelli ve Parlamento denetimli bir sistem öneriyoruz.

Önerdiğimiz sistem şu: Liyakat esasını birazdan sayacağım ama 1 başkan ve 8 üyenin 2 katı -bu şartları sağlayan- üyeleri grupların önerdiği ve bu Parlamentonun seçtiği, altı yıl görev yapacak özerk bir kurum öneriyoruz. Aslında yanlış, bakarsanız bizim şunu yapmamız lazım: Nasılsa seneye başkanı değiştirir, istediğimizi atarız, bırakın Cumhurbaşkanı atasın dememiz lazım ve aslında sizin de “Ya, bu öneri çok iyi, bugün seçelim, çoğunluğumuz varken seçelim, çoğu bizden olsun, altı yıl kalsın.” dememiz lazım ama biz bunu yapmıyoruz, siz de gelin doğrusuna destek verin. Biz diyoruz ki -biraz önce uzun

uzun ve kanun metnine yazılabilir şekilde söylendi ama Uluslararası Atom Enerjisi Kurumunun bir raporu, direktifi diyor ki- bu Kurumun mesela başkanı şöyle olmalı: Nükleer mühendislikte yüksek lisans derecesi, tercihen güvenlikle ilgili aktivitelerde, beş yılı nükleer reaktör mühendisliğinde olmak üzere derece derece artan sorumluluklarla en az on beş yıllık santral mühendisliği, gözlenmiş yönetici yeteneği, nükleer güvenlik düzenlemeleri ve yabancı düzenlemelere ve pratik kodlara uyum, güvenlik rehberlerine hâkimiyet...” diye gidiyor. Bizim bu şartları sağlayan ikişer tane adayımız olacak, bu Parlamento buradan seçecek. Üyelerde yine benzer ama biraz daha hafif şartlar var.

Bakın, kararnameyle bu Kurumu kuran Recep Tayyip Erdoğan, Kurumun başkanlığına bir kimya mühendisi atadı. Şahsına, eğitimine, yetkinliğine bir şey diyeceğim yok ama bu kriterlerin yanından geçmiyor, diğer 3 kimya mühendisi de bir hukukçu da ve bir radyasyon onkolojisi yüksek lisanslısı arkadaş da bu şartların yanından geçmiyor. Bu Kurumun elinde nükleer santralin şalteri, gözünün önünde denetimi, yetkisinde verebileceği caydırıcı cezalar, önlemler olacakken, olması gerekeceksen siyaset yapmıyoruz; gelecek nesillerin sağlığını, hepimizin sağlığını düşünüyoruz.

Ben nükleer santrale karşıyım ama böyle bir gerçek var. Bunun denetlenmesi, nükleer atıkların doğru şekilde denetlenmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Müsaadenizle Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Burada verilecek karar görüntüde siyasi bir karar. Bize geldiler, dediler ki: “Bu kanun böyle çıkacak, bu kanunu grup disiplini içinde çıkacağız.” Her şeyde grup disiplinini önemseyebilirsiniz ama bu mesele veballi bir mesele.

Bakın, isimler söylemek istemem, bu kardeşiniz, bu kürsüde, Soma faciasından altı ay önce yapmış olduğu ve “Soma’da neler oluyor, Allah aşkına bakalım, facia geliyor.” diye yalvardığı bir konuşmada, o tutanaklara bir açın, bakın. Bakanlıktan aldığı bilgi notuyla “Türkiye’nin değil, dünyanın en güvenli madenidir.” diye okuyan arkadaşın tarihsel mahcubiyetini, o gün burada laf atanların tarih önünde düştüğü durumu düşünün ve bir gün bu verdiğiniz karara pişman olmayacaksınız, vicdanınızla ve bu akşam yatağa başınızı koyduğunuzda sizi rahatsız etmeyecek bir oy kullanın.

Söyleyeceğim bundan ibarettir. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 21’inci maddesinin (2)’nci fıkrasında yer alan “tarafından” ibaresinden sonra “çıkarılacak olan” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Bedri Yaşar

Dursun Ataş

Erzurum

Samsun

Kayseri

Yasin Öztürk

Arslan Kabukcuoğlu

Hayrettin Nuhoglu

Denizli

Eskişehir

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Denizli Milletvekili Yasin Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 21’inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Benden önce konuşan Cumhuriyet Halk Partili konuşmacının özellikle Nükleer Düzenleme Kurumunun karar organı olan Kurula seçilecek başkan ve üyelerinin niteliklerinin ve liyakatlerinin koşullarını içeren önergesini destekliyoruz çünkü sizin sicilinizde liyakat yerine sadakat temelli atamalar yer almaktadır; en azından şimdiden önlemini alalım.

Hep diyoruz, biz söylemekten yorulduk; iktidar kanunsuz iş yapmaktan yorulmadı. Bugün gördüğümüz kanun teklifinin nedeni de Anayasa’ya aykırı olarak kurulmuş bir kurumu yasal hâle getirmek. AK PARTİ’si ne Anayasa ne kanun ne yönetmelik ne kural tanıyor; yirmi yıldır iktidardasınız ama uzun vadeli bir programınız yok. Evvelsi gün Tarım Bakanınız görevinden affını istedi çünkü yürütülen tarım politikaları sonucu ne çiftçi kaldı ne hayvan üreticisi. Sizden önceki dönemlerde kendi kendine yeten bir ülke olan Türkiye, bugün, artık buğday ithal eden, hububat ithal eden bir ülke konumuna geldi. Gıda ürünlerindeki artışta bir türlü oturamadığımız tarım politikalarının etkisi çok büyük ama Enerji Bakanlığının tarım alanlarıyla alakalı politikalarındaki yanlışlar da bu artışı tetikleyen en önemli unsurlardan biri. AK PARTİ’si döneminde yapılan birçok kanun düzenlemesi, farklı adlarla yapılsa da temeli, tarımı kökten yok etme hedefine kilitlenmiş olarak çıkarılmış. Maden Kanunu’nda 20’nin üzerinde değişiklik yapılmış. Bu düzenlemelerde orman, muhafaza ormanı, ağaçlandırma alanları, özel koruma bölgeleri, millî parklar, tabiat parkları, sit alanları, mera alanları, tarım alanları ve su havzaları madencilğe açılmış, şimdi de gözü zeytinliklere diktiniz. Mera Kanunu’nda düzenleme yapılmış, hayvancılıktan vazgeçilerek bütün atflar madencilğe yapılmış. Orman Kanunu’nda değişiklik yapılmış, ormanlarımızdan vazgeçilirken bütün atflar madencilğe yapılmış. İmar Kanunu’nda değişiklikler yapılmış, tarımdan vazgeçilerek atflar madencilğe yapılmış. Turizm Kanunu’nda değişiklikler yapılmış, yine ormancılıktan, tarımdan vazgeçilerek atflar madencilğe yapılmış. Yani ne yapılırsa yapılsın son durak madencilğin gelişimi. Güya yönetmeliklerle madencilik faaliyetlerinden azade alanlar yaratılmaya çalışılmış ama tüm yönetmelik ve ilke kararları çok kolay şekilde değiştirilmiş ve sonuçta nihai hedefe kilitlenilmiş, aynen 1 Mart 2022 tarihinde çıkarılan Maden Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’te olduğu gibi. Bu yönetmelik kamuoyuna zeytin katliamı yönetmeliği olarak yansıdı, yalan da değil. Hükümleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yürütülecek bu yönetmelikle, madencilik faaliyetlerinin tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olanlara denk gelmesi durumunda, zeytin sahası üzerinde maden tesisi açılmasına olanak verilmektedir. Yalnız yönetmelikte kullanılan ilk cümle çok ilginç “Ülkenin elektrik ihtiyacını karşılamak üzere...” İlginç olan bir cümle daha var “Kamu yararı dikkate alınarak...” Neden ilk cümlede “Ülkenin elektrik ihtiyacını karşılamak üzere...” deniliyor? Çünkü “Biz madencileri ihya etmek üzere bu değişikliği yapıyoruz.” deme lüksünüz yok ama elektrik faturaları almış başını yürümüşken “Biz, bunu, kamu yararını dikkate alıyoruz.” diyerek yapmanız, her zaman arkasına saklandığımız çirkin propaganda ve makyaj. Hiç merak etmeyin, artık bu masallara kimse inanmıyor. Türkiye’de maden alanları bilgisi Enerji Bakanlığına bağlı MAPEG tarafından ücret karşılığında satılıyor. TEMA Vakfı da seçtiği 15 ilin bilgilerini edinebilmek için 200 bin liranın üzerinde bir para yatırmış ve koordinatları satın almış, geri kalan kısmını da iki yıl boyunca araştırmış. Çıkan sonuç: Bu bölgelerin yaklaşık yüzde 60’ını maden alanı olarak ruhsatlandırmışsınız; bunun içinde tarım alanı da var, orman alanı da var, mera da var. Şimdi çıkarılan yönetmeliklerle bu alanlara bir de zeytin alanlarını ekliyorsunuz. 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancıların Aşılattırılması Hakkında Kanun’umuz var; ta 1939 yılında çıkmış, çok uzun değil 25 madde, açın bir okuyun. Kanunda zeytinciliğin geliştirilmesi için devlet teşvikler vermiş, yabancı

zeytini yani delice ağacını aşlayanlara mükâfat koymuş ve zeytin alanlarının korunmasına ilişkin yasaklar koymuş. Denilmiş ki: “Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişimine mâni olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Denilmiş ki: “Zeytinlik sahaları daraltılamaz, miras yoluyla dahi olsa bölünemez.” Kanunun amir hükümleri ortadayken kanuna aykırı bir yönetmelik değişikliği yapılabilir mi? Konuşmamın ilk başında da değindim; siz, kanun tanımıyorsunuz, yaparsınız.

Zeytin stratejik bir bitkidir, zeytin insanlık için altın, bereket, şifadır, barıştır ve önemlisi zeytin bu vasıfları nedeniyle kutsaldır. Yaradan’ın kanununa aykırı hareket eden sizin kul yapımı kanuna itibar etmemeniz kendinizce normal kabul edilebilir ama kul hakkını geçtik, bunun bir de Allah katında verilecek hesabı var. Zeytinin ahı Tarım Bakanının üzerinde dolaştı. Kendi Bakanlığını ilgilendiren birçok konuda dik duramayan Tarım Bakanı affını istedi; Allah affetsin, ne diyelim. Aslında bakarsanız tek biri -tek ağızdan çıkan- haşa tek irade sahibiniz de bu vatandaşın affını istemelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Madde oylamasından önce yoklama talebimiz var; bu en kritik madde.

BAŞKAN – 21’inci maddeyi oylamadan evvel yoklama talebi oldu.

Sayın Özel, Sayın Tarhan, Sayın Akın, Sayın Köksal, Sayın Şevkin, Sayın Hakverdi, Sayın Gökçel, Sayın Bakan, Sayın Gürer, Sayın Gündoğdu, Sayın Başevirgen, Sayın Sarıaslan, Sayın Arık, Sayın Keven, Sayın Bülbül, Sayın Göker, Sayın Erdoğan, Sayın Gök, Sayın Çakıröz, Sayın Başarır.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 Milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi (2/4222) ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 314) (Devam)

BAŞKAN – 21’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yapmayın, yapmayın.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Kabul etmediğimizi lütfen tutanaklara geçirelim.

BAŞKAN – 22’nci madde üzerinde 3 önerge vardır, okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Necdet İpekyüz
Adana	İstanbul	Batman
Murat Çepni	Rıdvan Turan	Hakkı Saruhan Oluç
İzmir	Mersin	İstanbul

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Cengiz Gökçel	Serkan Topal
Adana	Mersin	Hatay

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çok önemli bir konuyu tartıştığımız için konuyla ilgili bir bilgi vermek istedim. Dün değil, bir evvelki gündü zannediyorum, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Cahit Özkan, Avrupa Konseyinin nükleeri temiz enerji olarak kabul ettiğini söylemişti. “Avrupa Konseyi değildir o.” dedik, sonra kendisi de baktı, araştırdı herhâlde bunun Avrupa Komisyonu olduğuna dair bir sonuç ortaya çıktı. Avrupa Komisyonunun yani Avrupa Birliği Komisyonunun hazırlamış olduğu bir rapor gösterdi bize, biz de o raporu aldık okuduk. Teşekkür ediyorum, bu arada 14 sayfalık değerli bir rapor okumuş olduk; biraz uğraştık ve o raporun sonucunda... Aslında önemli bir tartışma bu gerçekten; tabii, Cahit Özkan'ın iddia ettiği gibi bir rapor değil ama mesele bir polemik konusu olduğu için söylemiyorum bunu, gerçekten önemli bir konuyu tartışıyoruz burada ve bütün Avrupa'da da bu konu zaten tartışılıyor, bu rapor aslında o tartışmanın bir yansıması olarak ortaya çıkmış.

Raporun başında, nükleer enerjinin bir enerji türü olarak zarar vermeme prensiplerine uyup uymadığının derinlikli incelenmesi gerektiği söyleniyor ve çevreye verdiği zararlara dair sınıflandırmanın şu aşamada mümkün olmadığını belirtiyor rapor; önemli bir şey bu. Raporun daha ilk sayfasında diyor ki: “Bu işin uzmanlarının nükleer enerji meselesine bakması gerektiğine kanaat getirildi.” ve “Technical Expert Group” dediği TEG incelemeye başlıyor. TEG, bu incelemenin sonucunda şöyle bir ifadeye varıyor, diyor ki: “Nükleer enerjiyle ilgili olarak TEG yani Technical Expert Group tavsiyelerinde nükleer enerji faaliyetlerine yer vermemiştir. TEG, nükleer enerjiden enerji üretiminin iklim değişikliğinin azaltılmasına önemli ölçüde katkıda bulunma potansiyelinin

yüksek olduğunun farkındadır -sizin için söylüyorum bunu- ancak nükleer enerjinin özellikle radyoaktif atıklar ve radyoaktivite kirliliği dikkate alındığında, diğer çevresel hedeflere önemli bir zararı olup olmadığı konusunda kesin bir sonuca varılamamıştır.” “Nedir bunlar; atık yönetimi, potansiyel kirlilik, biyoçeşitlilik ve su üzerindeki etkileridir. Bu nedenle, TEG, bu konuyla ilgili yüksek düzeyde bilgiye sahip uzmanların katılımıyla nükleer enerjinin daha ayrıntılı bir değerlendirilmesini yapılmasını tavsiye etmiştir.” diyor yani tartışma devam ediyor. “Çünkü fosil atıklarla üretilen enerji türlerinin çevreye doğrudan bir yansımaları var ancak nükleer enerjinin radyoaktif atık meselesi konusunda sonradan ortaya çıkan çevresel zararları var ve en önemlisi de kaza durumunda bu ortaya çıkıyor.” diyor.

Şimdi, bu raporun dipnotuna baktığımızda, orada da bir başka rapora atıfta bulunuyor ve gerçekten o rapor da çok önemli -bu tartışma şu anda devam ediyor Avrupa’da- diyor ki o atıfta bulunulan rapor: “Doğal radyoaktif kaynaklar, kapalı, mühürlü atık ve artık kaynaklar, acil durum hazırlığı, sağlık uygulamaları, kullanılmış yakıtların kontrol gözlemleri yani radyoaktif atıklar, bu konular oldukça riskli alanlardır ve teknik olarak sürecin gözlemlenme durumu olmadığı için çevresel zararlar verme kriterlerine dair yüksek endişeler vardır.”

Şimdi “temiz enerji” diye bir kavramı tabii ki bu raporda kullanmıyor, öyle bir şey yok ve “Nükleer santrallerin emisyon açısından sıfır zararı var ama radyoaktif boyut, temiz kavramını çok aşıyor.” diyor. Yani sorunlu bir alan olduğunu çok net olarak söylüyor ve bu tartışma, dediğim gibi, Avrupa’da devam ediyor. Şimdi, zaten baktığımızda, Avrupa’daki birçok üniversiteye de baktığımızda temiz enerji, temiz enerji süreci, temiz enerji mühendisliği gibi bölümlerin hiçbiri nükleer enerjiyi kendi programlarına dâhil etmiyorlar ve doğrusu etmeyi de düşünmüyorlar çünkü temiz enerji olarak kabul edilmiyor bu. Biliyoruz, burada tartıştık çok, Avrupa ülkelerinin birçoğunda nükleer enerjiyi terk etme konusunda da açıklanmış yol haritaları var. Evet, şöyle bir tartışma var; doğru, mesela bu biraz evvel sözünü ettiğim Avrupa Birliği Komisyonu raporunda da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bu raporda da mesela ikiye bölünmüş vaziyette ülkeler: Fransa, nükleer santral üreticisi olduğu için nükleer santrallerin çok iyi olduğu konusunda tutumunu sürdürüyor ve bunu aynı zamanda ihraç ediyor. Almanya ise bunun karşısında yer aldığı için diğer grupta yer alıyor ve bu AB içindeki çok sayıda ülke ve çevreci örgüt, yüksek oranda radyoaktif atığa neden olan nükleer enerjinin yeşil veya sürdürülebilir enerji olmadığını belirtiyor yani ülkeler arasında ve çevre örgütleri arasında bu tartışma sürüyor. Avrupa Birliği Komisyonunun 27 komiseri var, ilk defa bu rapor konusunda oylamada bölünme yaşanmış, azınlık çoğunluk ortaya çıkmış, şimdiye kadar aldıkları kararların neredeyse hepsini oy birliğiyle almışlar. Neden ben bu raporu önemsedim ve kayıtlara geçmesini istedim? Çünkü bu tartışma önemli bir tartışma.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Son cümlemi buradan söyleyeyim efendim kayıtlara geçsin diye, siz vermeyin.

Bu tartışma önemli bir tartışma, ülkenin ve dünyanın geleceği açısından önemli bir tartışma, bunu hafife alarak değerlendirmek gerçekten çok büyük hatalara yol açacaktır. Bu konuda bir kez daha uyarıcı olmak istedik.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ikinci konuşmacı Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel.

Buyurun Sayın Gökçel. (CHP sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bugün görüştüğümüz kanun teklifi Genel Kurula nasıl geldi? Cumhurbaşkanının yüce Meclisi yok sayarak çıkardığı kanun hükmünde kararname Anayasa Mahkemesi tarafından bozulmasıyla gündeme geldi. Yasal süre doluyor diye alenacele getirildi bu teklif. Öncelikle bu gösteriyor ki Meclisin üstünde hiçbir gücün olmaması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, peki, dünyanın kullanımından vazgeçtiği ve zararlarına şahit olduğumuz nükleer santral neden gündeme geldi? Ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını ve enerji güvenliği sorununu ortadan kaldırma iddiasıyla AKP tarafından Türkiye'nin gündemine getirilip dayatıldı oysa Mersin'de, Akkuyu'da yapılan nükleer santral aslında enerjide dışa bağımlılığı azaltmadığı gibi enerji güvenliğini Rus devletine bırakıyor. Türk topraklarında başka bir devlete böyle bir güç vermek kabul edilemez. Mülkiyeti tamamen Rus devletine ait olan ve yakıtının da Rusya'dan temin edileceği böyle bir santralin enerji güvenliği sağlanmasından bahsedilebilir mi? İşte, yanı başımızda olanları görüyoruz. Rusya, Ukrayna topraklarını deyim yerindeyse işgal etmiş ve orada kurulu bulunan nükleer enerji santrallerinin kontrolünü ele geçirmiş; siz, savaş olmadan veriyorsunuz. Dünyanın en riskli ve bir o kadar da tehlikeli bulunduğu; çevresine radyasyon etkisi bıraktığı; faunaya, floraya, çevreye ve doğaya zararlı olduğu ve soğutma suyunun denize deşarj edildiğinde deniz suyu sıcaklık ortalamalarını yükselttiği bilinen bir santralin dünyanın en güzel koylarından birine yapılması kabul edilemez; bir Mersinli olarak ben asla kabul etmiyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, evet, bir Türk vatandaşı olarak ülkemizin enerji bağımsızlığının şart olduğunu ve enerjide dışa bağımlı olmamız gerektiğini düşünüyorum. Peki, AKP ne yapıyor? Akkuyu'da tamamen işletme hakkı Rus devletine ait olan bir nükleer enerji santrali yapıyor. İktidar, enerji güvenliği ve enerji bağımsızlığı masalı uydurmuş, yerli ve millî enerji naraları atıyor. Bu santral sizce yerli midir, millî midir? Bu santrale “Yerli ve millîdir.” diyen bence yalan söylüyordur. Eğer siz diyorsanız siz yalan söylüyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Nükleer santralin yapıldığı bölge olan Akkuyu ve Mersin, muz, çilek, avokado ve narenciye üretiminin yaygın olarak yapıldığı ve tarım ürünleri ihracatında ülkemize en fazla katkı yapan bölge. Bu bölgede yetiştirdiğimiz ürünlerin üzerine artık “Radyasyon etkisi alanında yetişmiştir.” ibaresi yapıştırmamız gerekiyor. Burada üretilen ürünlerin insanlarımızı tükettirilmesi, yurt dışına satılması artık bence hayal olacak. Bu bölgede turizmi nasıl geliştireceğiz? Siz nükleer santral olan bir bölgede gelip tatil yapar mısınız, tarihî ve kültürel yerleri gezip nükleer santralin soğutma suyunda yüzer misiniz, bizim köylü deyimleriyle orada çimer misiniz, yıkanır mısınız? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, temiz enerji kaynakları varken, güneş gibi bir potansiyel orada duruyorken hâlâ kömür peşinde koşmak, nükleer peşinde koşmak akıl işi mi? Size kim bu aklı veriyor?

AHMET AKIN (Balıkesir) – Rusya, Rusya veriyor.

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Ülkemizin elektrik tüketimi yılda 330 milyar kilovatsaat. Bakın, sadece güneş enerjisi olarak 380 milyar kilovatsaat potansiyelimiz var. Enerjide yüzde 70 dışa bağımlıyken bir de bu yatırımla enerjide ülkemizi Rusya'ya mahkûm bırakmak bir beka sorunudur. Güvenli enerji diye nükleer santrali pazarlamaya çalışmak bu milletin aklıyla alay etmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Tamamlıyorum Başkan.

Elimizde temiz enerji kaynakları varken bunları kullanmayıp çevreyi ve bölgeyi kirletecek, perişan edecek böyle bir projede ısrar etmek, aslında ülkemizi dünyadaki diğer ülkelerin çöplüğü hâline getirmek isteyen AKP zihniyetinin ürünüdür. Sayın Burhanettin Bulut'un bahsettiği gibi Adana'yı, Mersin'i, Çukurova bölgesini çöplük hâline getirmek isteyenlerin zihniyetidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Buradan yüce Türk milletine sesleniyorum: Az önce Sayın Grup Başkan Vekilimiz Özgür Özel'in de dile getirdiği gibi, denetleme kurulunda bu işin eğitimini almış, liyakatli insanların görevlendirilmesiyle alakalı doğru, düzgün; ülkemizin birliğini, bütünlüğünü, millî imkânlarını gerçekten düşünen bir teklife "ret" oyu vermek ne Türklükle alakalı ne de ülkeyi sevmekle.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi, aynı mahiyetteki önerileri oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 22'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "657 sayılı Kanunun" ibaresinin "14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Dursun Ataş

Yasin Öztürk

Erzurum

Kayseri

Denizli

Hayrettin Nuhoğlu

Arslan Kabukcuoğlu

Hüseyin Örs

İstanbul

Eskişehir

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun Sayın Örs. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 22'nci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz bu maddeye baktığımızda, maddenin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarında Kurumda görev yapacak personelin istihdam biçimleri ve özlük haklarına ilişkin düzenlemeler olduğunu görüyoruz. Ayrıca, bu maddede, Kurul üyeleri ve Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi ve soruşturmaların takibi süreciyle ilgili düzenlemeler var.

Değerli arkadaşlar, maddenin personel kısmıyla ilgili bir hususu da arz etmek istiyorum. Bu teklif hazırlanırken bilgili, birikimli, alanlarında uzman Türkiye Atom Enerjisi Kurumu personelinin haklarının nasıl korunacağı da belirtilmemiş. Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan Nükleer Düzenleme Kurumuna geçiş âdeta göz ardı edilmiştir. Kısacası, bu teklifle Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan geçiş sürecinde farklı alanlara gönderilen yetişmiş personelin hakları korunmamıştır diyebiliriz.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, enerji kaynaklarının çeşitliliğine rağmen enerji ithalatçısı bir ülkedir. 2000’li yıllarda enerji arzında yüzde 67,2 oranında dışa bağımlı olan Türkiye, bugün yüzde 74 oranında dışa bağımlı bir ülke hâline gelmiştir. TÜİK verilerine göre 2021 yılı Ağustos ayında enerji ithalatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 104 oranında artış göstererek 4,3 milyar dolar olmuştur. Buna dikkatinizi çekerim, bu rakam sadece bir aylık rakamdır. Türkiye 2019 yılında enerji ithalatı için 40 milyar dolar ödemiştir arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar -hepimiz biliyoruz- yılbaşından hemen sonra, kışın ortasında Türkiye’de bir enerji krizi yaşadık. İran gazında yaşanan kesintinin ardından, BOTAS’ın santral ve sanayiye yönelik gaz kısıntısının ardından Türkiye Elektrik İletim AŞ sanayiciye elektrik kısıtlaması uygulamıştı, sanayide yaşanan kesintiler krize neden olmuştu. Uzun süreli ve kapsamlı doğal gaz ve elektrik kesintisiyle karşı karşıya kalan sanayicilerimiz zor günler yaşadılar.

Değerli arkadaşlar, doğal gaz ithalatında Azerbaycanlı kardeşlerimizin, Türkmen kardeşlerimizin, Özbek kardeşlerimizin, Kazak kardeşlerimizin doğal gaz kaynakları dururken Putin’e ve İran’a bağlı bir politika izliyoruz; Rusya’nın kaynaklarına bel bağlamış durumdayız; enerji enflasyonunda da Avrupa’da açık ara 1’inci durumdayız. Doğal gaz sadece pahalı değil, aynı zamanda miktarı da yetersiz. Doğal gaz kesintileri hâlâ daha yüzde 20 oranında devam ediyor; elektrikler kesiliyor, sanayici üretmiyor, ihracat yapamıyor.

Değerli arkadaşlar, Karadeniz’de gaz buluyoruz ama nedense santrallere gaz bulamıyoruz. Bu da yetmezmiş gibi, BOTAS, özel tedarikçilerin doğal gaz ithal etmesine de engel oluyor. Doğal gaz şirketleri yatırımları milletimizin ihtiyacına göre değil, keyiflerine göre yapıyor. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu onlara tarifeyi şişirip şişirip veriyor ama onlar vatandaşa gaz vermiyor.

AK PARTİ’li arkadaşlar, kısaca, sizin enerji politikalarınızla, geldiğimiz noktada vatandaş mağdur oluyor, sıkıntı çekiyor, feryat ediyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Hamasete devam ediyorsunuz, algılardan vazgeçmiyorsunuz. Hele o kibirli hâliniz var ya, o kibriniz; hiç aşağı koymuyorsunuz! Milletın feryadına “yaygara” diyorsunuz ya hani, ben de size bir şey söylüyorum: Hiç yaygara yapmayın; hiç kendinizi o yana, bu yana atmayın; gidiyorsunuz, gidiyor gitmekte olan diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

AHMET AKIN (Balıkesir) – O “Gidiyor gitmekte olan.”ı tutanıklara sağlam yazalım arkadaşlar.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

22’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

23’üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 23’üncü maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz

Ali Kenanoğlu

Necdet İpekyüz

Adana

İstanbul

Batman

Mahmut Celadet Gaydalı

Murat Çepni

Rıdvan Turan

Bitlis

İzmir

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen İzmir Milletvekili Murat Çepni. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; evet, nükleerle ilgili yoğun ve uzun tartışmalar yapıyoruz ve bir kez daha bunun, nükleer güç santrallerinin ölüm olduğunu; nükleer enerji politikasının insanlık ve ülkeler için, doğa için büyük bir ölüm politikası olduğunu ortaya koyuyoruz. Birkaç tane daha veri ortaya koyacağım ve bir kez daha bu ifade ettiklerimizi temellendirmeye çalışacağız. Şimdi, Türkiye, sadece nükleer güç santralleriyle ilgili attığı adımlarla, atacağı adımlarla bir zehir politikası uygulamıyor; zaten, Türkiye, Avrupa'nın ve dünyanın bir çöplüğü hâline gelmiş durumda. Bu anlatacaklarımızla da AKP politikalarının, AKP'nin kalkınma politikasının, AKP'nin enerji politikasının nasıl doğa ve insan düşmanı bir politika olduğunu bir kez daha ortaya koymuş olacağız.

Avrupa İstatistik Ofisine göre, Avrupa ülkelerinden Türkiye'ye gönderilen plastik atıkların miktarı 2004'ten bu yana 196 kat artmış durumda. 2020'de Avrupa'dan ithal edilen 656.960 ton plastik söz konusu, bunun sadece 209 bin tonu İngiltere'ye ait. Yani özellikle İngiltere'nin çöplüğü hâline gelmiş bir Türkiye'den bahsediyoruz. Almanya ise bu sıralamada 136 bin tonla Türkiye'ye ihracat yapan 3'üncü ülke, 3'üncü sırada. Evet, 2021 sıralamasında ise, rakamlarından ise durum şu: 685.443 ton çöp ithal edilmiş dünyadan ve bu çöpler Türkiye'ye nasıl gelmiş, nerelere yığılmış, nasıl bertaraf edilmeye çalışılmış, hâlâ muamma.

Yine, kirliliğe bir başka örnek, arkadaşlar, Adana. 2021 Nisan ayındaki saha araştırmalarında çoğunluğu İngiltere ve Avrupa Birliği ülkelerinden ithal edilen plastik atıkların Adana'da yasa dışı olarak çevreye döküldüğü ve açıkta yakıldığı tespit edildi ve bunlar basına yansıdı. Toprakta yapılan incelemelerde de yine kanserojen madde dioksin-furan miktarı normalin 400 bin katı yüksek olarak çıkmış Adana'da. Adana aynı İzmir gibi -birazdan geleceğim- bir biçimde bir zehir kentine dönüştürülmüş. Adana'da incelenen farklı verimli tarım alanlarındaki zehir oranı da yine normalin çok çok üzerinde çıkmış.

Bir diğer zehir alanı da İzmir Aliğa. İzmir Gaziemir'de geçen durumdan bahsetmiştik, şimdi de Aliğa'da aynı şey geçerli. Burada da karşımıza asbest çıkıyor. Aliğa'da 22 adet gemi söküm tesisinde yılda yaklaşık 900 bin ton hurda gemi sökülüyor ve Türkiye gemi sökümünde –tahmin edin bakalım- neymiş? Dünya 1'incisi. Yani Türkiye, bu anlamda, zehir konusunda, çöp konusunda dünyada lider ülkelerden bir tanesi. Zehirli, kanserojen, asbestli gemilerin sökümü sadece 5 ülkede gerçekleşiyor; bunlardan biri Türkiye, biri Hindistan, biri Pakistan, biri Bangladeş. Evet, Türkiye böyle bir ülke. En son 600 ton asbest barındıran “Sao Paulo” adlı geminin Aliğa'ya getirilip sökülmesi meselesi, biliyorsunuz, kamuoyunda yoğun bir gündem olmuştu. Aliğa aynı zamanda, kanser vakaları açısından Türkiye ortalamasından 4 kat fazla kanser vakasına sahip bir kent yani Aliğa ilçesi bir zehir ilçesine dönüşmüş durumda hem asbest hem de zehirli atıklar ve hava kirliliğinden kaynaklı.

Evet, son olarak, bir kez daha nükleer güç santrallerine geldiğimizde... Bakın, Ukrayna Zaporijya Nükleer Santrali, yine, kamuoyuna yansıdı, geçtiğimiz günlerde bir yangın çıktı. Bu yangının neyle, nasıl çıktığı henüz bilinmiyor ama sızıntı ve patlama olmadığı da söyleniyor. Yani bunlar henüz söylenti ama bilinen, gerçek olan bir şey var ki bu santraldeki olası bir patlamanın Çernobil'in 10 katı sonuç yaratacağı herkes tarafından bilinen bir gerçek.

Yine, buradan şu sonucu çıkarıyoruz: Güvenli nükleer güç santrali yoktur; nükleer, her şart ve koşulda ölüm demektir. Çernobil'in üzerinden otuz altı yıl geçmesine rağmen hâlâ sonuçlarını en ağır şekilde yaşıyoruz. Ve Ukrayna nükleer güç santrali... Türkiye'nin daha fazla dışa bağımlı hâle geleceğinin bir kez daha altını çiziyoruz. Yani AKP nükleer güç santrallerini "Enerjide dışa bağımlılıktan kurtulacağız." diye yaparken -ki biz burada günlerdir bunu açık açık ortaya koyuyoruz yani çok net ortaya koyuyoruz- bu, çok büyük bir yalandır, AKP'nin yalandır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Çünkü Ukrayna'daki bu söz konusu nükleer güç santralının bile uranyum maddelerinin yüzde 60'ı Rusya'dan geliyor yani Türkiye'nin santralının ise tamamı altmış yıl boyunca Rusya'nın kontrolünde olacağı için, dolayısıyla, bu, koskoca bir yalandır, AKP'nin rant politikasıdır, AKP'nin halka ve doğaya karşı yürüttüğü savaş politikasıdır.

Nükleer güç santralleri durdurulmalıdır, projeler kapatılmalıdır ve bu konuda Türkiye'ye yurt dışından sokulmaya çalışılan bütün zehirler ve atıklar yasaklanmalıdır fakat öncelikle, AKP'nin bu halk ve doğa düşmanı politikalarına karşı tüm halkımız dikkatli olmalıdır, mücadele etmelidir. Geleceğimiz için, sağlıklı bir doğa ve insan yaşamı için, canlı yaşamı için AKP'ye karşı mücadele etmekten başka hiçbir şansımız yoktur. Geleceğimizi kurtarmak için de bir tane zeytin ağacını kurtarmak için de AKP zihniyetinden kurtulmak zorundayız. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 23'üncü maddesinin (5)'inci fıkrasında yer alan "ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu," ibaresinin madde metninden çıkarılıp birinci cümleden sonra gelmek üzere "NÜTED A.Ş. 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa tabidir" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Ali Mahir Başarır	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Adana	Mersin	Manisa
	Serkan Topal	
	Hatay	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır.

Buyurun Sayın Başarır. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

23'üncü maddede söz aldım. Bana göre en sıkıntılı maddelerden bir tanesi. Aslında bu teklif maddelerinin birçoğu sıkıntılı. Bir sefer, bu kadar kısa sürede, bu kadar sıkışmış bir vaziyette Meclisin önüne dayatılması çok yanlış. Hayati bir konu. Tamam, tartışıyorsunuz, söylediklerimize alınıyorsunuz ama gerçekten elle tutulur tarafı yok.

Bakın, bu 23'üncü maddeyle Nükleer Düzenleme Kurumuna bağlı NÜTED'i yani bir anonim şirketi getiriyorsunuz; bunu Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'ndan, Kamu İhale Kanunu'ndan muaf tutuyorsunuz. Ben çok merak ediyorum, bu ülkede Kamu İhale Kanunu ne işe yarıyor? Büyük ihalelerde uygulamazsınız, burada uygulamazsınız; bu kanunu kaldırın, iptal edin, Beyefendi istediğine versin, istediğini elesin; zaten fiilen öyle yapıyor. Yani gerçekten anlamış değilim.

İki: Bununla yüzde 51 her şekilde bizde, güzel. Yüzde 49'unu verebiliyorsunuz. Peki, hangi şartlarda? Kimlere verilmeyecek asla? Hangi teknolojiyi getirirlerse hangi şartlarda verilecek, ne kadar süre verilecek, niye bunlar bu teklifte yok? Bu yüzde 49'u niye sarayın iradesine bırakıyorsunuz? Ruslarla sözleşme yaparken kendi topraklarımızda elin oğlu geliyor ayrıntılarıyla tüm maddeleri, şartları, sözleşmeleri belirliyor, siz yasayı böyle çıkarmıyorsunuz. Bu nasıl bir sorumsuzluk? Yani bir sefer 23'üncü madde ayrıntılarıyla düzenlenmeli, şartlar koyulmalı, kimlerin yönetime geleceği belirlenmeli çünkü pek iyi bir sabıkanız yok. Mühendisi Sağlık Bakan Yardımcısı yaparsınız, güreşçiyi Vakıfbankın Yönetim Kurulu üyesi yaparsınız; ben korkuyorum, Savcı Sayan'ı falan -görevi bittiği zaman- Mehmet Metiner'i de bu Kurula getirirsiniz. Bir liyakat sorunu var sizde ve maalesef ki teknolojiyle, akılla, bilimle bir türlü örtüşemiyorsunuz.

Bakın, arkadaşlar, siz "Uzaya gideceğiz." diyorsunuz, uzaya. Uzay Ajansı 4 eleman alıyor; 2 çaycı, 2 sekreter. Uzay Ajansı için ayırdığımız para 5,5 milyon dolar. Oysa Cem Yılmaz A.R.O.G ve G.O.R.A filmlerine 12 milyon dolar ayırmıştı. Yani böyle bir partinin bilimle, akılla bu işi yürütebileceğine inanıyor musunuz? Ben inanmıyorum. "Mersin'de nükleer santral istemiyoruz, Sinop'ta istemiyoruz." dediğimiz zaman kızılıyorsunuz. Biz nükleere mecbur değiliz, biz Ruslara mecbur değiliz, biz kirli enerjiye mecbur değiliz, biz topraklarımızda bu imtiyazı bir ülkeye vermek zorunda değiliz.

Bakın arkadaşlar, Türkiye'nin 400 milyar kilovatsaat güneş enerjisiyle elektrik üretecek potansiyeli var ve yüzde 3'ünü kullanıyor. Şu Meclisin elektrik ihalesini 5'li çeteden biri olan Cengiz İnşaatı verdiniz. Ya, buraya da güneş enerjisini getirirsiniz, bu topluma yük yapmazsınız, örnek olur; saraya da getirirsiniz, tüm kamu binalarına getirirsiniz. Yani Türkiye sadece güneş enerjisiyle tüm ihtiyaçlarını karşıladığı gibi elektrik enerjisi artar. Niye biz nükleer santrale mecbur olalım? Neden? Biz kendi topraklarımızda denize girdiğimiz, yüzdüğümüz, piknik yaptığımız o bölgeye milletvekili olarak giremiyoruz. Bir Rus güvenlik görevlisi geliyor "Giremezsin." diyor.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Nasıl denetleyecekler?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Nasıl denetleyeceksiniz, evet, nasıl denetleyeceksiniz siz? (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Neyi denetleyeceksiniz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Ha, neyi denetleyeceksiniz, doğru. Bence hiçbir şeyi denetleyemeyeceksiniz, doğru söylüyorsunuz. Çünkü orası Rusların, orası Rusların mülkiyetinde.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ne alakası var? Ne alaka?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Çok alaka! Arkadaşım, gerçekten çok alaka. Ben bunu kavga etmek için söylemiyorum. Yüzde 51'i her şekilde Rusların, her şekilde, yüz yıl, bin yıl, beş bin yıl geçse de Rusların olacak yüzde 51'i. Ve kendi topraklarımızı vermişim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Abartma!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ya, sözleşmeye bak, sözleşmeye!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – “Abartma!” olur mu? Bakın sözleşmeye, yalansa ben Mersin’e gitmeyeceğim bir daha. Ben utanç duyuyorum bundan.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Haberi yok ki bilmiyor ya! Sözleşmeye bak, sözleşmede var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Bu bir imtiyazdır. Bakın, gelin, vazgeçelim. En azından o sözleşmeyi yırtıp atın, alın, millileştirin orayı. Bizim topraklarımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – İki: 12,35 dolar/kilovatsaat elektriğin alım garantisini vermişsiniz on beş yıl. Neden? Siz garanti vermeden bir iş yapamayacak mısınız? Köprüye garanti, hastaneye garanti, otoyola garanti, Ruslara garanti.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Parayı bitirdiler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Yani “GAK iktidarı” diyorum, “garanti AK PARTİ” yani bu... Niye veriyoruz?

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Devleti bitirmek istiyorlar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Türkiye’de alınan bu elektrik dünya standartlarının 10 katı, milyarlarca dolar. Biz Ruslara verdiğimiz parayla Türkiye’nin her yerine güneş enerjisini getiririz, rüzgâr enerjisini getiririz; Türkiye ıslık ıslık olur. Gerçekten, bir kez daha düşünün. Özellikle Mersin Akkuyu Nükleer Santrali’nin Ruslarla ilişkisini kesin, kesin. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 23’ünü maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan “Kurumun” ibaresinin “Nükleer Düzenleme Kurumunun” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Bedri Yaşar

Dursun Ataş

Erzurum

Samsun

Kayseri

Yasin Öztürk

Arslan Kabukcuoğlu

Denizli

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Samsun Milletvekili Sayın Bedri Yaşar.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifi Parlamentoya indiği andan itibaren enerji üretimi, maliyeti, enerji teknolojileriyle ilgili konulara bundan önceki konuşmalarım da değinmişim, bu konuşmamda da çevresel etkileri üzerinde durmak istiyorum. Hepimizin bildiği gibi nükleer santrallerde enerji üretiminde radyoaktif hâle getirilen maddeler 100 bin yıl daha dünya üzerinde varlığını sürdürmektedir. Nükleer atıklar on binlerce yıl aktif kalmaktadır ve radyasyon yaymaya devam etmektedir. Örneğin, Akkuyu'dan çıkacak atıkların on beş yirmi yıl süreyle soğuması için reaktör yanındaki havuzlarda bekletileceği, daha sonra yeniden işleme tabi tutulmak için Rusya'ya gönderileceği belirtilmektedir. Bu teklifte radyoaktif atıkların radyasyon yaymalarını önleyecek şekilde ve hangi tedbirlerde, hangi şartlarda, nasıl depolanacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Burada atıkların nihai çözümü Türkiye Nükleer ve Maden Araştırma Kurumuna bırakılmaktadır. TENMAK burada, nerede bertaraf edecek, nasıl bertaraf edecek? Depolar nerede olacak, kaç tane olacak? Bunları yapabilmek için imkân ve donanım kabiliyetimiz var mı? Yapılacak olan depolama maliyeti ne olacak?

Bir diğer husus da on beş yirmi sene bekletilen atıkların Rusya'ya transfer işlemidir. Burada Rusya'ya transfer işleminin nasıl yapılacağı da önemlidir. Çünkü bu atıklar Çanakkale ve İstanbul Boğazlarından geçiş yapacaktır. Bu geçişlerin risk durumu iyi hesaplanmalıdır.

Ayrıca, Akkuyu Nükleer Santrali'nin bulunduğu ilimiz Mersin, oldukça önemli bir konuma sahiptir. Burada da çevresel faktörlere çok dikkat edilmelidir. Tarım, balıkçılık buradaki en ufak bir ihmalde oldukça olumsuz etkilenecektir.

Yine buna paralel olarak Sinop'ta düşünülen bir nükleer santral var. Sinop bugün Türkiye'nin en dingin, en sakin şehirleri arasındadır. Bir sürü de Tabiat ve Kültür Varlıkları Koruma Kurulu tarafından koruma altına alınan sahası vardır. İşte, bunlardan bir tanesi Bozburun Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, diğeri Sarıkum Tabiatı Koruma Alanı, Hamsilos Tabiat Parkı da 1980 yılından beri koruma altına alınmıştır, 1991 yılında da birinci derece sit alanı olarak ilan edilmiştir. Alanda 97 familya, 328 cins, 522 tür ve 6 takson tespit edilmiştir. Bunların 14 tanesi de endemiktir. Yani netice itibarıyla, doğanın bu kadar cömert olduğu alanlarda -hep söylüyoruz- mümkün olduğunca bu tesisler yapılmamalı.

Yine, buna paralel, termik santrallere kömür temin etmek amacıyla zeytin arazilerinin yok edilmesi; yine, termik santrallerin üzerine yapılacak bacaların, gaz tutucu bacaların hâlâ istenildiği şekilde olmaması çevresel etkiler açısından önemlidir. Yine, buna paralel olarak, özellikle Samsun Çarşamba Ovası'nda yapılan biyokütle tesisinin yeri oldukça yanlıştır. Tarım arazilerine bırakın enerji tesislerinin, sanayi tesislerinin yapılmasını, konut bile yapılmamalıdır. Hepinizin bildiği gibi, 1 santimetre kalınlığındaki toprağın oluşumu yaklaşık üç yüz dört yüz yıl sürmektedir.

Buna paralel olarak, rüzgâr enerjisiyle ilgili, rüzgâr türbinlerinin de yer seçimi yapılırken buna da dikkat edilmesi lazım. Özellikle kuşların göç yolları üzerine kurulmamalı, uçan hayvanların bulunduğu alanlarda ekosistem açısından da dikkat edilmeli, yerdeki hayvanların bir yerden bir yere rahat hareket edebilmesi için türbinsiz koridorlar oluşturulmalıdır.

Yine, jeotermallerde jeotermal atık suları yüksek miktarlarda tuz, bor, tarımsal üretim için zararlı madde, arsenik gibi fiziksel zehirli maddeler ve su kirliliği yapan maddeler içerdiği için jeotermal akışkanların kontrolsüz olarak yüzey üstü su kaynaklarına boşaltılması durumunda yüzey ve yer altı sularının kirleneceği aşikârdır. Ayrıca, yüksek derişimler hem kullanılan yüzey ve yer altı suları hem de toprak için tehdit oluşturmaktadır.

Tabii, biz İYİ Parti olarak şunu baştan söyleyelim: Yani Türkiye'nin bu kadar enerjiye ihtiyacı varken bütün enerji kaynaklarını, enerji üretim çeşitliliklerinin tamamını destekliyoruz. Burada altını çizmek istediğimiz temel mesele şu: Enerji üretiminde güvenlik, çevre ve doğayı koruma esas. Yani bizim, insanımızın sağlığını tehdit edecek her türlü faktöre karşı önlem alma mecburiyetimiz var. Bu önlemleri aldığımız sürece -tabii ki Türkiye'nin enerjiye ihtiyacı var- bununla ilgili her türlü yatırımın yapılmasına da buradan destek verdiğimizizi her ortamda, her şekilde söylüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

Bunun yanı sıra, tabii, özellikle hidroelektrik santralleri: Hidroelektrik santrallerinde bugün Türkiye maalesef üretiminin sadece ve sadece yüzde 24'ünü kendi santrallerinden yapıyor. Bunun da ortalama maliyeti 33 kuruş civarında. Yani bütün bu fiyatı sizin yap-ışlet-devretlerdeki ortalamanızla yaklaşık 10 sent. 10 sent ne demek? Yaklaşık 1,42 TL'ye özel sektörden alıyorsunuz. Devletin üretiminin maliyeti de 33 kuruş. Bununla yüzde 75'i dengelemeye çalışıyorsunuz, dengeleyemezsiniz, buradan söylüyorum. Özellikle devletin düzenleyici kuruluş olması açısından şu an üretime almayı planladığı büyük barajları bir an önce üretime alarak hiç olmazsa bu dengelemeyi yapmasını bekliyoruz. Bu konuyla ilgili de her türlü katkıyı vermeye hazır olduğumuzu ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

24'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri ayrıklık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz

Ali Kenanoğlu

Necdet İpekyüz

Adana

İstanbul

Batman

Murat Çepni

Rıdvan Turan

Mahmut Celadet Gaydalı

İzmir

Mersin

Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Enerji konusundaki görüşlerimizi, önerilerimizi size aktaracağım. Enerji kamusal bir ihtiyaçtır tıpkı su gibi, hava gibi, sağlık, ulaşım, barınma ve eğitim gibi. Bu nedenle, enerji politikaları tümden kamulaştırılmalıdır. Üretim, iletim, dağıtım ve benzeri tüm aşamaları da kamusal bir hizmet olarak kamu tarafından yapılmalıdır. Bir kamusal ihtiyaç olan enerji şirketlerin insafına, inisiyatifine ve kâr hirsına bırakılamaz. Kamu eliyle yürütülen enerji politikaları da halkın ve doğanın faydasına olacak şekilde ve kâr amacı gütmeyen yapılmalıdır. Doğaya ve tüm canlılara rağmen bir kalkınma projesi asla kabul edilemez.

Enerji tüketildiği yerde üretilmelidir dolayısıyla enerji yatırımlarının ölçeği küçültülmeli, büyük santraller yerine yerel talebi karşılayacak küçük, yenilenebilir enerji üretimlerine ağırlık verilmelidir, öncelik bunlara verilmelidir ve elektrik bir yerden bir yere taşınmak yerine, bulunduğu yerde üretilmeli ve o şekilde tüketilmelidir yani uzak noktalara taşınmamalıdır çünkü oralarda bir iletim kayıpları söz konusu oluyor. Diğer taraftan, doğaya ve canlılara rağmen bir kalkınma projesi kabul edilemez. Enerjide yenilenebilir enerji projeleri yapılması elzemdir. Her il, ilçe, belde, köy mahallî ölçekte kendi elektriğini üretebilmeli, yenilenebilir projeler geliştirilmelidir. Her ev, her fabrika, her okul ve her iş yeri ihtiyacı olan elektriği üretmek için proje geliştirilmeli ve bu yöndeki projelendirmeler desteklenmelidir. Şu anda, maalesef, çatılara konulacak olan paneller her okulun, iş yerinin, ev ve hane halkının üreteceği elektrikler hem bürokratik nedenlerden dolayı hem de maliyet nedenlerinden dolayı oldukça pahalı. Nükleer santraller destekleneceğine, buralara yatırım yapılacağına hane halkının ve yerel ölçekteki bu üretimlerin desteklenmesi birçok sorunu ortadan kaldıracaktır.

Doğaya ve canlılara düşman yenilenebilir enerji olmaz. O nedenle, her yenilenebilir enerji de sizin söylediğiniz gibi yenilenebilir yani temiz enerji değildir ve her yenilenebilir enerji tarifi yaptığınız yerden de temiz enerji çıkmaz. Örneğin, HES'ler artık kesinlikle yenilenebilir bir enerji değildir, kesinlikle temiz enerji üreten bir yapılaşma değildir. Dolayısıyla, HES'ler, JES'ler, BES'ler, GES'ler, RES'ler her zaman temiz enerji üretmez; endüstriyel bazda olduğu takdirde, bir yerden bir yere iletiildiği takdirde bunlar da bütün bu aşamalarda temiz enerji olmaktan çıkar. O nedenle, enerjinin küçük ölçekli ve yerinde, yerinde üretilmesi gerekiyor.

Tabii, bir diğer taraftan da tasarruf var, tasarruf. Şimdi, mevcut enerji altyapısının rehabilite edilmesi hâlinde mevcut elektrik sarfiyatının yüzde 20'ye yakın tasarrufu sağlanabiliyor; bu, verilerle ortaya konulmuş bir şey. Yani nedir bu? Kayıp elektrik söz konusu, bunlar bertaraf ediliyor. Diğer taraftan, yaz-kış saati uygulaması, bilimsel verilerle ortaya konulmuş ki ciddi bir israfa neden oluyor.

Diğer taraftan da 1 AVM'nin aylık elektrik tüketimi 15 bin hanenin elektrik tüketimine denk geliyor. Türkiye, neredeyse bir AVM çöplüğü olmuş, her ilde çok sayıda AVM var ve Türkiye'de de genel olarak 500'e yakın AVM var. Bütün bunlarda yapılacak olan tasarruflar, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nden açığa çıkan elektrikten çok daha fazlasına denk geliyor ve tam da burada "Ne için?" ve "Kimin için enerji ihtiyacı var?" Bu soruların cevabını tam da burada görüyoruz.

Yine, sadece kompakt ampul kullanımı bile, Akkuyu Nükleer Santrali'nin en az 2 katı kadar elektrik tasarrufu sağlıyor.

Değerli arkadaşlar, bütün bunlardan baktığınız zaman, nükleer santral yapımları durdurulmalıdır, projeler iptal edilmelidir; kömürden çıkış için tarih belirlenmeli, bu alanda çalışan işçilerin istihdamını sağlayacak yol haritaları oluşturulmalıdır. Ulaşım da otoyollar, havalimanları değil, toplu ulaşımı sağlayacak projeler geliştirilmeli ve bunlara yatırım yapılmalıdır. Aynı şekilde, kentlerde de toplu ulaşım geliştirilmeli, kent merkezleri ve benzeri noktalarda toplu ulaşımaya yönelik teşvikler ya da bu alandaki yatırımlar oluşturulmalıdır.

Şimdi, bütün bunlardan baktığınız zaman, bizim için söylenen "Bunlar her şeye karşı." söylemini kabul etmiyoruz. Tam da bu noktada, enerji üretimi kamusal ve yerel ölçekte yapıldığı takdirde hem doğayı, çevreyi kirletmeden hem de Türkiye'nin bütün elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilecek elektriği üretmek mümkündür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Yeter ki şirketler için, rant için, kâr hırsı için enerji politikası değil, halk için, doğa ve canlılar için yaşanabilir bir ülke, yaşanabilir bir dünya için enerji politikası oluşturulsun. Biz de bunu savunuyoruz ve savunmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ederim (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan “gerçekleştirilmesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “bir örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi” ibaresinin eklenmesi ve (3)'üncü fıkranın madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Murat Emir	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Adana	Ankara	Manisa
	Serkan Topal	
	Hatay	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ankara Milletvekili Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yasa teklifindeki çarpıklıkları konuşmaya devam ediyoruz, maalesef devam ediyoruz. Aslında yapılması gereken, bu yasa teklifinin geri çekilip, doğru dürüst çalışılıp, en azından Adalet Komisyonunda görüşülüp tekrar getirilmesidir. Bu hâliyle bunun geçmesi -üzülerek söylüyorum- bu topraklara ihanettir, hem de milyonlarca yıllık bir ihanettir.

Bakın, 24'üncü madde son derece yanlış. Bazı yerlerinde düzeltme yapacağınızı öğrendik bizim eleştirilerimiz sonrasında; tamam, iyi olabilir ama bazı yerlerinde hâlâ eksiklik görüyoruz. Bakın, “Nükleer madde, radyoaktif kaynak veya radyoaktif atıkların kaybolmasına, çalınmasına veya yetkisiz kişilerin eline geçmesine ihmal göstererek veya dikkat ve özen yükümlülüğüne...” diye giden bir madde var. Bakın arkadaşlar, böyle bir ceza düzenlemesi olmaz. Bunu ya düzenlemezsiniz, yani ceza yargısına bırakırsınız acaba taksirle mi yapılmış, kastla mı yapılmış diye veya yazıyorsanız burada, bu suçun kasten yapılmış hâlini de yazarsınız. Yani birisi yanlışlıkla bir radyoaktif maddeyi Türkiye’de açığa bırakmaz ama birisi kasten bırakırsa yanlışlıkla bırakan gibi cezalandırılmaz. Böyle bir şey olamaz; eğer buna “kasten” demezseniz o suçu tanımlamamış olursunuz, o suçu cezasız bırakmış olursunuz. Böyle bir saçmalık olmaz, mutlaka (ç)’nin düzeltilmesi lazım, demedi demeyin, düzeltereksiniz, eninde sonunda gelecek.

Şimdi, (d)’ye geliyoruz. Ya arkadaş, somutlaştırmak için söylüyorum, uranyum çubuğu iyi niyetle, fark etmeden, taksirle, olası kastla getirilmez, uranyum çubuğunu bu ülkeye getirip bırakıyorsa birisi bu, kastendir. Bunu da düzeltmeniz lazım, bu, gerçekten son derece yanlış.

Bir de tabii, bu yasanın ruhuna bakmak lazım. Söylüyoruz, alelacele yapmışsınız, bütün yetkileri Cumhurbaşkanına veriyorsunuz. Aslında, gerçekten hiçbir şey yazmamışsınız, “mış” gibi yapıyorsunuz; ya, bir yasa teklifi varmış gibi yapıyorsunuz, biz de elimizden geldiği kadar eleştirmeye gayret ediyoruz. Bakın, bu yasa teklifini hazırlayanlar bu ülkenin toprakları içerisinde radyoaktif madde taşıyacak kişileri çok seviyorlar, bayılıyorlar onlara. Nereden çıkartıyorum? 13’üncü maddeden. Arkadaşlar, bir yasa yaparken ilgilinin hukuki sorumluluğunun alt sınırı belirlenir, siz üst sınırını belirlemiştiniz; böyle saçmalık olur mu? Yani diyorsunuz ki: Ben 80 milyon euroya kadar cezanı senden alırım, ya, gerisi önemli değil. Böyle bir saçmalık olur mu? Nasıl yapıyorsunuz bunu? Sorumluluğun alt sınırını belirlemeye, evet; sorumluluğun üst sınırını nasıl belirlersiniz? Peki, şöyle düşünebiliriz: Ya, bunu hazırlayanlar safmış, bilmiyorlarmış, fark etmemişler, böyle yazıvermişler; öyle de değil. Bakın, öyle olmadığını ben nereden anlıyorum? Çünkü daha sonraki maddede eğer zarar bu miktarı aşarsa Cumhurbaşkanına Zarar Tespit Komisyonu kurmayı öneriyor. Demek ki farkında yani sigorta bedelinin üstünde olabileceğinin gayet farkında. Niye yapıyoruz bunu? Niye yapıyoruz? Bunun bir sebebi olması lazım. Yani tüyü bitmemiş yetimin hakkını korumaya çalışıyoruz ya, Türkiye toprakları içerisinde radyoaktif madde taşıyacaksa kardeşim, üst sınırın belli olmayacak; oradaki duruma, zararın mahiyetine, zararın boyutuna göre bunun değerlendirilmesi lazım. Ha “80 milyon euro sigorta yap -zaten onu da mecbur koymuşsunuz- sonra nasıl taşırsan taşı.” diyorsunuz, bunun özeti budur, başka türlü açıklaması olamaz ve bunu da üstelik zararın 80 milyon avrodan fazla olacağını öngören bir yasada yapmışsınız. Ya, bunun iyi niyetle, akılla anlaşılması mümkün değil. Buradan benim anladığım şudur arkadaşlar, siz diyorsunuz ki bunu taşıyacak firmaya... Nasıl iş yaptığımızı biliyoruz, Cumhurbaşkanlığı sarayında, ak sarayda daha önceden taliplilerle görüşüldüğünü, görüşüleceğini zaten biliyoruz, muhtemelen 5’li çeteden birine taşıtacağımızı da görüyoruz. Diyeceksiniz ki: “Al kardeşim, 80 milyon euro sigorta yap, o bize yeter.” Ondan sonra diyeceksiniz ki: “Nasıl taşırsan taşı. Sen o radyoaktif maddeyi iyi taşımadın mı, zarar mı oluştu, milyonlarca insan mı öldü, Türkiye’de her şey birbirine mi girdi, turizm mi çöktü, çocuklar kanser mi doğuyor; önemli değil, kalanını Cumhurbaşkanı bir Zarar Tespit Komisyonu belirler, Zarar Tespit Komisyonu da zaten o zararı karşılar. Senin hiçbir zararın yok.” Bir kuruluş zararı olmaz, bir kuruluş fazladan parası gitmez. Ya, böyle bir yasayı nasıl geçireceksiniz? Nasıl vicdanınız buna “evet” diyecek? Bunu doğrusu aklım almıyor ve şöyle söyleyeyim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Devamla) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT EMİR (Devamla) – “Bu ülkenin çakıl taşını vermeyiz.” diyorsunuz. Peki, bakın, bu ihanet çok büyük bir ihanet, milyonlarca yıla uzanacak bir ihanetten bahsediyoruz; doğmamış çocukların kanserli, anomalili doğmasından bahsediyoruz. Böyle bir şeyin ne Meclise yakıştığını ne de hiçbirimize yakıştığını düşünüyorum. Bu lekeyi taşımayın. Eğer yapacaksanız üst sınır değil, alt sınır getirin ve o işi yapacaklardan da bunu tahsil edecek bir yasal düzenleme yapın. Zamanım yettiğince anlattım. Daha bir sürü yanlışlık, çarpıklık var, hepinizi bu konuda sorumlu olmaya davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, bir söz talebim vardı ama.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, Sayın Başkanım, aslında şöyle bir şey, bundan sonra, 2-3 madde sonra Komisyonunda gece geç saatlerde eklenen birkaç maddeye geleceğiz. Bazı arkadaşlar da “Bir an önce gidelim.” falan diyorlar. Bence bir iş yaparak ikisini birden, iki doğru işi birden yapabiliriz. O eklenen maddelere hiçbir itirazımız yok, sulama birliklerinde veya çeşitli alanlarda güneş panelleri falan ama şimdi, bu bir kod kanun ve biz nasıl yaptık mesela? Dünyadaki birçok benzer ülkenin benzer kanununa baktırdık grup danışmanlarına. Mesela, bana hiçbirisi şöyle bir şey getirmede: “Efendim ya, bunların kanununun içinde sulama birlikleri bilmem ne ek maddesi var, bilmem ne maddesi var.” Bu kanun belki elli yıl sonra açılacak, incelenecek; diğer ülkeler Türkiye’de nükleerle ilgili, gelişmelerle ilgili açık bakacak ne var diye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İçinde torba kanun niteliğine sokan 3 tane tuhaf madde var; bu maddeleri alın -ne zaman diyorsanız- salı günü ilk kanuna hep birlikte konuşmasız ekleyelim ama bu kadar kritik bir kanunu... Yani 21’inci maddeyi 22’nci madde üzerinden çok ciddi de eleştiriyoruz, Anayasa Mahkemesine de götüreceğiz, kuvvetle ihtimal de bozulacak ama kaldığı hâliyle -biz götürmeyeceğiz- sulama birlikleri maddesi kalacak içinde. Adam dünyanın öbür ucunda tercüme bürosuna Türkçeden kendi diline tercüme ettirecek, bir açacak, içinde bunlar var. Bu, bu Meclise yakışmıyor. Bu bir öneridir, o 3 maddeyi çeksinler, salı günü görüşmesiz ekleyelim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 24’üncü maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda belirtilen” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Dursun Ataş

Bedri Yaşar

Erzurum

Kayseri

Samsun

Ayhan Altıntaş

Arslan Kabukcuoğlu

Yasin Öztürk

Ankara

Eskişehir

Denizli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş.

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 24’üncü maddesi üzerine İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 milletvekilinin hazırladığı kanun teklifinin son maddelerini görüşüyoruz. Bu arada Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya burada yoklar, 87 vekilimiz burada yoklar.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Buradayız, buradayız.

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Ben, teklif veren vekillerin tekliflerine sahip çıkmalarını ve görüşmelerde bulunmalarını öneriyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Anayasa’ya karşı muvazaa suçu; başkası hazırlıyor, imzalıyorlar. Anayasa’ya karşı muvazaa...

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Bu arada, bir hususa değinmeden geçemeyeceğim. Kanımca bu teklifteki kurumun adı yetersiz. Nükleer enerjinin düzenlenmesi kadar güvenli kullanımı da önemle vurgulanması gereken bir husustur. Teklif hazırlayıcıları, Amerika Birleşik Devletleri’ndeki Nükleer Düzenleme Komisyonundan esinlenerek “Nükleer Düzenleme Kurumu” ismini tercih etmişler ancak Avrupa’nın pek çok ülkesinde bu kurumun adı “Nükleer Güvenlik Kurumudur”, hatta Almanya’da Çevre, Doğa Koruma ve Nükleer Güvenlik Bakanlığı olarak belirlenmiştir. Bizim de Avrupa ve Amerika’ya bakarak “nükleer güvenlik ve düzenleme kurumu” adını vermemiz daha uygun olurdu. Eğer Akkuyu’da inşası devam eden 1’inci reaktörün 2023’te enerji vereceğini düşünüyorsak -ki şahsen bugünkü şartlarda o kadar iyimser değilim- nükleer enerji güvenliği konusuna ağırlık ve önem verdiğimizizi göstermemiz daha uygun olurdu. Maalesef, teklifler son anda alelacele getiriliyor, Komisyona bir günlük süre veriliyor, ardından da yeterli istişare yapılmasına imkân vermeden, âdeta yangından mal kaçırılıyor gibi, Genel Kurula indirilip milletvekillerini el kaldırıp indiren robotlar durumuna sokan bir anlayışla kanunlaştırılıyor. Son dört yılda kanunlaşan tekliflerde olduğu gibi, tüm yetkilerin Cumhurbaşkanına verilmesinin pek çok sakıncasını gördüğümüz, hatta Cumhurbaşkanınca bile yanlışlık yapıldığının kabul edildiği uygulamalar da olduğu hâlde hâlâ bu yanlışlıkta ısrar etmenize hayret etmemek mümkün değil. Mesele Cumhurbaşkanının şahsına münhasır değil, mesele sistem ve uygulama yöntemidir. Esas olan, çözümleri ortak akılla bulmaktır. “Nükleer güvenlik ve düzenleme hususunda bir kanun teklifine ülkenin ihtiyacı yok mu?” diye sorarsanız cevabımız “Tabii ki evet, ihtiyaç var.” olacaktır ama “Kanun teklifinde bariz hatalar var mı, ileride bunlar sorunlara yol açar mı?” diye sorarsanız da “Evet, bariz hatalar var, ileride sorunlar da çıkarabilir.” demek durumundayız. Bu hataların bariz olanlarını hem Komisyonda hem de Genel Kurulda izah etmeye çalıştık, önergeler verdik ama maalesef iktidarınız, istişareyi yenilgi gibi gördükleri için değerlendirme cesaretini gösteremiyorlar.

Akkuyu özelinde Türkiye’nin ileride başını ağrıtabilecek çok problem var. Yer seçimi, santral sahasının tüm egemenliğinin Ruslara teslimi, özel liman izni verilmesi, atık yönetimi, çevresel etkiler, denetim yetkileri, teknolojik yetkinlikler, fiyat yüksekliği gibi pek çok potansiyel sorun var. Devlet olarak yaklaşık 30 kuruşa üretim halka ortalama 2 liraya sattığımız elektriği Ruslardan 12,35 sente yani 1,8 liraya alırsanız halka kaç liradan satabileceksiniz? Kilovatsaatini 5-6 liradan mı satacaksınız? Bu fiyatı kim ödeyebilecek? Tabii ki en pahalı elektrik olmayan elektriktir ama yerli kaynaklarımızı sonuna kadar kullandık mı? Ülkemizin tüm rüzgâr ve güneş potansiyelini bitirdik mi? Onları devreye soksak, çatılara güneş enerjisi panelleri koymaları için vatandaşa teşvik versek, güneş ve rüzgâra öncelik versek daha doğru olmaz mı? Avustralya’da devlet bir eve yapılacak güneş panelleri için 2 bin dolar direkt destek veriyor. Bizim de benzer bir desteği vermemiz, ilaveten KDV desteğini de vermemiz Akkuyu için ödeyeceğimiz milyarlarca dolardan daha verimli olmaz mı?

Bu Hükûmetin yirmi yıldır başarabildiği şey, geleceğimizi satarak bugünü kurtarmak oldu. Artık sorunların çözülmediğinin, aksine günü kurtarmak adına daha da derinleştiğinin herkes farkına vardı. Bugün milyonlarca genç işsiz, psikolojisi bozuk; işi olup ücretli çalışanların yarısı asgari ücretle, çayla, simitle, kuru ekmeikle yaşamını sürdürmeye çalışıyor, esnaf ve çiftçi perişan yani iktidarın gizlediği sorunlar gün yüzüne çıkmaya başladı. Ancak bunlar daha buz dağının görünen kısmı, halının altına süpürülen daha çok problem var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – İktidarınızın kalan kısa zamanında yeni sorunların ortaya çıkmaması için istişare etmekten kaçmamanızı umuyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (a) bendinde yer alan “işletenler” ibaresinin “işletme faaliyetini yürütenler” şeklinde değiştirilmesi ile (d) bendinde yer alan “yakıtları” ibaresinden sonra gelmek üzere “kasten” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cahit Özkan	Mustafa Elitaş	Mehmet Doğan Kubat
Denizli	Kayseri	İstanbul
Semiha Ekinci	Ramazan Can	Hacı Bayram Türkoğlu
Sivas	Kırıkkale	Hatay
Fatma Aksal	Sabahat Özgürsoy Çelik	Bahar Ayvazoğlu
Edirne	Hatay	Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Genel Kurulun takdirine bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Kanun teklifinin 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (a) bendinde yer alan “işletenler” ibaresi ile 12'nci maddesinde geçen teknik nitelikli “işleten” kavramının birbiriyle karıştırılmaması için belirtilen ibarenin “işletme faaliyetini yürütenler” şeklinde değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Ülkemizde hurda demir çelik ithalatı önemli bir yer tutmaktadır. Hurda metallerin ülkemize giriş noktalarında sürekli çalışan radyasyon ölçüm sistemleri mevcuttur. Bu sistemler marifetiyle zaman zaman hurda metal ithalatı kapsamında getirilen malzeme içerisinde çok düşük miktarlarda da olsa radyoaktif tespit edilebilmektedir. Bu durum kontamine olmuş malzemenin hurda metal içerisine sehven karışması sonucu ortaya çıkabilmektedir. Ayrıca, kanun teklifinin 9'uncu maddesiyle ülkemiz egemenlik alanı dışında yürütülen bir faaliyet sırasında ortaya çıkmış olan radyoaktif atıkların ülkemize girişi yasaklanmıştır. Teklifin 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (d) bendiyle de radyoaktif atıkları ve kullanılmış yakıtları ülkemiz sınırları içerisine sokan kişiler için hapis ve adli para cezası öngörülmüştür. Önergeyle, bahse konu malzemenin ülkemiz sınırları içerisine kasten sokulmaması hâlinde hurda metal ithalatçılarının cezalandırılmalarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

MURAT EMİR (Ankara) – “Evet” demeyin, “evet” demeyin! Vebal alıyorsunuz, vebal!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Doğru bir şey ya, bunun hangisine “evet” demezsiniz? Sizin de katkılarınız var bunda, sizin de katkınız var bunda.

MURAT EMİR (Ankara) – Vallahi vebal alıyorsunuz ya!

BAŞKAN – Kabul edilen önerge doğrultusunda 24’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

25’inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 25’inci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz

Ali Kenanoğlu

Necdet İpekyüz

Adana

İstanbul

Batman

Murat Çepni

Rıdvan Turan

Oya Ersoy

İzmir

Mersin

İstanbul

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen İstanbul Milletvekili Oya Ersoy.

Buyurun Sayın Ersoy. (HDP sıralarından alkışlar)

OYA ERSOY (İstanbul) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dün, İklim Adaleti Koalisyonu Kadıköy’deydi, Kadıköy’den size seslendi ama sizler yandaş medya yazmadığı için göremediniz diye buradan dün Kadıköy’de okunan basın bildirisini bir kez de ben okumak istiyorum: “Zeytinime dokunma! Özel bir yasayla korunan zeytinlikler, dikkatler kapımızdaki savaşa çevrilmişken alelacele yapılan bir yönetmelik değişikliğiyle enerji ve maden projelerine açılıyor, sermayenin hizmetine veriliyor. İktidar, enerji ve maden şirketlerinin yıllardır süren yoğun baskıları sonucunda zeytinliklerimizi enerji ve maden projelerine, kömüre feda ediyor.

1939’da kabul edilmiş bulunan ve bugüne kadar zeytinlikler için bir kalkan olan 3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun’u değiştirmeyi başaramayan şirketler, bu kez de Maden Yönetmeliği’nin 115’inci maddesine ek fıkra koydurarak zeytinlik alanlarımızın madencilik çalışmaları için kullanılmasını sağlamak, böylece yıllardır göz koydukları zeytinlikleri ele geçirmek istiyor.

Kamunun açık ve net zararına olacak bu yönetmelik değişikliğinin gerekçesi de kamu yararı. Gerçekte kimin yararı? Söz konusu değişikliğe göre, ülkenin elektrik ihtiyacını karşılamak üzere yürütülen madencilik faaliyetlerinin tapuda ‘zeytinlik’ olarak kayıtlı olan alanlara denk gelmesi ve faaliyetlerinin başka alanlarda yürütülmesinin mümkün olmaması durumunda, madencilik faaliyeti yürütecek kişinin faaliyetinin bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hâle getireceğini taahhüt etmesi şartı getiriliyor. Bunun mümkün olmadığını bu ülkede yaşayan yaşlı, genç herkes bilir. Kutsal zeytin yoksulun ağacıdır, köylünün, çiftçinin geçim kaynağıdır. Köylüler zeytin geliriyle çocuklarını okutur, evlendirir. Ülkemizdeki yüz binlerce çiftçinin yaşamı yalnızca zeytine bağlıdır. Bir zeytin ağacının büyümesi yıllar almaktadır, yok edilen zeytinliklerin kısa sürede yerine getirilmesi mümkün değildir. Savunulabilir ve haklı hiçbir yanı olmayan bu yönetmelikte ağaçların nakledileceğinin belirtilmesi

ve Bakanlık tarafından ‘Zeytinlikler kesilmeyecek, nakledilecek.’ şeklinde yapılan açıklamalar inandırıcılıktan yoksundur ve kabul edilemez. Ayrıca, asırlık zeytinliklerimizin nakledilmesine razı da değiliz, dokunmayın yeter. Zeytinliklerin ölüm fermanı olacak olan bu değişiklik asla kabul edilemez. Kutsal ve ölümsüz zeytin ağacı, kömüre, taş ocaklarına, madenlere kurban edilemez. Zeytinliklerin tahribi, aynı zamanda tarımsal ekosistemlerin, su havzalarının da tahribi demektir. Bu yönetmelik, ayrıca, ekolojik tahribata da yol açacaktır. 78 bileşenden oluşan İklim Adaleti Koalisyonu olarak tüm ekoloji örgütlerini, sektör örgütlerini, emek ve demokrasi güçlerini ve demokratik kitle örgütlerini söz konusu yönetmelik değişikliğine karşı ortak olarak mücadele etmeye, söz konusu yönetmelik değişikliğine karşı ortak davalar açmaya, yönetmeliğin iptali için yığınsal dava açmaya çağırıyoruz. İklim Adaleti Koalisyonu.”

Evet, dün Kadıköy’de bu bildiri okundu ama sadece Kadıköy’de değil, Akhisar’da, Aydın’da, Çanakkale’de, Balıkesir Burhaniye’de ekoloji örgütleri, ekoloji platformları, çevre platformları hep birlikte seslendi. Yine, bugün İstanbul’da Kuzey Ormanları Savunması size seslendi, “190 milyon ağacımızı tek tek savunacağız.” dedi.

Siz bu hafta bir gaza bastınız. Evet, Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi burada, 1 Mart itibarıyla zeytinlikleri katledecek bir yönetmeliği geçirdiniz. Dün de yine bir gece yarısı kararnameyi, yönetmeliğiyle kesin koruma altındaki sit alanlarını da turizm tesisi, enerji yatırımı, iskele yapımı vesaire yapılaşmalara açtınız. Bu düzenlemelerin hepsi belli ki adrese teslim düzenlemeler.

Ve bir kez daha hep birlikte, sadece biz burada değil, meydanlarda size sesini duyurmaya çalışan bütün ekoloji hareketi adına uyarıyoruz: Ekokırım suçu işleyenlerin hepsinden hesap soracağız. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 25’inci maddesinin (7)’nci fıkrasında yer alan “otuz” ibaresinin “altmış” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Ali Şeker
Adana	Manisa	İstanbul
	Serkan Topal	
	Hatay	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen İstanbul Milletvekili Ali Şeker.

Buyurun Şeker. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İki gün önce gece yarısı Zaporijya’da çatışmalar meydana geldi. Çernobil’in hemen yakınındaki, Çernobil’den 6 kat fazla reaktörü olan, 10 kat fazla nükleer kirlenmeye yol açabilecek olan bir santral önünde çatışmalar meydana geldi. O gece sabaha kadar Avrupa da uyuyamadı, dünya da uyuyamadı ve siz bu kadar tehlikeli bir santrali Akkuyu’ya layık görüyorsunuz. Akkuyu’ya bu santrali yapan Çernobil’in sabıkalısı Rosatom, onların yaptığı bu santral Ecemiş fayının üzerine yapılıyor ve siz nasıl bu kadar rahat olabiliyorsunuz? Yani bütün Avrupa “temiz enerji” derken, bu temiz enerji konusunda artık nükleer enerjinin de belli bir yere oturtulacağı kesinken ve güneş enerjisiyle ilgili fiyatlar 3-3,5 sent düzeyine düşmüşken biz niye çocuklarımızı, torunlarımızı 13,5-15,5 sent fatura ödemeye mecbur ediyoruz? Şu anda 3-3,5 sente alınan elektriği bugün bu fiyatlara verirken bunun 4 katı fiyatla alınan nükleer santraldeki o elektriği bu ülke insanına, çocuklarınıza, torunlarınıza ödetmeyi nasıl reva görebiliyorsunuz? Geldiğimiz durumda herkes kendi evinde kiracı, kendi dükkânında kiracı durumuna düştü ve kendi yurdunda yabancı durumuna düştü vatandaşlarımız ve bugünün fiyatlarının 4 katı fiyata siz bu santralin elektriğini alma garantisi veriyorsunuz; bu, gelecek kuşaklara karşı büyük bir ihanet.

Nükleer güvenlik konusunda bu kanunu ayın 9’una kadar yetiştireceğiz diye son dakikada yumurta kapıya dayandığında getirdiniz tabiri caizse. Daha önce Anayasa Mahkemesi biliyorsunuz iptal etti bunu daha önce çıkan yönetmelik de tarihi içinde çıkmadığı için iptal olmuştu.

Nükleer konusu çok ciddi bir konu. “Hızlı tren yaptırıldı.” dediniz yandaş müteahhitlerinize, ki hızları bile sınırlı, ona rağmen kaza yaşandı, Ankara’nın göbeğinde yaşandı, Pamukova’da yaşandı, Çorlu’da yaşandı. Nükleer santral onlara benzemez, son dakikaya bırakılacak hiçbir şeyi affetmez nükleer santraller ve onlar ölüm olarak karşımıza çıkar. O sizin 700 milyon euro, 80 milyon euro teminatlarınız hiçbir şey ifade etmez. Trilyonlarca dolar zarara uğrattırınız ekonomik olarak, manevi olarak da orada yaşayan milyonlarca insanın hayatının hiçbir bedeli yok. Bu anlaşmalarda bazı bedeller, bazı riskler var ki -bunlar da atıkların taşınmasından nükleer santralde yaşanabilecek kazalara kadar- bu kanunda düzenleme yapma ihtiyacı duyuyorsunuz.

Biz bu konuda yaptığımız düzenlemelerde denetim yetkisini kime veriyoruz? Taşeronu veriyoruz. Siz, artık nükleerde de taşeronu getirmiş bir iktidarsınız. Bütün kurumlarda, kamuda, özelde taşeronu yerleştirdiniz; bu kadar ciddi bir konuda, nükleer atıkların taşınmasında da taşeron sistemine geçiyorsunuz. Bu nükleer atıklar Antalya’dan geçecek, Çanakkale’den geçecek, Marmara’yı boydan boya katedecek; sonra İstanbul’dan, İstanbul Boğazı’ndan milyonlarca insanın yanından geçecek ve siz, burada 50 milyon-60 milyon dolar ceza verilecek diye bunun caydırıcı olacağını düşünüyorsunuz. Bunu kabul etmek mümkün değil. Bu, çocuklarımıza yapabileceğimiz bir haksızlık.

Isparta’da mevcut çalışan elektrik santralinde elektrik sistemini ayakta tutamayan anlayış, gelecek, nükleer santraldeki tehlikelerle başa çıkacak. Siz, mevcut altyapıyı yenilemediğinizden kaynaklanan sorunları çözemediğiniz için Isparta’da insanlar günlerce elektriksiz kaldı ve tekrar kalıyor. O şirketler ne yapıyor? Teminat bedellerini ikide bir artırıyor, hiçbir yatırım yapmıyor ve siz de denetlemiyorsunuz, onlara ceza da vermiyorsunuz.

Çevre Mühendisleri Odası sizi uyardı, Elektrik Mühendisleri Odası uyardı, TMMOB uyardı, Nükleer Karşıtı Platform uyardı ve siz, onların hiçbirini dinleyip buraya çağırmadınız, getirmediniz.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Biz de uyardık.

ALİ ŞEKER (Devamla) – Yerel yöneticileri de Sinop’ta ÇED raporu için topladığımızda Belediye Başkanını dahi o toplantıya almadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ ŞEKER (Devamla) – Bu, Türkiye’ye yapılmış büyük bir ihanettir. Bazen bazı yatırımlarda geç kalmak avantajdır. Dünya füzyon teknolojisine giderken, dünyada güneş enerjisi ve rüzgâr enerjisi maliyetleri bu kadar düşmüşken bu yatırıma girmek ihanettir, cinayettir; bu cinayete ortak olmayın. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 25’inci maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda belirtilen” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli	Bedri Yaşar	Dursun Ataş
Erzurum	Samsun	Kayseri
Yasin Öztürk	Hayrettin Nuhoğlu	Arslan Kabukcuoğlu
Denizli	İstanbul	Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Denizli Milletvekili Yasin Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 25’inci maddesi üzerinde söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bugün günlerden cumartesi. Biz neden buradayız? Anayasa’ya ve yasalara aykırı bir şekilde çıkarılmış olan bir kanun hükmünde kararnamenin yol açtığı yasal bir sorunu çözmek için. Bu sorunun çözülmesi için son tarih 9 Mart 2022. Bu kanun teklifi, bu süre içerisinde Meclis Genel Kurulundan geçip yürürlüğe girmez ise, Resmî Gazete’de yayınlanmaz ise Nükleer Düzenleme Kurumu kanunsuz çalışan bir kurum hâline gelecek.

Bu kanun teklifinde AK PARTİ’sinin 88 milletvekilinin imzası var. Biz bu kanun teklifinin görüşmelerine ne gün başladık? Çarşamba günü. Perşembe devam ettik, cuma devam edemeden kapandık ve şu anda çalışıyoruz. Neden? Görüşmelerin devam edebilmesi için toplantı yeter sayısı olmadığı için. Tekrar ediyorum, bu kanun teklifinde AK PARTİ’sinin toplam 88 milletvekilinin imzası var ancak bu milletvekillerinin önemli bir kısmı ne kanun teklifi görüşmeleri esnasında Komisyonunda ne de teklif Genel Kurulda görüşülürken bu salonda. Hani hep sayınızla övünüyorsunuz ya, niye kanun teklifinize sahip çıkmadınız, neden Genel Kurulda değildiniz? Anlaşılan, uyarı geldi, bugün en azından yoklamalarda burada olabildiniz.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi, uyarılarımız olmasına rağmen her zamanki gibi eksikliklerle çıkacak, boşluklar ise yönetmeliklerle doldurulmaya çalışılacak. Bakın, daha Genel Kurulda görüşmeler esnasında 3 maddesinde düzenleme yapmak zorunda kaldınız, çok yakında torba kanunlarla da tekrar düzeltmeye buraya getirirsiniz. Gerçi, bu kod kanunu da Komisyonunda son anda eklemelerle torba kanuna çevirdiniz ya, olsun bakalım.

Birkaç gün önce çıkarılan ve kamuoyunda madencilğe kurban edilen “zeytin yönetmeliği” olarak anılan yönetmelikte Enerji Bakanlığına atıfta bulunulsa da bu yönetmeliğin hangi aklın ürünü olduğu ortadadır. Zeytin katliamı yönetmeliği kadar dikkat çekmese de 13 Ocak 2022 tarihli Cumhurbaşkanlığı kararı da Denizli’deki tarım alanlarının katledilmesinin önünü açan bir karardır. 14 Ocak 2022’de Resmî Gazete’de yayımlanan 5103 sayılı Karar’a göre Denizli’mizin Tavas ilçesinin Avdan Mahallesi’nde linyit işletme ruhsatı sahalarda maden üretimine devam edilebilmesi için ihtiyaç duyulan taşınmazlar acilen kamulaştırılacaktır. Tavas, birinci derece tarım arazilerine sahip olan bir ovaadır. Bu bereketli topraklarda ne ekerseniz yetişir, toprağa düşen her tohum kendiliğinden filiz verir. Ancak, iktidar, Tavas’ın bereketli topraklarının tarım alanı dışında kullanılmasına yemin etmiş olacak ki madencilik alanındaki bütün projelerini bu bölgede gerçekleştirmek istemektedir. 2016 yılında bu bölgede termik santral yapımı gündeme gelmişti, bu proje iptal edildi. 2021 yılında tekrar termik santral ve açık kömür işletmesi için ÇED süreci başlatıldı, kamuoyundan yoğun tepki gelince bu projede ÇED raporu iptal edildi ve bölge halkı bu müjdeli haberin şokuna daha alışmadan Sayın Cumhurbaşkanı devreye girdi, 13 Ocakta 3 milyon 764 bin metrekare alanda kömür ocağı kurulması için acele kamulaştırma kararı çıkardı. Bu sahada da ne yazık ki zeytinliklerimiz var. Tavas’ta termik santral kurulması nasıl engellenmişti biliyor musunuz? Belediye meclisinde yer alan iktidar ve muhalefet partili üyelerin ortak kararıyla, ortak itirazıyla. Hatta Sayın Cahit Özkan -burada- termik santralin ÇED süreci iptal edildiğinde müjdeli haberi kendisi verebilmek için bir basın toplantısı düzenlemişti. Sayın Cahit Özkan’a o basın toplantılarında ne konuştuğunu hatırlatalım: “Orada yapılacak bir santralin bölgeye faydası olmayacağı gibi, fazlasıyla zarar vereceği konusunda birleştik. Denizli milletvekillerimiz ve Denizli Büyükşehir Belediye Başkanıyla birlikte uzun süredir bu konu üzerinde çalışıyorduk. Biz başından beri bu konuyu takip ediyorduk. Tüm arkadaşlarımızla birlikte orada bir santral yapılmasına karşıyız.” Şimdi buradan sormak istiyorum: Ne değişti? Konunun takibini mi bıraktınız yoksa? Her şeye cevap veriyordunuz ya, size sataştım, kendisi gelsin, buyursun, cevap versin. Orada açılacak termik santral bölgeye zarar verecekti de kömür ocağı bölgeye zarar vermeyecek mi? O zaman enerji ihtiyacının olduğunu unuttunuz mu yoksa?

Konuşmamın başında da dile getirdiğim gibi, Cumhurbaşkanı karar verdikten sonra sözün üstüne söz söylenmiyor; ne zeytinlik kalıyor ne tarım arazisi ama biz, hâlâ Tavaslı hemşehrilerimize verdiğimiz sözün arkasındayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Tavaslı köylü vatandaşlarımız vasıtasıyla yürütmenin durdurulması için dava açtık.

Buradan bir kere daha sesleniyorum: Bu ülkenin tarım arazilerine dokunmayın, bu ülkenin zeytinine dokunmayın, bu ülkenin tek bir ağacına dahi dokunmayın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

26’ncı madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu	Necdet İpekyüz
Adana	İstanbul	Batman
Mahmut Celadet Gaydalı	Murat Çepni	Rıdvan Turan
Bitlis	İzmir	Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Halkların Demokratik Partisi adına, görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 26'ncı maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

Bu vesileyle, Bitlis'in Mutki ilçesinde dün meydana gelen selden dolayı hemşehrilerime geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum. İşte, yatırımı sadece asfalt yapıp beton dökmek olarak algılayıp altyapıya gereken özen gösterilmezse bu tarz kötü sonuçlar doğabiliyor. Umarım maddi zararlar en kısa sürede kamu eliyle giderilir.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin geneliyle ilgili olarak söylenecek birçok şeyin söylendiğini düşünüyorum fakat yine de birkaç ekleme yapmak isterim: Biz, halkımızın, bize oy versin vermesin herkesin hakkını savunmayı bir görev olarak görüyoruz; dolayısıyla, bugün parti olarak bu kanun teklifine “hayır” oyu vereceğiz. Bu kanun teklifine “hayır” demek doğayı, insanı yani yaşama dair güzel olan ne varsa onları savunmaktır.

Değerli milletvekilleri, tarih, bizlerin geçmişten ders alması, geçmişte yapılan hataların tekrar edilmemesi amacıyla bizlere yol gösteren en önemli kaynaktır. İki gündür üzerinde konuştuğumuz bu kanun teklifiyle, bırakın geçmişten ders almayı, geçmişin hatalarını tekrarlayacak bir sorumsuzluk içinde tüm topluma dayatılmaktadır. Bunun örnekleri görüldü ve dünya bu bedeli çok ağır ödemek zorunda kaldı. Fukuşima ya da Çernobil örnekleri sıradan örnekler değil. Böylesi tehlikeli bir enerji için ülke topraklarında oluşturduğunuz tehdit ve tehlikelerin olası sonuçları daha önce buralarda yaşandı; şimdi deneme yanılma yoluyla bunu test etmenin hiçbir mantığı yok. Rus ruleti oynadığımızın farkında mısınız? Hep şikâyet ettiğiniz dış güçlere ülke topraklarına tahrip gücü yüksek bir mayın inşa ettiriyorsunuz; bugünkü teknolojiyle, uzaktan kumandayla binlerce kilometre uzaktan her zaman patlatılmaya hazır bir nükleer bomba ve bunun düğmesi de bunu inşa edenin elinde. Ortada bir gerçek var, o da enerjiye olan ihtiyaç gerçeğidir. Bunu daha temiz, çevre ve yaşam dostu, yenilenebilir ve asla kirlenmeyen enerji modelleriyle kısmen de olsa sağlayabilmek mümkün.

Değerli milletvekilleri, şimdi, 26'ncı maddeyle Türkiye'nin taraf olduğu nükleer santrallerin kurulmasına ve işletilmesine ilişkin uluslararası anlaşmalarda yer alan özel hükümler ile Harp Araç ve Gereçleri ile Silâh, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun hükümlerinin bu kanun hükümlerinin uygulanmasında saklı olacağı; ayrıca, nükleer enerji ve radyasyonun kullanımını içeren faaliyetlerin düzenleyici kontrolü ile ilgili olarak kapatılan

Türkiye Atom Enerjisi Kurumuna yapılan atıfların Nükleer Düzenleme Kurumuna yapılmış sayılacağı düzenlenmektedir. O kadar hazırlıklı değilsiniz ki bu kanun teklifinde “Kapatılan kurumlara yapılan atıflar bu Kuruma yapılır.” diye bir cümleyle geçiştirerek konuyu kapattığınızı zannediyorsun. Bu, tipik bir deve kuşu politikasıdır, bugün üzerinde görüşülen kanun teklifinin altyapısı hazırlanmadan Meclise getirildiğinin en bariz örneğidir. Gerçekten sormak istiyoruz: Bugüne kadar aklınız neredeydi? Yaptığımız iş yanlış, bari şekil açısından doğru yapın; zaten her şeyi şekilsel yapmaya çalışıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, sizin burada, bizim öneri ve taleplerimizi dinlemektense bu kanun teklifini hemen yasallaştırmak arzusunda olduğunuzu biliyoruz çünkü buraya gelen kanun metni 87 milletvekilinin fikri değil, tek adamın talebidir; sizler de sarayın arzusunu gerçekleştirmek adına buradaki ısrarlarınızla topluma yenilenebilir enerjiyi değil riskli enerjiyi yani nükleer enerjiyi dayatıyorsunuz. “Biz yaptık ve istedik, oldu.” mantığının bu ülkede terk edilmesi gerekiyor. Aldığımız kararlar sadece sizin partinizi değil, bu halkın tamamını ilgilendiriyor ve etkiliyor. Bölge halkının her türlü itirazı ve karşı çıkması, muhalefetin bu kanun hakkındaki tüm uyarı ve önerileri sizler için hiçbir şey ifade etmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Devamla) – Ama şu unutulmamalı ki her tercih aynı zamanda bir vazgeçiştir. Nükleeri tercih eden iktidarınız hem güvenlikten hem çevreden hem de insandan vazgeçmiştir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 26'ncı maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan 'kontrolü ile' ibaresinin "kontrolüyle" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Ömer Fethi Gürer	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Adana	Niğde	Manisa
	Serkan Topal	
	Hatay	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin.

Buyurun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri, aynı zamanda, deprem tehlikesidir. Depreme karşı dirençli bir toplum oluşturmak ve toplumda afete hazırlık bilincinin oluşması amacıyla 1 ile 7 Mart tarihleri arası Deprem Haftası olarak ilan edilmiştir ama gelin görün ki haftanın son gününde olmamıza rağmen Hükûmetin bu konuyla ilgili herhangi bir gündemi yok. Hükûmet, kısır çekişmeler içerisinde, sorunları sanki bir başkası yaratmış gibi “Çözüm adresi biziz.” söylemleriyle halkı uyutmaya devam ediyor. Hâlbuki, bizim gündemimizde vatandaş var, ekonomi var, savaş var, deprem var, zeytin var, ağaç var, toprak var; bizim gündemimizde atanmayan öğretmenler var, mimar, mühendis, şehir plancıları, teknisyen ve teknikerler var; bizim gündemimizde çiftçi var, esnaf var; hak ettikleri hâlde emekliliğini alamayan ve bugün sayıları 5 milyona yaklaşan yek ekmeğe muhtaç ettiğiniz EYT'liler var; bizim gündemimizde Türkiye'nin güvenliği var.

Değerli arkadaşlar, “insan kaynaklı afet” diyebileceğimiz bir Rus-Ukrayna savaşının 10'uncu gününde her iki tarafın da can kaybının 8 binlere ulaştığı yolunda bilgiler var. 1939 Erzincan depreminde 33 bin kişi, 1999 Kocaeli ve Düzce depremlerinde 17 bin kişi, Elâzığ, İzmir, Adana Ceyhan depremlerinde de binlerce vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Birkaç saniye süren, sadece birkaç saniye süren depremlerde savaşlar kadar insan kaybediyoruz arkadaşlar. Türkiye'de olası büyük bir deprem sonrasında depreme direnç göstermeyen yerler yerle bir olacak elbette. Bu doğa olayına karşı insanoğlunun savaşma olanağı yok ancak depremin vereceği zararları azaltmak için önlem alma şansı var. Bugün dünya ölçeğinde savunma harcamalarına ayrılan maddi kaynağın sadece milyonda biri doğal olayları azaltmak için harcanmış olsaydı herhâlde bugün hem insanlık barış içerisinde yaşamayı öğrenmek durumunda kalırdı hem de topluluklar, dünya toplulukları afete karşı daha dirençli bir toplum olma ve afete karşı her türlü uyarı sistemlerinin bilimsel olarak kurulması yolunda adımlar atabileceklerdi. Marmara Bölgesi'nde 7,6 büyüklüğünde bir depremle karşılaşabileceğimize ilişkin olarak bilim insanları sürekli bizi uyarıyorlar ve böyle bir durumda on binlerce insanın hayatını kaybedeceği konusunda sürekli uyarılar var. 99 depremi üzerinden otuz üç yıl geçti, hâlâ yeterli adımlar atılmadı arkadaşlar. Türkiye'nin yapı stokunun yüzde 70'e yakını kaçak, imarsız, güvensiz binalardan oluşuyor. Fay hatları üzerinde yapılaşma durdurulmadığı için, depremle mücadelede ulusal bir strateji izlemediğimiz ve finansal destekler öngörülerek hareket etmediğimiz için canımız çok yanacak büyük bir depremde.

İmar barışıyla fay “zone”larını, dere yataklarını ve heyelan alanlarını yapılaşmaya açan uygulamaları nedeniyle iktidar sınıfta kalmış durumda. Deprem ve afet güvenliği hep yok sayılmış iktidar tarafından. Çığ düşmesi, sel baskını, heyelan, kuraklık, müsilaj gibi doğa kaynaklı afetlere karşı hazırlıksız ve savunmasız bıraktı ülkeyi. Şimdi önümüzde bir de nükleer enerji aldatmacasıyla daha büyük sorunlar, daha büyük felaketler yaşanacak, daha büyük kayıplar yaşanacak.

Tüm Türkiye'de devletin sürdürülebilir bir afet ve deprem politikasına ihtiyacı var arkadaşlar. Önerilerimiz şunlar: Deprem odaklı kentsel dönüşüm derhâl yapılmalı, kent bilgi sistemi oluşturulmalı, afet risk ve yönetimi üzerinde ciddiyetle eğilmeli, vatandaşın deprem öncesi, deprem sırası ve sonrasında bilinçlendirilmesi, kentlerin imar planları hazırlanırken mikro bölgelendirme çalışmalarının yapılması, devlet yetkilileriyle yerel yönetimlerin eş güdüm içerisinde çalışması, deprem konusunda bilimsel gelişmeleri takip eden bilim insanları ve yetkin mühendislerin bu kurumlarda etkin çalışmaları gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, buradan bir kere daha uyarıyorum: Güncel, bilimsel ve teknik gelişmeler, ihtiyaçlar ışığında her görüşten ve her kesimden insanın katılımıyla bir afet şûrası ivedilikle kurulmalıdır. İmar barışıyla fay “zone”larını, dere yataklarını, heyelanlı alanları yapılaşmaya açan uygulamalardan bir an önce vazgeçilmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – 7269 sayılı Afet Yasası ihtiyaçları karşılayacak şekilde derhâl düzenlenmeli, bir fay yasası çıkarılmalıdır, afet ve iklim bakanlığı mutlaka kurulmalıdır. Ayrıca arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yedi ay boyunca günlerce sabahlara kadar 97 kurum ve kuruluş ile tüm Komisyon üyelerinin çabalarıyla oluşturulmuştur bu rapor. Her depremle ilgili konuşmamda bunu gündeme getireceğim, yine bu rapor biblo olarak raflarda terk edildi. Yine Meclis çatısı altında gerekli yasal çalışmalar yapılmıyor. Unutmayalım, deprem öldürmez, alınmayan önlemler öldürür diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, maddenin oylamasına geçmeden önce yoklama yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – 26'ncı maddeyi oylarken yoklama talebi var.

Sayın Özel, Sayın Tarhan, Sayın Akın, Sayın Şevkin, Sayın Bulut, Sayın Şeker, Sayın Barut, Sayın Güner, Sayın Ünver, Sayın Bülbül, Sayın Hakverdi, Sayın Ünsal, Sayın Kayan, Sayın Keven, Sayın Tokdemir, Sayın Yılmazkaya, Sayın Ünlü, Sayın Önal, Sayın Şahin, Sayın Antmen, Sayın Göker.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 Milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi (2/4222) ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 314) (Devam)

BAŞKAN – 26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

27'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Kemal Peköz

Ali Kenanoğlu

Necdet İpekyüz

Adana

İstanbul

Batman

Rıdvan Turan

Murat Çepni

Mahmut Celadet Gaydalı

Mersin

İzmir

Bitlis

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; belki burada Nükleer Düzenleme Yasası'nı konuşuyoruz ama milletin gündeminde bu yok. Milletin gündeminde ne var? Bakın, bu var, 5 litrelik ayçiçeği yağı. Kaç lira oldu biliyor musunuz? Bu akşam itibarıyla 220 lira oldu. Vatandaş şu anda marketlerde kuyruklarda. Geçen sene 50 liraydı, şu anda 220 lira. Bakın, şu anda Ankara toptancılar çarşısı GİMAT'ta ayçiçeği yağı satışları durmuş durumda veyahut da kısıtlı olarak satılıyor. Ülkeyi getirdiğiniz hâl bu. Bakın, 1980 öncesi ayçiçeği yağı kuyrukları vardı; vatandaşa, kuyruklardaki insanlar diyor ki bugün: "Elli yıl önce de yağ kuyruklarındaydık, şimdi de yağ kuyruklarındayız." Ve 220 lira olmuş. İşte, memleketi getirdiğiniz hâl bu, son hâl bu; bir felaketi yaşıyorsunuz bu ülkeye ama sadece bir ekonomik felaket değil bir ahlak felaketini de yaşıyorsunuz. Bakın, sürekli yalan atıyorsunuz biliyor musunuz? Her kurumunuz, her bakanlığınız yalan atıyor, ispatlayacağım.

Bakın, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü sık sık gündeme getirdiğim cezaevi ihlalleriyle ilgili bir açıklama yaptı dün. Ağız içi arama dayatması yapılıyordu, birçok kez cezaevlerinden aldığım mektupları gündem etmiştim. Müdürlük "Öyle bir şey yok." dedi. "Ağız içi arama dayatmasından dolayı hastaneye gidemeyen mahpus yok." diye açıklama yaptı. İşte, Allah'ın işi "Allah doğrunun yanındadır." derler ya, bu sabah bir mektup geldi Karabük Cezaevinden. Bakın, Abdurrahman Güner, bana bir mektup yazmış, gözlem kurulu raporunu da kararını da göndermiş. Abdurrahman Güner, Karabük Cezaevinde otuz yıldır yatan bir Kürt siyasi mahpus. 52 yaşında, mide kanseri olmuş, uzun süredir hastaneye gidememiş ve sonunda hastaneye gitmek için çabalamış fakat jandarmanın ağzı içi arama dayatması karşısında hastaneye gidememiş. Çok net, belgeleriyle ortada. Bakın, Bakanlık diyor ki "Ağzı içi arama dayatması iddiası yalandır." Ben de diyorum ki elimde belge, hadi bakalım çıkıp konuşun. Adınız Adalet Bakanlığı, işiniz gücünüz yalan; adınız Adalet ve Kalkınma Partisi, işiniz gücünüz yalan.

Bakın, yine devam ediyoruz; milletvekillerinin dokunulmazlığına saldırıyorsunuz. 2 Mart 1994'te arkadaşlarımıza, 1 Mart 2022'de Semra Güzel'e ve şimdi de geçen yıl Mart ayında yaptığımız gibi, yine bana saldırıyorsunuz. Nasıl mı? Dokunulmazlığımız var, değil mi? Tüm milletvekillerinin var ama bugün benim Almanya'da olmam gerekiyordu. Dün gittim, araştırdım, yurt dışı yasağı konmuş. Neden? Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı bir soruşturma açmış ve ben nedense cezaevindeyken yurt dışı yasağını... Hangi günde konmuş biliyor musunuz? Anayasa Mahkemesinin hakkımda "Hak ihlaline uğradı." kararı olduğu gün yurt dışı yasağı konmuş ve daha sonra ben Meclise geri döndüm 16 Temmuzda, dokunulmazlığım var, yurt dışı yasağı kaldırılmamış. 2. Sulh Cezaya dilekçe verdik, reddedildi. Düşünün, dokunulmazlığınız olduğu hâlde hakkınızda adli kontrol kararı var. Ya, bari tutuklatsaydınız, zaten bunu da yaptınız. Hani bir Meclis Başkanınız var ya, hakkımda resmî evrakta sahtecilik yaparak 10 polise sahte bir tutanağın altına imza atılarak beni Meclisten çıkaran Meclis Başkanınız var ya, o bunu yapabiliirdi. Ben bunun için Adalet Bakanını telefonla aradım. Hani o Adalet Bakanınız diyor ya "Bürokratlar vekillerin telefonuna çıkmazsa o bürokrati alırım." Adalet Bakanı telefonuma çıkmadı. Peki, Adalet Bakanı, seni kim almalı? Niye istifa etmiyorsun? Bu ne biçim Adalet Bakanlığı? Sorarım size.

EMİNE SARE AYDIN (İstanbul) – Ne alakası var ya!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Bakın, biz hep belgeyle konuşuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Zulmünüz bitmiyor, zulmünüz bitmiyor. Bakın, son olarak hepinizin kanını donduracak bir olay anlatacağım, çoğunuzun haberi bile yoktur. Lütfen susun ve dinleyin, elinizi vicdanınıza koyarak dinleyin. Dün akşam Ordu Ünye’de ne oldu biliyor musunuz? O, yüz binlerce ihraç ettiğiniz KHK’lilerden bir ihraç polis çaresizlik içinde, 3 çocuk babası birisi “Ben vatan haini değilim, geçinemiyorum, perişan durumdayım.” diyerek bir fındık bahçesine gitti ve benzinini üzerine dökerek kendini yaktı, intihar etti, kurtulamadı ve bugün toprağa verildi. Bu ülkeyi getirdiğiniz hâl bu. Bakın, dün Kürtlere bunu yaptınız; dedesi, babası, çocukları cezaevinden, zulümden kurtulamıyor; bugün de KHK’lilere yapıyorsunuz. Kendilerine, eşlerine, çocuklarına, nesillerine yapmadığınızı bırakmıyorsunuz. Allah’tan korkun ya! Bu nasıl bir vicdansızlık! Bir insan üstüne benzin dökerek yakıyor ya! Nasıl konuşuyorsunuz? (HDP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tümünü, tüm yalanlarını aynen iade ediyoruz, reddediyoruz, kabul etmiyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 27’nci maddesinin (3)’üncü fıkrasının madde metninden çıkarmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Müzeyyen Şevkin	Tacetin Bayır
Kocaeli	Adana	İzmir
Ömer Fethi Gürer	Çetin Osman Budak	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Niğde	Antalya	Manisa
	Serkan Topal	
	Hatay	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’yle ilgili görüşmeler Komisyonunda sürerken gece getirilen 3 tane ek madde Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’ne ekleniyor. Biraz evvel Sayın Grup Başkan Vekilimiz Özgür Özel de ifade etti. Bunların burada olmasının anlamı da yok, gereği de yok; bu, Meclise de yakışmıyor ayrıca.

Bakınız, madde ne diyor biliyor musunuz: “Görev sahası dahilinde, işlenmeyen ve tarım yapılmayan gerçek ve tüzel kişilere ait tarım arazilerini Devlet Su İşlerince düzenlenecek usul ve esaslar dahilinde, kiralararak tarımsal üretim yapmak veya yaptırmak.” Birincisi, bu, mülkiyet hakkına müdahale, Anayasa’ya aykırı. İkincisi, Devlet Su İşlerinin hangi görev tanımında bölgesindeki işlenmeyen araziyi kiralayıp işletmek ya da kiraladığı yeri tekrar -kullanıma- başka kişiye vermek diye bir yetkisi var?

Arkadaşlar, bu bürokrat arkadaşlar size getiriyor da siz “Bu nedir?” diye hiç mi bakmıyorsunuz? Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü var, eğer bunu yapacaksa Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü yapacak ama Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü de sizin özelleştirme mantığınızla, kendindeki çiftlikleri “Ben işletemiyorum.” diye kiraya vermiş yani at izi it izine karışıyor.

Kalkıyorsunuz, Toprak Mahsulleri Ofisine 5 litrelik ayçiçeği yağının satış hakkını veriyorsunuz, tanıyorsunuz. Peki, nereden alıyorsunuz bu yağı diye Bakana soruyorum, “Trakya Birlikten alıyoruz.” diyor. Çünkü işleme tesisi Trakya Birlikte var, tenekeyi de bulma olanağı var. Peki, niye TMO alıp dağıtır da Trakya Birlik eliyle bunları dağıtırmazsınız? Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün amacı neydi? Bitkisel üretim yapmak, hayvancılığı geliştirmek. 2021 yılında ne yaptı biliyor musunuz Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü? Giden Bakanın bizim çiftçimize 2.250 lira taban fiyat verdiği yerde, ürettiği buğdayı 5.320 liradan piyasaya sattı. Ya, buralar ticaret alanı mı? Şimdi, Devlet Su İşlerinin olmayan görevlerine ekleme yapıyorsunuz; yarın bunu da içinden çıkılmaz hâle getireceksiniz. Bu, gelsin, Tarım Komisyonunda değerlendirilsin, tartışılsın, konuşulsun; yanlış görün.

Başka bir şey daha: Sulama birliklerini ne yaptınız? Çiftçilere ait bu kuruluşlara dair iki yıl önce -veya üç yıl önce- kanun çıkardınız -o zaman ben de Tarım Komisyonundaydım- dediniz ki: “Çiftçilere ait bu kuruluşları Devlet Su İşleri işletecek.” Çiftçiler almış makinesini, ekipmanını; birlikte her şey var; bir yerde, kanunla el koydunuz. Şimdi ne yapıyorsunuz? Sulama birliklerinin elektrik enerjisi üretmesinin yolunu açacak düzenleme yapıyorsunuz. Niye? Sulama birliklerini de ileriki aşamada bu yetkilendirmeye özelleştirmek için bir çabanın başlangıcı olmasın bu? Keza, enerji üretebilmek için -o dönemlerde de gelmişti- bazı su kaynaklarının bulunduğu alanlarda toplanan suyun üzerinde tesislerin kurulmasının kapısı aralanıyordu. O gün, o, Komisyondan çekildi; Adalet ve Kalkınma Partisinden bazı arkadaşlar da Komisyonda bizlere o konuda destek sağladılar ve birlikte, o düzenlemenin iptali sağlandı, Meclise de gelmedi. Şimdi, arkadan dolanılıp bu maddeyle bu yapılıyor. İkisi de tehlikeli, tartışılması gereken ve bürokrat aklıyla olmaması gerektiği noktada işler. Yani Devlet Su İşleri, yapacaksa sulama suyuyla ilgili ülkede sorun var; barajlar var, kanaletler var, taşkın önleme projeleri var; onlarla uğraşsın. Devlet Su İşleri şimdi üretici mi? Ne yapacak? Aldığı yerlerde buğday mı ekecek, arpa mı ekecek? Oradaki arazinin sahibine o desteği verin de o sahip olan arkadaşımız gitsin, kendi toprağını eksin. Niye el koymaya kalkıyorsunuz?

Ha, bir de “Kiraladığı yeri sonra başkasına da verip onun da orada tarım yapmasının yolunu açar.” diyor. Ya “mülkiyet” diye bir kavram var. O yurttaşın, niye o toprağı ekmediğini gidip araştırıp o desteği vermek varken böyle bir düzenlemeye niye ihtiyaç duyuluyor? Bakın, Tarım Bakanlığındaki, bu Meclise getirilen ya da uygulamadaki çoğu yanlış, sorunlar yarattı arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Hepinizin takip etme şansı yok. Eşref Fakıbbaba'nın Bakanlığı zamanında 2018 yılını “Buzağı Yılı” ilan etmiştik. Niye biliyor musunuz? Türkiye'deki buzağı ölümleri, Avrupa kriterlerinin 2 katına çıkmıştı. Sayıştay raporuna baktım, yine 5 tane çiftlikte buzağı ölümleri yüzde 14. Eğer biz buzağı ölümlerini engellersek et açığımız olmaz, hayvan açığımız olmaz, ithalata gerek kalmaz. Ya, aşığı ithal ediyoruz, veterinerimiz var; devletin kurumundaki hayvanın sağlığını sağlayamıyoruz, ondan sonra kalkıp vatandaşın elindeki araziye alıp “Orada tarım yapacağız.” diyoruz. Tarımdaki sorunlar böyle çözülmez.

Çiftçiyi, besiciyi, süt inekçiliği yapanı yani bu işi yıllardır sürdüreni destekleyin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Kırısala gereken desteği verin, çözüm oradadır diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 27'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Dursun Ataş

Fahrettin Yokuş

Erzurum

Kayseri

Konya

Yasin Öztürk

Hayrettin Nuhoglu

Arslan Kabukcuoğlu

Denizli

İstanbul

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katlamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bu konuşmamda vatandaşın dertlerini, onların sesini, sözünü buraya getirdim. Ne diyor? Vatandaş şöyle diyor: "Sadece doğal gaz faturamız 700-800 lira geliyor. Alım gücü çok düştü, maaşlarımızla ay sonu gelmiyor. Millet aç; resmen, geçinmek zor, sıkıntı çok büyük. Bütçemiz küçüldü, dibe indi, pahalılık almış başını gidiyor. Ne büyümesi, hayatımız bitti, biz çocuklarımızı doyuramıyoruz. Maaşlara 3 kuruş zam verdi, o da çoktan gitti; yazık millete. Devlet vergisini alıyor ama ezilen yine halk oluyor. Her gün zam, zam... Enflasyon yüzde 100'ü aştı, maaş eridi. Maaşı faturalara veriyoruz, borca saplandık. Enflasyon yüksek, alım gücü düşük, insanlara eziyet var. Her şey çok pahalı, demek ki ekonomi iyi değil. Alım gücü düşmedi çünkü ben bir şey alamıyorum!"

Değerli milletvekilleri, bu feryatları size duyurmak istedim. Vatandaşımızın sağduyusu bunu gösteriyor ama bu feryatları neden böyle diye baktığımız zaman, siz yirmi yılın enflasyon rekorunu kırdığınız için işte bu feryatlar böyle. Sadece üretici enflasyonu yüzde 105'i geçti yani bu rekor sizin; kutluyorum sizi(!) Diyor ki: "Enflasyon ezdi geçti." Kimleri ezdi geçti? Herkesi. Sadece ocak ayında 11,1; şubat ayında 4,8; son iki ayda 16'ya dayandı. Vatandaş feryat ediyor, faturalar nefes kesiyor, mutfaklara zam bombası yağıyor, ayın 15'inde maaş bitiyor. Çiftçi diyor ki: "Zam ekiyoruz, zam; mazot, elektrik, gübre, tohum, ilaç fiyatları uçtu gitti." "Zam ekiyoruz, zam." diyor çiftçi, duyuyor musunuz? Belki duyarsınız. Taşımacıları ise diyorlar ki, Karayolu Yük Taşıyıcıları Federasyonu Başkanı 980 bin esnaf adına diyor ki: "Yük değil, dert taşıyoruz." O federasyonun Başkanı bu hafta milletin kürsüsünde sesini size duyurmak için çaba sarf etti ama oradan da duymadınız, bir kere buradan da ben söyleyeyim dedim.

Şimdi, bu gerçeklerin ışığında TÜRK-İŞ şubat ayında açlık sınırını açıklamış. Açlık sınırı şubat ayında asgari ücretin 300 lira fazlası olmuş yani 4.552 Türk lirasına yükselmiş. Bu asgari ücretli ne yapacak acaba? Daha on ay var, ne olacak, ne yapacak?

Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener vatandaşın hâlini şöyle özetliyor: “Millet battaniye altında, millet zamlar yüzünden kalorifer yakamıyor, ısıtıcı kullanamıyor.” diyor. Tabii, bu resimde başka şeyler de var da zamanım dar olduğu için söyleyemiyorum. Sonuçta ne olmuş? 2021 yılında borcunu ödeyemeyen vatandaş sayımız 1 milyon 700 bin kişi daha artmış. Yani düşünebiliyor musunuz, bir yılda 1 milyon 700 bin vatandaşımız daha borcunu -bankalara kredi borçlarını- ödeyemez hâle düşmüş. Vatandaşlarımızın toplam borcu 993 milyar liraya ulaşmış. Bu aslında sonuç. Rekorlar üstüne rekorlar kırılıyorsunuz ya, işte bu rekor da sizin rekorunuz. Hani, benzinde, mazotta, enflasyonda, elektrik fiyatlarında kırdığımız rekorlara bu yeni bir rekor olarak eklendi, bakın.

Değerli milletvekilleri, sürem bitiyor. Sonuç: Açlık sınırı altında 26 milyon vatandaş, yoksulluk sınırı altında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Tekrar ediyorum: Açlık sınırı altında 26 milyon vatandaşımız, yoksulluk sınırı altında 51 milyon vatandaşımız, toplam 77 milyon insanımız yoksul ve fakir maalesef. Sadece 9 milyon hâli vakti yerinde olan var, o da zaten sizin gibi tuzu kurular, sizin yirmi yılda beslediğiniz adamlar. Sonuç, en son sonuç, diyoruz ki: Dar ve sabit gelirli, emekliler, memurlar, işçiler, küçük esnaf ve çiftçiler başta olmak üzere halkımızın yüzde 90’a yakını geçim derdinde. Acilen emeklilere, memurlara, işçilere ek zam yapılmalı. Esnafın vergi ve yakıt giderleri düşürülmeli. Çiftçilerimizin mazot, gübre, elektrik giderleri en az yüzde 50 oranında indirilmeli. Besicilerimizin yem ücretleri, elektrik giderleri... Süt üreticilerimize de sahip çıkın diyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

İyi akşamlar diliyoruz efendim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin;

a) (1)'inci fıkrasında yer alan “birinci fıkrasına “Anayasa Mahkemesi Basın Müşavirliğine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Nükleer Düzenleme Kurumunun Başkan Yardımcılıkları ve Daire Başkanlıklarına” ibaresi eklenmiştir” ibaresinin “birinci fıkrasında yer alan “Nükleer Düzenleme Kurumunun Başkan Yardımcılıkları ve Daire Başkanlıklarına” ibaresi “Nükleer Düzenleme Kurumunun Başkan Yardımcılıkları ve Daire Başkanlıklarına” şeklinde değiştirilmiştir.” şeklinde değiştirilmesini,

b) (3)'üncü fıkrasında yer alan “fıkrasına” ibaresinin “fıkrasının son bendi yürürlükten kaldırılmış ve fıkraya (aa) bendinden sonra gelmek üzere” şeklinde değiştirilmesini,

c) (4)'üncü fıkrasının “9/11/2007 tarihli ve 5710 sayılı Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.” şeklinde değiştirilmesi,

ç) (5)'inci fıkrasının (b) bendi ile 6172 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlede yer alan “kurulu gücünü geçmemek üzere” ibaresinin “bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla” şeklinde değiştirilmesini,

d) (6)'ncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(6) 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun;

a) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya sulama birliklerine” ibaresi, “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya DSİ’nin izniyle sulama birlikleri tarafından” ibaresi eklenmiş; (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“g) “Belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sanayi tesisleri ve tarımsal sulama amaçlı tesisler tarafından bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücünün iki katı ve diğer kişiler bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi”

“ğ) Sulama birliklerinin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğuna sahip olduğu taşınmazlar ile sulama birliği ve DSİ’nin mülkiyetinde veya tasarrufu altında bulunan diğer taşınmazlar üzerinde DSİ’nin uygun görüşüyle kurulan ve sulama birlikleri tarafından işletilen bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla kurulan yenilenebilir enerji üretim tesisleri”

“(8) İl özel idareleri tarafından kurulan tüzel kişiler, il özel idaresi tarafından işletilen basınçlı borulu sulama şebekesi veya klasik kanallı şebekeleri ile sadece sulama amacına hizmet eden şebekenin su kaynağı üzerinde teknik imkânın olması ve DSİ tarafından uygun bulunması halinde enerji üretim tesisi kurulabilir. Bu fıkra kapsamındaki tesisler için DSİ ile imzalanması gereken su kullanım hakkı anlaşmalarına ilişkin düzenlemeler üç ay içerisinde yapılır.”

b) 17 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(11) Ulusal veya uluslararası piyasalarda elektrik enerjisi üretimine girdi olan emtia fiyatlarının ve/veya kaynak maliyetleri arasındaki farkların makul olmayan artışları nedenleriyle, arz güvenliğinin ve/veya tüketicilerin korunması amacıyla elektrik enerjisinin üretim maliyetleri dikkate alınarak, her seferinde altı ayı geçmemek üzere, Kurum tarafından kaynak bazında tüketiciyi ve/veya maliyeti yüksek üretimi destekleme bedeli belirlenebilir. Bu bedel, üretim maliyeti düşük üreticiden karşılanarak arz güvenliğinin, maliyeti yüksek üretimin ve/veya tüketicilerin desteklenmesi amacıyla kullanılır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın uygun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.”

Mehmet Doğan Kubat

Mustafa Elitaş

Cahit Özkan

İstanbul

Kayseri

Denizli

Bahar Ayvazoğlu

Mustafa Açıkgöz

Fatma Aksal

Trabzon

Nevşehir

Edirne

Hacı Bayram Türkoğlu

Ramazan Can

Semiha Ekinci

Hatay

Kırıkkale

Sivas

Sabahat Özgürsoy Çelik

Bayram Özçelik

Hatay

Burdur

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Takdire bırakıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekeçe:

Önergeyle 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda yer alan güç limiti genel anlamda "bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü" şeklinde ifade edilmektedir. Teklifin 27'nci maddesinin (5)'inci fıkrasıyla 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nun 10'uncu maddesinin (2)'nci fıkrasına eklenecek cümlede yer alan "kurulu gücünü geçememek üzere" ifadesinin uygulama birliği açısından "bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla" ibaresiyle değiştirilmesi;

Yine teklifin 27'nci maddesinin (6)'ncü fıkrasıyla değiştirilen 6446 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin (g) bendine "Belediye ve bunların bağlı kuruluşları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile sanayi tesisleri" ibaresinin eklenmesi suretiyle sanayi tesislerinde tüketim tesislerinin bağlantı anlaşmasının sözleşme gücünün 2 katına kadar yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kurabilmesi;

Ayrıca, teklifin 27'nci maddesinin (6)'ncü fıkrasıyla eklenen (ğ) bendinde yer alan hükmün, lisanssız tesisin sınırsız bir güçle kurulabileceği algısına neden olmaması adına ilgili fıkra da "bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla kurulan" ibaresinin eklenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca son dönemlerde elektrik enerjisi üretiminde girdi olan emtiaların fiyatlarındaki beklenmeyen yüksek artışlar nedeniyle elektrik enerjisi üretim maliyetleri, dolayısıyla elektrik enerjisi fiyatları yükselmektedir. Uluslararası piyasalarda Temmuz 2020 tarihinden önce 50 dolar/ton civarında olan kömür fiyatları 5 (beş) katın üzerine çıkarak 290 dolar/ton, 2 Mart 2022 tarihinde ise bir gün içerisinde yüzde 41 oranında artışla 410 dolar/ton mertebelerine ulaşmıştır. Benzer şekilde, Temmuz 2020 tarihinden önce 190 dolar/1.000 metreküp civarında olan doğal gaz fiyatları 2 Mart 2022 tarihi itibarıyla 1.400 dolar/1.000 metreküp civarına ulaşmıştır. Söz konusu fiyatlardaki yükselişler, öncelikle nihai tüketiciler olmak üzere ülke ekonomisindeki ilgili tüm tarafları maliyet açısından olumsuz etkilemektedir.

Hidrolik, rüzgâr, güneş, jeotermal, yerli kömür, ithal kömür ve doğal gaz gibi birbirinden farklı kaynaklar vasıtasıyla aynı miktarda elektrik enerjisi üretilmesi için katlanılan maliyetler birbirinden oldukça farklılık gösterebilmektedir. Bu maliyet farklılıkları birbirine yakın olduğu dönemlerde piyasada sıkıntı oluşturmazken üretim kaynak maliyetleri arasındaki farklılarda yaşanan artışlar serbest piyasa fiyatlarında makulün üstünde artışa neden olmuştur.

6446 sayılı Kanun'un 17'nci maddesine eklenmesi önerilen düzenlemeyle, yukarıda belirtilen durumların oluşması hâlinde bir taraftan tüketicilerin yüksek elektrik fiyatlarına maruz kalmalarının önlenmesi, diğer taraftan ise organize piyasalarda oluşan piyasa fiyatlarının üzerinde maliyetleri olan üretim tesislerinin maliyetlerinin bir kısmı karşılanmak suretiyle söz konusu üretim tesislerinin de üretime devam edebilmelerinin temin edilmesi, böylelikle yeterli elektrik enerjisinin sağlanarak arz güvenliğinin korunması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Geçici 1'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin geçici 1'inci maddesinin (8)'inci fıkrasında yer alan “ülkede” ibaresinden sonra gelmek üzere “nükleer enerji alanında” ibaresinin, “kadrolarına,” ibaresinden sonra gelmek üzere “nükleer enerji alanına” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Tacetin Bayır	Çetin Osman Budak
Kocaeli	İzmir	Antalya
Müzeyyen Şevkin	Ömer Fethi Gürer	Ahmet Vehbi Bakırloğlu
Adana	Niğde	Manisa
Serkan Topal		Hüseyin Yıldız
Hatay		Aydın

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız.

Buyurun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında bu maddenin, bu konuda yeri yoktur arkadaşlar. O yüzden, biz ayrıca bu maddeyle ilgili bir düzenleme istiyoruz. Demin Grup Başkan Vekilimiz Özgür Özel size net ve öz olarak anlattı ama anlamışsanız... O yüzden, bu maddelerin bu yasa teklifine girmesi mümkün değil.

Değerli arkadaşlar, buraya gelmeden önce “Dünyada gerçekten bu nükleer santrali yap-ışlet-devret modeliyle yapan bir ülke var mı?” diye baktığımızda, maalesef hiçbir ülkede yap-ışlet-devret modeliyle nükleer santral yapılmamıştır; sadece Türkiye’de var. Yani biz şu an Rusya’dan doğal gaz alıyoruz, enerjinin yarısı ona bağlı; o yetmiyormuş gibi, bir de nükleer santral kuruyoruz. Nasıl kuruyoruz? Özerklik veriyoruz yani kısacası, Akkuyu Santrali’ni, komple o bölgeyi Ruslar işletecek değerli arkadaşlar. Biz niye bu duruma düştük? TEDAŞ’ı özelleştirdikten sonra toplanan yatırım paralarıyla o şirketler yani sizin yandaş şirketlerinizin hiçbiri yatırım yapmadı. İşte, ülkeyi bu hâle getirdiniz. Hâlbuki toplanan bu paralar yatırıma dönüşseydi, bizim bugün bu nükleer santrale ihtiyacımız yoktu. Yüzde 10 kayıpları tekrar hizmete ulaşırsaydık nükleer santralin ürettiği enerjinin hepsini oradan halledebiliyorduk ama yandaş firmalarınız vatandaştan topladığı yatırım paralarını cayır cayır kendi şirketlerine aktarıyorlar, hiçbir yatırım yapmıyorlar. Örnek vereyim size: Bir müteahhit 50 tane daire yaptığı zaman, 10 tane villa yaptığı zaman o enerji şirketleri ne diyor biliyor musunuz? “İlk önce trafoyu kendiniz kuracaksınız, direkleri kendiniz alacaksınız, kabloları kendiniz alacaksınız.” diyor. Yani vatandaşa bütün yatırımı yaptırıyor, sonra geliyor enerjisini bağlıyor; iki yıl sonra o trafoyu, o direkleri kendi malıymış gibi iade alıyor. Arkadaşlar, sorun burada başlıyor. Onun için, biz iktidara gelmez gelmez kamulaştıracamız bu özelleştirilen şirketleri, ondan sonra yatırıma başlayacağız.

Değerli arkadaşlar, yine, tabii ki önemli konular var ama en önemli konu turizm yani bu dönemde sizlerin beklediği en büyük kaynak turizm kaynağı. Rusya ile Ukrayna arasında savaş var, on günden beri sürüyor. Hâlbuki 2021’e baktığımızda en çok turist geldiği ülkeler Rusya ve Ukrayna’dır. Turizm Bakanı bir açıklama yaptı bu akşam: “Biz bütün önlemleri aldık.” Peki, Sayın Bakan, hangi önlemleri aldın? Bütün turizm acentelerine ve turizm paydaşlarına bir anlatın, hangi önlemleri aldınız? Önemli olan bu. “Biz 125 ülkeye tanıtım yapıyoruz.” diyor. Ben Sayın Bakana -kendisi turizmci, gerçekte dış

turizmci değil, iç piyasa turizmci- şunu soruyorum... Ekim, kasım, aralık ve ocak aylarında anlaşmalar yapılıyor değerli arkadaşlar, bu 125 ülkede tanıtıma 300 milyon dolar bütçe ayırdığını söylüyor, hâlbuki 300 milyon dolarla çok farklı şeyler de yapılabilirdi. Hangi firmalarla, hangi otellerle anlaşma yaptınız, ne kadar turist bekliyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, şunu söyleyeyim size: 2021'de İspanya ve İtalya sınırlarını kapattı altı ay boyunca. Sonra ne oldu? Altı ay sonra açtığı zaman, sadece Avrupa Birliğinden müşteri almaya başladı ve biz 2021'de İspanya ve İtalya'nın sınırlarını kapatmasından dolayı bu ciroyu yaptık.

Şimdi, size sesleniyorum değerli arkadaşlar -buraya çok iyi dikkat edin- 2022 Ocak ayında İspanya'ya giden turist sayısını söyleyeyim size: 360 bin İngiliz, 347 bin Fransız, 282 bin Alman, 172 bin Hollandalı, 156 bin İtalyan yani bir ayda yaptıkları ciro aşağı yukarı 3,5 milyar euro; gecelik kişi başı 124 euro, haftalık kişi başı harcaması 1.247 euro, değerli arkadaşlar. Şayet, siz bunun şu anda önlemini almadığımız takdirde önümüzdeki bu sezonda bütün turizmciler iflas etme noktasına gelecekler.

Değerli arkadaşlar, geçen hafta kendi bölgemde, Kuşadası'nda, Didim'de otelcilerle toplantı yaptım, seyahat acenteleriyle toplantı yaptım. Şunu dediler: “Şayet, Hükümet önlem almadığı takdirde bu dönemde bizim otel açma şansımız yok.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Sağ olun Sayın Başkanım.

Tekrar ediyorum: “Otel açma şansımız yok. Bu enerji fiyatlarıyla, bu mazot fiyatlarıyla bizim ayakta durma şansımız yok.” Şehirler arası otobüs firmaları arıyor, nakliyeciler arıyor, çiftçiler arıyor, diyorlar ki: “Bizim 20 liraya mazot alıp da şehirler arası yolculuk yapma şansımız yok, kontak kapatacağız.” Çiftçiler arıyor, diyorlar ki: “Biz traktörümüze mazot alamıyoruz, ekim yapamayacağız bu sene.” Yine, dönüyorum, şehir içi dolmuşcuları aynı isyanda yani Türkiye'nin 84 milyonu aynı anda isyan ediyor, siz hâlen hiçbir şey yokmuş gibi rahat rahat yerinizde oturuyorsunuz.

Bu Mecliste hep beraber bu mazotun üzerindeki, elektriğin üzerindeki, doğal gazın üzerindeki bütün vergileri en az bir yıl süreyle kaldırmamız gerekiyor, aksi takdirde ekim ayında euro 25 lira olacak, dolar 20 lira olacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET AKIN (Balıkesir) – AKP'den önce 2023 hedefine motorin ulaştı.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin geçici 1'inci maddesinin (9)'uncu fıkrasında yer alan “tarih itibarıyla” ibaresinin “tarihten sonra” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Naci Cinisli

Dursun Ataş

Aydın Adnan Sezgin

Erzurum

Kayseri

Aydın

Yasin Öztürk

Hayrettin Nuhoğlu

Arslan Kabukcuoğlu

Denizli

İstanbul

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin.

Buyurun Sayın Sezgin. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin geçici maddesi hakkında İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum.

Kabul edilmek üzere olan kanun teklifinde pek çok eksik ve hata mevcuttur. Bunların hepsi Komisyon ve Genel Kurulda şu ana kadar yapılan görüşmelerde etraflı şekilde ele alındı, partimiz hatipleri gerekeni söyledi. Evvelsi günkü konuşmamda da üzerinde durduğum Akkuyu Santrali konusu, ekonomik ve ekolojik etkilerinin yanında dış ilişkilerimiz açısından da son derece kritik bir meseledir. Akkuyu Nükleer Enerji Santrali Projesi, iddia edildiği gibi enerjide dış bağımlılığımızı azaltmak şöyle dursun, dış politika ve strateji boyutlarıyla bakıldığında hareket kabiliyetimizi daraltacak durumdadır. Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte enerji politikaları kuvvetle gündemimize oturmuştur. Putin, nükleer tehdidi yeniden ve açıklıkla ifade etmiştir. Ukrayna'daki işgal girişimi esnasında Rus ordusu, üzücü şekilde, ünlü Çernobil Santrali'ni ele geçirmiş, Zaporijya Nükleer Santrali'nde yangın çıkmasına neden olan saldırılarla bu nükleer santrali de kontrolü altına almıştır.

Dış politika ve askerî yaklaşımları bu kadar hoyratlaşan Rusya'nın ülkemizde bir nükleer santral kurmasını gönül rahatlığıyla kabullenmek ne kadar mümkündür? Millî güvenliğimiz ve ulusal çıkarlarımız açısından Akkuyu Santrali'nin yeniden ve etraflıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Erzurum Milletvekilimiz Sayın Naci Cinisli de bugünkü konuşmasında Akkuyu Santrali'yle ilgili bazı sorular yöneltti. Akkuyu'nun limanı ile ilgili olanlar başta olmak üzere bu sorular gayet isabetli sorulardı. Bunların net bir şekilde açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Ukrayna demişken, iktidara yakın bir iş adamı, Rus medyasına verdiği bir röportajda “SİHA'ları Ukrayna'nın böyle kullanacağını bilmiyorduk.” demişti. Katar'a Tank Palet Fabrikası satışından sabıkalı bu zatın, Dışişleri Bakanı gibi konuşmasını mı eleştirelim yoksa “Ukrayna'nın SİHA'ları nasıl kullanmasını bekliyordunuz?” diye mi soralım, bilemiyorum. İktidara çok yakın bu kişinin sözleri, umarım, iktidarın yeni bir savrulmasının ifadesi değildir.

Değerli arkadaşlar, Maden Yönetmeliği'nde yapılan bir değişiklikle zeytin ağaçlarının ölüm fermanı yayımlanmıştır. Bu düzenlemenin getireceği olumsuzlukların ve zeytin üreticilerinin yaşadığı diğer sıkıntıların araştırılması için verdiğimiz önerge, dün Genel Kurulda iktidar ve ortağı tarafından reddedilmiştir. Düzenleme, madencilik faaliyetlerinin yapılması için zeytinliklerin başka alanlara taşınmasını öngörmektedir. Bir zeytin ağacının yeniden ve verimli şekilde meyve verebilmesi için on beş yirmi yıllık bir süre geçmesi gerekmektedir.

İktidarda olduğunuz yirmi yıllık sürede çiftçimize verdiğiniz zarar yetmiyormuş gibi, şimdi zeytincilerin siz gittikten sonraki yirmi yılını tehdit ediyorsunuz. Bu düzenlemeye güvenip yatırım yapmaya niyetlenen yatırımcıları da uyarmak gerekiyor. Daha önce benzer bir düzenlemenin yürütmesi zeytincilik kanununa aykırı olduğu gerekçesiyle Danıştay tarafından durdurulmuştu. İYİ Parti olarak Danıştaya yaptığımız başvuru neticesinde bu düzenlemenin yürütmesinin de durdurulacağına inanıyorum. Zeytinime dokunma!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sezgin.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Nükleerle ilgili eleştirilerimize, jeotermal santrallerin zararlarına yönelik itirazlarımıza “Enerji yatırımına ihtiyacımız var.” diyerek karşı çıkıyor iktidar; ancak bugün, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi için verdiğimiz önerge iktidar tarafından reddedildi. Bu tutum, en hafif deyişle samimi yetersizliktir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Geçici 1’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

28’inci madde üzerinde bir önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nin 28’inci maddesinde geçen “tarihinde” ibaresinin “tarihi itibarıyla” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Müzeyyen Şevkin	Tacettin Bayır
Kocaeli	Adana	İzmir
Ömer Fethi Gürer	Çetin Osman Budak	Ahmet Vehbi Bakırloğlu
Niğde	Antalya	Manisa
Bekir Başevirgen		Serkan Topal
Manisa		Hatay

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen. (CHP sıralarından alkışlar)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Büyük şair Nazım Hikmet “Yaşamaya Dair” şiirinde der ki: “Yani öylesine ciddiye alacaksın ki yaşamayı/Yetmişinde bile, mesela, zeytin ağacı dikeceksin.” Bu topraklarda, yüzyıllar boyunca dalı barışın simgesi; meyvesi, gövdesi, yaprağı, yağıyla var eden ve var olan zeytin ağaçları hiçbir dönemde bu kadar zulme uğramadı.

AK PARTİ döneminde “Bu da olmaz.” dediğimiz her şey maalesef oluyor. Yirmi yıldır ülkemizin doğası; enerji, maden, HES ve JES’ler derken geri dönüşü olmayan bir şekilde yok ediliyor. İktidar tarafından 1 Mart günü bu yok etme çabalarına bir yenisi daha eklendi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Maden Yönetmeliği’nde yaptığı değişiklikle zeytinlik alanlar madencilik faaliyetlerine açıldı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, zeytincilik sahalarıyla ilgili karar veren bir kurum hâline getirilirken; görevi zeytinciliği korumak, zeytin üretimini artırmak olan Tarım ve Orman Bakanlığı ise zeytinciliğin yok edilmesine aracılık yapan bir Bakanlık hâline geldi.

Değerli milletvekilleri, mevcudu dahi koruyamayan iktidar, bu kararlarla zeytinliklerimizin yok edilmesine onay vermiş oldu. Zeytinin ana vatanı Ege’de Manisa, Denizli, Muğla ve Aydın’da jeotermal enerji santralleri nedeniyle tarımsal alanlar zaten büyük bir tehlike içinde. Şimdi ise zeytin

alanlarımız yok edilerek karbon salımını artıracak kömür ve fosil yakıtlarına dayalı termik santraller kurulmak isteniyor. AK PARTİ, iktidara geldiği 2002'den beri bunu deniyor. Daha önce 7 kez bu talan gündeme getirildi ve reddedildi. Şimdi, bir yönetmelikle bir kez daha getiriliyor. Bu düzenleme Toprak Kanunu'na, zeytin ağacı koruma yasasına ve Anayasa'ya aykırıdır, suistimale de çok açıktır.

Değerli milletvekilleri, günlerdir birçok ilde, Muğla, Manisa, Aydın, İzmir ve İstanbul'da doğasını seven, geleceğini korumak isteyen ve geçim kaynaklarının derdine düşen binlerce kişi, bu yönetmeliğe karşı seslerini yükseltiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bizler geçtiğimiz yıllarda Soma Yırca'da havamıza, suyumuzla, toprağımıza, zeytinliklerimize nasıl sahip çıktıysak bugün de Türkiye'de zeytinliklerimize sahip çıkacağız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu nedenle, yönetmeliğin derhâl geri çekilmesini istiyoruz. İktidarın toprağa, doğaya ve ağaca olan düşmanlığına karşın bizler, tek bir zeytin ağacını bile ranta ve talana kurban ettirmeyeceğiz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Vahit Kirişçi, AK PARTİ hükûmetlerinin 6'ncı Tarım ve Orman Bakanı olarak görevine başladı. 5 Tarım Bakanı değişti, AK PARTİ'nin tarım politikaları maalesef değişmedi. Birisi "Arazi toplulaştırması" dedi, paraları hafriyata döktü; diğeri "canlı hayvan ithalatı" dedi, milyarlarca lirayı çarçur etti; bir diğeri "Paramız var ki ithal ediyoruz." dedi, çiftçiyi, üreticiyi bitirdi. Sonuç olarak, iktidar, ithalatı önceleyen politikaları ve öngörüsüzlüğüyle tarımı, hayvancılığı ve çiftçiyi maalesef bitirdi.

İktidara sesleniyoruz: Şekeri özelleştirdiniz, gübreyi özelleştirdiniz, yemi özelleştirdiniz, ülkede satılmadık yer bırakmadınız; elimizde müdahale ve mücadele edeceğimiz hiçbir şey maalesef kalmadı. Çiftçimizin, yetiştiricimizin hâli perişan ve günden güne daha da kötüye gidiyor. Mazota her gün zam geliyor. Gübreye gelen zamlar nedeniyle çiftçimiz, gübresiz ekim yapmak zorunda kalıyor. Elektrik fiyatlarındaki artış nedeniyle bu sene kimse tarlasını sulayamayacak; ilacı, işçisi, faizi derken çiftçimiz maalesef üretemeyecek. Bakanın değişmesi daha önceki Bakanlarda olduğu gibi hiçbir işe yaramayacak. Çiftçi yine destek göremeyecek, nefes alamayacak ama emin olun ki iktidarınızın gidişi çiftçilerin elinden olacak.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

29'uncu madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 314 sıra sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin 29'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 29-(1) Bu Kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür."

Tahsin Tarhan	Çetin Osman Budak	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Kocaeli	Antalya	Manisa
Müzeyyen Şevkin	Tacettin Bayır	Serkan Topal
Adana	İzmir	Hatay

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan.

Buyurun Sayın Tarhan. (CHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 9 Mart 2021’de Nükleer Düzenleme Kurumuna Dair Kanun Hükmünde Kararname’yi Anayasa Mahkemesi iptal etti. Aradan ilkbahar geçti, yaz geldi; sonbahar geçti, kış geldi; dört mevsim, on iki ay geçti; tam bir hafta kala AK PARTİ iktidarı bu teklifi Meclise apar topar sundu. Pazartesi günü önce Sanayi Komisyonunda on iki saatlik görüşmenin ardından, çarşamba gününden bu yana görüştüğümüz Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi’nde sona geldik. Milletvekili arkadaşlarımız günlerdir size kanun teklifindeki eksikleri, sakıncaları anlatmaya çalışıyor ama siz dinlemiyorsunuz; el kaldır, el indir, 19 Mayıs hareketlerini yapmaya devam ediyorsunuz. Kürsüye çıkıp konuşan AK PARTİ’li arkadaşlarımızdan nükleerle ilgili öyle övgüler dinledik ki “Bu nükleer ne kadar sağlıklı, ne kadar çevre dostu bir şey.” deyip inanın yiyessim geldi.

Sayın milletvekilleri, nükleer işi çok ciddi bir iş; dünyada bunun örnekleri başta Rusya’da, Japonya’da, Kore’de, Amerika’da yaşandı, tecrübe edildi. Bugün bile Rusya-Ukrayna krizinde dünyayı tehdit eden en temel sorun, nükleer tehlike. Bizim mücadelemiz: Bu acı tecrübelerden ders çıkartalım, sağlam bir kanun yapalım, benzer acıları bu topraklarda asla yaşamayalım.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu kanun teklifiyle gelen düzenlemeler o kadar önemli ki tüm konular açıklıkla bu kanun teklifinde yer almalı ama kanun teklifinde 10 yerde yönetmeliğe, 7 yerde Cumhurbaşkanına kararına atıf var. AK PARTİ Genel Başkanı; gün geldi savcı oldu, gün geldi ekonominin kitabını yazdı, şimdi nükleer uzmanı olma peşinde.

Değerli arkadaşlar, bakın, sizi son kez, bir kez daha uyarıyoruz: Bu teklif eksik; gelin, bu teklife “ret” oyu verin. Bu teklifte düzenleyici bir üst kurul yapısı yok, Kurumun teşkilatlanma yapısı yok, Kurumun nerede kurulacağı belli değil; hangi kuruma, hangi alanda sorumluluk verildiğine dair koordinasyon hükmü yok; personel kadro cetveli dahi yok. Teklifte 10 ayrı konuda yönetmelik hazırlanacağı düzenlenmiş. Nükleer alanında tek karar mercisi olması gereken kurumun özerkliği yok, kanun teklifinin birçok maddesi Anayasa’ya aykırı

Çok değerli milletvekilleri, özellikle iktidar milletvekillerine soruyorum: Yarın çocuklarımız, torunlarınız Nükleer Düzenleme Kanunu’yla ilgili Büyük Millet Meclisinde “Acaba, o günün iktidarı AK PARTİ neler söylemiş?” diye bir araştırma yaparlarsa ne görürler acaba, hiç düşündünüz mü? (CHP sıralarından alkışlar) Muhalefet dört gündür konuşuyor; iktidar milletvekilleri nükleerle ilgili -tutanaklara- hiçbir maddede konuşmadı. Onun için gelecek nesiller bunun hesabını size soracak diyorum, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak oyumuzun rengi “hayır”.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET AKIN (Balıkesir) – Vebali var, vebali.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

29’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi İç Tüzük’ün 86’ncı maddesine göre, oyunun rengini belli etmek üzere, lehte ve aleyhte 2 milletvekiline söz vereceğim.

İlk söz lehte olmak üzere İstanbul Milletvekili Osman Boyraz’a ait.

Buyurun Sayın Boyraz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde lehte konuşma yapmak üzere söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle sizleri ve ekranları başında bizleri seyreden aziz milletimizi en kalbi duygularımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Öncelikle, böylesine önemli bir kanunun yapımında, başta Komisyon üyelerimiz olmak üzere, Bakanlığımıza, bütün kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlara teşekkür ediyorum.

“Böylesine önemli bir kanun” dedim. 1950’de başlayan bu serüven, inşallah, bugün sizlerin de desteğiyle tamama ermiş olacak ve AK PARTİ bir kez daha büyük bir projenin altına imza atmış olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

“Bir derdim var, bin dermana değişmem.” Derdi olmayan insan dünyaya yük olurmuş. Bizim bir derdimiz var, bir sevdamız var, bir aşkımız var; bunun tamamı bu milletin ekmeğini büyütme, aşını büyütme. Bunun mücadelesini yapıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu mücadeleyi milletimize güvenerek yapıyoruz ve her seçimde de milletimizin desteğini görüyoruz. Sizler burada konuşma yaparken “Geliyor gelmekte olan, gidiyor gitmekte olan.” cümlelerini kurduz.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Mazot 20 oldu, 20! Haberin var mı!

OSMAN BOYRAZ (Devamla) – Üstat Cemil Meriç’in çok güzel bir sözü vardır: “Seçmek için anlamak, anlamak için mukayese etmek, mukayese de hikmet ve irfana dayanır.” diyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu aziz milletimizin, necip milletimizin gönül gözü kuyumcu terazisi gibi hassastır.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Mazot 20 lira, haberin var mı?

OSMAN BOYRAZ (Devamla) – Kendisi için yüreği yanan ve yanmayı, kendi değerlerine bağlı olan ve olmayanı, laf üreten ile iş üreteni bilir, ona göre kararını verir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Hiç uzağa gitmeyin, yirmi yıllık süreçte bütün seçimler hepimizin ve milletimizin takdirleriyle ortaya konulmuştur. Buradan bağırıma da gerek yok.

Gecenin bu saatinde, burada, başta bu kanuna katkı veren herkese teşekkür ediyorum. Fazla uzatmayacağım sözlerimi, enerjinin ne kadar önemli olduğunu hepimiz de biliyorsunuz. 1936’da İngiliz Churchill aynen şöyle bir ifade kullanır, Avam Kamarasında petrolün önemine yani enerjinin önemine katkı sunmak adına şunu söyler...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Mazot 20 lira.

OSMAN BOYRAZ (Devamla) – ...der ki: “Bir damla petrol, bir damla kandan daha evladır.” Böyle önemsemıştır ama bizim medeniyetimiz kan ve gözyaşı üzerine değil, bizim medeniyetimiz yaşatmak üzerine kurulmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte, tam da bugünlerde Rusya’da çıkan bu savaşla birlikte, özellikle Batı medeniyeti şunu söylüyor: “Sarı saçlılar, mavi gözlüler; bunlar mülteci olamaz.” diyorlar. “Kimler olabilir?” diyorlar. “Yemen’deki, Afganistan’daki, Myanmar’daki insanlar olur.” diyorlar. Biz de şairin de ifade ettiği gibi diyoruz ki: “İnsan olan insan, gelsin beriye/ Kimi kara çalar, kimi sarıya/Aslolan insandır, bakma deriye/İnsana muhabbet, cana muhabbet.” (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bizim medeniyetimiz “Bir insanın ölümü, insanlığın ölümüdür.” diye yaklaşan ve bizim medeniyetimiz, 1490’da İspanya’da zulme maruz bırakılan Yahudileri II. Bayezit’in talimatıyla Anadolu topraklarına getirip orada istediği gibi yaşamasına imkân kılan bir medeniyetin temsilcisi, taşıyıcısı olmaktan onur ve gurur duyuyorum.

Hepinizi Allah’a emanet ediyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aleyhte söz Manisa Milletvekili Özgür Özel’e ait.

Buyurun Sayın Özel. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, hatibin grubu tarafından alkış alan konuşmasını dinledik, hitabet açısından etkileyici ama ümit ederim tarih önünde mahcup edici bir konuşma olmaz çünkü bu milletvekili kardeşiniz, bundan yedi yıl önce, sekiz yıl önce bu kürsüde, Soma için verdiği bir önerge gündeme alındığında “Soma’da büyük bir facia yaşanabilir, Meclis olarak buna el koyalım.” dediğinde, Bakanlıktan gelen bilgi notuna göre burada okuyup “O maden Türkiye’nin ve hatta dünyanın en güvenli madenidir.” diyen bir AK PARTİ’li hatibin bugün mahcubiyetini biliyorum. O gün o önergeye “hayır” diyenler, o “hayır”ı bir daha hiç savunamadılar.

Bugün, burada, birazdan oy kullanacaksınız. Bütün samimiyetimle 21’inci maddede uzun uzun anlattım. Aslında tamamen özerk, kimseden çekinmeyen, kararlarında kimseden etkilenmeyen, kimsenin gözünün içine bakmayan, hata yapan olduğunda gözünün yaşına bakmayan bir kurum oluşturmak gerekirken bu Kurumun oluşturulması bir kişiye ve onun belirleyeceği kriterlere bırakıldı. Oysa, verdiğimiz önergede liyakat şartlarını uzun uzun anlatmıştım hem de dünyada, kendi vatandaşının sağlığını emanet edeceği Kuruma atanacak başkandan, yöneticilerden neler istediklerini, onlardan hangi liyakat şartlarını istediklerini Uluslararası Atom Enerjisi Kurumunun bir raporundan, bir direktifinden uzun uzun anlattım. O rapor, nükleer alanda yetkinlik, güvenlik alanında tecrübe, kademelendirilmiş ve gitgide artan sorumluluklardan bahsediyordu. Oysa Sayın Erdoğan’ın atadığı bir kimya mühendisi arkadaşımız bu şartların yanından bile geçmiyordu. Biz dedik ki: “Bu şartlarda normalin 2 katı kadar adayı partiler önersin, bu Meclis seçsin, altı yıl görev yapsın.” Ama, maalesef, siz bu kanun teklifine “evet” dediğinizde, bu kriterlerden yoksun ve bu liyakat şartlarından yoksun, bir düzenlemeyle yetkin ve etkin başkan ve üyeler yerine, her zaman olduğu gibi liyakati yerine sadakatine güvenilen birilerinin göreve getirilecek olmasına yol vermiş olacaksınız. Elbette, onlarca maddesini Anayasa’ya aykırı bulduğumuz, hele hele kanun alanı CBK’yle düzenlenemeyeceği için, o alandaki en ufak bir yetki aşımının da Anayasa Mahkemesinde derhâl iptal edileceğini bildiğimiz böyle bir çalışmayı, bu vakte kadar sizin yorulmanızla, bazen gerilmenizle, sinirlenmenizle getirdik ama daha kötüsü bu çalışmanın boşuna yapılmış olacak olması. Birazdan oy kullanacaksınız, kötü bir haberim var; oylama elektronik. Kimin ne oy kullandığı tarih önünde kayda geçecek, tutanaklara geçecek. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sen kimsin!

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Ve sizin, hepimizin torunlarını, hepimizin çocuklarını, hepimizin geleceğini, bu coğrafyanın yarınlarnı tehlikeye atan bu kanuna vereceğiniz her “evet” oyu, Allah muhafaza, ilerleyen zamanlarda sizin belki evladınızın, torununuzun “Dedem böyle bir düzenlemeye, ninem böyle bir düzenlemeye niye ‘evet’ demiş?” diye, o gün sizi savunamayacağı bir tutumu takınmak üzeresiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Size önerim şudur: Hâlen geç değil. Hâlen sizin sadece parmaklarınıza ihtiyaç duyan bir anlayışa “Benim yüreğim var, benim vicdanım var, benim beynim var, benim iradem var.” diyebilirsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Dünyadan haberin yok!

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Ve hepimizin yaşamını, geleceğini etkileyecek bu kararı verirken şunu düşünün: Yarın öbür gün bir faciada “Gerekli iradeyi göstermemiş liyakatsiz, sadakatli kişilerin atanmasına ‘Dur!’ diyebilirdim, demedim.” deme vicdan azabına hazırsanız, buyurun “evet” deyin, biz hep birlikte “hayır” diyoruz.

Saygılar sunuyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Açık oylama tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi'nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan Oy Sayısı : 304
Kabul : 243
Ret : 61 (x)

Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz
Nevşehir

Kâtip Üye
Enez Kaplan
Tekirdağ ”

BAŞKAN – Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır, hayırlı olsun.

Gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 8 Mart 2022 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.35

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

X.- OYLAMALAR

I.- (S. Sayısı: 314) Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 314
 Oylama Saati : 23:30
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 248
 Reddedenler : 61
 Çekimsizler : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 2
 Toplam : 311
 Açık Üyelikler : 19
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Ret
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Ret
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Katılmadı
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Katılmadı
Adana	Hatunoğulları Oruç	Tulay	HDP	Katılmadı
Adana	Koncuk	İsmail	ZAFER P	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Katılmadı
Adana	Sareroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Katılmadı
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Ret
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Katılmadı
Adana	Zenbilci	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Ret
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Uysal	Gültekin	DP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Ret
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Ret
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Başı	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Katılmadı
Ankara	Dumaz	Sadir	MHP	Katılmadı
Ankara	Enir	Murat	CHP	Ret
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çök	Levent	CHP	Ret
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Katılmadı
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Ret
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Katılmadı
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Ret
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Ret
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Ret
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Taşcier	Gançe	CHP	Katılmadı
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Ret
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Ret
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yılmaz	Durmuş	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Katılmadı
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Başı	Feridun	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Ret
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Ret
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Katılmadı
Artvin	Balta	Ertunç Erkan	AK PARTİ	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Ret
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Posacı	Ruza	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Ret
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Ret
Balıkesir	Akan	Ahmet	CHP	Ret
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Ret
Balıkesir	Üygür	Belgin	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Ret
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Gaydali	Mahmut Celadet	HDP	Ret
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul
Bolu	Küpçü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Ret
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Alıaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Işık	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Karabyık	Lale	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Katılmadı
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Tatlıoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Ret
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Katılmadı
Bursa	Yavuz Gözgeç	Enine	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülke	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Çivitcioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Aydeniz	Salih	DBP	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Güzel	Semra	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Garo	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçer	İmam	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Renzîye	HDP	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Edirne	Çaytancıoğlu	Okan	CHP	Katılmadı
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Balık	Sermin	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Denirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Erzincan	Çakır	Burhan	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydenir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı
Erzurum	Cinisi	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Çakrözler	Utku	CHP	Ret
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmran Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhittin	MHP	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Ret
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Tıgılı	Necati	CHP	Katılmadı
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı
Hakkari	Dinç	Husret	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Katılmadı
Hatay	Mengüllüoğlu	Baş Atay	TİP	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Özgürsoy Çelik	Sabahat	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Katılmadı
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Ret
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul/Mük.

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
İsparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Kabul
İsparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Katılmadı
İsparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
İsparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Ret
Mersin	Başarır	Ali Mahir	CHP	Ret
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Katılmadı
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Ret
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Kılavuz	Olcaay	MHP	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Sıdalı	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cümhur	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Katılmadı
İstanbul	Açikel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gançe	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Andıcan	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Emine Sare	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ayrm	Şamil	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Boyraz	Osman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bozku	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dişat	HDP	Katılmadı
İstanbul	Canıklı	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çanlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Katılmadı
İstanbul	Erdoğan	Aykut	CHP	Ret
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Ret
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Ret
İstanbul	Kadak	Rüneysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadigil Sütlü	Saliha Sera	TİP	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul
İstanbul	Katırcıoğlu	Erol	HDP	Ret
İstanbul	Kavakcı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Ret
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Nuhoğlu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Ret
İstanbul	Öztağ	Ümit	ZAFER P	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Ret
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Sahcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Satr	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
İstanbul	Şatıroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Ret
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Ret
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Ötursel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yalım	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökkan	CHP	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Ret
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Katılmadı
İzmir	Bölünmez Çankın	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Ret
İzmir	Çıray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Katılmadı
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Katılmadı
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekközeği	Serpil	HDP	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atilla	CHP	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Katılmadı
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Katılmadı
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Arık	Çetin	CHP	Ret
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Ret
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul
Kayseri	Karayel	İsmail Enrah	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Özdenir	İsmail	MHP	Katılmadı
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Ret
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Ret
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Çakar	Sami	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Ret
Kocaeli	Işık	Fikri	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Ret
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Zeybek	Emine	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Eyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Kabul
Konya	Kara	Esin	MHP	Katılmadı
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı
Konya	Özbozacı	Selman	AK PARTİ	Kabul
Konya	Özdenir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Samancı	Gilay	AK PARTİ	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Şener	Abdüllatif	CHP	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazl	CHP	Katılmadı
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Çalık	Özür	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Katılmadı
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bakırlıoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Ret
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcık	Semra	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Ret
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Çelik	Tuna	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Diñçel	Şeyhmus	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Katılmadı
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Katılmadı
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Girgin	Stileyman	CHP	Katılmadı
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Katılmadı
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Katılmadı
Muş	İşık	Mensur	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Muş	Kılç Kocyiğit	Gülstan	HDP	Katılmadı
Muş	Şinşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Açıköz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Nevşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Sarıslan	Faruk	CHP	Katılmadı
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Ret
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Kabul
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Kırçalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Ret
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Katılmadı
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Katılmadı
Siirt	Taş	Sıdk	HDP	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Ekinci	Semiha	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Suluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Aygün	İlhami Özcan	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Ret
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Katılmadı
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Katılmadı
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Katılmadı
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Ret
Tunceli	Önülü	Alican	HDP	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Açanal	Zenzem Güleler	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Erdoğan	Nimetullah	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakobaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Gülpinar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özşavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Sürtücü	Ayşe	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Katılmadı
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul
Van	Gülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Katılmadı
Van	Sarsaç	Murat	HDP	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Ret
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Katılmadı
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Yavuzılmaz	Deniz	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 314
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Kaşı	Ramazan	MHP	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Katılmadı
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Ret
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Ret
Kırıkkale	Özürk	Halil	MHP	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Ret
Batman	Özdenir	Ziver	AK PARTİ	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Ruştı	HDP	Katılmadı
Batman	Uca	Feleknaş	HDP	Katılmadı
Şımak	Birlik	Rızgın	AK PARTİ	Kabul
Şımak	İmir	Nüran	HDP	Katılmadı
Şımak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Katılmadı
Şımak	Özgüneş	Hasan	HDP	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Özürk	YENİLİK P	Katılmadı
İğdır	Eksik	Habip	HDP	Katılmadı
İğdır	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Yalova	Özel	Özcan	MEMLEKET P	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	MEMLEKET P	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul/Mük.
Karabük	Ünal	Cunhur	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Ret
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 5

63'ÜNCÜ BİRLEŞİM
5 MART 2022 CUMARTESİ
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun 8, 9, 10, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 29, 30 ve 31 Mart 2022 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının grşlmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve bu birleşimlerinde saat 24:00’e kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.02.2022 tarihli 56’ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun,

Haftalık alışma günlerinin dışında 5 Mart 2022 Cumartesi günü saat 14:00’te toplanması ve bu Birleşiminde denetim konularının grşlmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve bu Birleşiminde 314 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin grşmelerinin tamamlanmasına kadar;

5 Mart 2022 Cumartesi günkü Birleşiminde 314 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin grşmelerinin tamamlanamaması halinde haftalık çalışma günlerinin dışında 6 Mart 2022 Pazar günü saat 14:00’te toplanması ve bu Birleşiminde denetim konularının grşlmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve bu Birleşiminde 314 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin grşmelerinin tamamlanmasına kadar;

alışmalarını sürdürmesi,

314 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İtzgn 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 15 inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dahil 16 ila 29 uncu maddelerden oluşması,

nerilmiştir.

(Genel Kurulun 02.03.2022 tarihli 60’ıncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

63'ÜNCÜ BİRLEŞİM

5 MART 2022 CUMARTESİ

SAAT: 14.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

---

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

---

3 – SEÇİM

* * *

---

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

---

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

---

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 314) Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 87 Milletvekilinin Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifi (2/4222) ile Çevre Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 02.03.2022) (*) (**) (X)

2.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

3.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

4.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

5.- (S. Sayısı: 291) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

6.- (S. Sayısı: 190) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

7.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

8.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

9.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

10.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

11.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

(*) *Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.*

(**) *İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.*

(X) *Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

12.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

13.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

14.- (S. Sayısı: 191) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

15.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

16.- (S. Sayısı: 290) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

17.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

18.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

31.- (S. Sayısı: 181) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

32.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

33.- (S. Sayısı: 184) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

34.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

35.- (S. Sayısı: 189) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

36.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

37.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

38.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

39.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

40.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

41.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

42.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

43.- (S. Sayısı: 258) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

44.- (S. Sayısı: 270) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Eğitim Enstitüsü (EİTEE) Arasında EİTEE'nin Hak, Ayrıcalık ve Bağışlıklarına Dair Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3168) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.06.2021) (X)

45.- (S. Sayısı: 296) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinin KKTC'de Eğitim-Araştırma Yerleşkeleri (ASBÜ-KKTC) Kurmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3668) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

46.- (S. Sayısı: 297) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Katar Askeri Hava Aracı ve Destek Personelinin Türkiye Cumhuriyeti Topraklarında Geçici Konuşlanması Konusunda Teknik Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3669) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

47.- (S. Sayısı: 307) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

48.- (S. Sayısı: 308) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

49.- (S. Sayısı: 309) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

50.- (S. Sayısı: 310) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3412) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

51.- (S. Sayısı: 311) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mesleki Eğitim Alanında İş Birliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3955) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

52.- (S. Sayısı: 312) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

53.- (S. Sayısı: 313) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)